

DOCTORUL ARISTIDE SERFIOTI
(1828-1905)

Un destin în slujba comunității gălățene

DOCTOR ARISTIDE SERFIOTI
(1828-1905)

A Life in the Service of the Community from Galați

Doctorul Aristide Serfloti
(1828-1905)

Un destin în slujba comunității gălățene

Doctor Aristide Serfloti
(1828-1905)

A Life in the Service of the Community from Galati

DOCTORUL ARISTIDE SERFIOTI
(1828-1905)

Un destin în slujba comunității gălățene

DOCTOR ARISTIDE SERFIOTI
(1828-1905)

A Life in the Service of the Community from Galați

Cuvânt înainte / Foreword:
prof.univ.dr. Dan RÂPĂ-BUICLIU

EDITURA
Muzeului de Istorie Galați

GALAȚI - 2012

© EMIGL 2012.

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate Editurii Muzeului de Istorie Galați. Orice preluare, parțială sau integrală, a textului sau a materialului grafic din această lucrare se face numai cu acordul scris al editurii.

Editor / Publisher:	Cristian-Dragoș CĂLDĂRARU
Coperte / Covers:	Mariana-Delia POHRIB
Machetă grafică / Desktop Publishing:	Liliana-Carmen PALADE
Prelucrare planșe ilustrate / Illustrated plates processing:	Alexandru ȘEITAN; Iulian ROMAN
Traducere / English translation:	Cornelia BUJOR

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
POHRIB, MARIANA-DELIA

Doctorul Aristide Serfioți : (1828-1905) : un destin în slujba comunității gălățene = Doctor Aristide Serfioți : (1828-1905) : a life in the service of the community from Galați / Mariana-Delia Pohrib ; cuvânt înainte: Dan Râpă-Buicliu. - Galați : Editura Muzeului de Istorie Galați, 2012

Bibliogr.

ISBN 978-606-93040-4-4

I. Râpă-Buicliu, Dan (pref.)

61(498) Serfioți, A.

929 Serfioți, A.

Coperta I / Cover I:

Doctorul Aristide Serfioți (1828-1905) / *Doctor Aristide Serfioți (1828-1905)*

Coperta IV / Cover IV:

Doctorul Aristide Serfioți la masa de lucru / *Doctor Aristide Serfioți at his desk*

Clopotnița Bisericii „Sfânta Treime” Filești (Galați) / *The „Holy Trinity” church Filești (Galați)*

Carte poștală „Spitalul Elisabeta Doamna” Galați / *Postcard „Elisabeta Doamna Hospital” Galați*

Moșia Filești-Calica / *Filești-Calica estate*

© 2012 Editura MUZEULUI DE ISTORIE GALAȚI

Str. Mr. Iancu Fotea nr. 2, GALAȚI - 800017

Tel./fax: 0236 460797, www.migl.ro,

E-mail: muzeuistoriegalati@yahoo.com

ISBN 978-606-93040-4-4

CUPRINS / SUMMARY

Cuvânt înainte	9
<i>Foreword.....</i>	13
Argument	19
<i>Preface</i>	21
Doctorul Aristide Serfioti (1828-1905). Un destin în slujba comunității gălățene	25
<i>Doctor Aristide Serfioti (1828-1905). A Life in the Service of the Community from Galați</i>	35
Considerații privind serviciul sanitar și profesiile medicale. Asociații profesionale și științifice ale medicilor gălățeni la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea	47
<i>Serviciul sanitar și profesiile medicale</i>	47
<i>Asociații profesionale medicale</i>	51
<i>Remarks on the Medical Service and the Medical Professions. Professional and Scientific Associations of the Physicians in Galați at the End of the 19th Century and the Beginning of the 20th Century</i>	53
<i>The medical service and the medical professions</i>	53
<i>Medical professional associations</i>	57
Spitale gălățene în care a profesat doctorul Aristide Serfioti	61
<i>Spitalul Spiridoniei</i>	61
<i>Spitalul „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”</i>	65
<i>Galați Hospitals where Doctor Aristide Serfioti Developed his Activity</i>	73
<i>Spiridonia Hospital</i>	73
<i>“Elisabeta Doamna – Caritatea Gălățeană” Hospital</i>	77

Din istoricul Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălăţeană” în perioada interbelică şi după cel de-al Doilea Război Mondial. Raporturile spitalului cu Ministerul Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale.	
«Moştenirea» instituţională a doctorului Aristide Serfioti	87
<i>Elisabeta Doamna - Caritatea Gălăţeană Hospital during the inter-war period and after World War II. Hospital relations with the Ministry of Health and Social Protection. Doctor Aristide Serfioti's legacy</i>	95
Moşia Fileşti - Calica în documentele colecţiei „Dr. Aristide Serfioti”	105
<i>Fileşti – Calica Estate in the Documents of “Dr. Aristide Serfioti” Collection</i>	107
Concluzii	111
<i>Conclusions</i>	113
Bibliografie	117
<i>Bibliography</i>	119
Anexe	123
Lista ilustraţiilor	133
<i>List of the illustrations</i>	151
Abrevieri / Abbreviations	171
Ilustraţii / Illustrations	173

Cuvânt înainte

Foreword

Provenind dintr-o familie elenă din Hydra, cu studii universitare de medicină la Universitatea <<Regele Otho I>> din Atena (între anii 1846-1850), în specialitatea chirurgie obstetrică și susținând „con brio” doctoratul în medicină la Universitatea <<Ludwig Maximilian>> din München (1851), Aristide Serfioti pleacă în diaspora, în Moldova, unde își alege ca loc de profesie vocațională și domiciliul definitiv în comunitatea urbană Galați, unde se afla o numeroasă și puternică minoritate greacă naturalizată deja, în care, după 1853, se va integra pe deplin, la început cu statutul de sudit, dobândind, apoi din 1865, cetățenia română.

A depus o activitatea prodigioasă, mai întâi în calitate de medic militar între anii 1853-1868, ajungând la gradul de colonel în anul 1862, prin promovarea de către însuși primul Domnitor al României moderne, Alexandru Ioan I Cuza, funcționând aproape în același timp și ca medic de spital, ultimul din ele fiind „Elisabeta Doamna-Caritatea Gălățeană”.

Și-a onorat titlul științific de doctor în medicină, în misiunea umanistă, profesională, atât în calitate de membru fondator al Societății Medicale din Galați (1863-1904), și cât de membru al Societății Medicilor și Naturaliștilor din Iași.

A manifestat vederi largi, novatoare, asupra problemelor de igienă și salubritate ale populației localnice, îndeosebi cea pauperă, contribuind direct la asanarea cazurilor impuse de pericolul de: epidemii (holeră), regimul de carantină portuară, boli cronice, deficiențe în igiena și mentalitatea populației, lipsa de medicamente, lipsa de aparatură medicală și numărul mic de paturi pentru spital, făcând front comun alături de alți colegi de breaslă, influențând pozitiv activitatea autorităților administrative locale.

Pentru rezultatele sale profesionale și meritele cetățenești, dat fiind și poziția sa în societate, recunoașterea valorii sale publice n-a întârziat mult timp, conferindu-i-se decorații naționale și internaționale importante: Imperiul Rus - Ordinul „Sf. Stanislav”, cl. a II-a (1863); Imperiul Austriac - Ordinul „Coroana de Fier”, cl. a III-a (1865); Regatul Prusia „Coroana Prusiei”, cl. a II-a (1870); Societatea Imperială de Medicină din Constantinopol - calitate de Membru corespondent (1871); Regatul Italia - Ordinul „Coroana Italiei”, gr. de Cavaler (1874); Regatul România - Ordinul „Steaua României”, gr. de Ofițer (1878); Ordinul „Coroana României”, gr. de Comandor (1882) și de Mare Ofițer (1900); Societatea de Binefacere - Medalia pentru serviciile aduse comunității (1880); Imperiul Otoman - Ordinul „Medgidie” (1281 H./ 1864) și Ordinul „Osmanie” (1309 H./ 1892).

*

* *

Dr. A. Serfioti a fost un om al epocii sale, gândind și acționând în spiritul ei. Alături de o profesie umanistă, liberală, recunoscut ca membru al unei elite intelectuale, el dispune financiar, își consolidează poziția socială, materială, și manifestă o atitudine progresistă, în consonanță cu mentalul generațiilor ce trăiau în „secolul naționalităților”.

Astfel, el achiziționează o proprietate imobiliară, în 1862, în zona centrală a orașului, dar ca intelectual burghez înțelege și rosturile proprietății funciare, a unei reședințe-conac la țară. Inițiativa în acest sens constituie o mare realizare, înainte de pensionare, în anul 1880, cumpărând o întinsă proprietate de 3.500 ha, limitrofă Galaților, cea a fraților Ghica, care includea un vechi sat Felești/Filești, la gura pârâului Cătușa, și o moșie Filești - Calica, ce includea în aria sa, anticele fortificații și așezări civile - dacică (sec. II î.e.n. - II e.n.) și romană (sec. II e.n. - IV e.n.) de la „Tirighina” - Barboși - Galați.

Noul proprietar a preluat un întreg și valoros pachet de documente legate de posesorii anteriori ai satului și ai moșiei, începând din anul 1631.

Conținutul documentelor, datate între anii 1631-1777, evidențiază elemente interesante privind:

- istoria satului medieval Felești/Filești (vezi primii proprietari, surorile Nastasia, Vasilica și Anghelina, fetele Dorioaiei (ante 1631); negustorul bârlădean Maței Roșca și feciorii săi Grigore și Gavrilă (din august 1631); Precup (Pricop) Pârnu și Vasilica Roșca postelniceasa (1658-1659) și familia Pârnu (până în 1717), spătarul Dediu (din mai 1717), hatmanul Iordache Ghica și familia boierească Ghica (din iunie 1777) până la Iancu Ghica (cca. 1877-1880);

- istoria satelor și moșiilor covurluiene din vechiul ocol al târgului Galați (Lohănești, Vămeșeni, Frunțișeni);

- delimitări (hotărnicii) ale unor proprietăți ale mănăstirilor „Precista” și „Mavromol” din Galați;

- diverși termeni de toponimie;

- o știre indirectă despre vechiul curs al râului Bârlad - cu vărsarea în fluviul Dunărea, ce-a devenit după anul 1646 (~1777 ?) noul curs al Siretului (ce-a fost navigabil și pentru plutașii moldoveni pentru transportul buștenilor de stejar din Moldova de Sus până la Dunăre, lângă Galați);

- menționarea unor personaje istorice: vel logofăt Miron Costin; mare vornic de Țara de Sus Gligore Hârsescu (1669); diecii Vasile Buhă (1646), Poiană (1658), Lupul (1659), Axinte Uricariul (1717), în calitatea lor, fie de martori semnatari, fie de redactori/dieci ai înscrisurilor agrare, o parte din acestea fiind redactate în cancelaria domnească;

- menționarea numelor unor pârgari ai obștei târgului Bârlad și a unor impresiuni sigilare urbane (Bârlad, 1631) și voievodale (Gheorghe Ghica);

- relevarea unei **addenda** la fondul **Documenta Romaniae Historica** (A), Moldova, sec. al XVII-lea: Zapisile datate 1631 (7139) august 22, Bârlad; suretul de uric 1646 (7154) iunie 4, Iași; hrisovul domnesc 1658 martie 3 - 1659 noiembrie 2, [Iași], hrisovul domnesc 1659 (7167) iulie 25, Iași; zapisul 1669 (7178) februarie 14, Iași, care prezintă o inedită și consistentă informație.

Dr. A. Serfioti n-a activat în plan politic, ci doar în planurile obștesc/comunitar, filantropic și cultural/societar masonic.

A păstrat o strânsă legătură cu oamenii din elita intelectuală și politică din orașul Galați și din țară, bucurându-se de respectul acestora. Printre aceștia întâlnim pe Domnitorul Alexandru Ioan Cuza și Doamna Elena Cuza, în relație de bună amicitie încă din perioada Galați (1853-1859), Costache Negri, Mihail Kogălniceanu, Lascăr Catargiu, avocatul Mihail G. Orleanu, Ștefan H. Ștefan, Constantin Ressu, primari ai orașului Galați, bancherul August Dall' Orso ș.a.

Cu locuitorii satului și cei de pe moșia Filești-Calica, unde avea un conac și acareturi - o gospodărie rurală construită cu gust și bine administrată - a întreținut relații netensionate.

Acolo, în lumea satului, plasat într-un cadru natural reconfortant, din imediata apropiere a orașului Galați, în care se ajungea cu trăsura, avea să împlinească unele acte filantropice demne de amintit, în calitate de ctitor al bisericii „Sf. Treime” - Filești, în care sălășluiește cavoul familiei, un ansamblu splendid, construit cu deosebit rafinament artistic, fapt care îl plasează în categoria monumentelor naționale de artă bisericească.

Alături de pietatea religioasă, în Filești, „la Calica”, avea să patroneze o dublă sărbătoare, religioasă și populară, câmpenească, cu ocazia hramului bisericii, unde aveau loc - bine organizate și cu largă participare și pentru orășenii din Galați și din vecinătate - un bâlci, un târg comercial, agrementate de un spectacol cu comedianți și o petrecere „la iarbă verde”, preluând ca model „Sărbătoarea de Moși” din București, totul însemnând un moment de recreere și de continuitate a tradiției populare.

Nu a activat în plan politic, nefiind afiliat niciunui partid, în schimb va fi integrat în fenomenul francmasonic național și european, participarea sa ca membru fondator (în anul 1865) al Lojii regulate „Discipolii lui Pytagora” din Galați, aflată sub obediența Le Grand Orient de France, Rite de Memphis, asigurându-i o ascensiune binemeritată până la gradul de maestru (18), atestată și de cele trei diplome datate 1865, 1868, 1869.

Aceste piese documentare, veritabile rarități (care se păstrează în fondul arhivistic al Muzeului Național de Istorie din București), printr-o serie de elemente - instituția emitentă, textul propriu-zis, inclusiv persoanele semnatare și grafica simbolistică masonică - au o mare importanță pentru istoria francmasoneriei naționale și gălățene până la anul 1900, respectiv pot ilustra - după facsimilare - un aspect tematic de deosebit interes informativ pentru public în cadrul expoziției permanente din Muzeul de Istorie din Galați.

Doctorul Aristide Serfioti a dovedit o perfectă adaptare de veritabil *homo europaeus* - un etnic elen plecat în diaspora, care a devenit cetățean român, rămânând un coreligionar fidel creștin ortodox, ctitor de lăcaș bisericesc - monument istoric și de artă, un partizan declarat al modernizării societății (și a sistemului sanitar), un consecvent umanist și vrednic slujitor al Jurământului lui Hipocrate, un prosper proprietar de moșie, un filantrop generos în timpul vieții, care a menționat expres, în

testament, un sprijin material consistent acordat pentru diverse instituții medicale și de învățământ din Galați, București și Atena, neuitând nici regula nescrisă din „lumea boierilor cu suflet” de a înzestra tinerele familii din satul Filești.

*
* *

Studiul documentar, elaborat de doamna muzeograf Mariana-Delia Pohrib, reconstituie și reliefează un profil biografic încadrat într-un orizont social și profesional (medical), investigând - cu competență - un substanțial și dispersat material arhivistic, ocultând, deocamdată, valorificarea corespondenței private.

Lucrarea se încadrează în categoria studiilor istorice de profil biografic și social-instituțional, analizând viața și activitatea dr. Aristide Serfioti (1828-1905), o distinsă personalitate medicală gălățeană din a doua jumătate a secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea.

Doctorul Aristide Serfioti reprezintă unul dintre acei oameni care au trăit după adagiul pragmatic „*ubi bene, ibi Patria*”, regăsindu-se „acasă” și printre români, în „orașul de la Dunăre”, unde a promovat un posibil și demn de urmat model de intelectual modern, ancorat în realitatea Țării de adopție cetățenească și în universul mental european.

Prof. univ. dr. Dan RÂPĂ-BUICLIU

Coming from a Greek family of Hydra, studying medicine at “King Otho I” University of Athens (between 1846 and 1850), in the speciality of Obstetrics, and graduating “con brio” the doctoral degree in medicine at Ludwig Maximilian University of München (1851), Aristide Serfioti goes in diaspora, in Moldavia, where he chooses to exercise his profession and he settles permanently in the town of Galați which already had a numerous, powerful and already naturalised Greek minority in which he will full integrate after 1853, at first as a foreign subject and then, from 1865 on, with Romanian citizenship.

He carried out a prodigious activity, first as a military doctor, between 1853 and 1868, being advanced to the rank of colonel in 1862 by the first Prince of Modern Romania himself, Alexandru Ioan Cuza I, and activating at the same time as hospital doctor, the last of the hospitals being “Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”.

He honoured his scientific degree of Doctor of Medicine through his humanist and professional mission, both as founder member of the Medical Society of Galați (1863-1904) and as member of the Society of Physicians and Naturalists of Iași.

He had wide, innovating views on issues regarding the hygiene and sanitation of the local people, especially of the poor, directly contributing to the settlement of the cases of epidemics (cholera), harbour quarantine, chronic diseases, deficiencies in people’s hygiene and mentality, lack of medicines, lack of medical equipment and small number of beds for the hospital, working shoulder to shoulder with others of his colleagues, positively influencing the activity of the local administrative authorities.

Given his professional and civic merits, as well as his social status, the recognition of his public value came soon, receiving significant national and international decorations: Russian Empire - St. Stanislaw Order, 2nd grade (1863); Austrian Empire - Iron Crown Order, 3rd grade (1865); Kingdom of Prussia, Crown of Prussia, 2nd grade (1870); Imperial Medical Society of Constantinople - quality of corresponding member (1871); Kingdom of Italy - Crown of Italy, rank of Knight (1874); Kingdom of Romania - Romanian Star, rank of officer (1878); Crown of Romania, rank of Commander (1882) and Great Officer (1900); Charity Society - Medal for services brought to the community (1880); Ottoman Empire - Medgidie Order (1281 H./ 1864) and Osmanie Order (1309 H./1892).

*
* *

Dr. A. Serfioti was a man of his times, thinking and acting accordingly. Apart from his humanist, liberal profession and status of recognised member of the intellectual elite, he was also a man of means, consolidating his social and material

status and manifesting a progressioniste attitude in accordance with the mentality of the generations living in the "century of nationalities".

Thus, he purchases a real estate in 1862 in the central part of the town, but, as a bourgeois intellectual, he understands the role of land, of countryside mansions. To that effect, before his retirement, he buys a large property of 3,500 ha at the mouth of Cătuşa River and Fileşti-Calica estate which included the ancient fortifications and civil settlements of the Dacians (2nd century BC - 2nd century AD) and Romans (2nd century BC - 4th century AD) from Tirighina - Barboşi - Galaţi.

The new owner took over an entire and valuable package of documents concerning the former owners of the village and of the estate, starting with 1631.

The content of the documents, dated between 1631 and 1777, emphasise interesting elements regarding:

- the history of the medieval village of Feleşti/Fileşti (see the first owners, sisters Nastasia, Vasilica and Anghelina, the daughters of Dorioaia (before 1631); the merchant from Bârlad, Maftai Roşca and his sons, Grigore and Gavrilă (from August 1631 on); Precup (Pricop) Pârnu and Vasilica Roşca, wife of the chamberlain, (1658-1659) and Pârnu family (until 1717), spatharios Dediu (from May 1717 on), hetman Iordache Ghica and Ghica boyar family (from June 1777 on) until Iancu Ghica (around 1877 - 1880);

- the history of the villages and estates from Covurlui, in the ancient borough of Galaţi (Lohăneşti, Vămeşeni, Frunţişeni);

- delineations of several proprieties of Precista and Mavramol monasteries of Galaţi;

- various toponimy terms;

- an indirect piece of news regarding the former course of Bârlad river - flowing into the Danube, which became after 1646 (~1777?) the new course of Siret (which was also navigable for the Moldavian rafters who transported oak logs from Northern Moldavia to the Danube, near Galaţi);

- references to several historical characters: logothete Miron Costin; High Vornic for the Upper Country Gligore Hârsescu (1669); secretaries Vasile Buhă (1646), Poiană (1658), Lupul (1659), Axinte Uricariul (1717), either signatory witnesses or writers of the agricultural records, part of the same being written in the Lord's chancellery;

- reference to several "pârgari"¹ of Bârlad borough and to certain town (Bârlad, 1631) and voivode (Gheorghe Ghica) seal impressions;

- discovery of an addenda to the **Documenta Romaniae Historica** fund (A), Moldavia, 17th century: the writs dated August 22, 1631 (7139), Bârlad; the copy/translation of June 4, 1646 (7154), Iaşi; the Lord's charter of March 3, 1658 - November 2, 1659, [Iaşi]; the Lord's charter of July 25, 1659 (7167); the writ of February 14, 1669 (7178), Iaşi, which presents unique and consistent information.

*

* *

¹ members in the administrative council of a town or borough

Dr. A. Serfioti was not politically, but solely communitarily, philanthropically and culturally/Masonic societarily active.

He maintained a close relationship with the representatives of the intellectual and political elite from Galați and from the entire country, rejoicing in the respect of the same. Among them, Lord Alexandru Ioan Cuza and Lady Elena Cuza, their friendship dating from the time he spent in Galați (1853-1859), Costache Negri, Mihail Kogălniceanu, Lascăr Catargiu, lawyer Mihail G. Orleanu, Ștefan H. Ștefan, Constantin Ressu, mayors of Galați, banker August Dall' Orso and others.

He entertained amiable relationships with the inhabitants of the village and of Filești-Calica estate, where he had a mansion and outbuildings - a finely built and well administered rural household.

There, in the world of the village, placed in a refreshing natural environment, near the town of Galați, where one would go by carriage, he would fulfil some of his unforgettable philanthropic deeds, in his capacity of founder of St. Trinity Church, Filești, which shelters the family vault, a remarkable assembly, built with a highly artistic refinement, fact which places it in the category of national monuments of ecclesiastical art.

Next to religious piety, a double holiday would govern in Filești, Calica, both religious and popular, villatic, on the occasion of the church wake, when a mart, a commercial fair took place, well organised and largely attended by the inhabitants of Galați and of the neighbouring areas, adorned by a show with comedians and a picnic, following the model of the traditional May fair in Bucharest, all this meaning a moment of recreation and the continuity of the popular tradition.

He was not member in any political party; however he integrated in the national and European freemasonry phenomenon, his participation as founder member (in 1865) of Pythagoras's Disciples Loge of Galați, under the governance of Le Grand Orient de France, Rite de Memphis, leading to his well-deserved ascension up to the rank of Master (18), certified by the three diplomas dating from 1865, 1868, 1869.

These documentary pieces, true rarities (kept in the archives of the National History Museum of Bucharest) due to a series of elements - issuing authority, the text itself, the signatories and the mason symbolist graphics - are of great importance for the history of national and Galați freemasonry until 1900 and illustrate - after being facsimiled - significant information for the public, in the permanent exhibition at Galați History Museum.

Doctor Aristide Serfioti proved the perfect adaptation of a true *homo europaeus* - a Greek who became a Romanian citizen, remaining a faithful Orthodox coreligionary, church founder - historical and artistic monument, a declared partisan of society (and medical system) modernisation, a consistent humanist and true follower of the Hippocratic Oath, a well-off landlord, a generous philanthropist during his lifetime, who expressly granted through his will a considerable material support to various medical and educational facilities of Galați, Bucharest and Athens, and never forgetting the unwritten rule of the "hearty boyars" to endow the young families of Filești village.

★

★ ★

The documentary study elaborated by Museographer Mariana-Delia Pohrib reconstitutes and reveals a biographic profile, framed by a social and professional (medical) background, competently investigating a substantial and dispersed archive, occulting for now the exploitation of private correspondence.

The paper falls within the category of historical studies of biographical and socio-institutional character, analysing the life and activity of Dr. Aristide Serfioti (1828-1905), a distinguished medical personality of Galați from the second half of the 19th century - the beginning of the 20th century.

Doctor Aristide Serfioti is one of those who lived according to the pragmatic adagio "*ubi bene, ibi Patria*", feeling at home among Romanians as well, in this Danube town, where he promoted a real role model for the modern intellectual, anchored in the reality of the adoptive country and in the European mental universe.

Prof. Dr. Dan RÂPĂ-BUICLIU

Argument

Preface

În anul 1960, Ștefan Constantinide¹, arhivist principal în cadrul Serviciului Regional Galați al Arhivelor Statului, descoperea, cu ocazia unui control efectuat la Spitalul Municipal nr. 1 din Galați, actualul Spital de Psihiatrie „Elisabeta Doamna”, în subsolul clădirii administrative, un număr de 20 volume conținând documente referitoare la viața și activitatea doctorului Aristide Serfioti, precum și în legătură cu fondarea și întreținerea spitalului al cărui medic șef a fost o perioadă îndelungată.

Documentele care compun această colecție personală, aflată în prezent la Serviciul Județean Galați al Arhivelor Naționale, se disting prin varietate și importanță (acte de proprietate, autorizații de construcții, acte de donație, testamente, legate testamente, precum și scrisori, rețete medicale, chitanțe, fotografii, fotocopii, cărți de vizită ș.a.).

Argumentul care a stat la baza elaborării studiului biografic, rodul cercetărilor pe parcursul a opt ani de zile, l-a reprezentat dorința de a include în circuitul științific noi date și informații referitoare la personalitatea doctorului Aristide Serfioti (1828-1905).

Munca de documentare a presupus, printre altele, cercetarea unor fonduri arhivistice aflate în păstrare la Serviciul Județean Galați al Arhivelor Naționale, care au furnizat aproximativ 90% din documentele prezentate în lucrare. De asemenea, au fost întreprinse cercetările de rigoare la: Muzeul de Istorie Galați, unde îmi desfășor activitatea ca muzeograf, Muzeul Național de Istorie a României², Biblioteca „V. A. Urechia” Galați, respectiv Biserica „Sfânta Treime” din cartierul Filești, Galați. La acestea s-au adăugat o serie de lucrări istoriografice, ale unor autori consacrați, referitoare la orașul Galați.

În mod evident, activitatea de documentare și cercetare a fost extinsă și la arhiva Spitalului de Psihiatrie „Elisabeta Doamna” Galați (fostul Spital Municipal „Elisabeta Doamna” Galați).

Astfel, în a doua jumătate a anului 2003, am descoperit, în arhivele Spitalului de Psihiatrie „Elisabeta Doamna” Galați, un volum de documente, datate în perioada 1631-1929, a cărui existență a fost adusă la cunoștința conducerii Serviciului Județean Galați al Arhivelor Naționale, care, la 21 octombrie, a dispus preluarea și integrarea acestuia în colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, completând cele 20 de volume descoperite în anul 1960.

Modul de prezentare al volumului (copertele, cotorul din piele) ne duc la concluzia că acesta a fost constituit în aceeași perioadă cu celelalte 20 de volume și considerăm că este cel mai important din punct de vedere al conținutului documentar (cuprinde informații referitoare la moșia Filești-Calica, proprietate a doctorului Aristide Serfioti).

¹ Serviciul Județean Galați al Arhivelor Naționale, în continuare S.J.A.N.G., *Fond propriu*, dosarul fondului nr. 102, colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”.

² Muzeul Național de Istorie a României, colecția „Manuscrise și Tipărituri I”.

Volumul, preluat în 2003, numără 250 file și conține o serie de documente referitoare la moșia Filești-Calica, din anii 1631-1884, peste 50 la număr, o parte din acte fiind originale, altele sub formă de copii, contemporane sau ulterioare, precum și o serie de acte de vânzare-cumpărare ale unor proprietăți funciare, măsurători topometrice ale moșiei, acte de ipotecă și împrumut, chitanțe care făceau dovada plății ratelor, majoritatea plăților fiind făcute către Creditul Funciar Român.

În volum sunt prezente în special acte de proprietate referitoare la casa și moșia doctorului A. Serfioti, începând cu actul de veșnică vânzare încheiat la 20 septembrie 1862, prin care doctorul A. Serfioti cumpără de la urmașii doctorului A. Abegg, contra sumei de 1.130 de galbeni, casa situată în strada Mihai Vodă (Bravu), act adevărit de Consulatul Prusiei la Galați și autentificat de către Tribunalul Județului Covurlui – Secția I-a.

Planurile, în număr de patru, reprezintă părți structurale sau de ansamblu ale casei doctorului A. Serfioti, cât și schița hanului din Filești.

Printre documente se regăsesc șase fotografii reprezentând pe doctorul Aristide Serfioti la biroul de lucru, precum și fotografii ale casei doctorului, situată pe strada Mihai Bravu nr. 24, o fotografie făcută cu ocazia vizitei Principesei Elena la căminul „Amicele tinerelor fete” instalat în casa doctorului Serfioti, o fotografie panoramică a locului unde, de Ziua „Sfintei Troițe”, la moșia Filești – Calica se ținea bălciul anual și o fotografie a hanului de la moșia Filești.

Prezentul studiu biografic, dublat de un album de documente, aduc în atenția publicului și transcrierea din româno-chirilică a unor documente inedite referitoare la moșia Filești – Calica, reproduse, atât în xerocopii, cât și în forma transcrisă, la *Anexe*.

Mulțumim domnului prof. univ. dr. Dan Râpă-Buicliu, care și-a manifestat disponibilitatea în legătură cu corectarea transcrierii textului documentelor din româno-chirilică.

Cum este și firesc, prezentarea activității medicale a doctorului Aristide Serfioti nu putea fi realizată decât în cadrul contextului general, profesional, social, economic și politic existent la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

Astfel, am considerat oportună prezentarea într-o formă succintă a datelor istorice și informațiilor inedite în legătură cu asociațiile profesionale și științifice ale medicilor gălățeni, cu atribuțiile și responsabilitățile agenților sanitari, spitalele și farmaciile gălățene, insistând în mod deosebit asupra Spitalului „Elisabeta Doamna – Caritatea Gălățeană”, consiliilor de igienă ale urbei și județului, instituțiilor caritabile de pe lângă spitale, salubrității și igienei publice, precum și o serie de date statistice în legătură cu bolile mai frecvente.

Studiul biografic își propune să aducă în atenția tuturor celor pasionați de istorie, și nu numai, o prezentare a contextului socio-economic al practicii și vieții medicale la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, constituind, totodată, un modest omagiu adus doctorului Aristide Serfioti, model uman, profesional și filantropic.

Pe această cale aduc mulțumiri tuturor instituțiilor sus-menționate pentru sprijinul acordat la finalizarea acestui demers științific.

Mariana-Delia POHRIB

In 1960, Constantinide Ștefan¹, a worker from the State Archives, Galați Subsidiary, discovered during an inspection carried out at Galați Municipal Hospital no. 1, at present Elisabeta Doamna Psychiatry Hospital, in the basement of the administrative building, a number of 20 volumes containing documents regarding the life and activity of Doctor Aristide Serfioti, as well as regarding the establishment and upkeep of the hospital where he worked as chief physician for a long time.

The documents which make up this personal collection, kept at present at Galați County Service of National Archives, stand out for variety and importance (title deeds, building permits, grants, legacies, testamentary dispositions, as well as letters, photos, medical prescriptions, photocopies, receipts, visiting cards, etc.).

The reason for the elaboration of this album of documents, the result of a research extended over eight years, was represented by the desire to include in the scientific circuit new data and information regarding the personality of Doctor Aristide Serfioti.

The documentation work involved, among other activities, research on some archive funds kept by Galați County Service of National Archives, which provided almost 90% of the documents presented in the paper. Also, thorough research was carried out at Galați History Museum, where I work as a museographer, The National Museum of Romanian History², V.A. Urechia Library of Galați, respectively at St. Trinity Church of Filești. These were supplemented by a series of works of historiography, by certain consecrated authors, regarding Galați.

Thus, in the second half of 2003, we found in the archives of Elisabeta Doamna Psychiatry Hospital - Galați, a volume of documents, dating back to 1631-1929, the existence of which we brought to the notice of the Management of Galați County Service of National Archives which, on October 21, ordered its takeover and integration in "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, adding it to the 20 volumes discovered in 1960.

The presentation manner of the volume (covers, leather back) lead us to the conclusion that it was compiled at the same time with the other 20 volumes and we believe that it is the most important in point of the documentary content (information regarding Filești - Calica domain, property of Doctor Aristide Serfioti).

The volume, taken over in 2003, contains 250 pages, a series of documents concerning Filești - Calica domain from 1631-1884, over 50, part of them being original, the other copies, contemporary or posterior, as well as a series of bills of sale of certain

¹ Galați County Service of National Archives, hereinafter named S.J.A.N.G., *Specific Fund*, the file of fund no. 102, „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)” Collection.

² National Museum of Romanian History, *Manuscripts and Publications I Collection*.

lands, domain measurements, mortgage and lease deeds, receipts which attested the payment of instalments, most of the payments being made to the Romanian Land Credit.

The volume includes mostly title deeds regarding the houses and property of Doctor Serfioti, starting with the Deed of Definite Sale entered on September 20, 1862, by which Doctor Serfioti bought from the descendants of Doctor A. Abegg, for the amount of 1,130 gold coins, the house situated on Mihai Vodă (Bravu) Street, document certified by the Consulate of Prussia in Galați and authenticated by Covurlui County Court.

The four plans represent general drafts of Doctor Serfioti's houses, the ones in Galați, and Filești inn as well.

Among the documents, there are six photos depicting Doctor Aristide Serfioti at his work desk, as well as photos of Doctor A. Serfioti's home on 24 Mihai Bravu Street, one photo taken on the occasion of Princess Elena's visit to "The friends of young girls" Home set up in Doctor Serfioti's house, a panoramic photo of the place where the annual fair was held each year for the Day of the Saint Trinity, on Filești - Calica domain and a photo of Filești inn.

Our biographic study, presented along with a album of documents, brings to the attention of the public the transcript from Romanian-Cyrillic of certain unique documents regarding Filești - Calica domain, photocopied or transcribed in the *Annexes*.

We give our thanks to Professor Doctor Dan Râpă Buicliu who corrected the transcription of the texts of the documents from Romanian-Cyrillic.

As it would be expected, the medical activity of Doctor A. Serfioti could only be presented in the general, professional, social, economic and politic background of the end of the 19th century and the beginning of the 20th century.

Therefore, we deemed it was necessary to briefly introduce historical data and unique information regarding the professional and scientific associations of the physicians in Galați, the attributions and responsibilities of medical agents, hospitals and pharmacies in Galați - with a special emphasis on Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital, hygiene councils of the town and county, charity institutions attached to hospitals, public sanitation and hygiene, as well as a series of statistical data regarding the most frequent diseases.

The biographic aims at bringing to the attention of history lovers, and not only, a description of the social and economic background of the medical life and practice at the end of the 19th century and the beginning of the 20th century, representing, at the same time, a humble homage paid to Doctor Aristide Serfioti, human, professional and philanthropic role model.

In the end, I want to express my gratitude to all the above mentioned institutions for the support they offered in the completion of this scientific research.

Mariana-Delia POHRIB

Doctorul Aristide Serfioti
(1828-1905)

Un destin în slujba comunității gălățene

Doctor Aristide Serfioti
(1828-1905)

A Life in the Service of the Community from Galați

Doctorul Aristide Serfioti s-a născut la 20 iulie 1828, la Hydra (Grecia)¹, din părinții Chiriac și Maria. Din păcate, nu se cunosc date asupra familiei și a vieții în perioada copilăriei, adolescenței și a primei perioade de studii.

Mai târziu, studiază medicina la München, din documente reieșind că în anul 1850 era candidat medic în acest oraș, pentru ca în anul următor să își ia diploma de doctor în medicină².

Scrisorile primite de către tânărul doctor în anul 1853 ne îndreptătesc să credem că a locuit pentru o perioadă de timp la Viena³. Cu ce ocazie se stabilește în România, nu se știe, dar, în anul 1852, Comitetul Sanitar din Iași îi acordă dreptul de liberă practică⁴. La sfârșitul anului 1853, la 29 decembrie, cere Epitropiei Generale „Sf. Spiridon” să fie numit medic primar la filiala gălățeană, urmând să ia postul în primire la 22 ianuarie 1854. După 20 august 1863, va fi numit epitrop al spitalului în locul lui Iancu Fotea, păstrând această funcție până la 16 august 1867. În același timp, activa și la Spitalul Militar, începând cu anul 1854 până la 16 august 1870, când demisionează din cadrele armatei⁵.

În perioada 1 ianuarie 1854 - 24 martie 1855, Aristide Serfioti se înscrie ca doctor în armata Moldovei, unde va primi următoarele grade: căpitan, 24 martie 1855 - 7 mai 1857; maior, 7 mai 1857 - 2 octombrie 1858; colonel, 2 octombrie 1858 - 15 februarie 1868.

Reproducem în continuare jurământul depus de medici la investirea în serviciu, jurământ pe care dr. Aristide Serfioti a reușit să-l onoreze, să-l transpună, dincolo de solemnitate, în viața de zi cu zi: „Jur, în numele Prea Sfintei Treimi, că voi sluji în dregătoria ce mi se încredințează, de medic în acest oraș Galați, cu sânguință, credință și curățenie, fără a mă abate din îndatoririle orânduite, păzind legiurile și respectând instituțiile Patriei locale a Principatelor Unite Române și pe persoana Domnului Stăpânitor.”⁶

Dincolo de participarea la viața medicală a orașului Galați, în cazul dr. Aristide Serfioti este de apreciat participarea la viața social-politică și chiar culturală. Astfel, în anul 1864 îl regăsim, alături de dr. Frantz Gracowschi, pe lista electorală a cetățenilor

¹ S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, inventarul colecției.

² S.J.A.N.G., fond *Primăria orașului Galați*, dosar 19/1875, f.12.

³ S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, inventarul colecției.

⁴ S.J.A.N.G., fond *Primăria orașului...*, dosar 19/1875, f. 12.

⁵ *Ibidem*, dosar 82/1865, f. 2.

⁶ *Ibidem*, dosar 70/1864, f. 17.

din cvartalul al II-lea al orașului Galați, cu drept de a alege și a fi aleși în funcția de membri ai Consiliului Comunal⁷.

La data de 26 iulie 1864, în urma participării dr. Aristide Serfioti la alegerile pentru Consiliul Comunal, acesta obține un număr, neconcludent, de patru voturi. De apreciat, însă, faptul că s-a numărat printre cei 157 de cetățeni, dintr-un total de 339, cu drept de alegători, care au onorat cu prezența această acțiune⁸.

În același an, municipalitatea de Galați se adresează Epitropiei Spitalului Filial din localitate cu rugămintea de a amenaja o sală de necropsie. Conducerea spitalului, reprezentată de un comitet compus din mai mulți membri, printre care se număra și dr. Aristide Serfioti, se adresează Epitropiei Generale a Casei „Sf. Spiridon” din Iași, care „învoiește” efectuarea necropsiilor, condiționat de faptul ca municipalitatea să asigure și cheltuielile ocazionate de înhumarea cadavrelor⁹.

Numărul scăzut de paturi din spitale, raportat la numărul de locuitori, face ca în anul 1864 Consiliul Comunal să exprime următoarea opinie:

„Avându-se în privire că Spitalul Filial al Sfântului Spiridon are numai 44 de paturi, care acestea, în privirea întinsei populațiuni a orașului și a însemnatului număr de bolnavi ce pe toată ziua se înfățișează, nu este de ajuns.

Avându-se în privire că, din lipsa unui așa azil, se văd pe toată ziua ducând și murind oameni pe străzi, pe așa considerații, subsemnații, a căror datorie și simțământul umanității, consultându-ne, aceasta decidem: Înființarea unui spital, ce reclamă neapărată nevoie, spre care sfârșit se regulează ca, de îndată, să se ia măsurile cele mai energice ca, în cel mai scurt timp, să se pună în lucrare un asemenea stabiliment, cu paturi 30 pentru ambele sexe, a cărui întreținere să se facă din fondurile Casei Municipale și va purta titlul Spitalul Municipal...”¹⁰.

Dr. Aristide Serfioti, împreună cu dr. M. Sacorafos, membri ai Consiliului de Igienă și Salubritate Publică, întreprind demersuri în vederea identificării unui imobil în care să fie instalat spitalul, în acest scop „găsindu-se încăpătoare pentru așezarea de 30 de paturi ... două case ale domnului Costache Movilă”¹¹, ocazie cu care au înaintat și un inventar cu cele necesare funcționării în bune condiții a noului spital (pături, saltele de pat, cergi de lână, papuci, lenjerie ș.a.)¹².

Sensibil la problemele și nevoile populației paupere, în ședința din 13 ianuarie 1864 a Consiliul de Igienă și Salubritate Publică din cadrul Primăriei Comunei Galați, medicul Aristide Serfioti face dovada umanismului și spiritului său caritabil, venind cu propunerea acordării de medicamente cu titlu gratuit sau vânzării la preț redus a medicamentelor, urmând ca municipalitatea să suporte diferența de preț. Această propunere a fost susținută și de medicii M. Sacorafos, N. Statato, Constantin Stavridi, farmacistul Rudolf Seldenmayer și inginerul Mancioti¹³.

⁷*Ibidem*, dosar 54/1864, f. 37.

⁸*Ibidem*, f. 100, 112, 167.

⁹*Ibidem*, dosar 72/1864, f. 1-2.

¹⁰*Ibidem*.

¹¹*Ibidem*, dosar 76/1864, f. 17.

¹²*Ibidem*, dosar 72/1864, f. 3.

¹³*Ibidem*, dosar 77/1864-1865, f. 4.

La 21 februarie 1865, dr. Aristide Serfioti se adresează Primăriei comunei Galați în vederea obținerii împământenirii. Prin rezoluție, primarul urbei, Gheorghe P. Mantu, își dă acordul, menționând ca documentul să fie eliberat nu colonelului A. Serfioti (cum fusese eliberat cel anterior pentru mica împământenire), ci medicului principal clasa I-a, A. Serfioti, ca urmare a comportamentului ireproșabil și a faptului că „se bucură de bună apreciere între cetățenii noștri și că purtarea sa este bună.”¹⁴

În vederea acordării împământenirii (cetățeniei), acesta aduce următoarele argumente: „Domnule Primar, subscrisul, deși în România de un timp de peste doisprezece ani, deși în serviciul statului de unsprezece ani, deși ajuns la un grad destul de înalt prin serviciul meu la grad de colonel, totuși, nu posed decât mica împământenire, în formă numai, căci, în realitate, mă bucur de toate drepturile românilor. Așadar, fiindcă un timp atât de îndelungat, pot a zice de la venirea mea în România, nu m-am bucurat de altă protecție decât de aceea română, vă rog, să fiți interpretul meu pe lângă Minister, spre a-mi căpăta și actul definitiv de indigenat mare, căci acel mic este recunoscut chiar de municipalitate ca însăși prin înscrierea mea în colegiile electorale comunale.”¹⁵

În urma cererii, doctorul este convocat, la data de 15 noiembrie 1864, orele 5 p.m., la ședința extraordinară, în care urma să prezinte dovezile relative la drepturile de împământenire¹⁶.

În anul 1864, dr. Aristide Serfioti figurează ca epitrop și medic primar la Spitalul Filial din Galați al Epitropiei Generale „Sf. Spiridon” din Iași, membru al Consiliului de Igienă Publică și Salubritate al orașului Galați, deținând totodată și funcția de șef Serviciu la Spitalul Comandamentului II - Regimentul 5 Linie Galați.

În urma adresei Direcției Serviciului Sanitar nr. 1722 din 17 aprilie 1865, se solicită Consiliului de Igienă și Salubritate Publică Galați constituirea unei comisii, din care avea să facă parte, în calitate de membru, și dr. A. Serfioti, ce urma să stabilească și să pună în aplicare, cu sprijinul material și financiar al municipalității, o serie de măsuri în vederea limitării efectelor epidemiei de tifos, cu atât mai mult cu cât Galațiul, prin poziția sa geografică, se constituia în localitate de frontieră, ceea ce impunea luarea unor măsuri de carantină suplimentare, înăsprite în condițiile în care nordul Rusiei era bântuit de molieme¹⁷.

Din partea comisiei menționate, dr. Aristide Serfioti se va ocupa de cercetarea și găsirea unui imobil, urmând ca, în eventualitatea izbucnirii unei epidemii, să se procedeze de urgență la înființarea unui spital cu o capacitate de cel puțin 200 de paturi. De asemenea, trebuia să facă o „arătare a obiectelor necesare pentru acest finit.”¹⁸

Recunoscând eforturile făcute pentru stingerea epidemiei de holeră, un an mai târziu, Domnitorul Alexandru Ioan Cuza mulțumea prefectului de Covurlui, Gh.

¹⁴*Ibidem*, f. 1.

¹⁵*Ibidem*, f. 12.

¹⁶*Ibidem*, f. 13.

¹⁷*Ibidem*, dosar 82/1865, f. 2.

¹⁸*Ibidem*, f. 4.

Rășcanu, și medicilor gălățeni, printre care și doctorului Aristide Serfioti (inițiatorul unui comitet filantropic), subliniind că: „au arătat zel și activitate neobosită.”¹⁹

Anul 1865 reprezintă un reper biografic deosebit în viața medicului Aristide Serfioti, care se va regăsi în calitatea de membru fondator al Lojii Masonice „Discipolii lui Pytagora”, cu sediul la Galați²⁰, înscrisă în Tabloul Lojilor Regulare. Această lojă a primit autorizație din partea Marelui Orient al Franței, Ritul Memphis²¹.

Loja din Galați s-a distins prin acțiuni umanitare cum au fost: combaterea epidemiei de holeră din 1865, a inundațiilor din anul 1871, ajutorarea sinistraților constând în hrană, îmbrăcăminte și locuințe pentru populația orașului²².

În același an, dovadă a unui incontestabil spirit filantropic, este organizat un spectacol de teatru în vederea obținerii de fonduri în beneficiul Spitalului „Sf. Spiridon” din Galați²³.

Preocupat de aspectele vieții medicale a orașului Galați, la data de 5 ianuarie 1866, doctorul Aristide Serfioti, în calitatea de vicepreședinte a Consiliului de Igienă Publică și Salubritate, aduce la cunoștința primarului că urmează să efectueze un control la toate farmaciile din acest oraș, solicitând, totodată, un consilier spre a-l asista²⁴.

Peste doar două luni, la începutul lui martie, el aduce la cunoștința primarului că în oraș există numeroase disfuncționalități în ceea ce privește eliberarea de medicamente compensate sau gratuite: „Domnii doctori din acest oraș, afară de medicii de arondismente, la prezentarea unor bolnavi săraci refuză a le prescrie medicamente gratuite, sub cuvântul că nu sunt autorizați a face asemenea prescripții sau a-i trimite la medicii respectivi de arondismente”. Cu aceeași ocazie, în vederea instalării unei stări de normalitate, considera oportună acordarea de gratuități la medicamentele acordate populației paupere, prin suportarea cheltuielilor de către municipalitate²⁵.

Municipalitatea de Galați, ca o recunoaștere a profesionalismului și meritelor sale, îl invita la 26 iulie 1873, alături de 13 oficiali, la panahida care urma să aibă loc a

¹⁹ Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați de la origini până la 1918*, partea a II-a, Editura Porto-Franco, Galați, 1995, p. 337-338.

²⁰ Horia Nestorescu Bălcești, *Ordinul masonic român. Mai puțină legendă și mai mult adevăr*, Casa de editură și presă „Șansa”, București, 1993, p. 528. Pe lista fondatorilor lojii masonice din Galați (1865 august 26), regăsim pe: Rodocanachi Demetrius, Scaramanga Paraskeva, Rodocanachi François S., Reșcano George, Cossitz Charles, Ralli Ambroise, Serphiotis Aristidi, Sachelarios Philippe, Faulquier Emil, Mornand Auguste, Chiti Jérôme, Gattorno Louis, Caravia Evangeli, Catzaitis Gerassimo, Dracopulo Jean, Mantu Stavrus; vezi *Cartea de Aur a Lojii “Discipolii lui Pytagora” Galați*, Galați, 1885, p. 12; vezi și *Dicționar de francmasonerie* sub direcția lui Daniel Ligou, Ediție revăzută, corectată și adăugită de Charles Porset și Domonique Morillon, Editura Ideea Europeană, București, 2008, p.387-393, 893; Jules Boucher, *Simbolurile francmasoneriei*, trad. Cristina Săvoiu, Editura Rao, București, 2006, p.169-175.

²¹ Cătălina Opaschi, Katiușa Pârvan, Ernest Oberländer-Târnoveanu, *Medalii și însemne masonice. Istorie și simbol*, catalog editat de Muzeul Național de Istorie a României, Editura Cetatea de Scaun, 2006, p. 101.

²² *Ibidem*, p. 40.

²³ S.J.A.N.G., fond *Primăria orașului...*, dosar 92/1865, f. 2.

²⁴ *Ibidem*, dosar 20/1866, f. 1.

²⁵ *Ibidem*, dosar 28/1866, f. 2.

doua zi, oficiată de Biserica „Sf. Spiridon”, în memoria soldaților căzuți în lupta cu polonii de la Constangalia²⁶.

În primele luni ale anului 1877, an care avea să aducă mult așteptata Independență a poporului român, ia ființă la Galați un comitet pentru construirea unui spital, îndemnul venind de la *Comitetul pentru ajutorarea armatei*, înființat în luna aprilie la Iași. Listele de subscripție răspândite în oraș au fost completate în scurt timp cu „sume respectabile”. Pentru mai multă eficiență, la 11 iulie 1877, *Comitetul general de ajutor* a fuzionat cu *Comitetul Crucii Roșii*, fondurile strânse, ca și cele ce urmau să se adauge, fiind destinate îngrijirii soldaților români în spitalul care trebuia să se înființeze la Galați.

Principala dificultate întâmpinată de *Comitetul ad-hoc pentru construirea unui spital pentru căutarea soldaților români răniți* a fost găsirea locului necesar ridicării clădirii. Trecând peste opoziția nejustificată a unor proprietari, Primăria cedează, la cererea comitetului, locul din Bulevardul Elisabeta vis-à-vis de Piața Ștefan cel Mare, pentru înființarea unui spital cu 30 de paturi ²⁷.

Spitalul „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” s-a înființat în 1877 prin dănie publică, în timpul Războiului pentru Independență. După terminarea războiului, spitalul s-a redeschis la 24 aprilie 1879, întreținându-se mai mult din donații. Primăria și-a luat obligația, din octombrie 1878, să întrețină 30 de paturi pentru bolnavii săraci.

Răniții aduși la Galați au fost îngrijiți în spitalul înființat de comitetul gălățean și în altele improvizate prin casele locuitorilor. La 1 noiembrie 1877, de pildă, au sosit 60 de răniți care au fost internați pentru tratament în cele trei spitale, ocazie cu care medicii A. Serfioti, A.C. Hepites, Nebuneli, N. Takeanu și Constantin Stavridi au muncit cu deosebită abnegație pentru îngrijirea răniților, ca de altfel pe întreaga perioadă a desfășurării războiului de independență, cât și după aceea²⁸.

Vestea căderii Plevnei avea să producă un entuziasm de nedescris, „focuri și rachete umpleau străzile splendid iluminate până în cele mai depărtate mahalale.”

Dintre donațiile particulare făcute în vederea construirii unui nou spital amintim doar pe cele făcute de Doamna Elena Cuza în anii 1893 și 1901, când a contribuit la acest act de caritate cu 12.000 lei, respectiv 10.000 lei.

De asemenea, doctorul Aristide Serfioti a făcut numeroase donații în timpul vieții. Prin testament a donat mare parte din averea sa spitalului pe care l-a condus aproape trei decenii.

Comitetul de conducere al spitalului reușește să strângă, în 1895, importante sume de bani pentru construirea unui nou local, Primăria aducându-și contribuția prin donarea terenului necesar (10 ha.) și prin acordarea unei subvenții pentru întreținerea a 60 de paturi, subvenție care în anii următori este mărită, ajungându-se ca la 1 aprilie 1904 să fie acordați 75.000 lei pentru întreținerea unui număr de 85 de paturi²⁹.

Medicii din Galați au constituit, la 24 noiembrie 1863, *Societatea Medicală din Galați*, a treia de acest gen din țară, după Iași și București, prima societate științifică din orașul Galați. Ducând o activitate prodigioasă, societatea a prosperat în 1895, când

²⁶ *Ibidem*, dosar 28/1863, f. 7.

²⁷ P. Păltănea, *op. cit.*, p. 141.

²⁸ *Ibidem*, p. 147.

²⁹ *Ibidem*, p. 349.

avea 25 de membri. Cum această Societate nu beneficia de un local propriu, dr. Aristide Serfioti cere aprobarea municipalității pentru a-și stabili sediul și biblioteca în sălile Bibliotecii „V.A. Urechia”. Societatea medicilor a funcționat, cu unele întreruperi, până în 1916³⁰.

De asemenea, asigurarea unei baze tehnico-materiale minime, necesare desfășurării unei activități medicale normale în spitalele gălățene, a fost întotdeauna în centrul atenției sale. Venind în întâmpinarea acestor necesități și a dorințelor de modernizare, Aristide Serfioti aducea în țară, în 1866, pe când era membru în comitetul Societății Medicale din Galați, organism științific în cadrul căruia a susținut numeroase comunicări, un microscop pentru cercetări științifice, achiziționat în urma unui voiaj în străinătate la Viena și Paris.

După terminarea războiului, în anul 1879, în vârstă de 50 de ani, dr. A. Serfioti își rezolvă drepturile de ieșire la pensie, cumpărând în același an, de la frații Ghica, moșia Filești (Calica), pe care o administrează singur.

Anul 1886 îl găsește în funcția de director al Spitalelor Civil și Militar din Galați, pentru ca patru ani mai târziu să opteze pentru funcția de medic primar al Spitalului Spiridoniei Galați, astfel încât să nu contravină dispozițiilor legii cumulului.

Demisionează în anul 1901, retrăgându-se din activitatea medicală, iar în anul 1905 moare³¹.

Testamentul său, redactat la data de 23 august 1903, vine să sublinieze noblețea și spiritul caritabil:

„Eu, subscrisul, Aristide Chiriac Serfioti, doctor în medicină, domiciliat în Galați, strada Mihai Bravu, prin această al meu testament olograf declar că:

(...)După moartea surorilor mele, moșia Calica devine proprietatea Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” (...) Cu veniturile moșiei Calica, actualmente arendată prin contract d-lui Paraschiv Vasiliu, cu preț de 53.000 lei, comitetul zisului spital va construi pe terenul său, ori pe un altul convenabil, un spital de copii pentru patruzeci paturi, în care toate cerințele științei moderne să fie pe deplin satisfăcute. Acest spital se va întreține cu veniturile anuale ale moșiei Calica și va purta numele meu (...) Comitetul Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” se obligă a întreține Biserica aflătoare pe moșia Calica în bună stare (...) Rog, cu insistență, pe Prea Sfinția Sa Episcopul Dunărei de Jos, ca Președinte perpetuu al Comitetului Spitalului, să binevoiască a avea îndeaproape privegherea acestei a mea donațiune.

Surorile mele vor depune la Casa de Depunere și Consemnațiuni, sau la Banca Națională din București, pe numele Facultății de Medicină din București, 40.000 lei, adică în bonuri Creditului Financiar Rural 5 %, al căror venit va servi ca premiu bianual, ce se va decerna de către un juriu constituit din sânul facultății autorului celei mai merituose lucrări asupra unui subiect din științele medicale. Chestiunea aceasta se va formula și publica de către Facultatea de Medicină la fiecare doi ani. Acest concurs se va reglementa de către Colegiul profesoral al facultății (...).

În fiecare an se vor înzestra două fete sărace din comuna Filești, cu preferință din Calica, care fete se vor mărita cu plugari, dându-li-se o pereche de boi, o vacă și un plug bun. Această zestre se va da pe câtă vreme surorile mele vor fi în viață (...).

³⁰ Ibidem, p. 299.

³¹ Ibidem, p. 299.

Instrumentele mele se vor împărți, prin sorți, iubiților mei confrăți, ca amintire la armonioasa viață ce am petrecut împreună (...) Biblioteca mea cea medicală o las Societății noastre medicale din Galați, iar cea literară o las bibliotecă Liceului Alecsandri din Galați (...)

Doresc să fiu înmormântat în mijlocul Capelei cavoului nou. Lângă mine se vor depune rămășițele neuitatei mele Avracomi. O placă simplă de marmură, cu numele noastre, va acoperi această ultimă a noastră locuință.

Acest testament s-a scris în întregul său și s-a scris de propria mea mână, aflându-mă în deplină sănătate fizică și mintală, la Galați, 23 august 1903.

*Doctor Aristide Ch. Serfioti*³²

Medic de o mare erudiție, Aristide Serfioti s-a bucurat de stima și prețuirea gălățenilor. Remarcându-i meritele, ca și devotamentul depus pentru buna îngrijire a populației, H. Boyard, consulul Franței la Galați, sugerează guvernului francez, la 16 iulie 1869, decorarea lui cu „Legiunea de Onoare”.

Societatea Franceză de Binefacere din oraș i-a acordat, la 1 ianuarie 1880, o medalie omagială.

În semn de recunoștință pentru activitatea desfășurată în slujba comunității s-a hotărât, în anul 1905, postum, ridicarea în parcul Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” a unui bust de bronz care să-l reprezinte, urmând ca strada pe care a locuit să-i poarte numele.

În context, reproducem procesul-verbal încheiat la data de 26 iulie 1905, în urma întrunirii Comitetului Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” sub președinția P.S.S. Pimen Episcopul Dunării de Jos, care consemnează următoarele:

„Prea Sfinția Sa comunică ireparabila pierdere încercată de Comitet prin decedarea regretatului fondator al spitalului și al său vicepreședinte, doctor Aristide Serfioti.

Ilustru doctor, Aristide Serfioti, om superior, înzestrat cu o vastă cultură, medic „per excellentiam” și filantrop fără seamăn, a fost pentru lumea întreagă un om de mare utilitate, un om de bine, și în special pentru spital el a fost inima și sufletul - căci consacrare Spitalului Elisabeta toată munca, și în nemărginita dragoste ce avea pentru acesta, copilul său moral, i-a lăsat frumoasa sa moșie Filești, fapt ce pune și mai bine în relief cât de înalte au fost nobilele sale sentimente și cât de mult dr. Serfioti a ținut să consolideze pentru vecie existența acestui așezământ. Pierderea doctorului Serfioti e generală și memoria îi va rămâne pentru vecie în inima tuturor.

P.S.S. Pimen, Episcopul Dunării de Jos, dă citire telegramei ce a supus atenției M. S. Reginei, precum și augustul răspuns ce a primit, propunând ca ambele telegrame să fie consemnate în procesul-verbal de astăzi, lucru care se admite.

„**M. S. Reginei Elisabeta** - Sinaia. În numele Comitetului de Administrație al Spitalului din Galați, care are onoarea de a purta numele Majestății Voastre, „Elisabeta Doamna”, cu durere vă aduc la înalta cunoștință decedarea doctorului Aristide Serfioti, membru fondator al acestui spital și vicepreședinte al Comitetului. În mormântarea va avea loc marți, ora 9 dimineața”, (ss.) Pimen, Episcop al Dunării de Jos. No. 665, Galați, 25 iulie 1905.

³² S.J.A.N.G., colecția „Dr Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 2/1828-1928, f. 7-16.

„Sfinției Sale Pimen, Episcop. Cu mare părere de rău am aflat dureroasa pierdere <resimțită> de toți nenorociții și bolnavii al căror binefăcător era Doctorul Serfioti. Memoria sa va rămâne pururi în inima tuturor. (ss.) Elisabeta.”

Comitetul de administrație, aducând în discuție chestiunea ocupării funcției de vicepreședinte exercitată de regretatul dr. Aristide Serfioti, consultând Statutele și Regulamentul, după un schimb de opinii între membri și din dorința de a sărbători memoria regretatului defunct, a decis ca această demnitate să rămână vacantă până la alegerile ordinare din anul 1906³³.

La următoarea ședință a Comitetului, din 5 septembrie 1905, înainte de a se trece la ordinea de zi, Prea Sfinția Sa Pimen propune ca omagiu de pioasă recunoștință pentru eminentele sale fapte ridicarea unei statui în fața spitalului, care să amintească generațiilor viitoare nu numai actele sale pline de noblețe, dar și figura celui care *„toată viața sa a fost pentru omenire un om de mare utilitate cu știința, cu bunătatea și cu punga sa.”*

Propunerea a fost admisă în unanimitate și a fost instituită o comisie care să se ocupe cu întreprinderea demersurilor în acest sens³⁴.

La 15 mai 1922, în cadrul ședinței Comitetului, doctorul Alexandru Carnabel propune realizarea unei plăci comemorative în amintirea doctorilor Nicolini și d-rei Proca, precum și a membrilor fondatori și donatori care au venit în ajutorul acestei instituții spitalicești.

Pe fiecare imobil donat urma să fie montată o mică placă cu numele donatorului. Pentru doctorul Aristide Serfioti, fost vicepreședinte, donator al moșiei Filești, se propune ridicarea unui bust în incinta Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”, în fața pavilionului administrației³⁵.

Nu știm care au fost cauzele care au împiedicat punerea în practică a acestei propuneri, cert este că în anul 1933 Comitetul spitalului se adresa municipalității de Galați cu următorul memoriu:

„Domnule Primar, Spitalul „Elisabeta Doamna” a împlinit 55 de ani de existență. Această instituție spitalicească este una din cele mai vechi din țară și în Galați este cea dintâi.

Începutul ei este în 1877, când un comitet al Crucii Roșii gălățene a făcut un spital de război în două barăci americane. Având în vedere că în acest oraș nu funcționa niciun spital în care să se adăpostească și să-și caute sănătatea cei săraci, după război, atât Consiliul Comunal, cât și cel județean, împreună cu fruntașii orașului și ai județului, întruniți în Sala de ședințe a Primăriei Galați, au hotărât ca cele două barăci americane să continue a funcționa ca spital.

Pentru ca acest spital să poată funcționa s-au acordat subvențiuni, atât de Primărie, cât și de Județ, subvențiuni care s-au plătit Comitetului de la 1878 și până astăzi, iar din 1894 fostul spital comunal al orașului Galați a fost contopit cu Spitalul „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”.

³³ S.J.A.N.G., fond *Primăria orașului...*, dosar 8/1933, f. 3.

³⁴ *Ibidem*, f. 4.

³⁵ *Ibidem*, f. 5.

În afară de aceste subvențiuni, spitalul a funcționat, dar s-a și dezvoltat, ajungând astăzi una din cele mai mari și mai bine înzestrate organizații spitalicești din regiunea Dunării de Jos, grație sufletelor caritabile, care, prin donațiuni în timpul vieții sau prin legate testamentare, au putut forma un important fond, grație căruia spitalul să-și poată îndeplini menirea sa socială.

În fruntea tuturor marilor donatori ai Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” stă defunctul doctor Aristide Serfioti, care este părintele instituției ce face astăzi cinste acestui oraș, căci el a fost cel care a propus și a convins la 1877 pe toți notabilii și conducătorii orașului nostru de a da viață acestui spital, el este doctorul care a servit acest spital de la înființarea lui și până la 1905, când a decedat, punând în slujba umanității o inimă generoasă și o autoritate medicală recunoscută în întreaga țară.

Când se construia noul spital, la 1895, doctorul Aristide Serfioti, a procurat fondurile necesare desăvârșirii acestei construcții, dând garanția întregii sale averi pentru contractarea împrumutului procurării fondurilor necesare, pentru ca apoi, la moartea sa, să lase spitalului întreaga sa avere, compusă din moșia Filești, de peste 3.500 de hectare, în marginea orașului, precum și imobilul său din Galați, strada Mihai Bravu, cu tot ce se găsea în el.

Doctorul Aristide Serfioti a fost un mare filantrop, de actele sale filantropice, profitând toată populațiunea nevoiașă a orașului Galați, a județului Covurlui și a ținuturilor din împrejurimi.

Încă din 1905, după propunerea Prea Sfinției Sale Episcopul Pimen, și în vremea din urmă după propunerea dr. Alexandru Carnabel, comitetul spitalului a hotărât ridicarea unui bust, în amintirea numelui, reputației și a filantropiei marelui doctor. În felul acesta se sublinia recunoștința instituției, a populației orașului și a județului celor care dovedesc prin actele ce fac o superioară educație a sufletului lor caritabil.

În executarea acestor decizii, și în vederea considerațiilor mai sus expuse, facem un apel la dumneavoastră, Domnule Primar, ca reprezentant al populației gălățene, să ne acordați o sumă pe care o veți socoti pentru a forma fondul necesar ridicării acestui bust, care să immortalizeze pe cel mai mare filantrop și om de bine care l-a avut orașul Galați și județul Covurlui.

Primiți, vă rugăm, Domnule Primar, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Cu arhierești binecuvântări,

Președintele Comitetului Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”,

† Cosma, Episcop al Dunării de Jos.”³⁶

Prin rezoluția din 13 iunie 1933, Consiliul Municipal aproba deschiderea unui credit extraordinar, în valoare de 10.000 lei, pentru ridicarea statuii, care străjuiește și astăzi în curtea Spitalului Municipal Galați.

³⁶ *Ibidem*, f. 1-2.

Doctor Aristide Serfioti was born on July 20, 1828 in Hydra (Greece)¹ from the parents Chiriac and Maria. Unfortunately, there are no information regarding his family, his childhood, his teenage years and his period of studies.

Later on, he studied medicine in München, the documents showing that in 1850 he was applying for the position of physician in this town, and the next year he was awarded the degree of Doctor of Medicine².

The letters received by the young physician in 1853 entitle us to believe that he lived for a while in Wien³. We cannot know for sure when he settled in Romania, but in 1852 the Medical Committee of Iași granted him the right of unrestricted practice⁴. At the end of 1853, on December 29, he asked St. Spiridon General Vestry to be appointed consultant physician in Galați Subsidiary, on January 22, 1854, taking up this position. After August 20, 1863, he would be designated vestryman of the hospital in the place of Iancu Fotea, keeping this position until August 16, 1867. At the same time, he worked at the Military Hospital, from 1854 until August 16, 1870 when he resigned from the army⁵.

Between January 1, 1854 and March 24, 1855, Aristide Serfioti was a physician in the army of Moldova, where he was awarded the following ranks: captain, March 24 - May 7, 1857; major, May 7, 1857 - October 2, 1858; colonel, October 2, 1858 - February 15, 1868.

We give below the oath taken at the time by physicians, oath that Dr. Aristide Serfioti succeeded in honouring and transposing, beyond solemnity, in everyday life: "I swear, in the name of the Holy Trinity, that I will serve as a physician in this town of Galați, with diligence, faith and tidiness, without deviating from my duties, observing the laws and respecting the institutions of the Romanian United Principalities and the Sovereign Lord."⁶

Apart from his contribution to the medical life, we also appreciate Doctor A. Serfioti's contribution the social, political and even cultural life of Galați town. Thus, in 1864 we find him next to Doctor F. Gracowschi on the electoral list of the citizens of the 2nd section of Galați town, with the right to choose and to be chosen members of the Communal Council⁷.

¹ S.J.A.N.G., *Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)* "Collection, collection inventory.

² S.J.A.N.G., *Galați Town Hall*, file 19/1875, l. 12.

³ S.J.A.N.G., *Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*, collection inventory.

⁴ S.J.A.N.G., *Galați Town Hall*, file 19/1875, l. 12.

⁵ *Ibidem*, file 19/1875, l. 2.

⁶ *Ibidem*, file 70/1864, l. 17.

⁷ *Ibidem*, file 54/1864, l. 37.

On July 26, 1864, following Doctor A. Serfioti's participation in the elections for the Communal Council, he obtains a number of only 4 votes. Nevertheless, he was among the 157 citizens, out of a total number of 339 individuals with voting right who came took part in this action⁸.

In the same year, Galați Municipality asks the Vestry of the Filial Hospital to arrange a room for body necropsy. Hospital management, represented by a committed made up of several members, among which Doctor A. Serfioti as well, addresses to the General Vestry of St. Spiridon House of Iași which consents to the performance of necropsies provided that the municipality ensures the costs incurred by the inhumations of bodies⁹. The low number of hospital beds, related to the number of inhabitants, makes the Communal Council express the following opinion in 1864: "Saint Spiridon Filial Hospital has only 44 beds which, given the large population of the town and the significant number of ill people arriving all the time, are not enough.

Given that, deprived of such an asylum, people die on the streets, the undersigned, in the spirit of duty and humanity, have decided to urgently establish a hospital with 30 beds for both sexes, its upkeep being paid from the funds of the Municipal House and which will be named the Municipal Hospital..."¹⁰

Dr. A. Serfioti, together with Dr. Sacorafos, members of the Public Hygiene and Sanitation Council, take steps towards locating an appropriate building for the hospital, to that effect "finding accommodation for the 30 beds... in two houses of Mr. Costache Movilă"¹¹, on this occasion also submitting an inventory of the things necessary for the proper operation of the new hospital (blankets, mattresses, slippers, bed linen, wool cloths, etc.)¹².

Sensitive to the problems of the poor, in the meeting of January 13, 1864 of the Council of Hygiene and Public Sanitation of Galați Town Hall, Doctor A. Serfioti proves his humanity and charity, coming up with the proposal to give free of charge or reduced price medicines, the Municipality bearing the price difference. This proposal was supported by Doctors M. Sacorafos, N. Statato, C-tin Stavridi, Pharmacist Rudolf Seldenmayer and Engineer Manciotte¹³.

On February 21, 1865, Doctor A. Serfioti addresses to Galați Town Hall for obtaining the naturalization. By means of a resolution, the Mayor of the town, Gheorghe P. Mantu gives his consent to the delivery of the document, specifying that it shall not be issued to Colonel A. Serfioti, but to the first class chief physician, A. Serfioti, given his flawless behaviour and "the citizens' appreciation he rejoices in and his good behaviour."¹⁴

Regarding his naturalization, he brings the following arguments: "Mr. Mayor, the undersigned, although I have lived in Romania for over twelve years, although I have been in the service of the State for eleven years, although I have reached the rank

⁸ *Ibidem*, I. 100, 112, 167.

⁹ *Ibidem*, file 72/1864, I. 1-2.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ *Ibidem*, file 76/1864, I. 17.

¹² *Ibidem*, file 72/1864, I. 3.

¹³ *Ibidem*, file 77/1864-1865, I. 4.

¹⁴ *Ibidem*, I. 1.

of Colonel, I have only been given partial citizenship ("mica împământenire"), apparently, for in practice I benefit from all Romanians' rights. Therefore, as I have benefitted from no other protection but the Romanian one since my arrival in Romania, please speak up for me at the Ministry so that I may acquire full citizenship for my partial citizenship is recognised by the Municipality by my registration in the communal electoral colleges."¹⁵

Following the request, the doctor is called on November 15, 1864, hours 5:00 P.M. to take part in the extraordinary meeting where he would present the proofs regarding naturalization rights¹⁶.

In 1864, Dr. A. Serfioti is Vestryman and Consultant Physician at Galați Filial Hospital of St. Spiridon General Vestry of Iași, member in the Council of Public Hygiene and Sanitation of Galați Town, also holding the position of Department Manager at the Hospital of Headquarters II - Regiment 5 Galați Line.

Following the communication of the Medical Service Directorate no. 1722 of April 17, 1865, Galați Council of Public Hygiene and Sanitation is asked to constitute a committee, of which Doctor Serfioti will also be a member, for establishing and applying, with the material and financial support of the Municipality, a series of measures in view of limiting the effects of the typhus epidemics, especially since Galați, due to its geographical location, is a border town, thus imposing additional quarantine measures, which become harsher as the North of Russia is haunted by such pestilence¹⁷.

On behalf of the said committee, Doctor Aristide Serfioti will also be responsible for finding a house which, in the case of an epidemics outbreak, would serve as hospital, with a capacity of 200 beds at least. He also has to present "a list of the objects required for this goal."¹⁸

Recognising the efforts made for the repression of the cholera epidemics, a year later, Prince Alexandru Ioan Cuza expresses his gratitude towards the Prefect of Covurlui, Gh. Rășcanu, and the physicians in Galați, among whom Doctor A. Serfioti as well (the initiator of a philanthropic fund), underlining that "they showed zeal and untiring activity."¹⁹

The year 1865 represents a significant reference point in the life of Doctor A. Serfioti who is now founder member of the Masonic Lodge "Pythagoras' Disciples" with the office in Galați²⁰, registered in the Table of Regular Lodges. This lodge, was authorised by the Great Orient of France, the Rite of Memphis²¹.

¹⁵ *Ibidem*, I. 12.

¹⁶ *Ibidem*, I. 13.

¹⁷ *Ibidem*, file 82/1865, I. 2.

¹⁸ *Ibidem*, I. 4.

¹⁹ Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați de la origini până la 1918*, Porto-Franco Publishing House, Galați, 1995, pp. 337-338.

²⁰ Horia Nestorescu Bălcești, *Ordinul masonic român. Mai puțină captionă și mai mult adevăr, "Șansa"* Publishing House, Bucharest, 1993, p. 528. On the list of the founders of Galați Masonic Lodge (August 26, 1865), we find: Rodocanachi Demetrius, Scaramanga Paraskeva, Rodocanachi François S., Reșcano George, Cossitz Charles, Ralli Ambroise, Serphiotis Aristidi, Sachelarios Philippe, Faulquier Emil, Mornand Auguste, Chiti Jérôme, Gattorno Louis, Caravia Evangeli, Catzaitis Gerassimo, Dracopulo Jean, Mantu Stavrus; see *Cartea de Aur a Lohiilor "Discipolii lui Pytagora" Galați*, Galați, 1885, p. 12; also see *Dicționar de francmasonerie* under the guidance of Daniel Ligou, edition revised, corrected and supplemented by Charles Porset and

This Lodge of Galați stood out for humanitarian actions during the 1865 prevention campaign cholera and the 1871 floods, helping the distressed with food, clothes and accommodation for the town people²².

In the same year, proof of an unquestionable philanthropic spirit, a theatre show is organised for raising funds for St. Spiridon Hospital of Galați²³.

Interested by all the aspects of the medical life of Galați town, on January 5, 1866, Doctor A. Serfioti, in his capacity of Vice-President of the Council of Public Hygiene and Sanitation, brings to the Mayor's notice that he will carry out an inspection in all the pharmacies in the town, asking at the same time for a councillor to help him²⁴.

After two months only, at the beginning of March, he brings to the Mayor's knowledge that there are many dysfunctions in town regarding the delivery of compensated or free medicines: "The physicians in this town, apart from arrondissement physicians, refuse to prescribe free medicines to certain poor patients, motivating that they do not have the authority to give such prescription or refuse to send them to the arrondissement physicians in question". On the same occasion, for establishing a state of normality, he deems necessary to provide free medicines to poor people, the municipality bearing the related costs²⁵.

Galați Municipality, in recognition of his professionalism and merits, invites him on July 26, 1873, along with 13 officials to the dirge held the next day at St. Spiridon Church, in the memory of the soldiers who died in the battle with the Poles at Constangalia²⁶.

During the first months of 1877, year which will bring the long expected Independence of the Romanian people, a committee is set up in Galați for the purpose of building a hospital, the impulse coming from the *Committee for the Help of the Army*, set up in April in Iași. The subscription lists spread in town are quickly filled with "honourable sums". For more efficiency, on July 11, 1877, the *General Help Committee* merges with the *Red Cross Committee*, the raised funds being destined to the care of the Romanian soldiers in the hospital to be established in Galați.

The main difficulty encountered by the *Ad-hoc Committee for the Building of a Hospital for the Romanian Wounded Soldiers* was to find the place necessary for raising the building. Disregarding the unjustified opposition of certain landowners, the Town Hall, at the Committee's request, assigns the place on Elisabeta Avenue, opposite to Ștefan cel Mare Square, for setting up a hospital with 30 beds²⁷.

Domonique Morillon, *Ideea Europeană Publishing House*, Bucharest, 2008, p.387-393, 893; Jules Boucher, *Simbolurile francmasoneriei*, translated by Cristina Săvoiu, Rao Publishing House, Bucharest, 2006, p.169-175.

²¹ Cătălina Opaschi, Katiușa Pârvan, Ernest Oberländer-Târnoveanu, *Medalii și însemne masonice. Istorie și simbol*, catalogue edited by the National Museum of Romanian History, Cetatea de Scaun Publishing House, 2006, p. 101.

²² *Ibidem* p. 40.

²³ S.J.A.N.G., *Galați Town Hall*, file 92/1865, l. 2.

²⁴ *Ibidem*, file 20/1866, l. 1.

²⁵ *Ibidem*, file 28/1866, l. 2.

²⁶ *Ibidem*, file 28/1863, l. 7.

²⁷ P. Păltănea, *op. cit.*, p. 141.

Elisabeta Doamna - Caritatea Gălăţeană Hospital was set up in 1877 by public donations, during the Independence War. After the war, the hospital was reopened on April 24, 1879, being kept mostly from donations. The Town Hall undertook the obligation to bear the upkeep of 30 beds for poor patients.

The wounded brought to Galaţi were treated in the hospital set up by Galaţi Committee and in other hospitals improvised in people's homes. On November 1, 1877, 60 wounded people were admitted for treatment in the three hospitals, on which occasion the doctors A. Serfioti, A. C. Hepites, Nebuneli, N. Takeanu and Constantin Stavridi worked with remarkable abnegation for the treatment of the wounded, as they did during the entire Independence War and afterwards²⁸.

The news about the fall of Plevna would cause an indescribable enthusiasm, "fires and rockets lit up the streets down to the farthest slums".

Among the private donations made for building a new hospital, we mention those made by Elena Cuza in 1893 and 1901 when she contributed to this charity with 12,000 lei, respectively 10,000 lei.

Also, Doctor A. Serfioti made numerous donations during his lifetime. In his will, he leaves most of his fortune to the hospital he led for almost three decades.

The managing board of the hospital succeeds in 1895 to raise significant sums of money for building a new location, the Town Hall bringing its contribution by donating the necessary land (10 ha.) and by granting a subvention for the upkeep of 60 beds, subvention which is increased subsequently, on April 1, 1904, 75,000 lei being granted for the upkeep of 85 beds²⁹.

The physicians in Galaţi founded on November 24, 1863 the *Medical Society of Galaţi*, the third of this kind in country, after Iaşi and Bucharest, the first scientific society in Galaţi. Carrying out a prodigious activity, the society thrived in 1895 when it counted 25 members. As it did not have an office of its own, Doctor A. Serfioti asked for the approval of the Municipality to set up the office and the library in the rooms of V. A. Urechia Library. This physicians' society activated, with several interruptions until 1916³⁰.

Also, he was always concerned with ensuring a minimum technical and material base for the development of a normal medical activity in the hospitals of Galaţi. Regarding these needs and intentions for modernisation, A. Serfioti brought in country, in 1866, while he was a member of the Medical Society of Galaţi, scientific body where he presented numerous communications, a microscope for scientific research acquired following a travel to Wien and Paris.

After the end of the war, in 1879, at the age of 50, Dr. A. Serfioti settles his pension rights, buying, in the same year, from Ghica brothers, the Fileşti (Calica) domain, that he will administrate himself.

In 1886 he is Manager of the Civil and Military Hospitals in Galaţi, four years later opting for the position of consultant physician of Spiridonia Hospital Galaţi, so as not to infringe the accumulation law.

²⁸ *Ibidem*, p. 147.

²⁹ *Ibidem*, p. 349.

³⁰ *Ibidem*, p. 299.

He resigns in 1901, retreating from the medical activity, and dies in 1905³¹.

His will, prepared on August 23, 1903, highlights his nobility and charity:

"I, the undersigned, Aristide Chiriac Serfioti, Doctor of Medicine, residing in Galați, Mihai Bravu Street, I declare, by this holograph, will the following:

After the death of my sisters, Calica domain shall become the property of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital (...). With the income obtained from Calica estate, currently leased to Mr. Paraschiv Vasiliu for 53,000 lei, the committee of the said hospital will build on its land or on another convenient land, a children's hospital with forty beds, where all the requirements of modern science will be met. This hospital shall be supported by the annual income of Calica estate and will bear my name (...). The committee of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital undertakes to keep in proper state the Church located on Calica estate (...). I ardently ask the Right Reverend, Bishop of Lower Danube, in his capacity of Perpetual President of the Hospital Committee, to closely see to this donation of mine.

My sisters will deposit at the House for Deposits and Consignments or at the National Bank of Bucharest, on the name of the Faculty of Bucharest, an amount of 40,000 lei, that is 5% of the Rural Financial Credit and its income will serve as biannual prize awarded by a faculty jury to the author of the most deserving paper on a medical subject. This issue will be formulated and published by the Faculty of Medicine every two years. This contest will be regulated by the Professorial College of the Faculty (...).

Each year, two poor girls from Filești, Calica preferably, will be given dowry; these girls will marry ploughmen, and they will receive a pair of oxen, a cow and a plough. This dowry will be given while my sisters are alive (...).

My instruments will be shared, by toss, among my dear colleagues, in memory of the peaceful life we had together (...). I leave my medical library to our Medical Society of Galați, and my literary library to Alecsandri High School of Galați (...).

I wish to be buried in the middle of the Chapel of the new Vault. Next to me, please place the remains of my unforgotten Avracomi. A plain marble plaque, bearing our names, will cover this last abode of ours.

This will was written entirely by me, being in full physical and mental health, in Galați, August 23, 1903.

*Doctor Aristide Ch. Serfioti"*³²

Great erudite, Aristide Serfioti rejoiced in the consideration and appreciation of the inhabitants of Galați. Acknowledging his merits, as well as his devotion to the proper care of the people, H. Boyard, the consul of France in Galați, suggests to the French Government on July 16, 1869 to decorate him with the "Legion of Honour".

On January 1, 1880, the French Charitable Society in town awards him a medal, in homage.

In gratitude for the activity he carried out for the community, in 1905 a bronze bust statue of him is proposed to be built in the park of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital and the street he lived is to bear his name.

We reproduce below the protocol entered on July 26, 1905, following the meeting of the Committee of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital under

³¹ *Ibidem*, p. 299.

³² S.J.A.N.G., *Dr Aristide Serfioti (1828-1905) Collection*, vol. 2/1828-1928, I. 7-16.

the presidency of the Right Reverend Pimen, Bishop of Lower Danube: "The Right Reverend communicates the regrettable loss suffered by the Committee through the death of the founder and Vice-President of the hospital, Doctor Aristide Serfioti.

Illustrious doctor, A. Serfioti, superior man, endowed with a wide culture, physician "per excellentiam" and unrivalled philanthropist, he was for the whole world a useful man, a man of good and, for the hospital especially, he was the heart and soul - for he consecrated all his work to Elisabeta Hospital, in the infinite love he had for it, his moral child, he left it his beautiful estate of Filești, emphasizing once more the nobility of his feelings and his strong desire to consolidate the existence of this establishment. Doctor Serfioti's loss is general and his memory will forever remain in everyone's heart."

Right Reverend Pimen, Bishop of Lower Danube, reads the telegram which he addressed to **Her Majesty the Queen**, as well the Augustus answer he received from her, proposing that both telegrams be recorded in the protocol of that day.

"In the attention of Her Majesty Queen Elisabeta - Sinaia. On behalf of the Managing Board of Galați Hospital which has the honour to bear Your Majesty's name, "Elisabeta Doamna", I regrettably bring to your notice the decease of Doctor Aristide Serfioti, founder member of this hospital and Vice-President of the Committee. The funeral will take place on Tuesday, at 9 o'clock in the morning", signed and sealed / Pimen, Bishop of Lower Danube, no. 665, Galați, July 25, 1905.

"**In the attention of the Right Reverend Pimen**, Bishop. I was deeply grieved to find out about the painful loss felt by all the poor and ill people for whom Doctor Serfioti had been a great benefactor. His memory will forever remain in our hearts," signed and sealed / Elisabeta.

The Managing Board, bringing into discussion the issue of the position of vice-President held by the late Doctor A. Serfioti, consulting the Statutes and the Regulations, after an exchange of opinions between its members and out of the wish to celebrate the memory of the regretted doctor, decided that this dignity would remain vacant until the ordinary elections of 1906³³.

At the following Committee meeting of September 5, 1905, before passing on to the order of the day, Right Reverend Pimen proposes the building of a statue in front of the hospital which would remind future generations not only of the noble deeds, but also of the figure of the man "whose entire life was of great benefit to the humanity though his science, kindness and wealth". The proposal was unanimously admitted and a committee was appointed to that effect³⁴.

On May 15, 1922, in the Committee meeting, Doctor Alexandru Carnabel proposes the execution of a commemorative plaque in the memory of doctors Nicolini and Miss Proca, as well as of the founder members and donators who helped this hospital facility.

On each donated building a small plaque bearing the benefactor's name would be mounted. For Doctor Aristide Serfioti, former Vice-President, donator of Filești

³³ S.J.A.N.G. *Galați Town Hall*, file 8/1933, l. 3.

³⁴ *Ibidem*, l. 4.

estate, a bust statue is proposed to be built on the premises of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălăţeană Hospital, in front of the administration pavilion³⁵.

We do not know what hindered the application of this proposal; what we do know for sure is that in 1933, the Hospital Committee was addressing the following memoire to Galaţi Municipality:

“Mr Mayor, Elisabeta Doamna Hospital has reached 50 years of existence. This hospital establishment is one of the oldest in the country, and the first in Galaţi. Its beginning is in 1877, when a committee of Galaţi Red Cross set up a war hospital in two American barracks. Given that in this town there was no hospital where the poor could find shelter and treatment, after the war, both the Communal Council and the County Council, together with town and county leaders, reunited in the meeting room of Galaţi Hall, decided that the two American barracks continue to operate as hospital.

For this hospital to continue its mission, subventions were given by the Town Hall and by the County as well, subventions which have been paid to the Committee from 1878 till now, and from 1894 the former Communal Hospital of Galaţi town merged with Elisabeta Doamna - Caritatea Gălăţeană Hospital.

Apart from these subventions, the hospital functioned, and developed as well, becoming now one of the greatest and best endowed hospital establishments from the Lower Danube region, due to the charitable individuals who, through donations and legacies were able to form an important fund which allowed the hospital to fulfil its social role.

Ahead of all the great donators of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălăţeană Hospital is the late Doctor A. Serfioţi, the father of this establishment which honours nowadays this town for he was the one who proposed and persuaded in 1877 all the leaders and notable people of our town to give life to this hospital, he is the physician who served this hospital from its beginning till 1905, when he died, putting in the service of humanity a generous heart and a medical authority recognised by the entire country.

When the new hospital was built, in 1895, Doctor A. Serfioţi acquired the funds necessary for the completion of this building, guaranteeing with his whole fortune for contracting the loan for the required funds, and then, at his death, leaving to the hospital his entire fortune, made of Fileşti estate, extending over 3500 ha on the outskirts of the town, as well as his house in Galaţi, Mihai Bravu Street, with everything that was in it.

Doctor A. Serfioţi was a great philanthropist and all the poor people in Galaţi, Covurlui County and surrounding areas benefitted from his charitable deeds.

Ever since 1905, at the proposal of Right Reverend Bishop Pimen and more recently, at the proposal of Doctor Alexandru Carnabel, the Hospital Committee decided to built a bust statue in memory of the name, fame and philanthropy of the great physician. This was a way of showing the gratitude of the establishment and of the county people to the individuals who proved a superior education of their charitable soul.

³⁵ *Ibidem*, I. 5.

In order to apply these decisions and given the considerations above, we call upon you, Mr Mayor, in your capacity of representative of the people in Galați, to give us the amount of money that you will deem fit for building this statue meant to immortalize the greatest philanthropist and humanitarian of Galați Town and Covurlui County.

Please accept, dear Sir, my warmest greetings.

With the bishop's blessings,

the President of the Committee of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital,

† Cosma, Bishop of Lower Danube"³⁶.

Through the resolution from June 30, 1933, the Municipal Council approved the opening of an extraordinary credit in amount of 10,000 lei for building the statue which still exists in the yard of Galati Municipal Hospital.

³⁶ *Ibidem*, l. 1-2.

*Considerații privind serviciul sanitar și profesiile medicale.
Asociații profesionale și științifice ale medicilor gălățeni la
sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*

*Remarks on the Medical Service and the Medical Professions.
Professional and Scientific Associations of the Physicians
in Galati at the End of the 19th Century
and the Beginning of the 20th Century*

Serviciul sanitar și profesiile medicale. Raportat la organizarea sanitară națională a teritoriului, de remarcat că județul Covurlui făcea parte din Circumscripția Sanitară nr. III.

În Galațiul anului 1891, își exercitau profesia un număr de 24 de medici și un chirurg (în acest număr erau incluși toți medicii, atât cei privați, cât și cei plătiți de comună sau județ), la care se adăugau 21 de subchirurghi, trei dentiști, 36 de moașe și un vaccinator. Cele nouă farmacii și 13 drogherii erau deservite de 13 licențiați în farmacie, opt asistenți și doi elevi.

Comuna Galați salariza un număr de șase medici (un medic primar al orașului, plătit cu 500 lei pe lună, un medic secundar, cu un salariu de 250 lei lunar, și patru medici de circumscripție, cu un salariu de 400 lei lunar); un vaccinator, cu 150 lei pe lună; cinci moașe de cvartal, cu 50 lei pe lună și doi agenți sanitari, cu 100 lei pe lună. Pentru a evita eventualele confuzii, menționăm că, din punct de vedere administrativ, teritoriul urbei Galați era împărțit în cinci despărțituri sau cvartale. Faptul că existau doar patru medici de cvartale este explicat prin aceea că cvartalele IV și V formau o singură circumscripție din punct de vedere sanitar.

Celor șase medici ai urbei, care erau plătiți de Primărie, li se adăugau zece medici privați cu cabinete particulare și opt medici militari, care deserveau spitalele „Spiridoniei” și „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”¹.

La investirea în funcție fiecare medic depunea un Jurământ:

„Jur, în numele Prea Sfintei Treimi, că voi sluji în dregătoria ce mi se încredințează de medic secundar la Spitalul... din acest oraș Galați cu sânguință, credință și curățenie, fără a mă abate din îndatoririle orânduite, păzind legiurile și respectând instituțiile Patriei locale a Principatelor Unite Romane și pe persoana Domnului Stăpânitor.”²

Adept al principiului „Omul potrivit, la locul potrivit”, dr. Aristide Serfioți nu făcea compromisuri pe linie profesională, fiecare cadru medical urmând să-și ocupe locul de muncă pe baza pregătirii de specialitate în domeniul în care urma să profeseze, indiferent de practica într-un anumit domeniu. Este cazul bărbierului Ioan Necula (bărbierii efectuau veniseții, operații de mică chirurgie, aplicau ventuze, lipitori, extirpau furunculi și negi) căruia, în calitate de vicepreședinte al Consiliului de Igienă Publică și Salubritate, îi refuză încadrarea pe funcție de vaccinator, subliniind: „Cu toată practica făcută în spital, cu toată onestitatea, nu posedă calitățile

¹ Moise N. Pacu, *Cartea Județului Covurlui. Note geografice, istorice și îndeosebi statistice. Partea I, Stabilimentul Grafic I. V. Socec, București, 1891, p. 203.*

² S.J.A.N.G., fond *Primăria orașului...*, dosar 70/1864, f. 17.

cerute pentru a fi admis ca vaccinator în acest oraș, rămânând ca această operație să se încredințeze subchirurgilor.”³

Există numeroase mărturii documentare referitoare la condițiile grele de muncă ale personalului medical, rezultate pe de o parte din slaba organizare a sistemului sanitar, ceea ce impunea unele atribuții suplimentare stipulate prin publicații și ordonanțe comunale, pentru îndeplinirea cărora medicii trebuiau să facă unele sacrificii în detrimentul activităților de asistență medicală în cabinetele particulare (care erau mai bine remunerate), iar pe de altă parte din gradul scăzut de educație sanitară și igienă a populației. La acestea trebuie adăugate unele elemente de infrastructură, lipsa mijloacelor de intervenție rapidă, căile de comunicație anevoioase, și, nu în ultimul rând, lipsa medicamentelor și costurile ridicate⁴.

Starea de sănătate a locuitorilor țării s-a aflat permanent în atenția guvernanților. Spre exemplu, în anul 1893, ministrul de Interne, Lascăr Catargiu, făcea unele recomandări, prin intermediul Prefecturii și a Consiliului Comunal, ca reprezentanții municipalității să aibă în vedere, la întocmirea bugetului pe noul an financiar, modificările ce s-au adus Legii sanitare printr-o nouă lege publicată în Monitorul Oficial, nr. 62, din 18 iunie 1893, precum și implicațiile de natură financiară care decurgeau din aceasta:

„Sarcina dumneavoastră în această privință este ușoară, căci pe de o parte aveți experiența lucrului din cursul anului, iar pe de alta Legea sanitară și Legea consiliilor județene și comunale vă indică într-un mod clar ce fonduri trebuie să se afecteze prin bugetele pe anul viitor ale județelor și comunelor pentru serviciul sanitar. Din partea-mi, atrag atențiunea asupra următoarelor chestiuni: vă rog, să observați de aproape ca lefile și diurnele personalului medical și moașelor să se înscrie prin bugete, așa precum prevede Legea sanitară. Pentru spitalele județene și comunale, am avut onoarea a vă comunica prin adresă specială dorințele Ministerului.

Asemenea, veți binevoi a îngriji să se înscrie în bugete sumele necesare și îndestulătoare pentru aprovizionarea farmaciilor comunale și cele portative ale medicilor de plăși cu medicamentele necesare ce urmează a se da gratuit populației rurale, precum și pentru eliberarea de medicamente gratuite bolnavilor ce se prezintă la consultații gratuite pe la spitale.

Legea prescrie ca vaccinarea și revaccinarea populației să se facă numai cu vaccin animal - vă rog să vă îngrijiți ca și pentru cumpărarea de vaccin să se aloce prin bugete sume suficiente. Veți regula de a se aduce la îndeplinire succesiv, în limita mijloacelor dispozițiunile prescrise la art. 49 și 73 din citata lege.

Întreținerea alienaților, a neputincioșilor și a copiilor găsiți cade în sarcina județului și comunelor urbane, vă rog, dar, domnule prefect, să aveți grijă de a se trece prin bugete sumele convenite și pentru satisfacerea acestei trebuințe, avizându-se în același timp și la mijloacele necesare pentru trimiterea și întreținerea oamenilor mușcați de animale turbate la Institutele de Patologie și Bacteriologie din București și Iași.

³*Ibidem*, dosar 20/1866, f. 4.

⁴*Ibidem*, dosar 38/1863, f. 3-4.

Medicii și veterinarii în trebuință de oricare instrumente în îndeplinirea datoriilor funcțiunilor ce-i privesc - vă rog să stăruși de a se prevedea o sumă din care să se poată cumpăra asemenea instrumente.

Terminând, vă rog, domnule prefect, să stăruși cu tot dinadinsul și să îngrijești ca atât Consiliul Județean, cât și consiliile comunelor urbane, să prevadă prin bugetele lor respective pe anul viitor fonduri necesare și suficiente pentru tot ce privește serviciul sanitar, iar de rezultat veți binevoi a ne raporta, spre a se avea în vedere la observarea acelor bugete. (Semnează) Ministrul de Interne, Lascăr Catargiu”⁵.

Dovadă a faptului că profesia de medic nu trebuia, pe atunci, asociată bogăției și prosperității materiale este faptul că la 23 septembrie 1904 președintele Comitetului Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”, în persoana doctorului Aristide Serfioti, întreprinde demersuri în vederea obținerii unui ajutor umanitar necesar înmormântării dr. Elena Proca, medic secundar al numitului spital pentru o perioadă de 7 ani, interval în care „și-a îndeplinit grelele îndatoriri cu o pricepere, exactitate și o abnegație întrecând orice laudă.”⁶

Formalitățile de ocupare a posturilor vacante, mult mai simple în prima jumătate a secolului al XIX-lea, încep să se perfecțeze în a doua jumătate; uneori regulamentele de scoatere la concurs a posturilor realizându-se cu câteva luni înainte, cum a fost și cazul Primăriei comunei Galați, care înaintează Ministerului de Interne, în vederea aprobării, la 11 august 1888, Regulamentul pentru ocuparea postului de medic secundar al Spitalului Comunal din Galați, regulament aprobat de minister prin adresa numărul 13.331, din 12 septembrie 1888⁷.

Uneori municipalitatea se arăta nemulțumită de activitatea desfășurată de Serviciul Sanitar al comunei, cum s-a întâmplat la sfârșitul anului 1888, astfel încât medicul primar, în virtutea dreptului la replică, își exprimă punctul de vedere în legătură cu situația existentă la acea dată:

„Asupra observațiunilor ce-mi faceți prin Ordinul no. 12.053 din 31 octombrie 1897, am onoare a vă spune că personalul acestui oficiu, și în special medicii de despărțire, și-au făcut și își fac datoria de funcționari pe cât este posibil, și dacă acest oraș a suferit și suferă mai puțin decât alte orașe din țară de boli infecțioase, și chiar dacă aceste boli n-au luat la noi un caracter prea grav, aceasta se datorează nu mai puțin și măsurilor ce acest serviciu ia când vreo boală infecțioasă se ivește în oraș.

A crede că prin măsurile sanitare se poate împiedica ivirea de orice boală infecțioasă este o idee greșită, căci orașele populate, cele mai îngrijite din punct de vedere al salubrității, plătesc și ele tributul lor acestor boli. Dacă-mi permiteți, domnule primar, a lăsa la o parte modestia ce mi se cuvine, ne putem fâli că, grație măsurilor radicale luate imediat ce un caz de variolă (vărsat), boală eminamente contagioasă, s-a ivit în oraș, am putut înăbuși răul la vatra sa, așa că deși toate orașele țării, chiar capitala și mai aproape de noi Brăila, în cursul anului curent au fost bătute de acest flagel, Galații, de la 1873 până azi, n-a suferit de o asemenea epidemie, neavând anual decât unul sau două cazuri, sau chiar nici unul. Dar, chiar în cursul anului curent, când

⁵ *Ibidem*, dosar 37/1893-1895, f. 19.

⁶ *Ibidem*, dosar 83/1904, f. 58.

⁷ *Ibidem*, dosar 49/1888, f. 1-6.

inundația Brateșului amenința sănătatea orașenilor, prin măsurile recomandate de acest serviciu și prin aplicarea lor sub privegherea medicilor comunei și mijloacelor ce ni s-au pus la dispoziție, am izbutit a preveni orice boală infecțioasă, căci acele existente azi s-au dezvoltat când nicio urmă de baltacuri sau mocirle în urma inundației nu există în oraș, așa că pagubele noastre din cauza acestui flagel au fost numai materiale”⁸.

În continuare, medicul primar aduce numeroase argumente în sprijinul activității Serviciului Sanitar. În încheiere, el folosește un registru critic explicit: „După toate aceste lucrări, nu ne așteptam la observație din partea administrației comunale, căci, prin o conștiincioasă și neadormită muncă de 33 de ani în serviciul acestei comune, n-am obținut până azi de la superiorii mei decât încurajări și mulțumiri”⁹.

Printr-o adresă din 31 decembrie 1899, Ministerul de Interne aducea la cunoștința Consiliului de Igienă și Salubritate Publică al orașului Galați intenția de a modifica regulamentul pentru obținerea titlului de subchirurg, în sensul de a cere acestora cunoștințe mai complexe, motiv pentru care solicita ca până la alcătuirea și publicarea noului regulament să fie amânate examenele de atestare a acestora¹⁰.

Primăria comunei Galați, prin publicația numărul 1.407 din 21 martie 1890, face cunoscute o serie de *Dispozițiuni relative la dezinfectarea instrumentelor întrebuințate de d-nii dentiști, subchirurghi, bărbieri și coaferi*¹¹, publicație care a fost republicată, la solicitarea Serviciului Sanitar, într-un număr de 100 de exemplare în luna februarie a anului 1900¹².

În urma numeroaselor memorii înaintate municipalității pe parcursul mai multor ani, în anul 1900 este numit un medic și în despărțirea a V-a. Printre argumentele invocate în luarea acestei decizii se enumeră și faptul că orașului i-a fost alipită o întreagă suburbie, cartierul Bucureștii Noi, cu o populație de 300-400 de familii, în general de profesie agricultori, care aveau o cultură igienico-sanitară încă primitivă. Dintr-un raport reiese că aceștia „nu-și dau seama încă de sănătatea lor și a copiilor lor și de aceea recurg cu greu la sprijinul medical, și aceasta numai atunci când boala este foarte înaintată și gravă și după ce a torturat pe pacient cu diferite medicațiuni casnice, în genere nefolositoare, și cu care se pierde timp prețios tratamentului medical rațional. Cauzele acestui rău, care dă loc la propagarea bolilor, mai cu seamă a celor infecțioase, și în general la descreșterea populației, este lipsa de ajutor medical grabnic ce trebuie dată, provenită aceasta din faptul că populația noastră sărmană fiind plugari și muncitori tot timpul zilei, și chiar săptămâni întregi, lipsesc de acasă, și, prin urmare, nu are cine să meargă și să cheme medicul. De-ar avea acea populațiune la îndemână pe medic, și după ce s-ar convinge de binefacerile științei medicinei, suntem siguri că ar recurge la ajutorul ei.”¹³

⁸ *Ibidem*, dosar 88/1896-1897, f. 82-84.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*, dosar 60/1899, f. 2.

¹¹ *Ibidem*, f. 13.

¹² *Ibidem*, f. 12.

¹³ *Ibidem*, f. 24, 25.

noiembrie 1863, în „Societatea Medicală din Galați”, a treia din țară, după Iași și București, fiind totodată prima societate științifică din orașul Galați.

Activitatea doctorului Aristide Serfioți în cadrul acestei asociații ne este puțin cunoscută, datorită surselor documentare extrem de sărace, în sensul că fondul arhivistic „Asociația Generală a Medicilor din România - Filiala Galați”, aflat în păstrare la Arhivele gălățene, nu conține decât un singur volum de procese-verbale încheiate cu prilejul desfășurării ședințelor în perioada 1866-1881, dar, chiar și în aceste condiții, sursele documentare fac referire la personalitatea și activitatea marelui medic gălățean.

Astfel, în ședința din 12 septembrie 1866, doctorul A. Serfioți aduce la cunoștința membrilor Asociației Medicilor din Galați faptul că, în urma unui voiaj la Paris, a achiziționat de la renumita firmă „Nachet & fils” un microscop destinat muncii științifice și cercetării în medicină, în valoare de 380 de franci¹⁴, urmând ca la 1 noiembrie 1866 doctorul A. C. Hepites, vicepreședintele acestei societăți medicale, să prezinte asistenței microscopul achiziționat, precum și donația făcută societății de domnia sa - „un etuv complet necesar instrumentelor pentru patologia microscopică”¹⁵.

Doctorul Aristide Serfioți expune în ședințele asociației bunele rezultate obținute în urma tratării unor boli ginecologice (prolaps uterin) prin galvano-caustică, studii efectuate la o clinică din Viena, unde profesa și celebrul doctor Braun¹⁶.

În acest context, de remarcă că această asociație se constituia nu numai într-o asociație profesională, ci și în una științifică, procese-verbale întocmite cu prilejul desfășurării ședințelor stau mărturie faptului că aveau loc numeroase polemici în legătură cu soluționarea unor cazuri medicale, fiecare medic împărțășind colegilor de breaslă din experiența și practica medicală.

Având o activitate efervescentă, societatea a prosperat în 1895 când avea 25 de membri. Neavând un local propriu, dr. Aristide Serfioți solicită municipalității aprobarea de a-și stabili sediul în sălile Bibliotecii „V.A. Urechia”. Societatea Științelor Medicilor a funcționat, cu unele întreruperi, până în anul 1916¹⁷.

¹⁴ S.J.A.N.G., fond „Asociația Generală a Medicilor din România - Filiala Galați”, vol. 1/1866-1881, f. 13.

¹⁵ *Ibidem*, f. 14.

¹⁶ *Ibidem*, f. 11.

¹⁷ P. Păltănea, *op.cit.*, p.299.

The medical service and the medical professions. Considering the medical organisation of the territory, Covurlui County was part of the 3rd medical circumscription of the country.

In the Galați of 1891, there were 24 physicians and one surgeon (this number includes all the physicians, private or paid by the locality or by the county), plus 21 surgeon's assistants, three dentists, 36 midwives and one vaccinator.

The nine pharmacies and three drugstores gathered 13 Bachelors of Pharmaceutical Sciences, eight nurses and two apprentices.

Galați Commune paid six physicians (a consultant physician of the town paid with 500 lei per month, a registrar physician with a 250 lei monthly salary and four circumscription physicians with a 400 lei monthly salary), a vaccinator with 150 lei per month, five section midwives with 50 lei per month and two sanitary agents with 100 lei per month. In order to avoid any possible confusion, we specify that, administratively speaking, the territory of Galați town was divided in five sections or blocks. There were only four section physicians because sections IV and V made up only one medical circumscription.

Apart from the six physicians of the town, paid by the Town Hall, there were ten private physicians and eight military physicians who served at Spiridonia and Elisabeta Doamna – Caritatea Gălățeană Hospitals¹.

Upon investment, each physician took an oath: "I swear, in the name of the Holy Trinity, that I will serve as a physician at ... Hospital in this town of Galați, with diligence, faith and tidiness, without deviating from my duties, observing the laws and respecting the institutions of the Romanian United Principalities and the Sovereign Lord"².

Supporter of the slogan "the right man in the right place", Doctor Aristide Serfioti did not make any compromise in his profession, each medical employee taking up his position based on the specialty training undergone in the field he/she would embrace, irrespective of the practice in a certain field. It is the case of barber Ioan Necula (barbers performed simple surgeries, applied cups, leeches, extirpated furuncles and verrucae) to whom, in his capacity of Vice-President of the Public Hygiene and Sanitation Council, he refuses employment as vaccinator, underlining: "With all the practice carried out in hospital, in all truth, he does not have the qualities required in order to be accepted as vaccinator in this town, this operation being entrusted to surgeon's assistants"³.

¹ Moise N. Pacu, *Cartea Județului Covurlui. Note geografice, istorice și îndeosebi statistice*, Part I, Graphic Establishment I. V. Soccec, Bucharest, 1891, p.203.

² S.J.A.N.G., *Galați Town Hall fund*, file 70/1864, l. 17.

³ *Ibidem*, file 20/1866, l. 4.

There are numerous documentary testimonies regarding the harsh working conditions of the medical staff, due, on the one hand, to the poor organisation of the medical system, which imposed additional duties, stipulated by communal publications and orders, their fulfilment requiring physicians to make certain sacrifices to the detriment of nursing activities in private surgeries (which were better paid), and on the other hand, due to the poor medical education and hygiene of the people.

To the above we must add several infrastructure elements, the lack of fast intervention means, difficult ways of access, lack of medicines and high costs⁴.

The state of health of the population was a constant concern for governors. For instance, in 1893, the Minister of Interior, Lascăr Catargiu, was recommending, through the agency of the Prefecture and the Communal Council, that Municipality representatives take into account, when elaborating the budget for the new tax year, the amendments brought to the Medical Law by a new Law published in Official Gazette 62 / June 18, 1893, as well as the financial implications which derived from it:

“Your duty is easy in this regard, for, on the one hand, you have the experience accumulated during the year, and on the other hand, the Medical Law and the Law of County and Commune Councils clearly points to you which funds are to be allocated by the next year budgets of counties and communes for the medical service. As far as I’m concerned, I draw to your attention the following: please, be careful that the salaries and per diems of medical staff and midwives are registered with the budgets, as the Medical Law requires. For county and commune hospitals, I had the honour to communicate to you the wishes of the Ministry.

Similarly, please see to the registration with the budgets of the necessary and sufficient sums for the supply of communal and portative pharmacies with the medicines to be given for free to the rural population, as well as for the delivery of free medicines to patients who come to free examinations in hospitals.

The law stipulates that people vaccination and revaccination is made only with animal vaccine – please take care that sufficient sums be allocated through the budget for the purchase of vaccines as well. You will see to the successive fulfilment of the provisions of articles 49 and 73 of the said law.

The upkeep of lunatics, invalids and found children falls upon counties and urban communes, please, Mr Prefect, take care to include in the budget the sums necessary for these needs as well, approving at the same time the required means for the referral and upkeep of the people bitten by rabid animals in Pathology and Bacteriology Institutes of Bucharest and Iași.

There may be physicians and veterinarians in need of certain instruments for the fulfilment of their duties - please insist that a sum be allocated for the purchase of such instruments.

In conclusion, please, Mr Prefect, insist that both the County Council and the Councils of urban communes provide through their budgets on the following year the necessary and sufficient funds for all the aspects of the medical service, and report to

⁴ *Ibidem*, file 38/1863, l. 3-4.

us the results, so that we might monitor the observance of the said budgets” signed by the Minister of Interior, Lascăr Catargiu⁵.

The proof of the fact the profession of physician could not be associated at the time with wealth and material prosperity is that on September 23, 1904, the President of the Committee of Elisabeta Doamna – Caritatea Gălăţeană Hospital, Doctor Aristide Serfioti, makes an appeal for a humanitarian help for the funerals of Doctor Elena Proca, registrar physician for 7 years at the said hospital, where “she fulfilled her difficult tasks with a most remarkable skill, accuracy and abnegation”⁶.

The formalities for occupying vacant positions, much simpler in the first half of the 19th century, begin to acquire a clearer shape in the second half of the century; sometimes, contest regulations were set several months before, like the case of Galaţi Town Hall which submits for approval to the Ministry of Interior, on August 11, 1888, the Regulation for taking up the position of registrar physician at Galaţi Communal Hospital, regulation approved by the Ministry by communication no. 13331 of September 12, 1888⁷.

Sometimes, the Municipality was unsatisfied with the activity carried out by the medical service of the commune, as it was the case at the end of 1888. Thus, the consultant physician, in virtue of his right to reply, expresses his point of view concerning the situation of that date: “Regarding the observations you bring to my attention in Order no. 12053 of October 31, 1897, I am honoured to inform you that the staff of this office, and especially separation physicians, have performed and perform their duty as best as possible, and, if this town, suffered and suffers less from contagious diseases than other town in country, and even if such diseases have not acquired a too serious character in our case, this is due to the measures taken by this service as well when a contagious disease appears in our town.

It is wrong to believe that it is possible to stop through medical measures the outbreak of any contagious disease, for peopled towns, the best in terms of sanitation, give their toll to such diseases. And, allow me, Sir, to cast aside all modesty, and boast that due to the radical measures taken as soon as a case of variola (smallpox), essentially contagious disease, appeared in town, we were able to nip the evil in the bud, so that, even if all the towns of our country, even the capital city, and closer to us, Brăila, have been haunted by this rod during this year, Galaţi, from 1873 to this day, has not suffered from such an epidemics, having one or two cases each year, or even none. However, during this year, when Brateş flood was threatening town dwellers’ health, through the measures recommended by this service and through their application, under the supervision of the commune physicians, and through the means put at our disposal, we were able to prevent all contagious diseases, for those which exist nowadays have developed when there was no sludge or mud in town after the flood, therefore we only had material damages as a consequence of this calamity”⁸.

The consultant physician continues by adding numerous arguments in support of the Medical Service. In conclusion, he resorts to an explicit critical register: “After all

⁵ *Ibidem*, file 37/1893-1895, l. 19.

⁶ *Ibidem*, file 83/1904, l. 58.

⁷ *Ibidem*, file 49/1888, l. 1- 6.

⁸ *Ibidem*, file 1896-1897, l. 82-84.

these deeds, we would not have expected to receive such observations from the Communal Administration, as during the 33-year diligent and incessant work in the service of this commune, I have received nothing but encouragements and thanks from my superiors"⁹.

Through a letter of December 31, 1899, the Ministry of Interior brought to the notice of Galați town Council of Public Hygiene and Sanitation the intention to modify the regulation for obtaining the title of surgeon's assistant, that is, requiring more complex knowledge, and thus requesting that, until the elaboration and publication of the new regulation, certification examination be postponed¹⁰.

Galați Commune Hall, through publication 1407 of March 21, 1890, communicates a series of *Instructions concerning the disinfection of instruments used by dentists, surgeon's assistants, barbers and hairdressers*¹¹, publication which was republished, upon the request of the Medical Service, in a number of 100 copies, in February 1900¹².

Following the numerous memoires submitted to the Municipality over several years, in 1900, a physician is appointed for section V as well. Among the reasons invoked for taking this decision, it is the fact that an entire suburb was annexed to the town, Bucureștii Noi neighbourhood, with a population of 300-400 families, mostly agriculturists, with a yet primitive hygienic and sanitary culture. A report attests that "they are not yet aware of their health and of their children's health and, therefore, they hardly ever resort to medical support, and this only when the disease is extremely serious and after they have tortured the patient with various domestic treatments, most of them useless and time wasting which. The causes of this evil which makes place for the spread of illnesses, contagious especially, and generally population decline, is the lack of medical support, due to the fact that our poor population, ploughing and working all day long and absenting from home weeks on end, and therefore, there is no one to go and call for the doctor. Had they a physician at hand, and after being persuaded by the benefits of medical science, we are sure that they will resort to its services¹³.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*, file 60/1899, l. 2.

¹¹ *Ibidem*, l. 13.

¹² *Ibidem*, l. 12.

¹³ *Ibidem*, l. 24, 25.

Medical professional associations. The physicians in Galați formed on November 24, 1863 the Medical Society of Galați, the third in country, after Iași and Bucharest, also being the first scientific society of the town of Galați.

The activity of Doctor Aristide Serfioti within this association is little known to us due to the poor documentary sources, meaning that the archives of the General Association of Romanian Physicians – Galați Subsidiary, kept in Galați archives, only contains one volume of protocols drawn up at the meetings held between 1866 and 1881, but, even in such circumstances, documentary sources make reference to the personality and activity of the great physician from Galați.

Thus, in the meeting of September 12, 1866, Doctor Serfioti brings to the notice of the members of the Physicians' Association of Galați the fact that, after a voyage in Paris, he purchased from the well-known Nacet & Fils a microscope for scientific work and medical research, for the price of 380 francs¹⁴, on November 1, 1866, Doctor A. C. Hepites, Vice-President of this medical society, presenting the purchased microscope to the audience, as well as the donation made by him to the society – “a drying cabinet necessary for the instruments for microscopic pathology”¹⁵.

Doctor A. Serfioti presents in the meetings of the said association the good results obtained in the treatment of certain gynaecological diseases (uterine prolapse) by galvanocaustics, studies carried out in a clinic in Wien, where the famous Doctor Braun worked as well¹⁶.

Against this background, we should notice that this association was not only a professional association, but a scientific one as well, the minutes of the meetings attesting the many debates regarding medical cases, each physician sharing his medical practice and experience with his colleagues.

Having an effervescent activity, the society thrived in 1895 when it counted 25 members. As it did not have an office of its own, Doctor A. Serfioti asked for the approval of the Municipality to set up the office in the rooms of V. A. Urechia Library. The Society of Medical Sciences developed its activity, with several interruptions, until 1916¹⁷.

¹⁴ S.J.A.N.G., *General Association of Romanian Physicians – Galați Subsidiary*, vol. 1/1866-1881, p. 13.

¹⁵ *Ibidem*, p. 14.

¹⁶ *Ibidem*, p. 11.

¹⁷ P. Păltănea, *op.cit.*, p. 299.

Spitale gălățene în care a profesat doctorul Aristide Serfioti

*Galati Hospitals where Doctor Aristide Serfioti
Developed his Activity*

În Galați, la sfârșitul secolului al XIX-lea, existau cinci spitale: Spitalul Spiridoniei, Spitalul Israelit, Spitalul Comunal, Spitalul „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” și Spitalul Militar.

Asistența medicală în mediul rural prezenta numeroase deficiențe, chiar și în perioada interbelică, când existau în județ următoarele unități spitalicești:

- spitale la: Foltești, Berești, Cudalbi, Pechea, Tg. Bujor, Drăgușeni și Smârdan; în Gănești exista un spital model „Regele Carol I”;

- infirmerii la: Foltești, Oancea, Rogojeni, Vlădești, Berești, Drăgușeni, Cudalbi, Băleni și Independența;

- dispensare la: Foltești, Vlădești, Oancea, Rogojeni, Berești și Independența¹.

Ne propunem în continuare o scurtă prezentare a spitalelor gălățene „Spiridoniei” și „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”, în care dr. Aristide Serfioți a profesat, rezervându-ne și unele aprecieri privind evoluția instituțională, chiar și după moartea celebrului doctor.

Spitalul Spiridoniei.

Momentul inaugural. A fost înființat în anul 1838, urmând să fie întreținut de Casa „Sf. Spiridon” din Iași, pe baza veniturilor numeroaselor proprietăți din Galați donate așezământului². Dispunea inițial de o capacitate de 20 de paturi, mărită ulterior la 44 paturi, cu un local propriu, ce-i drept vechi, urmând ca mai târziu să fie construit un local nou pe str. Traian.

Domnitorul Mihai Racoviță, în urma înființării Spitalul „Sf. Spiridon” din Iași, i-a dăruit prin hrisov domnesc, în anul 1757, aproximativ 1480 stânjeni din moșia Brateșului și Bădălan, ca venit pentru Spitalul Spiridoniei. Dania a fost întărită prin hrisov domnesc și de Grigorie Ghica, în iunie 1758, și de Teodor Calimachi, în mai 1759. Regulamentul Organic obliga Casa „Sf. Spiridon” din Iași să înființeze și să întrețină din venitul ei cinci spitale din Moldova, între care avea să se numere și cel din Galați³.

Doctorul A. Bendella constata cu ocazia unei inspecții făcute la Spitalul „Sf. Spiridon”, la 12 noiembrie 1853, în prezența lui C. Negri - epitrop al spitalului, că: „tot spitalul s-a aflat în bună regulă, curat, fără a lipsi bolnavilor cele trebuincioase”. Dr. Aristide Serfioți comunica Epitropiei, după câteva luni, impresii cu totul deosebite față de cele exprimate de distinsul său coleg: „Spitalul se găsește în rea stare, lipsindu-i cele

¹ Gh. N. Muntenu-Bârlad, *Galații, cu 35 vederi în text, harta ținutului și planul orașului*, Societatea de Editură Științifică-Culturală Galați, 1927, p. 9.

² M. N. Pacu, *op.cit.*, p. 204.

³ Gh. N. Muntenu-Bârlad, *op. cit.*, p.177.

mai multe obiecte de neapărat trebuitoare (...). Edificiul acesta chiar din capul locului nu s-a clădit precum cerea destinația societății, despărțirea odăilor speciale, dispoziția ferestrelor, îi dau mai curând asemănarea unei închisori sau case de alienați decât unui spital”. Pentru remedierea acestei nefericite situații, doctorul A. Serfioti cere constituirea unui alt „institut”, tot în curtea spitalului actual, dar care să aibă o capacitate mărită la 160 de paturi⁴.

Cu prilejul vizitei la spital din data de 9 august 1862, Doamna Elena Cuza propune să se construiască o anexă cu o capacitate de 92 paturi⁵ și donează municipalității suma de 1000 de galbeni pentru construirea unui spital nou⁶.

În anul 1864, Municipality de Galați se adresează Epitropiei Spitalului Filial (Sf. Spiridon) din Galați cu rugămintea de a amenaja o sala de autopsie a cadavrelor. Conducerea Spitalului, printre care și doctorului Serfioti, intervine pe lângă Epitropia Casei „Sf. Spiridon” din Iași care învoiește efectuarea necropsiilor, sub rezerva ca municipalitatea să asigure și cheltuielile ocazionate de înhumarea cadavrelor, în cazul persoanelor sau familiilor cu situație pauperă⁷.

Personalul spitalului era alcătuit din: un medic primar, în persoana distinsului doctor Aristide Serfioti, cu un salariu de 410 lei lunar, un medic secundar (290 lei), un bărbier (20 lei), un preot confesor (50 lei), un casier-econom (290 lei, din care 100 reprezenta diurna de locuință), un intendent (115 lei), un secretar (50 lei), un perceptor pentru încasarea taxelor de pe proprietățile închiriate (200 lei), un portar (31 lei), un bucătar (50 lei), șapte infirmiere (31 lei), trei spălătorese (28 lei) și doi servitori de gardă (31 lei)⁸.

În contextul prezentării salariilor cadrelor medicale și ale personalului administrativ ce deservea spitalul, considerăm necesară o prezentare selectivă a prețurilor la principalele produse alimentare și de utilitate publică existente pe piața gălățeană în anul 1890: brânza 60 de bani kilogramul, brânza de burduf 1 leu kilogramul, untul 3 lei kilogramul, laptele de vacă 25 bani litrul, carnea de miel 60 de bani, carnea de porc 70 de bani kilogramul, carnea de vițel și păstrama 1 leu kilogramul, făina 50 de lei 100 kilograme; mălaiul 32 lei 100 kilograme, cartofii 10 lei 100 kilograme; mazărea 30 lei 100 kilograme; usturoiul 100 de căpățâni 40 de bani; morcovii 20 de bani kilogramul; un curcan 3,50 lei; o găină 1,20 lei; o rață 80 de bani; morunul și cega 1 leu kilogramul; crapul mare proaspăt 80 de bani kilogramul, somnul proaspăt 40 de bani kilogramul; peștele mărunț proaspăt 15 bani kilogramul; hectolitru de vin varia ca preț, în funcție de soi, între 40-60 lei; cel de țuică de prune 100 lei, iar cel de tescovină 80 de lei⁹.

În cursul anul 1924, spitalul dispunea de două saloane mari, unul pentru bărbați și altul pentru femei, cu o capacitate de câte 40 de paturi, opt camere de rezervă cu 13 paturi și două saloane pentru operații. Cu titlu informativ, în anul de referință au fost tratați 575 bolnavi¹⁰.

⁴ P. Păltănea, *op.cit.*, p.344.

⁵ *Ibidem*.

⁶ S.J.A.N.G., fond *Primăria orașului...*, dosar 36/1862, f. 1.

⁷ *Ibidem*, dosar 72/1864, f. 1-2.

⁸ M.N Pacu., *op.cit.*, p. 205.

⁹ *Ibidem*, p. 254-256.

¹⁰ Gh. N. Muntenu-Bârlad, *op. cit.*, p. 177.

Raporturi juridice și administrative între Primăria Municipiului Galați și Epitropia Generală a Spitalelor și Ospiciilor Casei „Sfântul Spiridon” din Iași.

La 19 august 1895, ministrul de Interne, Lascăr Catargiu, aducea la cunoștința municipalității faptul că Epitropia Generală a Spitalelor și Ospiciilor Casei „Sfântul Spiridon” din Iași și-a manifestat intenția de a vinde comunei locurile și casele cu bezman pe care le deținea la Galați, spre a da curs astfel mai multor cereri venite din partea celor care le administrau sau le aveau închiriate. Pe de altă parte, Epitropia aducea ca argument faptul că autoritățile locale puteau realiza mai lesne încasarea veniturilor, fiind în contact permanent cu plătitorii, existând în acest sens un serviciu eficient de percepere a taxelor. Ministerul solicita dezbaterea chestiunii în cadrul ședințelor Consiliului Comunal și înștiințarea în cel mai scurt timp în legătură cu hotărârea adoptată¹¹.

Serviciul Administrativ al Epitropiei Generale a Spitalelor și Ospiciilor adresează, la 8 martie 1899, o ofertă de vânzare către Primăria Urbei Galați a terenurilor sale clădite sau neclădite, cu bezman (cu chirie), contra sumei de 900.000 de lei, în afară de moșia Sfântul Spiridon, numită și Spiridonia, care se întindea între orașul Galați și lacul Brateș, moșie pe care Epitropia efectuase lucrări de utilitate publică, cum era, spre exemplu, digul contra inundațiilor. Dacă această moșie era exceptată din oferta de vânzare, nu același lucru putem spune despre Spitalul vechi, care era inclus și evaluat împreună cu terenul aferent la suma de 100.000 de lei, cu amendamentul că Epitropia din Iași nu consimțea la vânzarea proprietăților sale cu bezman sau închiriate decât dacă era cumpărat și spitalul.

Consiliul Comunal, reunit în ședință la data de 5 aprilie 1899, a admis în principiu oferta Epitropiei, cu excepția achiziționării vechiului local al Spitalului Spiridoniei, comuna având pretenție de proprietate asupra respectivului teren¹².

În anul 1899, la 23 mai, 171 de locuitori din partea din vale a orașului adresează Primăriei un memoriu prin care-și fac cunoscut punctul de vedere în legătură cu vânzarea proprietăților Epitropiei, făcând, totodată, un scurt istoric al problemei. Astfel, Epitropia „Sfântul Spiridon” având în partea de jos a orașului locuri virane întinse care nu-i aduceau niciun venit, iar legile nepermițând încheierea contractelor de bezman¹³ sau embatic, a recurs la artificii închirierii acestor locuri pe termen limitat de 5 și respectiv 10 ani, îndemnând totodată pe chiriași să clădească imobile pe aceste terenuri, dându-le asigurarea că aceasta va reînnoi perpetuu aceste contracte de închiriere.

Bazându-se pe aceste promisiuni și indemnuri, locuitorii au construit case, prăvălii și diferite stabilimente pe aceste terenuri, astfel că la data întocmirii memoriului se aflau în ființă aproximativ 1.000 de case. În noile condiții, când aceste terenuri au câștigat în valoare prin popularea și construirea de imobile, administrația Epitropiei și-a schimbat atitudinea, astfel că la reînnoirea contractelor de închiriere a ridicat prețul. Mai mult decât atât, dacă este să dăm crezare celor care au întocmit memoriul, Spiridonia profită din plin de situația nou creată și închiriaza nu numai

¹¹ S.J.A.N.G., fond *Primăria orașului...*, dosar 22/1895, f. 1.

¹² *Ibidem*, f. 18.

¹³ Bezman = embatic, taxă plătită pentru arendarea pe termen lung a unei proprietăți.

terenul, dar și clădirile construite, ceea ce în opinia chiriașilor constituia o adevărată „spoliațiune”. Răscumpărarea acestor terenuri, cât și a celor supuse la plata bezmanului, se impunea, în opinia autorilor memoriului, atât pentru a pune capăt stării de lucruri, care era considerată o stavilă în calea propășirii dezvoltării și înfrumusețării părții din vale a orașului, cât și pentru a se sfârși abuzurile „Spiridoniei”.

De asemenea, opinau că pentru realizarea acestui deziderat trebuia emisă o lege de răscumpărare, care să stipuleze în același timp și criteriile ce urmau să stea la baza întocmirii prețului pe categorii, în funcție de formula de închiriere și de amplasamentul locuințelor. În încheierea memoriului locuitorii își manifestau solicitudinea și disponibilitatea de a veni în întâmpinarea Serviciului Tehnic al comunei, care trebuia să realizeze un plan topografic pentru această zonă a orașului¹⁴.

Legea sancționată prin Înalțul Decret Regal nr. 1.221 din 24 martie 1903 face referire la răscumpărarea de către comuna Galați de la Epitropia Spitalului „Sfântul Spiridon” din Iași a părții din valea orașului, cunoscută sub denumirea de Bădălan, astfel că, începând cu data de 1 aprilie 1903, comuna devine proprietarul acestui teren¹⁵. Ulterior, între cele două părți se încheie o convenție, la 5 martie 1907, ca urmare și a legii votate de Corpurile legiuitoare în ședințele din 13 și 31 ianuarie 1907, sancționate prin Înalțul Decret Regal nr. 759 din 15 februarie 1907, prin care se modifică *Legea privitoare la răscumpărarea Bădălanului din orașul Galați*, promulgată la 24 martie 1903¹⁶.

Medicii Spitalului „Spiridoniei” din Galați, înainte și după Aristide Serfioti

La 7 martie 1849 avea să moară doctorul A. Abegg, astfel că la conducerea instituției spitalicești este numit Heinrich Czihaç, nepotul lui Iacob Czihaç, care a exercitat la rândul său aceste atribuții până la 4 ianuarie 1854, când și-a dat demisia, recomandând în locul său pe dr. Aristide Serfioti.

Heinrich Czihaç, care și-a făcut studiile la Viena obținând diploma de liberă practică în 1846, a fost și medic al Spitalului Militar, unde a fost înlocuit tot de dr. Aristide Serfioti, la 18 ianuarie 1854¹⁷.

Nu știm până în ce an dr. Aristide Serfioti a condus destinele Spitalului „Spiridoniei”, cert este însă că la 3 ianuarie 1903, cu doi ani înainte de moartea acestuia, se stabilește la Galați un „savant clinician și un mare dascăl” format la clinica profesorului Thoma Ionescu de la Spitalul „Colțea” - dr. Alexandru Carnabel. Începând cu aceeași dată Aristide Serfioti este numit și medic primar al Spitalului „Sf. Spiridon”.

Aproape un sfert de veac, până la sfârșitul vieții, Aristide Serfioti a desfășurat o intensă activitate medicală, atât în plan teoretic cât și practic, recunoscută și peste hotare. A fost membru corespondent al Societății de Chirurgie de la Paris și principalul

¹⁴ *Ibidem*, f. 22-24.

¹⁵ *Ibidem*, f. 171.

¹⁶ *Ibidem*, f. 324.

¹⁷ P. Păltănea, *op.cit.*, p.341.

animator al acțiunilor organizate de „Societatea pentru profilaxia tuberculozei”, „Crucea Roșie” și „Asistența Publică”¹⁸.

De remarcat progresul realizat în organizarea serviciului sanitar la sfârșitul secolului al XIX-lea și în primele decenii ale secolului următor, chiar dacă nu se ajunsese la o generalizare a asistenței medicale publice (spre exemplu, în valea orașului până în anul 1918 nu a existat nicio unitate spitalicească)¹⁹. În acest context, remarcăm activitatea unor medici ca Aristide Serfioți, Constantin Stavridi, Alexandru Carnabel, plină de pasiune, devotament și compasiune, care a suplinat în parte neputința autorităților de a arăta o mai mare grijă pentru sănătatea celor mulți și nevoiași.

Spitalul „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”.

Momentul inaugural. În primele luni ale anului 1877 ia ființă la Galați un comitet pentru construirea unui spital, îndemnul venind de la *Comitetul pentru ajutorarea armatei*, creat la Iași în același an. Listele de subscripție răspândite în oraș au fost completate, în scurt timp, cu sume respectabile. Pentru mai multa eficiență, la 11 iulie 1877, *Comitetul general de ajutor* a fuzionat cu *Comitetul Crucii Roșii*, fondurile strânse, ca și cele ulterioare, fiind destinate îngrijirii soldaților români în spitalul ce trebuia amenajat la Galați.

Spitalul a fost înființat la 1 octombrie 1877 prin subscrieri particulare, mai ales pentru a veni în sprijinul răniților din timpul Războiului pentru Independență. Primii fondatori au fost: preot econom I. Severin, dr. Aristide Serfioți, G. Rășcanu, Epaminonda Lambrinidi, N. Hagi Nicola, C.G. Valsamachi, Șt.V. Ninițescu, O. Agemoglu, I. Deciu, C. Pagoni, M. Bohociu, A. Radu, dr. N. Takeanu, dr. A.C. Hepites., G.P. Mantu, S. Rottemberg, Gr. Ventura, L.I. Herter și V. Zaharia. Primul comitet administrator a fost compus din preot econom I. Severin - președinte, dr. Aristide Serfioți vicepreședinte, G. Rășcanu, L. Mendl, G.P. Mantu, A.C. Hepites și N. Vitzu (Vizzu), membri²⁰.

Prima parte a denumirii a spitalui poartă numele augustei Regine a României, iar a doua subliniază faptul că acesta este opera exclusivă a inițiativei private și a carității populației gălățene.

Fondurile strânse de comitet sunt donate în vederea înființării unui spital pentru soldații răniți care au participat la Războiul pentru Independență, comitetul spitalului „Elisabeta Doamna”, fuzionând cu un alt comitet general de ajutorare care fusese ales în acest scop, la 22 iunie 1877, în Sala Primăriei.

La data de 11 iulie 1877, se organizează un comitet ad-hoc pentru fondarea și administrarea unui spital militar, care a hotărât instalarea acestuia în doua barăci sistem american, cu o capacitate de 60 de paturi, în acest scop Primăria Comunei Galați punând la dispoziție un teren situat în partea de nord a Bulevardului Elisabeta Doamna, cu condiția ca, după încetarea războiului, spitalul „să continue și în viitor pentru căutarea săracilor Comunei și Județului”.

¹⁸ *Ibidem*, p. 334.

¹⁹ *Ibidem*, p. 353.

²⁰ M.N. Pacu, *op.cit.*, p. 205.

Mai mulți soldați și ofițeri răniți în Războiul pentru Independența României și-au găsit alinarea în acest spital, ulterior exprimându-și recunoștința prin intermediul presei locale, mulțumind pentru îngrijirile primite medicilor A. Serfioti, A.C. Hepites, N. Takeanu, Constantin Stavrides și Nebuneli.

După cucerirea Rahovei, în noiembrie 1877, trupele regimentelor gălățene au mai luptat în zona Lom - Palanca și la Vidin, ultimul ocupat la 12 ianuarie 1878. Marile victorii ale trupelor române au fost sărbătorite și la Galați. Vestea căderii Plevnei a produs un entuziasm de nedescris, „focuri și rachete umpleau străzile, splendid iluminate până în cele mai depărtate mahalale”.

Răniții aduși la Galați în timpul desfășurării războiului, sau în perioada imediat următoare încetării acestuia, au fost îngrijiți în spitalul înființat de comitetul gălățean și în altele improvizate prin casele locuitorilor. La 1 noiembrie 1877, de pildă, au sosit 60 de răniți, care au fost internați pentru tratament în cele trei spitale existente la acea dată în oraș, remarcându-se în acest context eforturile făcute de medicii gălățeni Aristide Serfioti, A.C. Hepites, Nebuneli, N. Takeanu și Constantin Stavrides pentru îngrijirea răniților²¹.

În prima perioadă a existenței sale, adică în timpul Războiului pentru Independență, de la 19 septembrie 1877 până la 1 iunie 1878, în acest spital au fost tratați 328 răniți, bolnavi și degerați, din care 101 turci. Dintre bolnavi, s-au vindecat 312 și au murit 16 (3 români și 13 turci), în timpul războiului fiind zile în care numărul bolnavilor aflați sub tratament număra în jur de 90 de persoane. În cea de-a doua perioadă a existenței sale, mai precis pe parcursul unui deceniu, în perioada 1879-1889, au fost tratați un număr de 11.334 bolnavi, bărbați și femei, 5.605 vindecați, 2.774 ameliorați, 743 nevindecați, 1.317 morți și 595 rămași pentru tratament sau revenire la control în cursul anului următor perioadei de referință²².

Spitalul după Războiul de Independență.

După terminarea Războiului de Independență spitalul a fost închis pentru o scurtă perioadă de timp, fiind redeschis la 1 mai 1879, urmând ca în anul 1890 să-i fie recunoscută personalitatea juridică. Fondurile de întreținere a spitalului proveneau din contribuții și donații particulare, precum și din subvențiile anuale ale comunei Galați (variau de la 16.000 la 20.000 lei), ale județului (de la 4.000 la 5.000 lei), ale Căilor Ferate (4.000 lei) și ale fabricii Götze (1.000 lei). Personalul spitalului era compus din: un medic primar²³, remunerat cu 500 lei lunar, un medic secundar (300 lei), un casier contabil (300 lei), un intendent (100), un preot confesor (60 lei), un bărbier (35 lei), o infirmieră primară (65 lei), șase infirmiere (30 lei), o bucătăreasă (50 lei), două spălătorese (30 lei) și doi rânđași (30 lei). Pe lângă cele 50 de paturi cu întreținere gratuită, în cadrul Spitalului „Elisabeta Doamna” funcționa și o casă de sănătate pentru

²¹ P. Păltănea, *op.cit.*, p.147.

²² M.N. Pacu, *op.cit.*, p.208.

²³ Primul medic primar al acestui spital a fost regretatul și învățatul medic gălățean A.C. Hepites, care a deținut această funcție până la tragica sa moarte (sinucidere prin otrăvire) la 17 septembrie 1883, când a fost înlocuit de dr. M. Nicolini, până la acea dată medic secundar la același spital.

„căutare mai deosebită”, cu 10 paturi, unde pacienții plăteau câte 10 lei pe zi²⁴. Primăria și-a luat obligația ca, din octombrie 1878, să întrețină 30 de paturi pentru bolnavii săraci²⁵.

Prin Decretul Regal din 21 decembrie 1890 este sancționată legea referitoare la declararea Spitalului „Elisabeta Doamna” ca institut de utilitate publică, cu personalitate civilă, urmând ca bugetul să fie supus aprobării Ministerului de Interne, iar controlul pe linie financiară și contabilă să fie preluat de Curtea de Conturi, cu obligația din partea administratorului (comitetului) de a se conforma tuturor prevederilor legale care reglementau activitatea instituțiilor publice. Legea a fost votată de Adunarea Deputaților la 23 noiembrie 1890, cu o majoritate de 75 de voturi contra șapte, iar de către Senat în ședința publică de la 12 decembrie 1890, cu 53 de voturi contra unu²⁶.

Demersuri în vederea construirii unui local nou. Acțiuni caritabile și organizarea de loterii.

În a doua jumătate a anului 1890, Comitetul Spitalului „Elisabeta Doamna”, prin persoana vicepreședintelui, dr. Aristide Serfioti, întreprinde demersuri în vederea donării de către Primărie a unui teren situat pe strada Mihai Bravu, unde urma să fie construit un local nou, începând din primăvara anului următor²⁷. În practică, lucrurile nu au stat întocmai așa, în sensul că, la sfârșitul lunii februarie, Comitetul spitalului revine cu o nouă adresă prin care solicită Primăriei același lucru²⁸.

Doctorul Aristide Serfioti se adresa întâiului gospodar al urbei, la 26 februarie 1890, astfel: „Comitetul m-a autorizat a vă comunica că ideea construcției unui nou local de spital de mult îl preocupă și, de aceea, în astă privință nu poate decât să fie în deplin acord cu dumneavoastră, cu atât mai mult că barăcile actuale, construite în mare pripă și cu mijloace restrânse în timpul războiului pentru căutarea răniților, nu mai pot servi pe un timp mai îndelungat, și dacă până acum nu a trecut în domeniul faptelor împlinite, cauza a fost, după cum și dumneavoastră cunoașteți, lipsa de mijloace materiale îndestulătoare. Acum, însă, când și dumneavoastră, recunoscând insuficiența fondurilor noastre, sunteți foarte bine dispuși a ne da o mână de ajutor pentru ca cu o oră mai înainte să putem începe această operă mult necesară și folositoare populațiunii sărmâne, prin sporirea subvenției, permiteți-mi, domnule Primar, a vă ruga să binevoiți a ne comunica la câtă anume sumă a onor. Consiliul Comunal este dispus să sporească subvențiunea ce servește acestui spital și pentru câți ani”²⁹.

Primarul urbei, prin rezoluția din 4 martie 1890, comunică comitetului Spitalului „Elisabeta Doamna”, că la data respectivă nu se putea pronunța asupra subvenției ce urma a fi acordată, pentru simplul motiv că, din punctul de vedere al municipalității, comitetul spitalului nu a întreprins până la acea dată nicio acțiune care

²⁴ M.N. Pacu, *op.cit.*, p.207.

²⁵ P. Păltănea, *op.cit.*, p.349.

²⁶ S.J.A.N.G., fond *Primăria orașului...*, dosar 60/1889-1891, f. 16.

²⁷ *Ibidem*, dosar 48/1890, f. 1-2.

²⁸ *Idem*, dosar 48/1890, f. 3-4.

²⁹ *Ibidem*.

să se încadreze în domeniul faptic, toată discuția purtându-se la modul ipotetic și la stadiul de proiect³⁰.

În a doua jumătate a anului 1893, Comitetul Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” organizează o loterie în vederea strângerii de fonduri necesare construirii unui local nou pentru spital, fiind tipărite un număr de 150.000 de bilete la prețul de 2 lei biletul, suma totală a câștigurilor ridicându-se la 50.000 lei³¹.

La 14 noiembrie 1893, în Sala Primăriei are loc, în prezența Prea Sfinției Sale Episcopul Eparhiei Dunărea de Jos, a prefectului județului Covurlui, a primarului urbei și a vicepreședintelui Comitetului Spitalului, doctorul Aristide Serfioti, extragerea unui număr de 63 de bilete câștigătoare, suma câștigurilor variind între 100 și 20.000 lei, înregistrându-se participanți la loterie din județele învecinate sau chiar din județe mai îndepărtate (Buzău, Bacău, Tutova, Tecuci, Ialomița)³². Din păcate, municipalitatea gălățeană nu s-a numărat printre câștigători, cu toate că a cumpărat 1.000 de bilete³³.

De remarcat contribuția Principesei Maria Al. Cuza la construirea noului spital prin donarea sumei de 1.000 lei, reprezentând câștigul în urma participării la loterie³⁴.

Câștigătorul marelui premiu, P.Șt. Atanasovici din Brăila, face și el dovada spiritului caritabil, donând în momentul ridicării premiului suma de 2.000 lei în folosul săracilor din Galați³⁵.

Dintre donațiile particulare făcute în vederea construirii unui nou spital amintim doar pe cele făcute de Doamna Elena Cuza în anii 1893 și 1901, când a onorat actele caritabile cu 12.000 lei, respectiv cu 10.000 lei.

De asemenea, doctorul Aristide Serfioti a făcut numeroase donații, atât în timpul vieții, cât și testamentar, dăruind o mare parte din averea sa spitalului pe care l-a condus aproape trei decenii.

Comitetul de conducere al spitalului reușește să strângă în 1895 importante sume de bani pentru construirea unui nou local, Primăria aducându-și contribuția prin donarea terenul necesar, 10 ha, și prin acordarea unei subvenții pentru întreținerea unui număr de 60 de paturi, subvenție care în anii următori este mărită, ajungându-se ca la 1 aprilie 1904 să fie acordați 75.000 lei, pentru întreținerea unui număr de 85 de paturi³⁶.

La 2 ianuarie 1897, Ministerul de Interne intervine pe lângă autoritățile municipale în scopul acordării sprijinul necesar organizării unei loterii împreună cu Spitalul „Elisabeta Doamna”. Solicitarea era motivată de faptul că pentru construcția noului spital fusese cheltuită suma de 600.000 lei, ceea ce provocase o datorie publică de aproape 200.000 lei. Comitetul spitalului a întreprins demersurile și a obținut aprobările în vederea organizării loteriei, fiind puse spre vânzare un număr de 300.000 bilete, la prețul de 1 leu, din care urmau să fie câștigătoare un număr de 64 de lozuri, valoare totală a câștigurilor ridicându-se la 50.000 de lei³⁷.

³⁰ *Ibidem*.

³¹ *Ibidem*, dosar 82/1893-1895, f. 28.

³² *Ibidem*, f. 9-10.

³³ *Ibidem*, f. 49.

³⁴ *Ibidem*, f. 18.

³⁵ *Ibidem*, f. 29.

³⁶ P. Păltănea, *op. cit.*, p. 349.

³⁷ S.J.A.N.G., fond *Primăria orașului...*, dosar 95/1896-1898, f. 12.

Prin Înaltul Decret Regal nr. 1.486 din 30 martie 1901, publicat în „Monitorul Oficial” nr. 3 din 6 aprilie 1901, sunt sancționate *Statutele Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”*. Activitatea întregului spital era reglementată în cuprinsul a 14 capitole, însumând 99 de articole, începând cu dispozițiunile preliminariei și terminând cu cele tranzitorii.

Denumirea și scopul. Primul capitol prezintă date și informații în legătură cu denumirea și scopul funcționării spitalului. Încă de la articolul 1 este stipulat faptul că spitalul, fondat la Galați în anul 1877, cu ocazia Războiului de Independență, continua să funcționeze și în viitor sub aceeași denumire. Potrivit regulilor statuate, spitalul, care fusese recunoscut cu personalitate civilă încă din decembrie 1890, urma să se bucure de toate drepturile acordate stabilimentelor de utilitate publică, într-un cuvânt de a exercita prin intermediul comitetului „toate actele vieții administrative”.

În spital erau primiți și consultați gratuit bolnavii săraci, atât din municipiul Galați cât și din județul Covurlui, fără deosebire de naționalitate sau religie. Exista și posibilitatea îngrijirii cu plată, banii intrând la bugetul municipiului sau al județului. Primirea bolnavilor în spital era reglementată printr-un regulament interior, elaborat și aprobat de Comitetul spitalului.

Colegiile Fondatorilor și Donatorilor. În funcție de contribuția la fondarea și dezvoltarea spitalului au fost instituite două colegii: *Colegiul Fondatorilor*, din care făceau parte persoanele care au participat la fondarea spitalului, care delegau un număr de trei membri în comitet, și *Colegiul Donatorilor*, din care făceau parte persoanele care au donat spitalului un capital în numerar sau în efecte publice în valoare de minim 5.000 de lei, inclusiv imobile, a căror închiriere aduceau un venit echivalent sumei menționate, colegiu care delega un singur membru.

Articolul 11 preciza faptul că: „Drepturile fondatorilor și ale donatorilor sunt ereditare, și după încetarea lor din viață se transmit de drept moștenitorilor descendenți fără deosebire de sex. În comitetul de administrație nu se vor putea alege decât bărbați”. Cele două colegii nu aveau niciun fel de drepturi, cu excepția dreptului de numire în Comitetul spitalului a celor patru membri, respectiv trei membri fondatori și un membru donator³⁸.

Comitetul de efori (Comitetul de conducere al spitalului). Problemele administrative ale spitalului erau soluționate de către un comitet compus din:

- Prea Sfințitul Episcop Eparhiot al Dunării de Jos, cu titlul de președinte perpetuu;
- trei membri ai Comitetului fondator (unul dintre ei era delegat din partea Primăriei și județului, având drept de reprezentare numai pentru perioada subvenționării spitalului);
- un membru din Colegiul donatorilor;
- un membru delegat și un membru supleant din partea Primăriei urbei Galați, numiți din rândul angajaților acesteia sau din personalitățile notabile ale orașului;

³⁸ S.J.A.N.G., fond *Așezămintele Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”*, dosar 1/1897-1933, f. 4.

- un delegat și un membru supleant desemnați de Prefectura județului Covurlui.

Membrii supleanți ai colegiilor (comunali sau județeni) nu erau remunerați și se numeau pe o perioadă de cinci ani din rândul persoanelor domiciliat în Galați, cu limita de vârstă 25 de ani. Perioada de cinci ani, care constituia un mandat, începea să curgă din ziua în care avea loc ședința generală, anunțată cu 30 de zile înainte de expirarea termenului precedentului mandat, la care participau cele două colegii în vederea desemnării delegațiilor.

Pentru ca rezultatul alegerilor să fie validat la adunarea generală a celor două colegii, trebuiau să fie prezenți cel puțin două treimi din numărul total al membrilor, iar cel ales trebuia să întrunească cel puțin două treimi din numărul total al voturilor exprimate de membrii ambelor colegii. Dacă la prima adunare generală nu se putea întruni acest număr, era fixată o nouă convocare în termen de 10 zile, când alegerea se făcea cu numărul membrilor prezenți, fiind desemnat cel care întrunea majoritatea voturilor, ce puteau fi exprimate, în funcție de opțiune, prin scrutin secret.

După alegerea membrilor, aceștia se întruneau în ședință cu președintele perpetuu - Episcopul Dunării de Jos, și procedau la alegerea vicepreședintelui³⁹.

Veniturile care asigurau buna funcționare a spitalului proveneau din efectele de valoare cu venitul lor, din imobilele donate, care la rândul lor erau închiriate aducând beneficii, din sumele încasate de pe urma activității sanatorului care presta servicii contra cost, la care se adăugau subvențiile Primăriei urbei Galați, Prefecturii județului Covurlui, precum și ale diferitelor stabilimente publice și private.

Președintele comitetului, și în absența lui vicepreședintele, reprezenta comitetul și era autorizat de acesta:

- să primească în numele comitetului orice donație sau subvenție, potrivit statutelor și dispozițiilor Codului Civil;
- să încheie orice tranzacții, convenții, și în general orice acte interesau administrarea spitalului, cu autorizarea prealabilă a comitetului, în limitele statutelor;
- să ceară instanțelor judecătorești, cu respectarea aceluiași reguli, transcrieri și inscripțiuni de acte, să-și dea consimțământul pentru acceptări de donații sau legate, și în general pentru orice asemenea fapt care ar fi reclamat o asemenea formalitate;
- să numească avocați și să le elibereze procuri în numele comitetului, pentru a susține și pleda procesele spitalului în orice cauză și înaintea oricărei instanțe judecătorești.

În general, președintele (vicepreședintele), fiind reprezentantul Comitetului, cu învoirea acestuia, avea puterea și dreptul de a reprezenta spitalul în orice act din viața administrativă a stabilimentului, în conformitate cu statutele și legile țării. Comitetul stabilea și valida licitațiile referitoare la arendări de moșii, închirieri de imobile, furnituri de alimente și materiale, construcții și reparații de imobile, în conformitate cu legea contabilității publice și cu condițiile prevăzute în caietele de sarcini, întocmite și aprobate de acesta. Toate numirile, revocările și suspendările din funcție a personalului spitalului se făceau de către comitet, în cazuri grave președintele având calitatea de a suspenda funcționarul, raportând cazul comitetului.

³⁹ *Ibidem*, dosar 1/1897, f. 5.

Comitetul putea lua hotărâri în ceea ce privește construirea de noi imobile, în eventualitatea că ar fi dispus de mijloacele financiare și materiale necesare, având totodată calitatea de a inspecta oricând serviciile sale, în special casieria, încheind în acest sens de fiecare dată un proces-verbal⁴⁰. Pentru orice act de donație, comitetul spitalului lua act în ședință și, în eventualitatea acceptării donației, dispunea transcrierea acesteia într-un registru special, sub rezerva faptului că atunci când donația consta în imobile, acestea puteau fi vândute la licitație, banii încasați fiind vărsați la casieria spitalului ca venit. Înainte de finele anului financiar, comitetul întocmea și vota bugetul veniturilor și cheltuielilor sale, în măsura mijloacelor și necesităților serviciilor dependente de el, urmând ca bugetul anual să fie aprobat de Ministerul de Interne.

Actul de control nu putea fi exercitat decât de către stat și viza stricta aplicare a obligațiilor puse spitalului de donatori, precum și a dispozițiilor stipulate în statutele spitalului. În ceea ce privește supravegherea activității medicale, aceasta cădea tot în sarcina statului, care își exercita această atribuție prin Direcția Generală a Serviciului Sanitar din cadrul Ministerului de Interne. Primăria urbei Galați și Prefectura județului Covurlui nu puteau influența actul decizional și de control decât prin prisma atribuțiilor și drepturilor conferite membrilor aleși în comitetul spitalului.

Ședințele comitetului, care se desfășurau numai în localul administrativ, erau ținute ori de câte ori era necesar, convocarea membrilor făcându-se de președintele comitetului sau de vicepreședinte prin convocare scrisă, înmănată cu 24 de ore înainte, care cuprindea problemele înscrise pe ordinea de zi, ziua și ora întrunirii. Lucrările unei ședințe nu puteau avea loc decât numai în condițiile în care erau prezenți cel puțin cinci membri, printre care trebuiau să se numere obligatoriu și delegații Primăriei și Județului.

Orice decizie, ca să devină executorie, trebuia să întrunească majoritatea voturilor. Atunci când se constata paritate, votul președintelui era considerat dublu, prin urmare decizia era luată în funcție de votul acestuia. Toate deciziile luate de comitetul spitalului erau consemnate în scris într-un registru de decizii, numerotat, parafat de președinte și sigilat cu sigiliul comitetului. De asemenea, discuțiile care aveau loc în dezbaterea ședinței erau consemnate și ele într-un registru de procese-verbale.

Personalul medical și administrativ al spitalului, alcătuit în exclusivitate din cetățeni români sau naturalizați, era numit numai prin concurs, fiind confirmat în funcție prin decret regal. Postul de medic secundar, dobândit prin concurs, nu putea fi ocupat decât timp de patru ani de una și aceeași persoană, care, după expirarea acestui termen, nu mai putea concura pentru această funcție, sub rezerva faptului că acesta putea fi menținută cu acordul Comitetului mai departe în serviciile spitalului⁴¹.

Restul personalului medical, precum și personalul administrativ, era numit și aprobat de către comitet cu sau fără concurs, cu mențiunea că cei care urmau să primească un salariu de peste 150 de lei, inclusiv, erau numiți prin Decret Regal, atribuțiile acestora fiind consemnate de administrația spitalului în regulamente

⁴⁰ *Ibidem*, dosar 1/1897-1933, f. 6.

⁴¹ *Ibidem*, f. 7.

speciale. Corpul medical în relația cu Comitetul Spitalului avea exclusiv rol consultativ, deciziile revenind în ultimă instanță Comitetului.

Cancelaria Comitetului era condusă de un funcționar superior numit director, care asista pe președinte, și de un comitet, care priveghia la bunul mers al lucrărilor cancelariei, controlând lucrările, îngrijindu-se ca formalitățile de ordin birocratic prevăzute în așezăminte, regulamente, ordine, decrete și legi să fie respectate, semnalând președintelui și comitetului orice nereguli pe această linie. Directorul contrasemna toate actele expediate, întocmea protocoalele și verifica contractele în care spitalul era parte, fiind, totodată, răspunzător pentru orice inexactitate în ducerea la îndeplinire a deciziilor luate de comitet. Era, de asemenea, de datoria lui să observe să nu se strecoare din cancelarie vreo lucrare eronată care ar fi putut fi în contradicție cu actele așezământului sau instrucțiunile existente la data respectivă.

Contabilitatea spitalului era ținută de un contabil, care conducea serviciul sub directă lui răspundere. Transferul fondurilor se realiza în conformitate cu legea contabilității, ordinele de plată întocmindu-se de către contabil și fiind contrasemnate de președintele comitetului⁴².

Incompatibilități. Nimeni nu putea să ocupe vreo funcție retribuită de comitet și să exercite, în același timp, și sarcina de membru în comitet, excepție făcând de la această regulă persoanele care primeau din casa comitetului diurne, speze de transport și indemnizații pentru însărcinări date de comitet și îndeplinite în interes de serviciu.

De asemenea, nimeni nu putea să fie membru în comitet și în același timp să întreprindă orice demersuri de natură financiară în calitate de proprietar de firmă sau întreprindere, în relația cu spitalul.

Abaterile personalului medical erau pedepsite conform legii sanitare și regulamentelor interne de funcționare, iar cele ale personalului administrativ în conformitate cu reglementările interne. O atenție deosebită era acordată activității desfășurată de contabilul și casierul spitalului, acesta din urmă fiind nevoit, chiar din momentul angajării, să depună suma de 10.000 de lei drept garanție, astfel ca în eventualitatea depistării cu ocazia efectuării de controale a existenței unei delapidări, prejudiciul să fie acoperit de suma garantă, existând posibilitatea ca independent de sancțiunea materială contravenientul să fie deferit justiției, ca în orice caz de deturnare a fondurilor publice⁴³.

Regulamente de administrație și ordine interioară. Comitetul spitalului, în ședința din 7 iunie 1896, a aprobat *Regulamentul Administrației Comitetului Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”*, înaintat în vederea aprobării Consiliului de Miniștri, care, prin Jurnalul nr. 45 din 22 aprilie 1897, propune o serie de modificări, acceptate și de comitetul spitalului în ședința de la 27 mai 1897, ulterior regulamentul fiind sancționat prin Înaltul Decret Regal nr. 1486/1901⁴⁴. Practic, menționatul regulament reia o serie din aspectele prezentate în Statutele spitalului și le aprofundează⁴⁵.

⁴² *Ibidem*, f. 8.

⁴³ *Ibidem*, f. 9.

⁴⁴ *Ibidem*, f. 12-13.

⁴⁵ *Ibidem*, f. 12-15.

În Galați, at the end of the 19th century, there were 5 hospitals: Spiridonia Hospital, Israelite Hospital, Communal Hospital, Elisabeta Doamna Caritatea Gălățeană Hospital and Military Hospital.

Nursing in rural areas had numerous deficiencies, even in the inter-war period when the county had the following hospital units:

- Hospitals: in Foltești, Berești, Cudalbi, Pechea, Tg. Bujor, Drăgușeni and Smârdan; in Gănești there was a model hospital, King Carol I;
- Infirmaries: in Foltești, Oancea, Rogojeni, Vlădești, Berești, Drăgușeni, Cudabli, Băleni and Independența;
- Dispensaries: in Foltești, Vlădești, Oancea, Rogojeni, Berești and Independența

1

We will continue by a presentation of Spiridonia and Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospitals of Galați, hospitals where Doctor Aristide Serfioti developed his activity, with several appreciations regarding the institutional development even after the death of the famous physician.

Spiridonia Hospital.

Inauguration. It was founded in 1838 and was to be supported by St. Spiridon House of Iași, based on the incomes of the numerous properties in Galați, donated to the establishment². It had 20 beds initially, subsequently increased to 44, with its own location, old to say the truth, later in a new location built on Traian Street.

Prince Mihai Racoviță, after the foundation of St. Spiridon Hospital in Iași, offered in 1757, by Royal Order, about 1480 fathoms from Brateș and Bădălan estate as income for Spiridonia Hospital. The donation was strengthened through Royal Order by Grigorie Ghica as well in June 1758 and by Teodor Calimachi in May 1759. The Organic Regulation bound St. Spiridon House of Iași to establish and to support from its income 5 hospitals from Moldova, among which the one in Galați as well³.

Doctor A. Bendella declared on the occasion of an inspection carried out at St. Spiridon Hospital, on November 12, 1853, in the presence of C. Negri - Vestryman of the hospital, that: "the entire hospital was in good order, clean, the patients having everything they needed". Doctor A. Serfioti communicated to the Vestry, after several months, entirely different opinions: "The hospital is in bad state, deprived of the most necessary things... This building, from its beginnings, was not created as required by the destination of the society, the separation of special rooms, the disposition of windows making it look more like a prison or asylum for lunatics than like a hospital".

¹ Gh. N. Muntenu-Bârlad, *Galații, cu 35 vederi în text, harta ținutului și planul orașului*, Galați Society of Scientific and Cultural Publishing, 1927, p. 9.

² M. N. Pacu, *op.cit.*, p. 204.

³ Gh. N. Muntenu-Bârlad, *op. cit.*, p.177.

In order to remedy this unhappy state of facts, Doctor Serfioti asks for another "institute" to be set up, in the yard of the current hospital, but with 160 beds⁴.

On the occasion of the visit to the hospital on August 9, 1862, Lady Elena Cuza proposes for an annex to be built, sheltering 92 beds⁵, and donates to the Municipality the sum of 1000 gold coins for building a hospital⁶.

In 1864, Galați Municipality asks the Vestry of the Filial Hospital (St. Spiridon n.a.) of Galați to arrange a hall for body autopsy. Hospital Management, of which Doctor Serfioti was a member, gets in touch with the Vestry of St. Spiridon House of Iași which allows the performance of autopsies provided that the Municipality bears the costs for the burial of bodies in the case of poor individuals or families⁷.

Hospital staff was comprised of: a consultant physician – Doctor Aristide Serfioti, with a monthly salary of 410 lei, a registrar physician (290 lei), a barber (20 lei), a confessor priest (50 lei), a cashier – treasurer (290 lei out of which 100 lei represented the accommodation allowance), an intendent (115 lei), a secretary (50 lei), a tax collector in charge with collecting the taxes from the leased properties (200 lei), a doorman (31 lei), a cook (50 lei), seven nurses (31 lei), three laundresses (28 lei) and two watch servants (31 lei)⁸.

In relation to the salaries of the medical and administrative staff, we consider it is necessary to present a selection of the prices for the main food and public use articles which were found on Galați market in 1890: cheese 60 bani per kg, truckle cheese 1 leu per kg, butter 3 lei per kg, cow milk 25 bani per litre, lamb 60 bani, pork 70 bank per kg, veal and pastrami 1 leu per kg, flour 50 lei for 100 kg, maize flour 32 lei for 100 kg, potatoes 10 lei for 100 kg, peas 30 lei for 100 kg, garlic 40 bani for 100 heads, carrots 20 bani per kg, a turkey 3.50 lei, a hen 1.20 lei, a duck 80 bani, whitefish and starlet 1 leu per kg, fresh carp 80 bani per kg, fresh catfish 40 bani kg, fresh small fish 15 bani per kg, the hectolitre of wine varied according to its type between 40 and 60 lei, that of plum brandy 100 lei, and that of marsh 80 lei⁹.

In 1924, the hospital had two large wards, one for men and one for women, with 40 beds each, eight reserve rooms with 13 beds and two operating theatres. For information purposes, 575 patients were treated in the said year¹⁰.

Legal and administrative relations between Galați City Hall and the General Vestry of Hospitals and Hospices of St. Spiridon House of Iași

On August 19, 1895, the Minister of Interior, Lascăr Catargiu, brought to the notice of the Municipality the fact that the General Vestry of Hospitals and Hospices of St. Spiridon House of Iași expressed its intention to sell to the Commune the leased places and houses it owned in Galați answering in this manner to several requests from those who administered or leased the same. On the other hand, the Vestry argued that

⁴ P. Păltănea, *op.cit.*, p.344.

⁵ *Ibidem*.

⁶ S.J.A.N.G., *Galați Town Hall*, file 36/1862, l. 1.

⁷ *Ibidem*, file 72/1864, l. 1-2.

⁸ M.N. Pacu., *op.cit.*, p. 205.

⁹ *Ibidem*, pp. 254-256.

¹⁰ Gh. N. Muntenu-Bârlad, *op. cit.*, p. 177.

local authorities could thus collect income more easily, being in permanent contact with payers, an efficient service of tax collection existing to that effect. The Ministry requested to discuss this matter in the meetings of the Communal Council and to notify as soon as possible the adopted decision¹¹.

The Administrative Service of the General Vestry of Hospitals and Hospices sent on March 8, 1899, an offer to Galați Town Hall for the sale of its leased lands, with or without buildings, against the sum of 900,000 lei, apart from St. Spiridon estate, also called Spiridonia, which spread between Galați town and Brateș lake, estate where the Vestry had performed public use works, such as the dam meant to prevent flooding. If this estate was excluded from the offer for sale, we cannot say the same about the old hospital, which was included and evaluated together with the afferent land at 100,000 lei, with the amendment that Iași Vestry only consented to the sale of its leased properties if the hospital was bought as well.

The Communal Council, in its meeting of April 5, 1899, admitted, in principle, the offer of the Vestry, except for the purchase of the old location of Spiridonia Hospital, the commune claiming property over the said land¹².

On May 23, 1899, 171 inhabitants from downtown send a memoir to the Town Hall in which they express their point of view regarding the sale of the Vestry properties, also presenting a brief history of the issue. Thus, St. Spiridon Vestry, owning wide barren places downtown, which brought no income, and as laws did not allow the conclusion of *Bezman* or *Embatic* contracts¹³, resorted to lending these place on definite periods of 5, respectively 10 years, urging lessees to raise buildings on these lands, assuring them that it will perpetually renew these lease agreements.

Based on these promises and incentives, the inhabitants built houses, stores and various establishments on these lands, thus, on the date of the memorandum, there were almost 1000 houses. In the new conditions, when the value of these lands increased by being peopled and covered with buildings, the Vestry Administration changed its attitude, thus, upon the renewal of the lease agreements, it raised the price. Moreover, if we are to believe those who made the memoir, Spiridonia takes advantage of the newly created situation and lends not only the land but the buildings as well, which was a real "spoliation" in the lessees' opinion. The redemption of these lands, as well as of those subject to lease, was mandatory in the opinion of the authors of the memorandum, both for putting an end to this state of affairs, which was seen as an obstacle in front of the prosperity, development and embellishment of the downtown area, and for ending the abuses of Spiridonia.

Also, they considered that for reaching this goal a redemption law had to be issued, which would stipulate the criteria for setting the price on categories, according to the type of lease and to the location of the buildings. In the end of the memorandum, the inhabitants expressed their solicitude and availability to come to the rescue of the Technical Service of the Commune which was to elaborate a topographic map for this town area¹⁴.

¹¹ S.J.A.N.G., *Galați Town Hall*, file 22/1895, I. 1.

¹² *Ibidem*, I. 18.

¹³ *Bezman* = *embatic*, fee paid for taking in lease an estate, on long term.

¹⁴ *Ibidem*, I. 22-24.

The Law sanctioned by the High Royal Decree no. 1221 of March 24, 1903 makes reference to the redemption by Galați Commune from the Vestry of St. Spiridon Hospital of Iași of the downtown area known as Bădălan, so that, starting with April 1, 1903, the Commune becomes the owner of this land¹⁵. Subsequently, an agreement is entered between the two parties, on March 5, 1907, determined by the Law voted by the legislative bodies in the meetings of January 13 and 31, 1907, sanctioned by the High Royal Decree no. 759 of February 15, 1907, which amends the *Law regarding the redemption of Bădălan of Galați town*, passed on March 24, 1903¹⁶.

Physicians of Spiridonia Hospital of Galați before and after A. Serfioti

On March 7, 1849, Doctor A. Abegg dies, and consequently, Heinrich Czihac, nephew of Iacob Czihac, is called upon to manage the hospital, fulfilling in his turn these duties until January 4, 1854, when he resigns, recommending Doctor Aristide Serfioti in his place.

Heinrich Czihac, who studied in Wien, obtaining the licence of unrestricted practice in 1846, was also a physician of the Military Hospital where he was replaced by Doctor Aristide Serfioti on January 18, 1854¹⁷.

We do not know for how long Doctor A. Serfioti managed Spiridonia Hospital, it is sure however that on January 3, 1903, two years before his death, a "savant clinician and great mentor", trained in Professor Thoma Ionescu's clinic from Colțea Hospital – Doctor Alexandru Carnabel, settles in Galați. Starting with this same date, A. Serfioti is named consultant physician of St. Spiridon Hospital.

For almost one quarter of a century, until the end of his days, A. Serfioti developed an intense medical activity, both theoretically and practically, recognised even abroad. He was a corresponding member of the Surgeons' Society in Paris and main animator of the actions organised by the Society for the Prophylaxis of Tuberculosis, Red Cross and Public Assistance¹⁸.

One must notice the progress made in the organisation of the medical service at the end of the 19th century and the first decades of the 20th century, even if public medical assistance was not yet generalised (for instance, there was no hospital facility downtown until 1918)¹⁹. In this context, we cannot overlook the activity of several physicians, such as Aristide Serfioti, Constantin Stavridi, Alexandru Carnabel, full of passion, devotion and compassion, partly making up for the incapacity of the authorities to show more concern for the health of the poor.

¹⁵ *Ibidem*, I. 171.

¹⁶ *Ibidem*, I. 324.

¹⁷ P. Păltănea, *op.cit.*, p.341.

¹⁸ *Ibidem*, p. 334.

¹⁹ *Ibidem*, p. 353.

"Elisabeta Doamna – Caritatea Gălăţeană" Hospital.

Inauguration. During the first months of 1877, a committee is set up in Galaţi for building a hospital, the impulse coming from the *Committee for the help of the army*, established in Iaşi in the same year. The subscription lists spread in town were quickly filled with honourable sums. For more efficiency, on July 11, 1877, the *General Help Committee* merges with the *Red Cross Committee*, the raised funds being destined for the care of the Romanian soldiers in the hospital to be established in Galaţi.

The hospital was set up on October 1, 1877 by private subscriptions, especially in order to come to the rescue of the wounded during the Independence War. The first founders were priest treasurer I. Severin, Dr. Aristide Serfioti, G. Răşcanu, E. A. Lambrinidi, N. Hagi Nicola, C. G. Valsamachi, Şt. V. Niniţescu, O. Agemoglu, I. Deciu, C. Pagoni, M. Bohociu, A. Radu, dr. N. Tăcheanu, Dr. A.C. Hepites., G. P. Mantu, S. Rottemberg, Gr. Ventura, L. I. Herter and V. Zaharia. The first managing board was made up of: treasurer I Severin – President, Doctor Aristide Serfioti – Vicepresident, G. Răşcanu, L. Mendl, G. P. Mantu, A. C. Hepites and Vitzu, members²⁰.

The first part of the denomination of this hospital bears the name of the Augustus Queen of Romania and the second part underlines the fact that it is the exclusive work of the private initiative and charity of Galaţi dwellers.

The funds raised for the hospital by this committee were donated for establishing a hospital for the wounded soldiers who took part in the Independence War, the committee of Elisabeta Doamna Hospital merging with another general help committee, elected to that effect on June 22, 1877 in the Town Hall.

On July 11, 1877, an ad-hoc committee is organised for the foundation and administration of a military hospital, which decided to settle it in two American-type barracks of 60 beds, Galaţi Commune Hall providing for that purpose a land located to the North of Elisabeta Doamna Avenue, provided that, after the end of the war, the hospital "continues its activity for the poor people of the Commune and County".

Several soldiers and officers wounded in the Independence War found solace in this hospital, subsequently expressing their gratitude by means of the local press, thanking for the treatment received to the doctors Serfioti, A.C. Hepites, N. Takeanu, Constantin Stavrides and Nebuneli.

After the conquest of Rahova, in November 1877, the troops of Galaţi regiments fought in Lom – Palanca area and in Vidin, the last being occupied on January 12, 1878. The great victories of the Romanian troops were celebrated in Galaţi as well. The news about the fall of Plevna caused an indescribable enthusiasm, "fires and rockets lit up the streets down to the farthest slums".

The wounded people brought to Galaţi during the Independence War or immediately after its end, were treated in the hospital set up by Galaţi Committee and in other hospitals improvised in people's homes. On November 1, 1877, for instance, 60 wounded people were warded for treatment in the three hospitals that existed in town at the time, the efforts made by Doctors Aristide Serfioti, A.C. Hepites, Nebuneli, N. Takeanu and Constantin Stavrides being notable²¹.

²⁰ M.N. Pacu, *op.cit.*, p. 205.

²¹ P. Păltănea, *op.cit.*, p.147.

During its first days of existence, that is, during the Independence War, from September 19, 1877 until June 1, 1878, 328 people were treated in this hospital – wounded, ill or frozen, out of which 101 Turks. 312 were healed and 16 died (3 Romanians and 13 Turks); during the war, there were days when the number of the people who required treatment reached 90. During its subsequent existence, more precisely, over a decade, between 1879 and 1889, 11,334 people, men and women were treated here, 5,605 being healed, 2,774 ameliorated, 743 uncured, 1,317 dead and 595 still under treatment or scheduled for examination during the year in question²².

The Hospital after the Independence War. After the end of the Independence War, the hospital was closed for a short period of time, being reopened on May 1, 1879, and in 1890 its legal personality was recognised. The funds for hospital maintenance came from contributions and private donations, as well as from the yearly subventions of Galați Commune (varying between 16,000 to 20,000 lei), County (from 4,000 to 5,000 lei), Railways (4,000 lei) and Göetz Factory (1,000 lei). Hospital staff consisted of: a consultant physician²³, with a monthly remuneration of 500 lei, a registrar physician (300 lei), a treasurer – accountant (300 lei), an intendent (100 lei), a confessor priest (60 lei), a barber (35 lei), a main nurse (65 lei), six nurses (30 lei), a cook (50 lei), two laundresses (30 lei) and two equerries (30 lei). Apart from the 50 beds kept free of charge, Elisabeta Doamna Hospital also sheltered a health home for “special treatment” with 10 beds, where patients paid 10 lei per day²⁴. Starting with October 1878, the Town Hall undertook the obligation to bear the upkeep of 30 beds for poor patients²⁵.

The Royal Decree of December 21, 1890 sanctions the Law for declaring Elisabeta Doamna Hospital institute of public use, with civil personality, its budget being submitted to the approval of the Ministry of Interior, and the financial and accounting control being undertaken by the Court of Auditors, with the administrator’s (committee) obligation to comply with all the legal provisions which regulated the activity of public institutions. The Law was voted in the Assembly of Deputies on November 23, 1890, with a majority of 75 votes against 7, and by the Senate in the public session of December 12, 1890, with 53 votes against 1²⁶.

Steps for achieving a new building. Charitable actions and lotteries

In the second half of 1890, the Committee of Elisabeta Doamna Hospital, represented by the Vice-President, Doctor Aristide Serfioti takes steps towards obtaining from the Town Hall a building located on Mihai Bravu Street, where a new edifice would be built starting from the spring of the following year²⁷. In practice,

²² M.N. Pacu, *op.cit.*, p.208.

²³ The first consultant physician of this hospital was the late doctor of Galați, A. C. Hepites, who held this position until his tragic death (suicidal by poisoning) on September 17, 1883, when he was replaced by Doctor M. Nicolini, registrar physician in the same hospital until that date.

²⁴ M.N. Pacu, *op.cit.*, p.207.

²⁵ P. Păltănea, *op.cit.* p.349.

²⁶ S.J.A.N.G., *Galași Town Hall*, file 60/1889-1891, l. 16.

²⁷ *Ibidem*, file 48/1890, l. 1-2.

things were not exactly like this, for at the end of February, the hospital committee sent a second communication in which it requested the same thing²⁸.

Doctor A. Serfioti was addressing to the Mayor on February 26, 1890 as follows: "The Committee authorised me to bring to your notice that it is a long time since it wanted to build a hospital and, therefore, in this regard, it can only agree with you, moreover as the current barracks, built in haste and with scarce means for treating the wounded during the war, can no longer serve and if it has not been achieved so far, it is because, as you know, of the lack of sufficient material means. However, now, when you too recognise the insufficiency of our funds, you are willing to help us, so that we may start in due time this work so necessary to the poor, by increasing the subvention, please communicate to me the sum established by the Communal Council to be granted in addition to the subvention and for how many years"²⁹.

The Town Mayor, through the resolution of March 4, 1890, communicated to the Committee of Elisabeta Doamna Hospital that, at that date, he could not give an answer regarding the subvention that could be given because as the Municipality saw it, the Hospital Committee had not done anything concrete until then, all discussions being only hypothetical³⁰.

In the second half of the year 1893, the Committee of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălăţeană Hospital organises a lottery for raising funds for building a new place for the hospital, 150,000 tickets being printed, at the price of 2 lei each, the total earnings amounting to 50,000 lei³¹.

On November 14, 1893, in the Town Hall, in the presence of the Right Revered Bishop of Lower Danube Eparchy, the Prefect of Covurlui County, the Town Mayor and the Vice-President of the Hospital Committee, Dr. Aristide Serfioti, 63 winning tickets are drawn, the sums won varying between 100 and 20,000 lei; at the lottery, there were also participants from the neighbouring counties or even from farther counties (Buzău, Bacău, Tutova, Tecuci, Ialomiţa)³². Unfortunately, Galaţi Municipality was not among the winners, although it had bought 1,000 tickets³³.

One should notice the donation made to the hospital by Princess Maria Al. Cuza of a sum of 100 lei, representing her gain in the lottery³⁴. The winner of the great prize, P. Şt. Atanasovici from Brăila proves his charity by donating the sum of 2,000 lei for the use of the poor in Galaţi³⁵.

Among the private donations made towards building a new hospital, we specify those of Elena Cuza in 1893 and 1901, when she contributed to this charity with 12,000 lei, respectively 10,000 lei. Also, Doctor Aristide Serfioti made numerous donations both during his life and through his will, giving most of his fortune to the hospital he managed for almost three decades.

²⁸ *Idem*, file 48/1890, l. 3-4.

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ *Ibidem*.

³¹ *Ibidem*, file 82/1893-1895, l. 28.

³² *Ibidem*, l. 9, 10.

³³ *Ibidem*, l. 49.

³⁴ *Ibidem*, l. 18.

³⁵ *Ibidem*, l. 29.

The Managing Board of the Hospital succeeds in raising in 1895 significant sums for building a new place, the Town Hall bringing its contribution by donating the necessary land, 10 ha and by granting a subvention for the upkeep of 60 beds, subvention which is increased in the coming years, on April 1, 1904, 75,000 lei being granted for the upkeep of 85 beds³⁶.

On January 2, 1897, the Ministry of Interior asks Municipality authorities to organise a lottery along with Elisabeta Doamna Hospital. The request is motivated by the fact that 600,000 lei were spent for building the new hospital, attracting a debt of 200,000 lei. Hospital Committee took the necessary steps and obtained the approvals for organising the lottery, 300,000 tickers being put on sale, 1 leu each, 64 being winning tickets, the total earnings amounting to 50,000 lei³⁷.

The Statutes of "Elisabeta Doamna – Caritatea Gălăţeană" Hospital

High Royal Decree no. 1486 of March 30, 1901, published in Official Gazette no. 3 of April 6, 1901 sanctions the *Statutes of "Elisabeta Doamna – Caritatea Gălăţeană" Hospital*. The activity of the entire hospital was regulated in 14 chapters, totalling to 99 articles, starting with the preliminary dispositions and ending with the transitory ones.

Name and purpose. The first chapter presents data and information regarding the name and purpose of the hospital. The first article stipulates that the hospital, founded in Galaţi in 1877, with the occasion of the Independence War, will continue to exist under the same name. According to the Statutory Rules, the hospital which had been recognised with civil personality ever since December 1890, was going to benefit from all the rights granted to public use establishments, in a nutshell, to exercise, through the agency of the Committee, "all the acts of administrative life".

Poor patients from Galaţi City and Covurlui County were admitted and treated for free in the hospital, irrespective of nationality and religion. Paid treatment was also possible, the money adding to the City or County budget. Patients were admitted in hospital based on an interior regulation, elaborated and approved by the Hospital Committee.

Colleges of Founders and Donators. According to the contribution brought to the foundation and development of the hospital, two colleges were created: *Founders' College*, made up by the individuals who took part in the foundation of the hospital, which delegated three members in the committee and *Donators' College*, made up by the individuals who donated to the hospital cash or public goods, in amount of 5,000 lei at least, including buildings which brought an income equivalent to the said sum, college which only delegated one member.

Article 11, unworthy of the beginning of the 20th century, stated that: "Founders' and Donators' rights are hereditary and after their death such rights shall rightfully pass on to descendants, irrespective of the gender. Only men can be part of the Managing Board." The two colleges had no rights, except for the right to appoint

³⁶ P. Păltânea, *op. cit.*, p. 349.

³⁷ S.J.A.N.G., *Galaţi Town Hall*, file 95/1896-1898, p. 12.

the said four members in the Hospital Committee, three founder members and 1 donator member, respectively³⁸.

Vestrymen Committee (Hospital Managing Board). The administrative problems of the hospital were settled by a committee made up of:

- The Right Reverend Bishop of Lower Danube, with the title of Perpetual President;

- Three members of the Founder Committee (one was delegated by the Town Hall and by the County, only for the time when the subvention was given to the hospital);

- One member of the Donators' College;

- A deputy member and an acting member on behalf of Galați Town Hall, chosen from its employees or from town personalities;

- A deputy and an acting member appointed by the Prefecture of Covurlui County.

The acting members of the Colleges (from the commune or county) were not paid and were appointed for a 5-year period from the inhabitants of Galați, age limit being set at 25. The 5-year mandate started from the day when a general meeting was held, announced 30 days before the expiry of the previous mandate, meeting attended by the two colleges in view of naming the deputies.

For the result of the elections to be validated in the general assembly of the two colleges, two thirds at least of the total number of members had to be present, and the elected person had to obtain at least two thirds of the total number of votes expressed by the members of both colleges. If, at the first general assembly this number could not be achieved, a second meeting was established within 10 days, when the election was carried out with the number of the present members, the person obtaining the majority of votes being elected; election could be made by secret ballot as well.

Subsequent to the election of the members, along with the Perpetual President - Bishop of Lower Danube, they would join in assembly and elect the Vice-President³⁹.

The income which ensured the proper operation of the hospital came from valuable goods, donated buildings, which were leased, bringing thus benefits, sums collected from the activity of the sanatorium which provided services against payment, plus the subventions of Galați Town Hall, Covurlui County Prefecture, as well as of the various public and private establishments.

The President of the Committee, and in his absence, the Vice-President, represented the Committee and was authorised by it:

- To receive on behalf of the Committee any donation or subvention, according to the Statutes and dispositions of the Civil Code;

- To enter any transaction, convention and, generally, any document related to hospital administration, with the prior authorisation of the Committee, within the limits of the Statutes;

³⁸ S.J.A.N.G., Foundation of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital, file 1/1897-1933, I. 4.

³⁹ *Ibidem*, file 1/1897, I. 5.

- To ask from Courts, observing the same laws, transcriptions and registrations of documents, to consent to donations or legacies and, generally, to any similar deed requiring such formalities;

- To appoint lawyers and to issue to them powers of attorney so that they might plead for the hospital causes before any Court.

Generally, the President or the Vice-President, in his capacity of representative of the Committee, with its approval, had the power and the right to represent the hospital in any deed of the administrative life of the establishment, as per the national statutes and laws. The Committee established and validated auctions regarding estate lease, building rental, supplies of food and materials, building constructions and repairs, according to the Law of Public Accounting and to the requirements provided in specifications, made and approved by it. All appointments, revocations and suspensions of the hospital staff were undertaken by the Committee, in serious cases the President having the authority to suspend the employee in question, bringing the case before the Committee.

The Committee could make decisions regarding the construction of new buildings if it had the required material and financial means, also having the right to inspect its services, the treasury especially, drawing up each time a protocol to that effect⁴⁰. Any donation deed was considered by the Hospital Committee and if it was accepted, the Committee ordered its registration in a special book, with the mention that when the donation consisted in buildings, they could be sold at auctions, the collected money being received by the hospital treasury. Before the end of the tax year, the Committee elaborated and voted its income and expenditure budget, according to the means and needs of its depending services, the annual budget being subsequently approved by the Ministry of Interior.

Inspection could only be carried out by the State and concerned the close observance of the obligations imposed to the hospital by the donators as well as of the rules provided by Hospital Statutes. Regarding the supervision of the medical activity, it fell upon the State which exercised this duty through the Medical Service General Directorate of the Ministry of Interior. Galați Town Hall and Covurlui County Prefecture could only influence the decision-making or inspection process through the attributions and rights bestowed upon the members elected in the Hospital Committee.

Committee Assemblies, which were carried out exclusively in the administrative building, were held whenever the need would arise, members being called upon by the President or by the Vice-President, by means of a written notice handed in 24 hours before and which included the issues on the agenda, the date and time of the meeting. The proceedings of a meeting could only take place if it was attended by 5 members at least, among which Town Hall and County deputies had to be present as well.

A decision became enforceable if it obtained the majority of votes. In case of parity, the President's vote was considered double and, therefore, the decision was made according to his vote. All the decisions taken by the Hospital Committee were recorded in writing in a Decisions Register, numbered, stamped by the President and

⁴⁰ *Ibidem*, file 1/1897-1933, p. 6.

sealed by the Committee. The discussions which took place during the meeting were also recorded in a Minutes Register.

The medical and administrative staff of the hospital, made up entirely of Romanian or naturalised citizens, was appointed on the basis of contest and confirmed by royal decree. The position of registrar physician, occupied through contest, could only be held for 4 years by the same person who, after the expiry of this period, could no longer apply for this position, but could remain in the service of the hospital with the approval of the Committee⁴¹.

The other medial staff, as well as the administrative staff, was appointed and approved by the Committee, undergoing contest or not, with the mention that those who were to receive a salary of 150 lei were named by royal decree, their duties being recorded by the hospital administration in special regulations. The medical body, in its relationship with the Hospital Committee, had an exclusively consultative role, the ultimate decisions being adopted by the Committee.

Committee Chancellery. It was led by a high official, called Director, who assisted the President, and by a Committee, which saw to the proper development of the Chancellery works, inspecting its actions, making sure that the bureaucratic formalities provided in foundations, regulations, orders, decrees and laws are observed, notifying to the President and to the Committee any deviations from the above. The Director sanctioned all outgoing documents, drew up protocols and checked the agreements entered by the hospital, being responsible for any inaccuracy in the fulfilment of the decisions taken by the Committee. It was also his duty to prevent any erroneous work which would contradict the foundation deeds or the instructions enforceable at the time.

Hospital accounts were kept by an accountant who was fully responsible for this service. The transfer of funds observed accounting law, payment orders being drawn up by the accountant and countersigned by the President of the Committee⁴².

Incompatibilities. No one could hold a position remunerated by the Committee and be member of the Committee at the same time, the only exception to this rule being the individuals who received from the committee per diems, travelling expenses and other compensations for the tasks assigned by the Committee.

Also, no one could be member of the Committee and at the same time act financially in the capacity of company or enterprise owner in the relationship with the hospital.

The deviations of the medical staff were punished according to the medical law and to the interior regulations, and of the administrative staff according to the interior regulations. A particular attention was paid to the activity developed by the accountant and treasurer of the hospital, the latter having the obligation to submit upon employment the sum of 10,000 lei so that, if any embezzlement was to be found, the damage would be covered by the guaranteed sum and it was also possible that,

⁴¹ *Ibidem*, I.7.

⁴² *Ibidem*, I. 8.

irrespective of the material sanction, the transgressor be brought to justice as in any case of public funds embezzlement⁴³.

Administration and Interior Order Regulations. Hospital Committee, in the meeting of June 7, 1896, approved the *Regulation of Administration of the Committee of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălăţeană Hospital*, submitted for approval to the Council of Ministers which, in Journal no. 45 of April 22, 1897 proposes a series of amendments, accepted by Hospital Committee as well in the meeting of May 27, 1897, subsequently the regulation being sanctioned by the High Royal Decree no. 1486/1901⁴⁴. Practically, the said regulation reiterates and details a series of the issues presented in Hospital Statutes⁴⁵.

⁴³ *Ibidem*, l. 9.

⁴⁴ *Ibidem*, l. 12-13.

⁴⁵ *Ibidem*, l. 12-15.

*Din istoricul Spitalului "Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană"
în perioada interbelică și după cel de-Al Doilea Război Mondial.
Raporturile spitalului cu Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale.
«Moștenirea» instituțională a doctorului Aristide Serfoti*

*"Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană" Hospital during the
inter-war period and after World War II.
Hospital relations with the Ministry of Health and Social Protection.
Doctor Aristide Serfoti's legacy*

Spitalul „Elisabeta Doamna” în perioada interbelică.

Lipsa documentelor la nivelul Serviciului Județean Galați al Arhivelor Naționale a impus ca principală sursă bibliografică lucrarea monografică a lui Gheorghe N. Munteanu-Bârlad¹, apărută la Galați în perioada interbelică, în anul 1927, în care se fac referire, în ceea ce privește spitalul menționat, la organizarea administrativă și numărul bolnavilor tratați în cursul anului 1924.

Spitalul era organizat în trei divizii:

- Divizia (secția) I-a „Chirurgie”, cu un salon pentru bărbați (20 de paturi), șase camere de rezervă cu câte zece paturi, o sală de operație și una de pansamente;
- Divizia a II-a „Medicală”, cu două saloane pentru bărbați și femei cu: 25 de paturi, șapte camere de rezervă (cu câte 12 paturi fiecare), o farmacie pentru tot spitalul, un laborator și cancelaria spitalului;
- Divizia a III-a „Boli Contagioase” număra patru saloane (48 de paturi), 11 camere de rezervă (cu 37 de paturi fiecare) și o sală de acordare a consultațiilor gratuite.

Maternitatea era prevăzută cu un salon de șase paturi, două camere de rezervă cu câte patru paturi, o cameră pentru lehuze cu două paturi, una de izolare cu un singur pat și o sală de naștere sau de operații cu două paturi.

Personalul medical, compus din șapte medici (trei medici primari și patru secundari), a tratat în cursul anului 1924 un număr de 2.341 bolnavi².

Numirea noului Comitet de efori. La 28 mai 1945, prin Decret Regal, în Comitetul de efori al Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” sunt numiți: doctorul Bârsan Ioan în calitate de președinte, doctorul Mihăescu Păunel - membru și avocatul Scarlat Rădulescu - membru din partea familiilor donatoare, înlocuind vechiul comitet numit printr-un decret din 22 mai 1943, în a cărui componență intrau: doctorul Demetrie Lazăr, doctorul Alexandru Macellariu și domnul Dan Sărățenu, care părăsiseră orașul Galați³.

Conform unui inventar din anul 1945 al imobilelor pe care le deținea Eforia Așezămintelor Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”, numărul acestora se ridica la 37, adăugându-se cele 13 clădiri situate în incinta spitalului construit pe locul donat de Primăria Urbei Galați în anul 1879 (str. Traian nr. 190). Imobilelor li se adăugau mari suprafețe de terenuri, aproximativ 650 ha., în condițiile în care înainte de expropriere spitalul deținea peste 2.500 ha. La loc de cinstă figurează imobilul din strada Mihai Bravu nr. 24, imobil donat spitalului de Elena I. Gheorgandopol, sora lui

¹ Gh.N. Munteanu- Bârlad, *op.cit.*, p. 177.

² *Ibidem.*

³ S.J.A.N.G., fond Așezămintele Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”, dosar 7/1943, f. 3.

A. Serfioti⁴. În documentele de arhivă s-au păstrat și inventarele întocmite la data de 21 iunie 1945 pentru Administrație, Maternitate, Serviciul T.B.C., Divizia a II-a Chirurgie, Serviciul Oftalmologie și Serviciul Laborator⁵, precum și inventarul bunurilor existente la 1 aprilie 1942, când spitalul a trecut în patrimoniul statului⁶.

La 22 iunie 1925, în ședința Comitetului spitalului se ia în discuție propunerea directorului Regiunii a V-a Sanitară de a înființa un serviciu spitalicesc pentru boli de nas, gât și urechi, scop pentru care intenționa să construiască un pavilion în incinta Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”, serviciul urmând să fie înzestrat cu toate cele trebuincioase, atât din punct de vedere al efectelor spitalicești cât și al instrumentarului (întreținerea bolnavilor cădea în sarcina Direcțiunii Sanitare). Referitor la propunere, comitetul, în urma consultărilor, prin persoana lui Alfons Dall'Orso - vicepreședinte, arată că aceasta „nu poate să producă decât o vie mulțumire, deoarece menirea instituțiunii pe care el o conduce este de a da o dezvoltare cât mai largă și mai corespunzătoare asistenței spitalicești a bolnavilor”. Cum crearea noului serviciu nu avea pentru spital implicații de natură financiară, s-a bucurat de sprijinul comitetului spitalului, sub rezerva faptului ca și noul serviciu să fie supus regulilor de funcționare a spitalului, fiind sub administrarea și controlul comitetului, care își păstra drepturile prevăzute de legi și statute și asupra noului serviciu⁷.

Deficiențele semnalate de noul comitet de efori. Atitudinea doctorului Alexandru Nestor Macellariu. În luna iulie 1945 au fost semnalate mari nereguli în ceea ce privește modul în care au fost administrate fondurile, bunurile mobile și imobile ale spitalului. Fostul președinte al comitetului, doctorul Dimitrie Lazăr, era acuzat, printre altele, că atunci când a fost numit președinte, la 25 mai 1943, nu a preluat activele spitalului pe bază de proces-verbal. Acesta, la rândul-i, se eschivează de la acuzații, invocând, printre altele, atitudinea doctorului Alexandru N. Macellariu, membru în comitet din partea familiilor donatoare, care nu și-a dat tot concursul, deși avea o vechime în funcție de peste 20 de ani.

Totodată, doctorul Alexandru N. Macellariu era acuzat că s-a erijat aproape tot timpul în atotștiutor, manifestându-și disponibilitatea în sens negativ, opinând că atunci când se va ivi vreo problemă, urma să dea lămuririle necesare în vederea soluționării. Se pare că doctorul Al. N. Macellariu era interesat de spațiul imobiliar, mai precis de fosta proprietate a doctorului Aristide Serfioti; nu avem certitudinea dacă afinitățile erau de sorginte istorică/sentimentală (ne referim la activitatea predecesorului său) sau de natură patrimonială. Astfel, în anul 1943, când comitetul a dorit să reorganizeze birourile administrative, în sensul centralizării acestora pentru a le spori eficiența, și a ales ca locație casa doctorului Aristide Serfioti, acesta s-a opus cu vehemență.

O atitudine similară a avut în momentul în care un funcționar a cercetat dosarele testamentarilor și donatorilor, pentru a trimite copii Ministerului Justiției (aceste documente se aflau spre păstrare în grija doctorului Al. N. Macellariu, ales

⁴ *Ibidem*, f. 7-10.

⁵ *Ibidem*, f. 17-19.

⁶ *Ibidem*, f. 20.

⁷ *Ibidem*, f. 30.

membru în comitet din partea familiilor donatoare); irascibilitatea doctorului Al.N. Macellariu devenind explicită atunci când a fost întrebat de inventarul bunurilor existente în casa doctorului Serfioți.

Mai mult decât atât, el era acuzat că a obstrucționat întocmirea bugetului anual al spitalului. Concret, doctorul Al.N. Macellariu dorea menționarea în buget a cheltuielilor serviciului de ambulanțe, care se constituia într-un mare devorator de fonduri, în condițiile în care nu aducea aproape niciun venit spitalului. Comitetul înțelegea funcționarea acestui serviciu, care și-a dovedit cu prisosință utilitatea mai ales în timpul războiului, dar nu înțelegea de ce trebuia spitalul să-l întrețină⁸.

Pentru ca imaginea negativă construită în jurul doctorului Al.N. Macellariu să fie pe deplin explicată, menționăm că el era acuzat că a abuzat în calitate de mandatar al spitalului și nu a dat dovadă de transparență în modul de gestionare a sumelor de bani încasate ca dividende de la cele 1.412 acțiuni B.N.R., din care 1.378 acțiuni au fost pierdute cu ocazia evacuării B.N.R. Filiala Galați în timpul războiului⁹. Totodată, el era acuzat și de faptul că nu a pus la dispoziția comitetului cheile de la cinci seifuri, printre care se număra și cel din casa Serfioți, unde, conform declarației custodelui casei, domnișoara Crăciun, s-ar fi aflat sub cheie o serie din lucrurile de mare valoare ale defunctei Gheorgandopol¹⁰.

Raporturile administrative și juridice ale spitalului cu Ministerului Sănătății și Ocrotirilor Sociale. La 17 iulie 1945, președintele Eforiei spitalului, doctorul I. Bârsan, se adresează Ministerului Sănătății subliniind faptul că a întâmpinat dificultăți în ceea ce privește îndeplinirea formalităților de predare-primire a bunurilor mobile și imobile care constituiau patrimoniul Spitalului „Elisabeta Doamna”, punând această nerealizare pe seama doctorului Al. N. Macellariu, eforul principal, care deținea toate actele importante și care nu a dat curs numeroaselor invitații din partea comitetului, nevoit în cele din urmă să admită situația materială precară și neclară în care se găsea această instituție. Bunurile urbane, în marea lor majoritate distruse de cutremur și război, nu produceau nici măcar atâta venit încât să fie întreținute, iar bunurile rurale, multe aflate în procese interminabile de pe urma aplicării reformei agrare, nu erau într-o situație mai bună.

Situația era cu atât mai complicată cu cât nu era statuată o situație juridică clară în ceea ce privește raporturile Eforiei (comitetului) cu spitalul. Legea pentru organizarea sanitară a statului din 1943, prin articolul 142, ca și Legea persoanelor juridice din 1944, făceau pe efori răspunzători de buna întrebuințare, întreținere și asigurare a tuturor imobilelor, mobilelor și fondurilor intrate în gestiunea spitalului, care virtual era în subordinea Ministerului Sănătății și Ocrotirilor Sociale.

În condițiile prezentate, Eforia spitalului se adresa ministerului astfel:

„Ne dăm perfect de bine seama că, fără ajutorul masiv al Ministerului Sănătății, Eforia ar fi încetat să mai poată îndeplini obligațiile impuse prin legate și donații. Ne dăm iarăși seama că mulți ani încă nu va putea Eforia face nimic pentru bunul mers al spitalului, fără ajutorul masiv al Ministerului Sănătății. Pentru ca noi, eforii, să putem

⁸ *Ibidem*, f. 33.

⁹ *Ibidem*, f. 35.

¹⁰ *Ibidem*, f. 36.

funcționa în cadrul legal față de Statutele și Regulamentul Așezămintelor, ca și față de Legea persoanelor juridice și Legea pentru organizarea sanitară a statului în vigoare, se impune o clarificare a raporturilor juridice în care trebuie să fie Eforia cu spitalul.

Spitalul, ca cel mai de seamă bun al Eforiei, reintră în administrația acesteia, urmând a se da de onor Minister al Sănătății ajutorul masiv ca și până acum, iar medicul director al spitalului să facă parte de drept din comitet, ori Ministerul Sănătății ia asupra-și restul bunurilor, în cea mai mare parte deteriorate sau complet distruse, necesitând sume enorme pentru a fi puse în valoare. Numai în una din aceste alternative va fi o administrație unitară sub control unic și Spitalul Policlinic, care se cere reorganizat după cerințele vremii, va putea, în fine, să fie la înălțimea scopului pentru care a fost creat și ajutat în decursul anilor prin legate și donații¹¹.

În aceeași zi cu solicitarea adresată Ministerului Sănătății de Eforia Spitalului, la 17 iulie 1945, are loc și un control intern pe linie financiară. Conform Statutelor Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” din anul 1901 (art. 23) era stipulat faptul că veniturile și cheltuielile se fixau prin buget, care era votat de Comitetul Eforiei și înaintat Ministerului de Interne pentru aprobare, urmând ca veniturile și cheltuielile să fie administrate în conformitate cu legea contabilității publice. Conturile de gestiune, conform statutelor, erau cercetate, verificate și aprobate de comitet în fiecare an, chiar la votarea bugetului, urmând să fie înaintate Curții de Conturi spre aprobare.

Comitetul spitalului s-a achitat de aceste obligații până în anul 1941, inclusiv. Pe exercițiile financiare 1942-1943, 1943-1944 și 1944-1945 comitetul de efori nu s-a achitat de niciuna din aceste sarcini. În plan juridic apăruseră noutăți, în sensul că Legea de organizare sanitară a statului din 13 martie 1943 a impus Eforiei obligația de a prezenta spre aprobare Ministerului Sănătății bugetele de venituri și cheltuieli, cu respectarea prevederilor testamentare și donatoare. Trecerea de la Ministerul de Interne, care era organ tutelar, la Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale, minister provenit din transformarea Direcției Sanitare, a constituit în viziunea organelor de control un prilej ca Eforia spitalului să se eschiveze de la controlul ambelor instituții, ceea ce adus la o stare de incertitudine financiară¹².

În favoarea funcționării spitalului ca instituție născută din inițiativă particulară, alături de argumentele de ordin juridic, sunt aduse în anul 1945 și argumente de ordin sentimental și istoric, în interpelarea adresată Ministerului Sănătății fiind reprodus un fragment din apelul lansat populației în anul 1877, când a luat ființă spitalul:

„Acum, locuitori ai Galaților, de orice cult, de orice naționalitate, ca copii toți ai acestui binecuvântat pământ, ca copii ai pământului României, care ne-a crescut și întărit la sânul său fără osebite, veniți să împlinim cu toții datoria ce recomandă legea divină și legile umane.

România și-a trimis fiii săi la hotare. Ei vor muri, trebuie să moară, spre a face ca România să trăiască liberă, mare și independentă. A noastră este datoria de a mângâia suferința și a alina durerea răniților. În acest scop, femei din toate stările, de toate naționalitățile, voi, în care iubirea și caritatea sunt podoabele cele mai alese, faceți

¹¹*Ibidem*, f. 41.

¹²*Ibidem*, f. 43-44.

din casele voastre ateliere continue pentru scamă, bandaje și medicamente de orice specie, jertfiți plăcerile și luxul, spre a umple cu ele durerea și rana soților, fraților, amicilor și cunoscuților voștri. Bogații să dea prisosul, săracii să verse obolul lor, și nimeni să nu lipsească sfintei și marii datorii de a ne păstra și întări țara, a ne iubi și slăvi legea părinților și străbunilor noștri”¹³.

În urma raportului Eforiei, Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale se pronunță la 9 august 1945 asupra chestiunii, hotărând revenirea Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” în administrarea Eforiei, cel puțin cu titlu provizoriu¹⁴.

La 23 iulie 1945, domnișoara S. Crăciun înaintează președintelui Eforiei Spitalului „Elisabeta Doamna”, în calitate de fost custode, un inventar al bunurilor existente în casa Serfioți. Deși întocmit din memorie, în condițiile în care doctorul Al.N. Macellariu a refuzat să pună la dispoziția Eforiei acest document, în urma parcurgerii inventarului este evident faptul că bogăția, bunul gust și rafinamentul au făcut parte din viața cotidiană a doctorului Aristide Serfioți.

Astfel, regăsim printre bunurile de inventar: mobilier de mahon, stejar și nuc, covoare persane, candelabre (unul din ele cu 30 de becuri), oglinzi de Murano (Veneția), măsuțe cu intarsii de sidex și argint, vase japoneze, servicii de argint, tablourile regelui Carol și al reginei Elisabeta, bustul din bronz al reginei Elisabeta în mărime naturală, o cutie de stejar în care erau expuse cele 15 decorații conferite doctorului în timpul vieții, și, nu în ultimul rând, un număr mare de cărți din domeniul medicinei¹⁵.

La 1 decembrie 1945 are loc o inventariere a bunurilor Eforiei¹⁶, căreia i-a urmat, la 5 decembrie 1945, o interpelare adresată ministrului Sănătății:

„Domnule ministru, am onoare a vă înainta alăturat un tabel rezumativ cu donațiile și legatele care formează patrimoniul acestei Eforii. Din cercetarea actelor consemnate în aceste tablouri, extrase după documentele aflate în arhiva instituției, rezultă că această Eforie a acumulat în decursul vremurilor fonduri frumoase, din venitul cărora se puteau executa dorințele testamentarilor și donatorilor fără multe dificultăți.

La 1916 intervine primul Război Mondial, în vâltoarea căruia am intrat și noi. Instituții și oameni au avut de suferit din punct de vedere moral și mai ales material. Valoarea leului a diminuat treptat și dezechilibrul între prețul pieței și puterea de cumpărare a monedei naționale s-a agravat mereu, făcând tot mai anevoioase posibilitățile de executare a dorințelor legatarilor și donatorilor.

Exproprierea din 1922 a dat o grea lovitură instituției noastre prin reducerea unor moșii de la câteva mii de hectare la 180 hectare, din care cea mai mare parte o formează bălți și râpe cu un venit anual de 1.500.000 lei.

¹³*Ibidem*, f. 49.

¹⁴*Ibidem*, f. 60.

¹⁵*Ibidem*, f. 55-59. După moartea doctorului A. Serfioți, moștenitorii au donat Liceului „Vasile Alecsandri” Galați o parte din cărțile care au aparținut ilustrului medic, cu mențiunea că o bună parte dintre acestea se regăsesc astăzi în inventarele Bibliotecii „V.A. Urechia” Galați, vezi inventarul cărților donate la S.J.A.N.G., colecția „Dr Aristide Serfioți (1828-1905)”, vol. 2 / 1828-1928, f. 45-46.

¹⁶*Ibidem*, f. 64-66.

Cutremurul din 1940 a deteriorat până la nefolosință o parte din imobilele urbane, iar războiul abia terminat a desăvârșit opera de distrugere, rămânând azi doar câteva imobile nelocuibile sau în puțință de a fi puse în stare de locuit.

Devalorizarea monedei naționale, mergând de un an încoace cu pași giganți spre anihilare, precum și legea chirii, care protejează pe chiriași indiferent de afacerile acestora sau nevoile proprietarilor, face ca această Eforie, de la un număr de 10 imobile locuibile, situate pe străzi centrale, să încaseze anual infima sumă de 1.740.000 lei.

Acțiunile Băncii Naționale a României, în număr de 1.400, ca și renta de stat în valoare de circa 14.000.000, reprezentând capitalul diferitelor donațiuni și legate făcute în decursul timpului pentru nevoile spitalului, aduc un venit de 1.583.000 lei anual.

De aceea, având în vedere nevoile tot mai mari și neputința de a le face față numai cu mijloacele sale, Eforia a apelat la instituții de stat, precum Ministerul de Interne, prin Primăria Municipiului Galați, ca și Ministerul Sănătății, pentru subvenții. Cu Primăria Municipiului Galați s-a făcut o convenție în 1896, care a fost reînnoită în 1928. Prin această ultimă convenție, Primăria Municipiului Galați se obliga a trece în bugetul ei anual suma de 3.000.000 pentru Spitalul „Elisabeta Doamna”, subvenție care de un număr de ani a fost redusă la 2.000.000, până ce a șters-o complet, așa azi avem de primit din restanță peste 15.000.000. Cu Ministerul Sănătății s-a făcut o convenție în 1907 pentru Spitalul de copii „Doctor Serfioti”, în 1927 pentru un Serviciu de nas - gât - urechi, iar în 1940 pentru al doilea Serviciu de chirurgie.

În anul 1934 se trece în bugetul Ministerului Sănătății personalul medical al întregului spital. În 1942, Ministerul Sănătății, văzând prin organele sale neputința Eforiei de a întreține Spitalul în condițiuni convenabile cu toate subvențiile date, trece în bugetul său și întregul personal administrativ și tehnic ajutător, precum și întreținerea a 300 de paturi, fiind astfel în seama sa întreg spitalul. Operațiunea din 1942 s-a făcut însă fără nicio formă și Eforia se găsește într-o situație juridică neclară față de spital. Pe de o parte Eforia este ținută să execute o serie de obligațiuni testamentare, iar pe de altă parte este pusă în imposibilitatea să o facă. Pe de altă parte, conform legilor în vigoare, Comitetul Eforiilor este ținut răspunzător de buna administrare a tuturor bunurilor Eforiei, și unele din ele nu sunt sub administrarea lui.

Azi, situația se prezintă astfel: Eforia este obligată, după testatori și donatori, să întrețină în spital un număr de minimum 150 de paturi. Din acestea, 130 paturi aparțin testatorilor și donatorilor, ale căror bunuri testate Eforii sunt complet distruse azi.

Rămân, prin urmare, în sarcina Eforiei, în conformitate cu legatele și donațiile, ca și cu situația actuală, un număr de 20 de paturi.

Cum nevoile sanitare ale populației municipiului Galați, cât și ale regiunii înconjurătoare, sunt mult mai mari, și cum Ministerului Sănătății nu-i este indiferentă această situație, lui îi incumbă întreținerea restului de paturi până la 400, cât are spitalul „Elisabeta Doamna” azi, ceea ce și face prin administrație separată de a Eforiei.

Ca să-și mai refacă instituția noastră patrimoniul este o imposibilitate, atât de mari sunt distrugerile rămase de pe urma războiului. Avem însă destul patrimoniu ca să facem o frumoasă asociație cu onor Ministerul Sănătății, care patronează Eforia noastră și care are tot interesul și dorința vie de a ridica starea sanitară a poporului cât

mai sus, căci pentru popor a fost creată această Eforie și poporul s-a folosit mai mult de ea, dovadă marele procent de gratuități (peste 70 %) făcute în trecut, ca și azi.

Pentru a legaliza o situație și pentru a ne da posibilitatea nouă, Eforiei, de a contribui cu obolul nostru pentru sănătatea publică, executând prin aceasta dorința generoșilor legatari și donatori din trecutul acestui oraș și ținut, vă rugăm să cercetați, și, apreciind-o, să dați dispozițiuni de aprobare pentru încheierea alăturatei convențiuni (în proiect).

Noi, Eforia, venim cu localul de spitalizare, compus din șapte pavilioane mari cu toate instalațiile necesare și cu cota parte de întreținere a 20 de paturi, cu nădejdea că în decursul anilor, prin o mai chibzuită gospodărire a bunurilor Eforiei rămase în bună stare sau mai ușor de refăcut, să mărim numărul de paturi, degrevând prin aceasta bugetul Ministerului Sănătății.

Prin această convenție, hotărându-se o administrație comună, cu un buget comun Eforie - Spital, Ministerul Sănătății are în mână tot patrimoniul instituției și dispune prin organele sale cum crede mai bine, în folosul celor pentru care a fost creată instituția”¹⁷.

În anul 1942, Ministerul Sănătății prevede pentru prima dată în bugetul său sumele necesare pentru întreținerea a 300 de paturi și plata salariilor personalului medical și auxiliar (administrativ)¹⁸.

Această subvenție, deși inițial salvatoare, a ridicat numeroase probleme în următorii ani. Spitalul era condus și administrat de către Eforie, în cadrul căreia ministerul era reprezentat de un director, ca la orice spital de stat, având însă și buget separat de bugetul Eforiei. Eforia, pe de altă parte, conducea și administra separat restul de avere din care nu mai făcea parte spitalul, deși acesta era însuși scopul acestui așezământ. S-a instaurat astfel o politică de „stat în stat”, prin aceea că spitalul în sine nu era interesat de activitățile și deciziile luate de Eforie, iar Eforia, deși interesată, nu putea să influențeze administrarea și conducerea spitalului¹⁹.

¹⁷*Ibidem*, f. 68-69.

¹⁸*Ibidem*, f. 82.

¹⁹ *Ibidem*, f. 82-83.

Elisabeta Doamna Hospital during the inter-war period.

The lack of documents at Galați County Service of National Archives imposed as main bibliographical source the monographic work of Gheorghe N. Munteanu-Bârlad¹, published in Galați in the inter-war period, probably in 1925, which makes reference to the administrative organisation of the said hospital and to the number of patients treated in 1924.

The hospital was organised in three divisions:

- 1st Division (ward) - "Surgery", with a room for men (20 beds), six reserve rooms with ten beds, an operating theatre and a bandage room;

- 2nd Division - "Medical", with two rooms for men and women with: 25 beds, seven reserve rooms (12 beds each), a pharmacy for the entire hospital, a laboratory and hospital chancellery;

- 3rd Division - "Contagious Diseases" had four rooms (48 beds), 11 reserve rooms (37 beds each) and a room for free examinations.

The maternity had six beds, two reserve rooms with four beds each, a room for women lately confined with two beds, one for isolation with a single bed and a delivery room or an operating theatre with two beds.

The medical staff, made up of seven physicians (three consultant physicians and four registrar physicians) treated 2,341 patients in 1924².

Naming the new Vestrymen Committee. On May 28, 1945, by royal decree, the following individuals are appointed in the Vestrymen Committee of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital: Doctor Bârsan Ioan, in the capacity of Chairman, Doctor Mihăescu Păunel - member and lawyer Scarlar Rădulescu - member, on behalf of the donating families, replacing the old committee, invested by the decree of May 22, 1943 and which included: Doctor Demetrie Lazăr, Doctor Alexandru Nestor Macellariu and Mr. Dan Sărățenu, who had left Galați town³.

According to a 1945 inventory, the Vestry of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital Establishments owned 37 buildings, plus the 13 ones located on the premises of the hospital built on the place donated by Galați Town Hall in 1879 (190 Traian Street). Apart from the buildings, it also owned wide areas of land, 650 ha approximately, while before the expropriation it had owned over 2,500 ha. A special place was held by the building on 24 Mihai Bravu Street, donated to the hospital by Elena I. Gheorgandopol, A. Serfioți's sister⁴. In archive documents, we find the inventories prepared on June 21, 1945 for the Administration, Maternity, Tuberculosis

¹ Gh.N. Munteanu- Bârlad, *op.cit.*, p. 177.

² *Ibidem*.

³ S.J.A.N.G., *Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Establishments*, file 7/1943, l. 3

⁴ *Ibidem*, l. 7-10.

Service, 2nd Surgical Division, Ophthalmology Service and Laboratory Service⁵, as well as the inventory of the goods existing on April 1, 1942 when the hospital passed into the property of the State⁶.

On June 22, 1925, in the meeting of the Hospital Committee, the proposal of the Director of the 5th Medical Region was taken into account, regarding the establishment of a hospital service for nose, throat and ear disorders by building a ward on the premises of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălăţeană Hospital; the service was to be fitted with all the required hospital goods and instruments (the upkeep of patients was to be undertaken by the Medical Directorate). In reference to the proposal, Alfons Dall'Orson stated, on behalf of the committee, that "it brings nothing but pure satisfaction for the goal of the institution led by the committee is to properly develop patient treatment". As the creation of the new service had no financial implications for the hospital, it benefitted from the support of the hospital committee, provided that the new service was to observe hospital rules, being under the management and control of the committee which had the same rights over the new service⁷.

Failures signalled by the Vestrymen Committee. Doctor Alexandru Nestor Macellariu's attitude. In July 1945, significant irregularities were found in the administration of hospital funds, movable and immovable properties. The former Chairman of the Committee, Doctor Dimitrie Lazăr, was accused, among other things, that when he was appointed Chairman on May 25, 1943, he did not take over hospital assets on the basis of a protocol. He ducked accusations, invoking Doctor Al. N. Macellariu's attitude, committee member on behalf of the donating families, who did not give his full consent, though he had 20 years of service in this capacity.

Also, Dr. Al. N. Macellariu was accused that he behaved as if he were omniscient most of the time and was negatively expressing his availability. It seems that Dr. Al. N. Macellariu was interested by the real estate, that is, by the former property of Dr. Aristide Serfioti; we cannot be sure whether these were of historical or of patrimonial principle (we speak of his predecessor's activity). Thus, in 1943, when the committee wanted to reorganise the administrative offices in order to increase their efficiency, and chose Doctor A. Serfioti's house to that effect, he vehemently opposed the proposal.

He had a similar attitude when a clerk was sent to research testament and donation files in order to send copies to the Ministry of Justice (these documents were in the care of Doctor Al. N. Macellariu, committee member on behalf of the donating families); however, Doctor Al. N. Macellariu's irascibility became explicit when he was asked about the inventory of the goods existing in Doctor Serfioti's house.

Moreover, he was accused that he hindered the elaboration of the hospital annual budget. More precisely, Doctor Al. N. Macellariu wanted to record in the budget the costs of the ambulance service which was a great fund-devourer and brought almost no income to the hospital. The committee understood the role of this

⁵ *Ibidem*, I. 17-19.

⁶ *Ibidem*, I. 20.

⁷ *Ibidem*, I. 30.

service which proved its usefulness more than enough during the war, but could not see why the hospital had to support it⁸.

In order to fully explain the negative image built around Doctor Al. N. Macellariu, we mention that he was accused of having abused of his capacity of hospital representative and did not prove transparency in the management of the sums collected as dividends from the 1,412 B.N.R. shares, out of which 1,378 shares were lost upon the evacuation of B.N.R. Galați Subsidiary during the war⁹. He was also accused that he did not provide the Committee with the keys from the 5 safes, among which the one from Serfioti house as well, where, according to the declaration of the custodian, Miss Crăciun, there were a series of the valuables belonging to the late Gheorgandopol¹⁰.

Hospital administrative and legal relations with the Minister of Health and Social Protection. On July 17, 1945, the President of the Hospital Vestry, Doctor I. Bârsan, underlines that he encountered difficulties in the fulfilment of the formalities for the delivery-reception of the movable and immovable properties of Elisabeta Doamna Hospital, imputing this failure to Doctor Al. N. Macellariu, the main vestryman, who held all the important documents and did not reply to the numerous invitations of the Committee, which, in the end, had to admit the poor and unclear material situation of this institution. Urban goods, most of them ruined during the earthquake and war, did not produce enough income for their mere support and rural goods, many of them involved in never-ending trials due to the agricultural reform, were in no better position.

Things were even more complicated as there was no clear legal situation provided for the relations between the Vestry (Committee) and the hospital. The Law for the Medical Organisation of the Country, in article 142, as well as the Law of 1944 regarding Legal Persons attributed to the vestrymen the responsibility for the use, maintenance and insurance of all buildings, furniture and funds within the hospital management which, virtually, was subordinated to the Ministry of Health and Social Protection.

Under such circumstances, Hospital Vestry was addressing to the said Ministry: "We realise that without the help of the Ministry of Health, the Vestry would have become unable to fulfil its duties imposed by wills and donations. We also realise that for many years still the Vestry will not be able to do anything for the proper operation of the hospital without the help of the Ministry of Health. For us vestrymen to be able to legally act in relation with the Statutes and Regulation of the Establishments, as well as with the Law regarding Legal Persons and the Law for the Medical Organisation of the Country, a clarification of the relationships between the Vestry and the Hospital is mandatory.

The hospital, being the most important asset of the Vestry, re-enters into its administration, the Minister of Health continuing to give its help, and the chief physician of the hospital becomes part of the committee, or the Ministry of Health

⁸ *Ibidem*, I. 33.

⁹ *Ibidem*, I. 35.

¹⁰ *Ibidem*, I. 36.

takes upon itself the rest of the goods, most of them damaged or entirely destroyed, and requiring large sums for regaining their value.

Only one of these alternatives ensures a unitary administration under unique control and the Polyclinic Hospital which must be reorganised, according to the requirements of our times, can measure up to its purpose¹¹.

On the same day with the request addressed to the Ministry of Health by the Hospital Vestry, July 17, 1945, a financial control takes place. According to the Statutes of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălăţeană Hospital of 1901 (art. 23), the income and expenditure were established by the budget, which was voted by the Committee of the Vestry and submitted to the Ministry of Interior for approval, subsequently the income and the expenditure being administered as per the Law of Public Accounting. Management accounts, according to the Statutes, were researched, checked and approved by the Committee each year, just before budget voting, being then forwarded to the Court of Audits for approval.

Hospital Committee fulfilled these obligations until 1941, inclusive. For the tax years 1942-1943, 1943-1944 and 1944-1945, the Vestrymen Committee fulfilled none of these obligations. There were new legal requirements, that is, the Law for the Medical Organisation of the Country of March 13, 1943, imposed to the Vestry the obligation to submit for approval to the Ministry of Health the income and expenditure budgets, observing the provisions of will and donation documents. The passage from the Ministry of Interior, which was a tutelary body, to the Ministry of Health and Social Protection, created through the transformation of the Medical Directorate, was seen by the control authorities as an opportunity to duck the control of both institutions, which led to a state of financial uncertainty¹².

In favour of the operation of the hospital as an institution born from personal initiative, apart from legal arguments, the year 1945 comes with sentimental and historical arguments as well, the interpellation addressed to the Ministry of Health reproducing a piece from the appeal launched to the people in 1877 when the hospital was established:

"Now, children of Galaţi, irrespective of cult and nationality, children of this blessed land, children of the land of Romania which indiscriminately grew us strong, come to fulfil the duty imposed by divine and human laws.

Romania has sent its sons at its borders. They will die, they must die do make Romania free, great and independent. We have the duty to comfort the sufferance and alleviate the pain of the wounded. Therefore, women of all states, you, whose love and charity are the most valuable adornments, turn your homes into workshops for nap, bandages and medicines, sacrifice pleasure and luxury to fill the pain and wounds of spouses, brothers, friends and acquaintances. May the rich give their plenty, may the poor give their mite, and may no one fail the saint and great duty to keep and to strengthen our country, to love and to honour our parents' and ancestors' law"¹³.

¹¹ *Ibidem*, l. 41.

¹² *Ibidem*, l. 43, 44.

¹³ *Ibidem*, l. 49.

Following the report of the Vestry, the Ministry of Labour, Health and Social Protection expresses its opinion on the matter on August 9, 1945, deciding the return of Elisabeta Doamna – Caritatea Gălăţeană Hospital in the administration of the Vestry, at least temporarily¹⁴.

On July 23, 1945, Miss S. Crăciun submits to the President of the Vestry of Elisabeta Doamna Hospital, in the capacity of former custodian, an inventory of the goods which were in Serfioti house. Although made from memory, as Doctor Al. N. Macellariu refused to provide this document to the Vestry, it becomes obvious that wealth, good taste and refinement were part of the Dr. A. Serfioti's daily life.

Thus, we find among inventory things: mahogany, oak and nut tree furniture, Persian carpets, chandeliers (one of them with 30 bulbs), Venice mirrors, pearl and silver incrustated tables, Japanese vases, silver cutlery, the painting of King Carol and Queen Elisabeta, the life-size bronze bust of Queen Elisabeta, an oak box containing the 11 decorations awarded to the physician during his lifetime and a wide number of medicine books¹⁵.

On December 1, 1945, an inventory of the Vestry assets is carried out¹⁶, followed on December 5, 1945 by an interpellation addressed to the Minister of Health:

"Mr. Minister, I am honoured to present to you a table of the donations and legacies that make up the patrimony of this Vestry. Analysing the documents recorded in this table, we find that the Vestry has accumulated along the years nice funds which allowed the fulfilment of the donators' wishes without much difficulty.

In 1916, World War I begins, affecting us as well. Institutions and people suffered both morally and materially. The value of our currency gradually diminished and the disequilibrium between the market price and the purchasing power of the national currency worsened, rendering more and more difficult the fulfilment of the donators' wishes.

The Expropriation of 1922 struck a terrible blow at our institution, reducing certain estates from several thousands of hectares to 180 hectares, most of them consisting in moors and ravines, with an annual income of 1,500,000 lei.

The earthquake of 1940 damaged beyond any possibility of use a part of the urban buildings and the war completed this destruction, at present there have remained only several uninhabitable buildings.

The devaluation of the national currency, sliding fast towards annihilation, as well as the Lease Law which protects lessees, irrespective of their business or of the landlords' needs, led to this Vestry collecting annually from a number of 10 inhabitable buildings, located on central streets, the insignificant sum of 1,740,000 lei.

The shares of the National Bank of Romania, in number of 1,400, as well as the State lease, in amount of 14 millions, representing the capital of various donations and legacies, made along the years for hospital needs, bring an income of 1,583,000 yearly.

¹⁴ *Ibidem*, I. 60.

¹⁵ *Ibidem*, I. 55-59. After the death of Dr. A. Serfioti, his inheritors donated to „Vasile Alecsandri” Highschool, of Galaţi, a part of his books. Today, some of these books belong to the patrimony of the Library „V.A.Urechia”, from Galaţi. See the inventory of the donated books at S.J.A.N.G., collection „Dr Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 2/1828-1928, f. 45-46.

¹⁶ *Ibidem*, I. 64-66.

Therefore, given the forever rising needs and the inability to satisfy the same with its own means, the Vestry resorted to State institutions, such as the Ministry of Interior, through the agency of Galați City Hall, as well as to the Ministry of Health for subventions. A convention was entered with Galați City Hall in 1892 and renewed in 1928. Through this last convention, Galați City Hall undertakes to include annually in its budget the sum of 3 millions for Elisabeta Doamna Hospital, subvention which for several years was reduced to 2 millions, until it disappeared completely, so that at present there are over 15 millions still due to us. A convention was entered with the Ministry of Health: in 1907 for Dr. Serfioti Children's Hospital, in 1927 for a Nose-Throat-Ears Service, and in 1940 for the second Surgery Department.

In 1934, the medical staff of the entire hospital is recorded in the budget of the Ministry of Health. In 1942, the Ministry of Health, realising the impossibility of the Vestry to properly maintain the hospital, in spite of all the subventions, records in its budget the entire administrative and technical staff as well, and the upkeep of 300 beds, the whole hospital being thus in its care. This act of 1942 was performed without any formality and the Vestry was in an unclear legal position in relation to the hospital. On the one hand, the Vestry was bound to fulfil a series of testamentary obligations, on the other hand, it found itself in the impossibility to do the same. On the other hand, according to the enforceable laws, the Vestry Committee is held liable for the proper administration of all the assets of the Vestry, while some of them are not in its administration.

Nowadays, the situation is as follows: the Vestry is bound, by testators and donators, to upkeep at least 150 beds in the hospital. From these, 130 beds belong to the testators and donators whose goods left to the Vestry are now completely damaged.

Therefore, 20 beds remain in the charge of the Vestry, according to the legacies and donations, and to the current situation. As the medical needs of Galați City, and of the surrounding area are much higher, and as the Ministry of Health is not indifferent to this situation, it devolves upon it the upkeep of the rest of the beds, up to 400, that Elisabeta Doamna Hospital has today, which it does by an administration separate from the Vestry.

It is impossible for our institution to rebuild its patrimony, that great are the damages caused by the war. We have, however, enough patrimony for establishing a beautiful association with the Ministry of Health which patronises our Vestry and which has the interest and the desire to improve the medical condition of the people, for this Vestry was created for the people, a proof being the high percentage of past and present gratuitousness (over 40%).

For legalising a state of fact and for allowing us, the Vestry, to give our contribution to public health, thus fulfilling the desire of the generous testators and donators from the past of this town and county, please, consider for approval the attached convention (draft).

We, the Vestry, bring the hospital location made up of seven large wards, with all the necessary equipment and the upkeep of 20 beds, with the belief that over the years, though a wiser administration of the Vestry goods, which are in proper state or may be restored, we will increase the number of beds, thus relieving the budget of the Ministry of Health.

Through this Convention, deciding upon a Vestry - Hospital common administration with a common budget, the Ministry of Health has in its hands the entire patrimony of the institution and decides as it deems fit for the beneficiaries of this institution"¹⁷.

In 1942, the Ministry of Health included for the first time in its budget the sums necessary for the upkeep for 300 beds, and the payment of the salaries for the medical and auxiliary (administrative) staff¹⁸.

This subvention, although saving at first, raised many problems during the next years. The Hospital was led and managed by the Vestry, where the Ministry was represented by a Director, like in the case of any State Hospital, having also a budget separate from the Vestry budget. On the other hand, the Vestry administered separately the rest of its assets, of which the Hospital was no longer a part, although this was the purpose of this establishment. A state in state policy was thus established, for the hospital was not interested by the decisions taken by the Vestry and the Vestry, although interested, could not influence hospital administration and management¹⁹.

¹⁷ *Ibidem*, l. 68-69.

¹⁸ *Ibidem*, l. 82.

¹⁹ *Ibidem*, l. 82-83.

Moșia Filești - Calica
în documentele colecției "Dr. Aristide Serfioti"

Filesti- Calica estate in the Documents
of "Dr. Aristide Serfioti" Collection

În anul 2003, la 21 octombrie, a fost preluat de către Serviciul Județean Galați al Arhivelor Naționale, de la Spitalul de Psihiatrie „Elisabeta Doamna” din Galați (fostul Spital Municipal), un ultim volum de documente, datate în perioada 1631-1929, care a fost integrat colecției „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”.

Modul de prezentare a volumului, inscripțiile realizate pe cotorul acestuia, ne duc la concluzia că acesta a fost constituit în aceeași perioadă cu celelalte 20 de volume constituite tematic. Considerăm că acest volum este cel mai important din punct de vedere al informațiilor referitoare la moșia Filești - Calica.

Volumul preluat în 2003 conține un număr de 250 file, printre documente regăsindu-se: șase fotografii reprezentând pe doctorul Aristide Serfioti la biroul de lucru¹, unele fotografii ale casei doctorului Serfioti situată pe strada Mihai Bravu nr. 24², o fotografie efectuată cu ocazia vizitei Principesei Elena la căminul „Amicele tinerelelor fete”, instalat în casa doctorului Serfioti³, o fotografie panoramică a locului unde anual, de Ziua „Sfintei Troițe”, la moșia Filești - Calica se ținea bâlciul⁴ și o fotografie a hanului din Filești⁵.

Planurile, în număr de patru, reprezintă schițe de ansamblu ale caselor doctorului Serfioti, atât cele din Galați, cât și a hanului din Filești⁶.

În volum sunt prezente în special acte de proprietate referitoare la casele și moșia doctorului Serfioti, începând cu actul de veșnică vânzare încheiat la 20 septembrie 1862, prin care doctorul Serfioti cumpără de la urmașii doctorului A. Abegg, contra sumei de 1.130 de galbeni, casa situată pe strada Mihai Bravu.

De asemenea, regăsim o serie de documente referitoare la moșia Filești - Calica, datate în anii 1631-1884, peste 50 la număr, o parte din ele prezentate în forma originală, altele sub formă de copii, contemporane sau ulterioare, precum și o serie de acte de vânzare-cumpărare ale unor proprietăți funciare, măsurători ale moșiei, acte de ipotecă și împrumut, chitanțe etc.

În satul Filești, care a dat și numele moșiei, Serfioti a construit în anul 1880 biserica cu hramul „Sfânta Treime” (pe locul unei alte biserici din vălătuci cu hramul „Sfântul Nicolae”, datând de la 1845), iar în curtea bisericii construiește, în același an, un monument funerar din marmură în stil gotic.

Din perspectivă istorică, referitor la efectuarea săpăturilor arheologice în zona castrului roman, ne reține atenția articolul X din contractul de arendare a moșiei Filești

¹ S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, volumul 21/1631-1929, f. 1.

² *Ibidem*, f. 2-3.

³ *Ibidem*, f. 18.

⁴ *Ibidem*, f. 19.

⁵ *Ibidem*, f. 84.

⁶ *Ibidem*, f. 15-17, 89.

- Calica pentru perioada de cinci ani (23 aprilie 1913 - 23 aprilie 1918), încheiat între sora dr. A. Serfioți, Elena Gheorgandopol, și Dimitrie Stamatiadi, pentru suma de 65.000 lei pe an, în care se menționează:

„Doamna proprietară își rezervă dreptul exclusiv de a face orice săpătură pentru căutarea sau scoaterea de antichități, de piatră și de nisip, atât din Thirighina, cât și de pe toată întinderea moșiei. Domnul arendaș nu numai că nu avea nici odinioară acest drept, dar încă va fi dator a priveghea ca nimeni altul, fie și din partea guvernului, să nu facă asemenea săpături...”⁷.

Comisia Județeană de Reformă Agrară a Județului Covurlui expropriează, la data de 11 iunie 1919, suprafața de 1.920 ha, reprezentând moșia aflată în proprietatea Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”, proprietate care se învecina: la nord, cu moșiile proprietatea locuitorilor din comunele Vânători și Satul Costi, la vest, cu moșia Movileni a moștenitorilor defunctului D. Drăgănescu, cu moșia Manety a lui M. Sturza, cu moșia Vămășeanca, proprietatea locuitorilor din comuna Smârdan și moșia Movileni, la est, cu moșia Satul Costi și moșia Țiglina, proprietatea Comunei Galați, iar la sud cu șoseaua Galați-Tecuci⁸.

Supunem atenției, la *Anexe*, conținutul unor documente inedite, care fac referire la moșia Filești - Calica, devenită proprietatea doctorului Aristide Serfioți.

⁷ S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)”, volumul 2/1828-1928, f. 243-244.

⁸ *Ibidem*, f. 265-267.

On October 21, 2003, Galați County Service of National Archives took from Elisabeta Doamna Psychiatry Hospital (the former Municipal Hospital) of Galați, a volume of documents dating from 1631-1929, volume which was integrated in "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection.

The manner of presentation of the volume and the engraving on the spine of the volume, allow us to conclude that it was compiled at the same time with the other twenty thematic volumes.

We believe that this volume is the most significant in point of the information regarding Filești – Calica estate.

The volume, studied in 2003, contains 250 pages; among the documents, there are 6 photos of Dr. Aristide Serfioti at his desk¹, photos of Dr. Serfioti's house, situated on 24 Mihai Bravu Street², a photo taken on the occasion of Princess Elena's visit to the home "The friends of young girls" set up in Doctor Serfioti's house³, a panoramic photo of the place where the annual fair was held each year for the Day of the Saint Trinity, on Filești - Calica domain⁴ and a photo of Filești inn⁵.

The four plans represent general drafts of Doctor Serfioti's houses, the ones in Galați, and Filești inn as well⁶.

The volume includes mostly title deeds regarding the houses and property of Doctor Serfioti, starting with the Deed of Definite Sale entered on September 20, 1862, by which Doctor Serfioti bought from the descendants of Doctor Abegg, for the amount of 1,130 gold coins, the house situated on Mihai Vodă (Bravu) Street, document certified by the Consulate of Prussia in Galați and authenticated by Covurlui County Court.

We also find a series of over 50 documents regarding Filești – Calica estate, dating from 1631-1884, some being originals, other copies, contemporary or posterior, as well as a series of sales documents of certain land properties, estate measurements, mortgage and loan documents, receipts which attested the payment of instalments, most of the payments being made to the Romanian Land Credit.

In Filești village, which also gave the name of the estate, Serfioti built in 1880 Saint Trinity Church (on the place of another wattle and daub church, St. Nicholas Church, dating back to 1845) and in the Church yard, he built in the same year a funeral marble monument in the Gothic style.

¹ S.J.A.N.G., *Dr. Aristide Serfioti (1828-1905) Collection*, volume 21/1631-1929, l. 1

² *Ibidem*, l. 2, 3.

³ *Ibidem*, l. 18.

⁴ *Ibidem*, l. 19.

⁵ *Ibidem*, l. 84.

⁶ *Ibidem*, l. 15-17, 89.

From a historical point of view, regarding the archaeological researches deployed in the area of the Roman castrum, a particular importance presents article no. X from the Lease Contract of the Filești – Calica estate, concluded for a period of five years (April, 23, 1913 – April, 23, 1918), between A. Serfioți's sister, Elena Gheorgandopol, and Dimitrie Stamatiadi, for an amount of 65,000 Lei per year. The contract mentions:

"The Landlord maintains her exclusive right to carry out digging activities for searching and collecting antiquities, for exploiting stone and sand, both from Tirighina and from any other part of the estate. The Tenant not only that he will never be allowed to carry such activities but he also has the duty to prevent any other person, including the representatives of the government, to deploy such activities...."⁷

Covurlui County Committee of Agricultural Reform expropriates on June 11, 1919, a 1920 ha area, representing the domain which was in the property of Elisabeta Doamna – Galati Charity Hospital, property neighbouring: to the North, the estates of the inhabitants from Vânători and Costi localities, to the West, Movileni estate of late D. Drăganescu's heirs, Manety estate of M. Sturza and Vămășeanca estate, property of the inhabitants of Smârdan locality and Movileni estate, to the East, Costi village domain and Țiglina domain, property of Galați, to the South, Galați – Tecuci Road⁸.

We draw the attention, in the *Annexes*, to the content of several unique documents which make reference to Filești – Calica estate, the property of Doctor Aristide Serfioți.

⁷ S.J.A.N.G., „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)” collection, volume 2/1828-1928, l. 242.

⁸ *Ibidem*, l. 265-267.

Concluzii

Conclusions

*A*cest studiu documentar constituie o invitație atât pentru istoricii gălățeni,

pentru pasionații de istorie, cât și pentru personalul medical interesat de istoria medicinei, de a se documenta într-o manieră științifică, exhaustivă, în legătură cu viața medicală la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

Datele și informațiile istorice prezentate în lucrare, majoritatea inedite, sunt menite a capta în egală măsură interesul autorităților și instituțiilor locale, care își regăsesc trecutul, cetățenilor urbei, și nu în ultimul rând Comunității Elene din Galați.

Această ultimă afirmație este susținută de prezența în Arhivele gălățene a unui număr mare de documente scrise în limba greacă, aflate în colecția „Doctor Aristide Serfioti” a căror traducere ar contribui, fără doar și poate, la descoperirea într-o mai mare măsură a personalității și vieții acestui mare medic gălățean, a contextului socio-economic și politic în care și-a desfășurat activitatea. La acestea, se adaugă o serie de documente aflate în Arhivele ieșene, în condițiile în care dr. Aristide Serfioti a întreținut o intensă corespondență cu Epitropia Generală „Sf. Spiridon” din Iași, al cărui fond de arhivă nu a fost cercetat la întocmirea studiului.

De asemenea, am rămas tributari studierii legislației care a guvernat practica medicală și activitatea spitalelor, deși istoriografia românească abordează tematica. Toate aceste deficiențe semnalate, departe de a fi apanajul autocriticii, constituie argumente în favoarea continuării cercetării.

Pe de altă parte, cea mai importantă „calitate” a studiului este aceea că, în proporție covârșitoare, oferă date și informații inedite, culese direct din documentele de arhivă.

Marele câștig al prezentului demers editorial este acela că a fost redat cercetării istorice volumul descoperit în anul 2003 în arhivele Spitalului de Psihiatrie „Elisabeta Doamna”, care conține documente inedite referitoare la moșia Filești - Calica, originale sau copii, dateate în perioada 1631-1929, volum care a fost integrat colecției „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, aflată spre păstrare la Serviciul Județean Galați al Arhivelor Naționale.

Referitor la viața medicală gălățeană în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, se constată o evoluție a organizării serviciului medical, însă fără salturi spectaculoase, cu numeroase inadvertențe între cadrul legislativ, prevederile legale și practica medicală, fără o generalizare a asistenței medicale publice, cu existența unui dezechilibru sub aspect numeric în raportul medic/număr de pacienți, în defavoarea ultimilor, toate acestea pe fondul existenței unei largi pături paupere, lipsită de cultură igienico-sanitară.

Ca o caracteristică a acestei perioade se remarcă rolul preponderent al tratamentului ambulatoriu, la domiciliul pacientului, bolile întâlnite cu o frecvență mărită în a doua jumătate a secolului al XIX-lea fiind: angina difterică, ciuma, holera, pelagra, scabia, scarlatina, sifilisul, tifosul, tuberculoza, turbarea și variola.

Apariția fiecărui spital gălățean este asociată unui eveniment, politic, social, medical sau chiar militar: *Spitalul Spiridoniei* (1838), rezultatul dorinței de modernizare a instituțiilor statului ca urmare a aplicării prevederilor Regulamentului Organic în Moldova, *Spitalul Israelit* (1846), rezultatul eforturilor comunității evreiești în a-și asigura propria asistență medicală, *Spitalul Comunal* (1860), reflectă inițiativa autorităților municipale, expresie a grijii pentru comunitate, *Spitalul „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”* (1877), expresia inițiativei particulare și spiritului caritabil în condiții de război, *Spitalul Militar* (1884), grija pentru cadrele militare ale garnizoanei, *Spitalul pentru profilaxia tuberculozei* (1911), apărut ca urmare a extinderii acestui flagel; la toate instituțiile enumerate se adaugă numeroase spitale care au funcționat ad-hoc, cu ocazia declanșării unor epidemii, în diferite localuri închiriate sau donate.

Dacă ar fi să realizăm o ierarhizare a spitalelor existente în Galați la sfârșitul secolului al XIX-lea, în funcție de capacitatea de internare, aceasta ar fi următoarea: *Spitalul „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”* (100 paturi), *Spitalul Militar* (88 paturi), *Spitalul Spiridoniei* (36 paturi) și *Spitalul Israelit* (24 paturi).

De remarcat, pentru perioada de referință, preocuparea autorităților pe de o parte în legătură cu selectarea în posturi a personalului medical calificat, iar pe de altă parte pentru starea de sănătate și igienă a locuitorilor urbei, prin aplicarea, în primul rând, a măsurilor profilactice, popularizate în rândul maselor printr-o serie de instrucțiuni și regulamente, aduse la cunoștința publicului prin broșuri, publicații comunale și presă.

Din păcate, aceste inițiative nu au avut întotdeauna rezultatul scontat, fiind semnalate documentar numeroase deficiențe în ceea ce privește personalul medical, instrumentarul, medicația, dotarea spitalelor, igiena și starea de sănătate a populației, însă pe ansamblu se înregistrează în mod cert un salt calitativ și cantitativ în ceea ce privește serviciul sanitar și asistența medicală.

Autoritățile centrale și locale, în fața numeroaselor probleme cu care s-au confruntat, poate nu au acordat întotdeauna atenția cuvenită și sprijinul material necesar desfășurării în condiții de normalitate a vieții medicale, totuși, datorită inițiativei private și a comunităților locale, care s-au organizat în societăți caritabile, coroborate cu existența unor medici excepționali, așa cum au fost Aristide Serfioti, Constantin Stavridi, Alexandru Carnabel, o parte din aceste deficiențe au fost mai puțin resimțite de cei mulți și nevoiași.

We consider that this album is an invitation for historians, history lovers and medical staff interested by the history of medicine to learn in a scientific and exhaustive manner about the medical life of the end of the 19th century and the beginning of the 20th century.

The historical data included herein, most of them hitherto unpublished, are meant to attract the interest of local authorities and institutions which will here retrace their past, of the town dwellers and of the Greek community of Galați.

This last statement is supported by the presence in Galați archives of a large number of documents written in Greek, found in "Dr. Aristide Serfioti" Collection, the translation of which would undoubtedly complete the image of the personality and life of this great physician of Galați and of the social and economic context in which he carried out his activity. These are supplemented by a series of documents from Iași archives, for Dr. Serfioti maintained an intense correspondence with St. Spiridon General Vestry of Iași, whose archive fund was not researched for the elaboration of this work.

Furthermore, we remained tributary to the study of the laws which governed medical practice and hospital activity. All these failures, far for being the appanage of self-criticism, are arguments for continuing the research on this topic.

On the other hand, probably the greatest "quality" of this work is that the data and information included herein are, in an overwhelming proportion, hitherto unpublished, gathered directly from the archive document.

The great gain of this editorial work is that it unveiled and restored to historical research, in 2003, the volume discovered in the archives of Elisabeta Doamna Psychiatry Hospital - Galați, which contains unique documents regarding Filești - Calica estate, originals or copies, dating from 1631-1929, volume which was integrated to "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection, kept at Galați County Service of National Archives.

Regarding the medical life in Galați at the end of the 19th century and the beginning of the 20th century, one notices an evolution in the organisation of the medical service, but without spectacular leaps, marked by numerous discrepancies between the legal framework, the legal provisions and the medical practice, lacking a generalisation of public medical assistance, characterised by a numerical disequilibrium in the doctor / number of patients ratio, to the detriment of the patients, all these against the background of a large number of poor people, deprived of hygienic and sanitary education.

A characteristic of this period is the preponderant role of ambulatory treatment, at the patient's house, the diseases frequently encountered in the second half of the 19th century being: diphtherical angina, pest, cholera, pellagra, scabies, scarlatina, syphilis, typhus, tuberculosis, rabies and variola.

The appearance of each hospital in Galați is associated with a political, social, medical or even military event. *Spiridonia Hospital* (1838), the result of the desire to modernise State institutions, consequence of the provisions of the Organic Regulation in Moldova, *Israelite Hospital* (1846), the result of the efforts of the Greek community to ensure their own medical services, *Communal Hospital* (1860), reflection of the municipal authorities' initiative, expression of the care for the community, *Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital* (1877), expression of personal initiative and charity in times of war, *Military Hospital* (1884), care for the medical staff of the garrison, *Hospital for the Prophylaxis of Tuberculosis* (1911), established as a consequence of the spread of this disease, plus many ad-hoc hospitals which operated in various leased or donated locations in situations of epidemics.

If we are to make a classification of the hospitals in Galați at the end of 19th century, according to the capacity of admission, this would be: *Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital* (100 beds), *Military Hospital* (88 beds), *Spiridonia Hospital* (36 beds) and *Israelite Hospital* (24 beds).

One should notice for the analysed period the authorities' concern for the employment of qualified medical staff, and, on the other hand, for the health and hygiene of town dwellers, by applying, first of all, the prophylactic measures put forth to the people by means of a series of instructions and regulations, brought to public knowledge by brochures, communal publications and press.

Unfortunately, these initiatives did not always have the desired result, many deficiencies being signalled in documents, regarding medical staff, instruments, medication, hospital equipment, hygiene and health of the people, on the overall however we can speak of a qualitative and quantitative leap regarding the medical service and treatment.

The central and local authorities, faced with countless problems, may not have always paid the proper attention and may not have always given the necessary support for the normal development of medical life, however, owing to personal initiatives and to the local community, which set up charity associations, corroborated with the existence of exceptional physicians, such as Aristide Serfioti, Constantin Stavridi, Alexandru Carnabel, part of these failures were less felt by the poor.

Bibliografie

Bibliography

IZVOARE INEDITE

Serviciul Județean Galați al Arhivelor Naționale (S.J.A.N.G.), fondurile de arhivă:
Asociația Generală a Medicilor din România. Filiala Galați;
Așezămintele Spitalului Elisabeta Doamna – Caritatea Gălățeană;
Primăria Orașului Galați;
colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”;
colecția *Registre de Stare Civilă a Județului Covurlui;*
Muzeul Național de Istorie a României: colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”;
Muzeul de Istorie Galați: colecția „*Istorie Contemporană*”;
Biserica „Sfânta Treime” din localitatea Filești, județul Galați.

IZVOARE EDITE

- Boucher, Jules**, *Simbolurile francmasoneriei*, trad. Cristina Săvoiu, Editura Rao, București, 2006;
- Cartea de Aur a Lojii “Discipolii lui Pytagora” Galați*, Galați, 1885;
- Dicționar de francmasonerie* sub direcția lui Daniel Ligou, Ediție revăzută, corectată și adăugită de Charles Porset și Domonique Morillon, Editura Ideea Europeană, București, 2008;
- Munteanu-Bârlad, N. Gh.**, *Galații, cu 35 vederi în text, harta ținutului și planul orașului*, Societatea de Editură Științifică-Culturală Galați, 1927;
- Nestorescu-Bălcești, Horia**, *Ordinul masonic român. Mai puțină legendă și mai mult adevăr*, Casa de editură și presă „Șansa”, București, 1993;
- Opaschi, Cătălina, Pârvan Katiușa, Oberländer-Târnoveanu, Ernest**, *Medalii și însemne masonice. Istorie și simbol*, catalog editat de Muzeul Național de Istorie a României, Editura Cetatea de Scaun, România, 2006;
- Pacu, Moise, N.**, *Cartea Județului Covurlui. Note geografice, istorice și îndeosebi statistice. Partea I, Stabilimentul Grafic I.V. Socec*, București, 1891;
- Păltănea, Paul**, *Istoria orașului Galați de la origini până la 1918*, Editura Porto-Franco, Galați, 1995.

Galați County Service of National Archives (S.J.A.N.G.), archive funds:

- *General Association of Romanian Physicians. Galați Subsidiary;*
- *Foundation of Elisabeta Doamna – Caritatea Gălățeană Hospital;*
- *Galați Town Hall;*
- *Dr. Aristide Serfioti (1828-1905) Collection;*
- *Vital Records of Covurlui County Collection;*

National Museum of Romanian History: *Manuscripts and Prints I* Collection

Galați History Museum: *Contemporary History* Collection;

St. Trinity Church of Filești

ALREADY PUBLISHED SOURCES

Boucher Jules, *Simbolurile francmasoneriei (Symbols of Freemasonry)*, translated by Cristina Săvoiu, Rao Publishing House, Bucharest, 2006.

Cartea de Aur a Lojii "Discipolii lui Pytagora" Galați (The Golden Book of "Pythagoras' Disciples" Lodge, Galați), Galați, 1885.

Dicționar de francmasonerie (Freemasonry Dictionary) under the guidance of Daniel Ligou, Edition revised, corrected and supplemented by Charles Porset and Dominique Morillon, Ideea Europeană Publishing House, Bucharest, 2008.

Muntenu-Bârlad N. Gh., *Galații, cu 35 vederi în text, harta ținutului și planul orașului (Galații, with 35 illustration inserted in the text, the county map and the town layout)*, Scientific-Cultural Publishing Society, Galați, 1927.

Nestorescu Bălcești Horia, *Ordinul masonic român. Mai puțină legendă și mai mult adevăr (The Roman Masonic Order. Less Legend and More Truth)*, "Șansa" Press and Publishing House 1993.

Opaschi Cătălina, Pârvan Katiușa, Oberländer-Târnoveanu Ernest, *Medalii și însemne masonice. Istorie și simbol (Masonic Medals and Signs. History and Symbol)*, catalogue edited by the National Museum of Romanian History, Cetatea de Scaun Publishing House, Romania, 2006.

Pacu Moise N., *Cartea Județului Covurlui. Note geografice, istorice și îndeosebi statistice (The Book of Covurlui County. Geographical, Historical and Particularly Statistic Notes)*. Part I, Graphic Establishment I. V. Socec, Bucharest, 1891.

Păltănea Paul, *Istoria orașului Galați de la origini până la 1918 (The History of Galați Town from its Origins to 1918)*, Porto-Franco Publishing House, Galați, 1995.

Anexe

1. 1631 (7139) august 22, Filești. Zapis dat de Ion Carapoșona șoltuz, împreună cu cei 12 pargari din târgul Bârlad, la mâna negustorului Maftei Roșca, ca să-i fie mărturie până își va face „drese domnești”, cum că acesta a cumpărat o parte din satul Filești din județul Covurlui.

Iată, eu, Ion Carapoșona, șoltuz, cu cei 12 prăgari și Ștefan preutul domnesc și Ionașcu Dinga și Enache Goian și Necula Bărbosul și Crăciun Ciudin și Iacul sin Iani și Dumitrașco Iorga și mulți orașeni buni și bătrâni din târgu din Bârlad, cum au venit înainte noastră Nastasie și cu soru-sa Vasălica, fetele Dorioae<i>, și cu ficioru său, de bună voia lor, de nime<ne> nevoiți, și-au vândut a lor parte din sat din Felești, 2 bătrâni, cu tot venitul din câmp părți din Cătușe pără în țarmurile despre so<a>re răsare și peste Bârlad pe-n ulmi până în țarmurile Siretului dincoace până în privalul Fă<r>cășanului și prival tot până în capul Piscului la stejar și gumătate de bălțița și la deal pren viia Albului pe lângă hotarul Lohăneștilor în sus pân în hotarul Vămășenilor în dreptul locului vechi la movila Turcului și în dreptu peste Fălo<a>ia și peste Piscu, până în Cătușe iar în țarmurile denspre răsarit și i-am vândut jupânului Maftei drept o sută și 50 ughi.

<Așiș>derele și eu Anghel, cu feciorii miei, am vândut a treia parte și cu tot venitul, cum mai sus scrie, dreptu o sută și 20 ughi bani gata. Dacă-am văzut deplin<ă> plată, cum mai sus scrie în acestu zapis, noi i-am făcut mărturie și zapis, ca să-i fie lui de mărturie până și va face derese domnești și mai pre mare credință pus-am pecete<a> orașului și ale no<a>stre să se știe.

Vlet 7139 av<gust> 22

<Pe verso-ul f. a doua, o însemnare contemporană>: Felești. Zapis Nastasie. Vasălicea, doi bătrâni. Zapis Anghelinei, trei bătrâni; o altă însemnare, din prima jumătate a secolului al XIX-lea: „Vizat N. 9, (ss.) indescifrabil, Iancu Fotti, <m.p.>, L. Catargi, <m.p.>”.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)”, volumul 21/1631-1929, fila 26.

Original, hârtie, dim. 19×32 cm., rupt la îndoituri, cu părți lipsă, pecetea târgului Bârlad în fum.

2. 1631 (7139) august 22, Filești. Zapis copie dat de Ion Carapoșona șoltuz, împreună cu cei 12 pargari din târgul Bârlad, la mâna negustorului Maftei Roșca, ca să-i fie mărturie până își va face „drese domnești”, cum că acesta a cumpărat o parte din satul Filești din județul Covurlui.

Iată eu, Ion Carapoșona, șoltuz, cu cei 12 pargari și Ștefan preotul domnesc și Ionașco Dinga și Enache Goian și Necula Bărbosul și Crăciun Ciudin și Nacul sin Iani și Dumitrașco Iorga și alți orașeni buni și bătrâni din târg din Bârlad, cum au venit înainte noastră Nastasia și cu sora ei Vasilca, fetile Dorioae, și cu ficiorul Nastasiei, Gavril, de bunăvoia lor de nime nevoite, nici împresurate, ci de a lor bunăvoe și au vândut a lor parte din sat din Felești din tot venitul din câmpu și din iazer și din vatra satului și din vii și din tot ce va fi parte lor cu dreptul aicia au vândut giupânului Maftei Roșca neguțătoriu și feciorilor lui, Gligori și Gavril, din târgu din Bârlad, drept o sută și cincizeci de galbeni tot bani gata, bani buni ca să fie lui și feciorilor săi ocină driaptă și moșie în veci.

Deci noi, dacă am văzut cu ochii noștri plata deplin, cât mai sus scrie într-acest zapis, noi i-am făcut mare mărturie și zapis, ca să-i fie lui de mărturie până își va face drese domnești și mai pre mare credință, pus-am pecete orașului și a noastră să știe.

Let 7139 av<gust> 22

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)”, volumul 21/1631-1929, fila 30.

Copie, hârtie, dim. 23×34 cm., difolio, filigran.

Notă: Copia documentară completează parțial informațiile din original, având o valoare documentară complementară.

3. <1643 feb. 21 - 1646 oct. 12, Bârlad >¹. Târgoveții din Bârlad fac cunoscut faptul că au fost martori la pâra dintre Călina, fata lui Gavrilă Roșca, cu Enache, referitoare la moșia Filești.

[...] Ci-i părintele nostru bun și pre după H<risto>s din cer cu nădejde dumnealui Ureche vel vor<nic> de Țara de Gios, astă dăm știre dumatăle ca părintelui nostru, cum au venit Călina, fâmeia lui Gavril Roșca cu cinstită scrisoare dumatăle scriind la feciorul dumatăle Isac dregătoriul și la noi la toți, cum vom ști cu sufletele noastre așa să mărturisim pentru rândul a o parte de ocină din sat din Felești, ce are în păra cu Enache văt<af> de aprozi. Noi cu sufletele noastre așa știm, cum au eșit Maștei Roșca, socrul ei, la mijlocul târgului și cu șoltuzul împreună cu un zăpis și ni-au mărturisit noio cum au cumpărat satul Felești tot de istov și după ace mărturisanie ce au mărturisit, ce chematu-ne-au pre toți târgoveții tineri și bătrâni la moartea lui de ș-au arătat și ocinile lui, căte au avut cumpărate și sate și vii și tot ce-au avut el. Dat-au lui Gavril, feciorului său, satul Felești, și lui Grigori frăține-său, satul Frunteșeni, și din Popeni să le fie în doao, și din mori aș<iș>dere, și din vii tij² și din tot ce au fost, așe știm cu sufletele noastre și dăm știre dumatăle și să dăruiască milostivul H<risto>s multă pace și sănătate dumatăle. <Iisus> H<risto>s. Amin.

Mai mic feciorul dumatăle Isac dregătorul și cu toți orășenii din Bârlad dăm știre cum știm cu sufletele noastre.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, volumul 21/1631-1929, fila 93.

Copie după un original pierdut, text fără început, hârtie, dim. 23×34 cm., difolio, filigran.

4. 1646 (7154) iunie 4. Suret din uricul lui Vasile Vodă referitor la semnele de hotar ale satului Felești.

Suret ce s-au scos din uricul de la Vasile Vodă, din văle<a>t <7154 iunie 4>, pentru sămnile satului Felești.

Și intru aceia iarăși am dat și i-am întărit lui a sa driaptă ocină și cumpărătură satul Felești, ce iaste în ținutul Covurlui și cu doă părți din moșia în sămnie din țărmurile de cătră răsărit piste Bârlad până la nește ulmi, și de acolo până în țărmurile Săriatului și cu tot privalul și până la capul Piscului la un stejar și cu giunățate din baltă cu pește, și de acolo la dial pân în via Albului până în hotarul satului Lohănești, iară de acolo în sus în sus până în hotarul Vămășănilor, iară de acolo în dreptul locului până la movila Turcului, de acolo în drept peste Făloa<i>e și peste Piscul din mijloc până în Cătușă.

Ce acel sat Felești, acel hotar însemne din Cătușă, iaste driaptă cumpărătură socrului său lui Gavriilă, de la Nastasia și de la soru-sa Vasălica, fetele Dorioaei, și de la Anghelina și de la feciorii ei, și de la altă săminție, a lor drept ughi bani din ispisoc de cumpărătură ce-au avut de la singur Domniia me și din zăpis de mărturii ce-au avut de la mulți oameni târgoveți și cu pecete orașului Bârlad, pentru ceia ca să fii boiarului domniei mele de mai sus scris și cu tot venitul.

V<el> logof<ă>t.

Eu, Vasile Buhăescu, diacul, fiind acestu suret din uricul ce-i sus spus.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, volumul 21/1631-1929, fila 95.

Original, hârtie, dim. 20×31,5 cm., filigran, rupt la îndoituri.

5. <1658 mart. 3 - 1659 nov. 2, Iași>¹. Cartea lui Gheorghe Ghica, voievodul Moldovei, prin care judecă pricina lui Precup Părvul, ginerele lui Gligorie Roșca, și a cumnatei sale, Vasilica postelniceasa, fata lui Gligorie Roșca, cu Gavrilă Covrig și sora acestuia Ana, fiii Nastasiei și cu alții, pentru satul Felești din ținutul Covurluiului, în gura Cătușei.

† Io Γωω<p>γεε Γυκα Βοεβοδα Β<o>ژیю М< u >л<o>стную Γ<o>сподаръ З<e>млю Молдавскоу ².

¹ Datarea a fost făcută pe baza criticii diplomatice (Grigore Ureche, mare vornic între 1643 februarie 21-1646 octombrie 12).

² tij (sl.) = de asemenea.

¹ Datat după domnia lui Gheorghe Ghica.

² „Din mila lui Dumnezeu, Domn al Țării Moldovei”.

Adecă au vinit înaintea domniei mele și a boiarilor noștri, ai mari și ai mici, sluga noastră Precup Pârul, ginerele lui Gligorie Roșca, cu cumnatia-sa Vasilica postelniceasa, fata lui Gligorie Roșca, și s-au părât de față cu Gavril Covrig și cu soru-sa Ana, feciorii Nastasiei și cu Necula Perje și cu frate său, Tudor, feciorii Anghelinei, nepoții ei, Dorioae, pentru sat pentru Felești, iaz în ținutul Covurluiului, în gura Cătușei.

Zicându Gavril Covrig și Ana și Neculai și Tudor nepoții Dorioae, cum acel sat Felești au fost a lor de moșie și-l ține Pârul cu cumnată-sa Vasilica cu înzesurătura, iară sluga noastră Precup Pârul și cumnată-sa Vasilica au arătat zapis cum au cumpărat moșul lor Matei Roșca, neguțător, acel sat Felești de la Nastasia și de la Vasilica și Anghelina, fetei Dorioae, dinaintea orășenilor den Bârlad, făcut cu pecetea târgului drept patru sute de lei și au arătat și ispisoc și uric de întăritura pre acel sat de la Vasile Voievod.

Deci, Domnia mea și cu tot sfatul nostru am socotit dacă s-au aflat că au vândut părinților ei să aibă de moșie și au rămas Gavril Covrig cu soru-sa Ana, feciorii Nastasiei, și Necula Perje și Tudor, feciorii Anghelinei, nepoții ei Dorioaei, dinaintea Divanului domniei mele și din toată leagea țării, iar sluga noastră Precup Pârul și cu cumnată-sa Vasilica Postelniceasei s-au îndereptat și s-au pus fiecareia în visteria domniei mele pentru acea.

Și Domnia mea, deacă am văzut a lor dreptate ispisoc și drese, încă am dat și am întărit slugii noastre, ce mai sus scrie Precup Pârul și cumnată-sa Vasilică postelniceasa, ca să ție ei acel sat Felești cu tot venitul, și însemne precum le spun deresele să le fie dereaptă ocină și cumpărătură și uric și întăritură, și de iasta pără să nu s<ă> mai părăscă în veci <...>³.

И писам Адам Гиндѣ вел л<огофет> (I pisam Adam Ghindă vel logofăt)⁴.

† Poiană < a scris>.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)”, volumul 21/1631-1929, fila 20.

Original, hârtie, dim. 27×41,5 cm., difolio, filigran, rupt și pătat, cerneală cafenie, pecete domnească mijlocie, dim. 5,5 cm., timbrată cu legenda: ꙗко Гигъ<р>гие воевода. Божіею милостію. господарь Земли Молдавскоѣ († Io Gheorghe Ghica Voievod, din mila lui Dumnezeu, Domn al Țării Moldovei).

6. 1659 (7167) iulie 25, Iași. Cartea lui Gheorghe Ghica, voievodul Moldovei, prin care judecă pricina Vasilicăi postelniceasa, fata lui Gligorie Roșca, nepoata lui Maștei Roșca din Bârlad și a cumnatului ei Pârul, cu Ana și fratele ei Gavril, și cu alții, pentru satul Filești.

Noi, Gheorghie Ghica, Voevod Б<о>жію М<у>л<о>стію Г<о>сп<о>дарь Земли Молдавскоѣ¹.

Adecă s-au părât de față (?) înaintea domniei mele Vasilica postelniceasa, fata lui Gligorie Roșcâi, nepo<a>ta nepoata lui Mașteiu Roșcâi din Bârlad și Pârul cumnatul său cu Ana și cu Gavril, fratele Anii, și cu Necula Perje și cu frate-său Toader, feciori Nastasiei și a Anghelinei, nepoții Doriei, pentru sat, pentru Felești, zicându că ei că au înpresurat de acel sat, iar postelniceasa și Pârul au scos zapis de la părinții lor de la Nastasia și de la Vasilica și de la Anghelina, făcut împreună, cu dânșii, cum au vândut ei acel sat Felești lui Mașteiu Roșca di<n> Bârlad, denaintea mulți orășeni de<n> Bârlad și cu pecetea orașului și peste acel zapis și uric făcut de întăritură de la Vasili Vo<ievo>da, pentr-acea domnia mea am giudecat cu tot svatul domniei mele ca să fie postelniceasa și Pârul<ui> acel sat ce mai sus scriem, cui le scriem zapisăle și uricul în veci, pentru că i-au rămas denaintea domniei mele și a toată legea țării și de această pără să nu să mai părăscă în veci.

И писам Гиндѣ вел л<огофет>, Влет 7167 (1659) юл<уе>25 (I pisam Ghindă vel logofet. Vlet 7167 iulie 25)².

† Lupul < a scris>.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)”, volumul 21/1631-1929, fila 32.

Original, hârtie, dim. 20,6×29,3 cm., difolio, filigran, sigiliul timbrat în ceară roșie, căzut.

³ Ilizibil.

⁴ Și am scris Adam Ghindă, mare logofăt.

¹ Din mila lui Dumnezeu, Domn al Țării Moldovei.

² Și am scris Ghindă mare logofăt. Anul 7167(1659) iulie 25.

7. 1669 (7178) februarie 14, Iași. Zapis prin care Necula, Dumitru și Toma din satul Filești mărturisesc că sunt vecini drepți cu Ștefan comisul, fapt întărit și de mari dregători din Sfatul Domnesc.

Adică noi, Necula și Dumitru și Toma din sat din Felești, scriem și mărturisim cu acest adevărat zapis al nostru, cum noi sintem drepți vecini de moșie din sat din Felești și ne-a fostu rășchirat din sat, apoi noi am vinit de față înaintea Mări<ei> Sale lui Vodă și ne-am pârât cu du<m>nealui cu stăpânul nostru, Ștefan comisul, și ne-a trimis Măria Sa Vodă acolo la oameni buni să ne dovediască cu oameni buni cu mulți suntem vecini. Deci, noi știind de acea că-i suntem dumisale vecini direpți de moșie, n-am mai mârșu pre la oameni. Ce deci amu înainte să ședem la moșiile noastre la iaz la Felești, unde s-a șezut moșii noștri și părinții noștri și noi și feciorii noștri, iară cine va mai ieși de amu înainte de acolo din sat să fie de mare certare denaintea Mări<ei> Sale lui Vodă, așa ni-am apucat și am făcut zapisul acesta denaintea domniilor sale boiarilor celor mari, dumnealui Solomon bărlădeanul, vel log<o>fat, și Miron Costin, vel dvornic tij¹ și Gligorie Hârșescul vel dvornic Viș[ei zemli]² și Nicolai Racoviță hetman i pârcălab Suceavschii³ și Stamatie vel postelnic și Gavril Costachi vel spăt<ar> și Ionașco talmaci vel ceașnic și Ursachi vel vist<ier> și Ilie Sturdzea vel stolnic și Ion Racoviță vel comis și Constandin treti log<o>fât și Scărlat Șerbu postelnic și Ghiorghii armaș și Dumitrașco Roșca și Ursul și Gligorie Ceocârlie, vornicii de poartă și pre mai mare credință pusu-ne-am degetele și am rugat și pre dumnealor acești boiari de au iscălit, și ei întocmai am scris, ca să se știe.

Υ Ιαc θελ 7178 Φεβ <pyapue> 14 (U Ias, velet 7178 februarie 14)⁴.

(ss.) Toma <a.d.>; Necula <a.d.>; Dumitru <a.d.>.

Martori (ss.): Solomon mare logofăt <m.p.>.

Miron Costin mare vornic <m.p.>.

Gligori Hârșescu mare vornic al Țării de Sus <m.p.>.

Neculai Racoviță hetman și cu față (martor) <m.p.>.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, volumul 21/1631-1929, fila 96.
Original, hârtie, dim. 20,5×30 cm., difolio, filigran.

8. 1717 (7225) mai 15, <Iași>. Zapis al lui Enache Pârșul dat la mâna lui Deadiu, fost mare spătar, prin care confirmă ca a vândut acestuia, împreună cu fratele său Ștefan Pârșu și mama lor Zânica, jumătate din satul Filești, din ținutul Covurlui.

† Adecă eu, Enachi Pârșul, screu și mărturisăscu cu acestu adevărat zapis al meu la mâna dumisali Deadului ce-au fost spătar mare, precum să s<ă> știe că având eu o giunățate de sat de Felești la ținutul Cohurluiului de la părinții miei, iară ceialaltă o giunățate de sat au fost a dumisali deadiului spătar. Și la domniia a doa a Mării Sale lui Constantin Duca Vod<ă>, zidind Măria Sa m<ă>n<ă>stirea în Galați și acea moșiea vânzătoaria vru mai să o vânzu Mării Sale. Iară dumnealui Deadiul Spătariul fiindu-mi răziaș nu m-au lăsat să o vânzu altora. Și după tocmala noastră mi-au dat o sută de lei bani gata la mâna mia și într-acia dată n-am apucat ca să facem zapis de vânzaria la mâna dumisali fără cât i-am dat zapisul moșii cialei vechi, și de atunci, lunecându-să socoteala cu vremili neașezate din zi în zi, nu i-am făcut zapis dumisali pre acea moșie. Deci acmu de ne<meni>, nice asuprit, ce de a mă bună voia, i-am făcut acest zapis de la mâna mia, ca să fie dumisali acea giunățate de sat de Felești driaptă ocină și moșia și cumpărătura și să aibă dumnealui a-și face și ispisoc domnesc de pre acest zapis al meu ca să-i fie moșie în viaci, căci eu am luat plata deplină de la dumnealui, precum scriem mai sus o sută de lei bătuți și acest zapis l-am făcut denainte Sfinții Sali părintelui Kir Ghedeon mitropolitul și Kir Sava Episcopul de Roman și denainte dum<ni>lor sale boiarilor celor mari și mici, cari s-au iscălit mai gios. Și eu pentru mai mare credință am iscălit sânșur cu mâna mea, și eu Axintie Uricariul am scris acestu

¹ Mare vornic, de asemenea.

² Mare vornic al Țării de Sus.

³ Suceavschii, probabil de Suceava.

⁴ La Iași, anul 7178 februarie 14.

zapis, ca să să știe. Însă această, giumătate de sat n-am vândut eu sânțur, ci am vândut-o maica noastră Zânica împreună cu mine, eu Enachi Părvul, și frate-mieu Ștefan Părvul, carii ni-am iscălit mai gios.

† Ghedeon Mitropolit Moldovii <m.p.>.

† Sava Episcop Roman <ului> <m.p.>.

Enache Părvul iscal.

Ștefan Părvul isc<al>.

Constantin Roset vornic.

Neculai (?) vel logofăt.

Ioniță Albu(?) spătar.

Dumitru Mazil vel ban.

S.J.A.N.G, colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, volumul 21/1631-1929, fila 22.

Original, hârtie, dim. 28,3×41,7 cm., difolio, filigran.

9. 1777 (7285) iunie 7 <lași>. Carte de hotărnicie întocmită din porunca Domnului Grigore Alexandru Ghica Voievodul Moldovei pentru moșia Filești din ținutul Covurluiului, proprietatea hatmanului Iordachi Ghica.

Facem știre cu această mărturie hotărniciească că den înaltă porunca preînăltimii Domnului nostru Măria Sa Grigorie Alexandru Ghica voievod, fiindu noi rânduși să hotărăm moșia Felești a dumisale hat<man> Iordache Ghica ce easte la fânutu<l> Covurluiului, după poroncă mergând la numele moșii, chemând pră răzășii împregiurași și cu alți oameni megieșii locului ș-adunându-i la un locu le-am cerșit ca să arati scrisorile de stăpânire a moșiilor ce vor fi având ca să vade înce <șt> chipu scriu de au dat răspunsu că scrisorile ce ar fi avut din vremile cu jalbele toate s-ar fi perdut de la mâna lor, și fără scrisori, precum știu semnele hotarălor, fiștecare așa urmează cu stăpânirea de noi citind scrisorile cară vechi ce sânt de cumpărătură pe moșea Felești, a dumisale hat<man> care într-un zapis de vânzare a unei Nastasii și a Vasilichii, fetele Dorioaei și a feciorilor săi ce au vândut toată a lor parte din leat 7139 avg 22 arată și câteva semne de hotară pe unde sânt și după cât arată semnele au mărturisit Ion Muntean omi bătrân, și Franga biv burlibaș și toți călărași gălățeni megieși arătându și ei câti că merge hotarul moșiei și pentru-acele sămne zăcând că în vremea trecută s-au <în>tâmplat și lor <să se> întrunească de au strânsu dijmă de pe moșia Felești și prin arătarea altor oameni bătrâni ce-au știut cum mergu hotarâli moșii după acele semne ar fi urmat și cu strânsul dijmei. Iacomii vornicul vătav de călărași de Gălățu răzăș o samă de acele sămne au zis și el să se știe ce nedându răspuns împotrivă răzășii pentru acele samă ce se arată între zapise și mărturisând și acești mai sus numiți oameni cum că de cându țin minte știu că prentu cele semne s-au urmat stăpânirea moșinei împreună cu răzășii și cu acești locului mergând întâi la capul moșii ce este dinspre răsărit și făcându funii de măsură de douăzeci de stânjeni domnești și stânjeni de opt palmi gospod și am pus piatră hotar în malul Săretiului, în colțul moșii capul din gios și din piatră am purces măsurând de în curmezăș în sus alături pe malu Săretiului după curgere apei până în marginea privalului Fântănianului (?) unde se lovește cu moșia lui Iordache Dii și s-au găsat una mie șapte sute douăzeci stânjani și s-au pus piază hotar unde se sfârșește acel prival la malul Siretiului și din piatra aceia am purces în lungul moșii parte pe din sus și alături cu moșia Lohăneștii a lui Iordache Dii și s-au găsat două în sus două sute douăzeci și nouă de stânjani, până la stejar lângă capul piscului Rățoi și s-au pus piatră hotar. De acolo, am purces <pe cel hotar de băltoace> și p<r>in via Albului la deal până în multe<a> dealului trei sute patruz<ă>ci stânjeni și s-au pus piatră hotar în moșie diasupra, și de acolo am mersu pe podeț toți p<e> ia arătarea numiților oameni lovind pesti o bătrână de movilă până la movila săpată unde în movilă este și un butuc de vîi vechiu, chipu de hotar și s-au găsat trei mii una sută douăzeci stânjani și s-au pus piatră în movilă lângă butucul cel de vîi și de acolo pân<ă> la Movila Turcului în capul moșii din<s>pre miază noapți lovindu cu moșia mânăstirii Precistei din Galați cu a lui Manolachi Tudori clucer și cu a lui Iacomii Moscul vătav de călărași, s-au găsat una mie noa sute șasă zăci stânjani și s-au pus piatră hotar în coastele Movilii Turcului, călara<și> să cuprind lungul moșiei dinspre partea din sus cinci mii șase sute patruzăci și noă stânjani și din Movila Turcului de unde s-au pus piatră hotar mergându cu măsura în curmezăș prin capul moșii înspre răsărit și alături cu moșia dumisale spăt<ar> Rămădan rămânând, trecând și pe lângă o piatră de hotar pâră la o movilă s-au găsat una mie patru sute patruzeci stânjeni capul moșiei și s-au pus piatră alătura cu movila de sus den piatră, iară am purces măsurând lungul moșia tot alătura

cu moștea lui Răscă și am și măsurat patru sute două zeci stânjani, s-au pus piatră hotar în podeș, în lungul moșăia, și de acolo mergând pe lângă o scursură ce se pogoară la Cătușa și trecea pe lângă un păr<â>u ce se numești Bălegă păra în țarmurile Cătușăi denspre răsărit unde să lovește cu moșăia mănăsterea Mavromolului cinci sute patruzăci stânjeni și s-au pus piatră hotar, și de acolo merge tot peste sat Cătușăi spre răsărit păra la gura Cătușăi și tot alătura cu moșăia Mavromolului s-au găsat două mii nouă sute stânjani și s-au pus peatră hotar în țarmurile Cătușăi la mal, de acolo pogorându-se locul în vali merge alătura cu o bucată de moșăia a mănăsterei Precista peste Bârlad și prin lung păra la malu Siretolui dencoace unde s-au pus peatră la capul <moșăi>¹ în colțul ce vâni den gios s-au găsat una sută <...>² cenci stânjani care-le să cuprindă lungul moșăi la pa<rte> din gios peste tot patru mii una sută stânjani s-au măsurat și mijlocu moșăi în curmezăș den peiatra ce este hotar pusă în movila săpată pân în pieatra hotar ce este în țarmurile Cătușăi denspre răsărit unde să lovește cu moșăia Mavromolului și s-au găsat una mie patru suti optzeci stânjani și cu pieatra ce s-au pus hotară cum arată acum s-au încheiat tot locul moșăi den gios înpregior, (dânșilor) împrejur care nefeend necioprecenuire denspre răzăș.

Zece au fost față la hotărâre s-au știit că le-s cum știau.

Cei ce au fost față la hotărâre s-au și iscălit, cum și oameni megieși care au fost față s-au și iscălit.

1777 iunie 7.

eu, Badiol vornic megieș.

eu, Goia călăraș megieș.

eu, Stanciul megieș.

eu, Ursul Bot Roș megieș.

eu, Ion Muntean megieș.

eu, Iacomie Boscul (?).

eu, Gheorghiță Buzdugan megieș.

lordache biv vornic de poartă.

< urmează două semnături în limba greacă>.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, volumul 21/1631-1929, fila 34.

Original, hârtie, dim. 30,5×44,3 cm., difolio, filigran.

10. 1847 (7355) decembrie 1, <Galați>. Adresa lui I<ancu> Fote și alții către Iancu Ghica postelnic referitoare la împresurarea moșiei acestuia, Filești.

Cinstit D<omnule> post<elnic> Iancu Ghica,

Pentru că de la pricinii împresurării moșiei Sfântul Ioan a Monastirii Precista de cătră Fileștii dumneavoastră s-au găsat neîndeplinită cu rostirile la adresurile cu nu<merele> 2.414 și 2.057, Giudecătoria aceasta a ținutului Covurluiului au mai însămnat cel mai de pe urmă termin la 20 a viitoarei luni februarii, care s-au publicarisât și prin redacția Foi sătești.

Cu cinste, vi să face cunoscut ca atunce negreșit să veniți în persoana sau prin velic după Așezământ întovărășit de dovezi, căci, la dinpretivă, să va căuta numai în ființa părții stăruitoare pe temeiul art<icolului> 305 din Reglement <Organic>.

I<ancu> Fote sârdar

M<asa> I-a

No. 2.720

<Filoti >

<Nicolae au dat mărturie >

1847 dec<emv>rie 1

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, volumul 21/1631-1929, fila 47.

Original, hârtie, dim. 19,5×33,5 cm., filigran.

¹ ilizibil.

² șters.

<<ACESTU SF LĂCAȘ RĂDICAT ÎN NUMELE SFÂNTEI TREIMI ÎN ZILILE PRIABLAGOCESTIVULUI ÎMPĂRAT A TOATĂ ROSIA NIKOLAI PAVLOVICI ȘI A PRIA SFINȚITULUI EPISCOP EPARHIEI HUȘULUI MELETIE ISTRATI ȘI ALU SĂU PROTOIER ZAHARIA RODOCOLAT CU CHELTUIALĂ MARELUI POSTELNIC IANCU GHICA, PROPRIETAR ACESTUI SATU ȘI MOȘIA FILEȘTII I A MAI MULȚI PRAGOSLOVIT CREȘTINI GĂLĂȚENI, PRIN OSTENEALA DUMNELOR OTONACIALNICU NEODOR PERUȘ ȘI FOTTI, ELIMBO, STOENCIU, KARANFIA, NIKOLAI, VELNICU, NEDELCU GRĂDINAR ȘI MAISTOR GLIGORE NICOLAU, 1854.>>

Lista ilustrațiilor

List of the illustrations

Familia doctorului Aristide Serfioti

1. 1890. Familia doctorului Aristide Serfioti: părinții, soția, surorile și cumnatul.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 1/1819-1937, f. 13.

Original, dim. 20,5×17,5 cm.

2. Doctorul Aristide Serfioti (1828-1905).

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 6.

Original, dim. 10×13,6 cm., fotograf F. Hild.

3. Dr. Aristide Serfioti la masa de lucru.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 21/1631-1929, f.1.

Original, dim. 9,7×13,3 cm.

4. Dr. Aristide Serfioti (1828-1905).

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 11/1864-1911, f. 2.

Original, dim. 10,2×13,7 cm., fotograf G. Maksay.

5. Doamna Avracomy Serfioti (1836-1885), soția doctorului Aristide Serfioti.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 115.

Original, dim. 7,2×4,7 cm.

6. Doamna Avracomy Serfioti (1836-1885), soția doctorului Aristide Serfioti.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 196.

Original, dim. 5,4×9,3 cm., fotograf E. Carrez.

7. Dr. Aristide Serfioti (1828-1905).

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 11/1864-1911, f. 334.

Original, dim. 10,2×14,5 cm., fotograf M. Spirescu.

8. 1853 februarie 17, Galați. Invitație la nunta Aspasiei, nepoata doctorului Aristide Serfioti, cu George Alexaky.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 49.

Original, hârtie, dim. 12,5×20,2 cm., limba franceză.

9. 1866 ianuarie 10, Galați. Actul de deces al lui Chiriac Serfioti, tatăl doctorului Aristide Serfioti.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 50.

Original, hârtie, dim. 12,5×20,2 cm., difolio, filigran, sigiliul rotund, în tuș albastru, al Ofițerului Stării Civile din Galați, diam. 28 mm., cu legenda: „PRINCIPATELE UNITE ROMÂNE. OFICERULU STĂREI CIVILE GALAȚI”.

10. 1885, Galați. Faire-part cu ocazia înmormântării doamnei Avracomy Serfioti, încetată din viață la 23 august/4 septembrie 1885 la Viena, în etate de 49 de ani.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 51.

Original, hârtie, dim. 21×26,5 cm., difolio, filigran, tipărit, Tipo-Litografia J. Schenk.

11. **1905 iulie 25, Galați.** Actul de deces al doctorului Aristide Serfioti.
S.J.A.N.G., colecția *Registre de Stare Civilă a Județului Galați - Primăria orașului Galați*, dosar 10/1905. f. 133.
Original, hârtie, dim. 35×21 cm.

Casa familiei doctorului Aristide Serfioti

12. **1862 august 22, Galați.** Actul de veșnică vânzare prin care dr. Aristide Serfioti cumpără casa din str. Mihai Vodă (Mihai Bravu nr. 24) de la dr. A. Abegg.

S.J.A.N.G., colecția *„Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”*, vol. 21/1631-1929, f. 5.

Original, hârtie, dim. 29,5×39 cm., difolio, filigran, sigiliul rotund în tuș albastru al Vice-Consulatului Prusiei la Galați, diam. 21mm., cu legenda: „† KOENIGL. PREUSSISCHES VICE-CONSULAT ZU GALATZ” și sigiliul oval în tuș negru al Judecătoriei Județului Covurlui, 1858, diam. 32 mm., cu legenda: „PRINCIPATELE UNITE. Judecătoria Ținutului Covurlui. 1858”.

13. **1885 februarie, Galați.** Planul fundației casei doctorului Aristide Serfioti.

S.J.A.N.G., colecția *„Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”*, vol. 21/1631-1929, f. 17.

Original, dim. 42,5×56,5 cm.

14. **<1928-1929>, Galați.** Casa doctorului Aristide Serfioti (str. Mihai Bravu nr. 24).

S.J.A.N.G., colecția *„Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”*, vol. 21/1631-1929, f. 17.

Original, dim. 17×22,2 cm., fotograf G. Maksay.

15. **<1928-1929>, Galați.** Grădina din curtea casei doctorului Aristide Serfioti (str. Mihai Bravu nr. 24).

S.J.A.N.G., colecția *„Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”*, vol. 21/1631-1929, f. 3.

Original, dim. 17×22 cm., fotograf G. Maksay.

16. **<1928-1929>, Galați.** Vizita Principesei Elena la Căminul „Amicele tinerelor fete”, instalat în casa doctorului Aristide Serfioti.

S.J.A.N.G., colecția *„Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”*, vol. 21/1631-1929, f. 18.

Original, dim. 17×22,4 cm., fotograf G. Maksay.

17. **<1928-1929>, Galați.** Vizita Principesei Elena la Căminul „Amicele tinerelor fete”, instalat în casa doctorului Aristide Serfioti.

M.I.Gl., colecția *„Istorie Contemporană”, nr. inv. 19.260.*

Original, dim. 18×15 cm., fotograf G. Maksay.

18. **<1928-1929>, Galați.** Vizita Principesei Elena la Căminul „Amicele tinerelor fete”, instalat în casa doctorului Aristide Serfioti.

M.I.Gl., colecția *„Istorie Contemporană”, nr. inv. 19.261.*

Original, dim. 16×16 cm., fotograf G. Maksay.

Testamente

19. **1903 august 23, Galați.** Testamentul olograf al doctorului Aristide Serfioti.

S.J.A.N.G., colecția *„Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”*, vol. 2/1828-1928, f. 8-9.

Original, hârtie, dim. 20×34 cm., rupt la îndoituri, difolio, filigran.

20. 1923 decembrie 12, Galați. Testamentul d-nei Elena Gheorgandopol, sora doctorului Serfioti.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 2/1828-1928, f. 255.

Copie, hârtie, dim. 21×33,5 cm., difolio.

**Biserica „Sfânta Treime” Filești (Galați)
și cavoul familiei doctorului Aristide Serfioti**

21. 1854, Filești. Pisania Bisericii „Sfânta Treime” din Filești, județul Galați.

22. 1854, Filești. Pomelnicul Bisericii „Sfânta Treime” din satul Filești, triptic, icoană. Printre ctitori regăsim pe preotul Zaharia Rodocolat și soția sa, Soltana.

23. Planul cavoului din Filești aparținând familiei Serfioti.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 1/1819-1937, f. 51.

Original, hârtie pânzată, dim. 27×36 cm.

24. 2011, Galați. Cavoul familiei Serfioti, amplasat în incinta Bisericii cu hramul „Sfânta Treime” din cartierul Filești.

25. 2011, Galați. Cavoul familiei Serfioti, piatra funerară.

26. 1930, Filești. Clopotnița Bisericii „Sfânta Treime”.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 1/1819-1937, f. 47.

Original, dim. 17×22,50 cm., fotograf G. Maksay.

27. 2011, Galați. Clopotnița Bisericii „Sfânta Treime” din cartierul Filești.

28. 1930, Filești. Locul de desfășurare anuală a bălciului de la Calica (Filești). În planul îndepărtat biserica și cavoul familiei Serfioti, în dreapta conacul moșiei.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 1/1819-1937, f. 33.

Original, dim. 17×22,50 cm., fotograf G. Maksay.

29. 1930, Filești. Conacul Moșiei Filești - Calica.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 1/1819-1937, f. 48.

Original, dim. 17×22,50 cm., fotograf G. Maksay.

**Documente referitoare la moșia Filești - Calica, devenită proprietatea
doctorului Aristide Serfioti (acte de proprietate, lucrări de amenajare ș.a.)**

30. 1631 (7139) august 22, Filești. Zapis dat de Ion Carapoșona șoltuz, împreună cu cei 12 pârgari din târgul Bârlad, la mâna negustorului Maței Roșca, ca să-i fie mărturie până își va face „drese domnești”, cum că acesta a cumpărat o parte din satul Filești din județul Covurlui.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 21/1631-1929, f. 26.

Original, hârtie, dim. 19×32 cm., rupt la îndoituri, cu părți lipsă, pecetea târgului Bârlad în fum.

31. **1631 (7139) august 22, Filești.** Zapis dat de Ion Carapoșona șoltuz, împreună cu cei 12 pârgari din târgul Bârlad la mâna negustorului Maței Roșca, ca să-i fie mărturie până își va face „drese domnești”, cum că acesta a cumpărat o parte din satul Filești din județul Covurlui.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfoti (1828-1905)*”, vol. 21/1631-1929, f. 30.

Copie, hârtie, dim. 23×34 cm., difolio, filigran.

32. **<1643 februarie 21 - 1646 octombrie 12, Bârlad>.** Târgoveții din Bârlad fac cunoscut faptul că au fost martori la pâra dintre Călina, fata lui Gavrilă Roșca, cu Enache, referitoare la moșia Filești

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfoti (1828-1905)*”, vol. 21/1631-1929, f. 93.

Copie, hârtie, dim. 23×34 cm., difolio, filigran.

33. **1646 (7154) iunie 4, <Iași>.** Suret din uricul lui Vasile Vodă referitor la semnele de hotar ale satului Filești.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfoti (1828-1905)*”, vol. 21/1631-1929, f. 95.

Original, hârtie, dim. 20×31,50 cm., filigran, rupt la îndoituri.

34. **<1658 mart. 3 – 1659 nov. 2, Iași>.** Cartea lui Gheorghe Ghica, voievodul Moldovei, prin care judecă pricina lui Precup Pârul, ginerele lui Gligorie Roșca, și a cumnatei sale, Vasilica postelniceasa, fata lui Gligorie Roșca, cu Gavrilă Covrig și sora acestuia, Ana, fiii Nastasiei și cu alții pentru satul Felești din ținutul Covurluiului, în gura Cătușei.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfoti (1828-1905)*”, vol. 21/1631-1929, f. 20.

Original, hârtie, dim. 27×41,50 cm., difolio, filigran, rupt și pătat, cerneală cafenie, pecete domnească mijlocie, diam. 5,5 cm., timbrată cu legenda: „†Ѡ ГИΩ<р>ГІЕ ВОЕВОДА. БОЖІЕЮ МИЛОСТІЮ. ГОСПОДАРЬ ЗЕМЛИ Молдавскої († Io Gheorghe Ghica Voievod, din mila lui Dumnezeu, Domn al Țării Moldovei)”.

35. **1659 (7167) iulie 25, Iași.** Cartea lui Gheorghe Ghica, voievodul Moldovei, prin care judecă pricina Vasilicăi postelniceasa, fata lui Gligorie Roșca, nepoata lui Maței Roșca din Bârlad, și a cumnatului ei Pârul, cu Ana și fratele ei Gavril, și cu alții, pentru satul Filești.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfoti (1828-1905)*”, vol. 21/1631-1929, f. 32.

Original, hârtie, dim. 20,6×29,30 cm., difolio, filigran, sigiliu timbrat în ceară roșie, căzut.

36. **1669 (7178) februarie 14, Iași.** Zapis prin care Necula, Dumitru și Toma din satul Filești mărturisesc că sunt vecini drepti cu Ștefan comisul, fapt întărit și de mari dregători din Sfatul Domnesc. Printre martori: Miron Costin, vel vornic.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfoti (1828-1905)*”, vol. 21/1631-1929, f. 96.

Original, hârtie, dim. 20,50×30 cm., difolio, filigran.

37. **1717(7225) mai 15, <Iași>.** Zapis al lui Enache Pârul dat la mâna unchiului său, fost mare spătar, prin care confirmă ca a vândut acestuia, împreună cu fratele său Ștefan Pârul și mama lor Zânica, jumătate din satul Filești, din ținutul Covurluiului.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfoti (1828-1905)*”, vol. 21/1631-1929, f. 22.

Original, hârtie, dim. 28,30×41,70 cm., difolio, filigran.

38. **1777 (7285) iunie 7, <Iași>.** Carte de hotărnicie întocmită din porunca domnului Grigore Alexandru Ghica, voievodul Moldovei, pentru moșia Filești din ținutul Covurluiului, proprietar Iordachi Ghica, hatman.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfoti (1828-1905)*”, vol. 21/1631-1929, f. 34.

Original, hârtie, dim. 30,50×44,30 cm., difolio, filigran.

39. 1847 (7355) decembrie 1, <Galați>. Adresa lui I<ancu> Fote și alții către Iancu Ghica, postelnic, referitoare la împresurarea moșiei Filești.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 21/1631-1929, f. 47.

Original, hârtie, dim. 19,50×33,50 cm., filigran.

40. 1865 mai 15, Iași. Act de statornică îmbezmeneire a unui teren situat în Galați, mahalaua Cărămidăriei, acordat doctorului Aristide Serfioti de către Epitropia Generală a Spitalelor și Ospiciilor Casei „Sf. Spiridon” din Iași.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 11/1864-1911, f. 22.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., sigiliul rotund, în tuș albastru, al Epitropiei <„Sf. Spiridon”> (?), 1848, diam. 32 mm., cu legenda: „† EPITROPIA <SFÂNTUL SPIRIDON>. 1848”.

41. 1865 aprilie 24, Filești. Proces-verbal de împroprietărire a clăcașilor de pe moșia Filești.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 11/1864-1911, f. 47-48.

Copie, hârtie, dim. 21×34 cm., difolio, filigran, sigiliul rotund, în tuș negru, al Primăriei comunei Filești, 1866, diam. 26 mm., cu legenda: „DIST. COVURLUI, PL. SIRETU, PRIM. COM. FILESCII, 1866”.

42. 1870 mai 19, Galați. Hotărârea Tribunalului județului Covurlui privind exproprierea terenului necesar construirii gării Filești.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 11/1864-1911, f. 65-66.

Copie, hârtie, dim. 21×34 cm., difolio, sigiliul rotund, în tuș albastru, diam. 26 mm., ilizibil.

43. 1889. Plan de hotărnicie al domeniului Brăila cu moșia Filești din județul Covurlui, proprietatea doctorului Aristide Serfioti.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 11/1864-1911, f. 133.

Original, scara 1:5000, hârtie pânzată, dim. 50,50×66,20 cm., sigiliul rotund, în tuș violet, al inginerului hotarnic Al. Cihoschi, 1889, diam. 31mm., cu legenda: „ROMÂNIA. INGINER HOTARNIC AL STATULUI”.

44. 1890, București. Carte de hotărnicie a domeniului Brăila cu moșia Filești din județul Covurlui, proprietatea doctorului Aristide Serfioti.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 11/1864-1911, f. 126-131.

Original, hârtie, dim. 23×14 cm., sigiliul rotund, în tuș violet, al inginerului hotarnic, 1889-1890, diam. 31mm., cu legenda: „ROMÂNIA. INGINER HOTARNIC AL STATULUI”, tipărit, Tipo - Litografia Comercială.

45. 1893, <Filești>. Proiect de plan al parcului de la moșia Calica.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 11/1864-1911, f. 287.

Concept, dim. 21×34 cm.

46. 1904 iunie 28, Galați. Contract încheiat între dr. Aristide Serfioti și A. Grünberg din Focșani, prin care acesta din urmă se obligă să construiască în parcul moșiei Filești un puț cu cișmea.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 11/1864-1911, f. 261.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., filigran.

47. 1904 octombrie 4, Galați. Chitanță prin care A. Grünberg a primit suma de 440 lei pentru lucrarea din parcul Serfioti.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 11/1864-1911, f. 262.

Original, hârtie, dim. 10×14,50 cm., tipărit, Tipo - Litografie Fredmann.

48. 1904, <Focșani>. Planul puțului și cișmelei ce urmau să fie construite în parcul Serfioți.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)”, vol. 11/1864-1911, f. 263.

Original, hârtie pânzată, dim. 38,50 × 47,20 cm., sigiliul oval în tuș al instalatorului A. Grünberg din Focșani, diam. 34mm., cu legenda: „ A. Grünberg, Focșani, instalator de apă”.

49. 1909 iunie 5, Galați. Contract încheiat între Elena Gheorgandopol, sora doctorului Aristide Serfioți, și Ispas Rafail în vederea realizării unui dig pentru protecția moșiei și satului Filești împotriva inundațiilor.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)”, vol. 11/1864-1911, f. 272.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., difolio, filigran., timbru sec, sigiliul rotund în tuș al Serviciului Exterior General al Finanțelor, diam. 28 mm., cu legenda: „SERVICIUL EXTERIOR GENERAL AL FINANTELOR. JUDEȚUL COVURLUI”.

50. 1912 februarie 17, Galați. Contract de arendare al moșiei Filești - Calica, încheiat între Elena Gheorgandopol și Dimitrie Stamatide, pentru anii 1908-1913.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)”, vol. 2/1828-1928, f. 243-244.

Copie, hârtie, dim. 21×34 cm.

51. 1918 august, Galați. Extras din cartea de hotărnicie dintre moșia Movileni, proprietatea fraților Drăgănescu, și moșia Filești - Calica - Barboși, devenită după moartea doctorului Aristide Serfioți proprietatea Așezămintelor „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)”, vol. 1/1819-1937, f. 131.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., difolio, filigran, timbru sec.

52. 1919 ianuarie 25, Filești. Proces-verbal întocmit de Comisia de Expropriere a județului Covurlui referitor la exproprierea moșiei Filești.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)”, vol. 2/1828-1928, f. 246.

Copie, hârtie, dim. 21×34 cm., sigiliul rotund, în tuș violet, al Serviciului Exterior General al Finanțelor, diam. 28 mm., cu legenda: „SERVICIUL EXTERIOR GENERAL AL FINANTELOR. JUDEȚUL COVURLUI”.

53. <1927, Galați>. Schița de plan a terenurilor oferite din moșia Filești Ministerului de Război, prin Comandamentul Regiunii Întărite Focșani-Nămoloasa-Galați.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)”, vol. 1/1819-1937, f. 149.

Copie, hârtie pânzată, dim. 34×43 cm.

54. 1927 iulie 16, Galați. Planul de situație al depozitului sanitar aparținând Corpul 3 Armată - Barboși.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)”, vol. 1/1819-1937, f. 154.

Copie, hârtie pânzată, dim. 41×64 cm.

55. 1927 august 5, Filești. Proces-verbal întocmit la aplicarea liniei de defalcare pentru partea expropriată din moșia Filești, proprietatea familiei Serfioți.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)”, vol. 2/1828-1928, f. 270.

Copie, hârtie, dim. 21×34 cm.

56. 1930, Barboși. Vedere a moșiei Filești - Calica dinspre Siret, gara Barboși.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioți (1828-1905)”, vol. 1/1819-1937, f. 60.

Original, dim. 16,50×22,50 cm., fotograf G. Maksay.

57. **1930, Barboși.** Moșia de la Barboși înspre hotarul cu moșia Movileni.
S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 1/1819-1937, f. 64.
Original, dim. 16,50×22,50 cm., fotograf G. Makşay.
58. **1930, Barboși.** Vedere a drumului prin vii de la Barboși spre Filești.
S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 1/1819-1937, f. 68.
Original, dim. 16,50×22,50 cm., fotograf G. Maksay.
59. **1930, Filești.** Vedere de ansamblu asupra satului Filești. În fotografie se disting ca edificii Primăria și Școala.
S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 1/1819-1937, f. 80.
Original, dim. 16,50×22,50 cm., fotograf G. Maksay.
60. **1930, Barboși.** Vedere a moșiei Filești - Calica dinspre Siret, gara Barboși.
S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 1/1819-1937, f. 88.
Original, dim. 16,50×22,50 cm., fotograf G. Maksay.
61. **1930, Barboși.** Vedere de pe „Ghertina” asupra Gării Barboși, cu locul grădinilor de zarzavat și a râului Siret.
S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 1/1819-1937, f. 93.
Original, dim. 16,50×22,50 cm., fotograf G. Maksay.
62. **1930, Filești.** Fotografie a „Siretului stătător”. În depărtare se zăresc Siretul și Dunărea.
S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 1/1819-1937, f. 103.
Original, dim. 16,50×22,50 cm., fotograf G. Maksay.
63. **1930, Filești.** Fotografie a „Siretului stătător”. În depărtare se zăresc Siretul și Dunărea.
S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 1/1819-1937, f. 108.
Original, dim. 16,50×22,50 cm., fotograf G. Maksay.
64. **<1930, Galați>.** Planul vechi al moșiei Filești, proprietatea doctorului Aristide Serfioti, fostă proprietate a postelnicului Iancu Ghica, plan ridicat la 16 aprilie 1853.
S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 1/1819-1937, f. 116.
Copie, hârtie pânzată, dim. 57,50×85,50 cm.
65. **1937, <Galați>.** Planul topografic al moșiei Filești din ținutul Covurlui ridicat de inginerul Mihalache Mavrodin la 30 iunie 1819.
S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 1/1819-1937, f. 122.
Copie, hârtie pânzată, dim. 19×28,60 cm.

Recunoașterea în plan profesional și social

66. **1838, Iași.** Extras din Statutele Societății de Medici și Naturaliști din Moldova, autorizată prin Decretul Domnesc nr. 279 din 15 martie 1833.
M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 27.
Original, hârtie, dim. 21×29 cm., difolio, tipărit, Tipografia A. Bermann, română-franceză.

67. **1842 iulie 26, Pireu.** Diplomă de studii (distanție) acordată la terminarea primei clase de gimnaziu de către Aristide Serfioti. Semnatari: Secretarul de Stat al Departamentului Cultelor și Instrucțiunii, Rias (?) m.p.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 2.

Original, hârtie, dim. 9×11,20 cm., timbru sec, limba greacă.

68. **1844 iulie 10, Atena.** Adresă prin care Comandamentul Militar al Atenei aduce la cunoștința doctorului Serfioti că i-a fost conferită „Diploma de onoare”.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 62.

Original, hârtie, dim. 21×29,50 cm., sigiliul rotund, în tuș negru, al Comandamentului Militar al Capitalei (Atena), 1844 (?), dim. 25 mm., cu legenda: „ΣΤΡΑΤΙΟΤΙΚΟΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟΝ”, limba greacă.

69. **1846 aprilie 15, Atena.** Absolvatoriu dat de *Gimnaziului Regal din Atena*, cu numărul de ordine 201, număr matricol 516, prin care se dovedește că Aristide Chiriach Serfioti a terminat toate clasele, obținând calificativul „bine”. Semnatari: directorul Gimnaziului Regal Elen, (ss.) indescifrabil; profesorii: Nicolaus Hortachis, m.p.; Ioanis Psaras, m.p.; Hristos Vafas, m.p.; P. Efstratiadis, m.p.; (ss.) indescifrabil.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 3.

Original, hârtie, dim. 20,50×29 cm., difolio, filigran, sigiliul rotund, în tuș negru, al Gimnaziului Regal din Atena, diam. 26 mm., cu legenda: „ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ”, timbru sec, limba greacă.

70. **1846 aprilie 27, Atena.** Cartea de student a domnului Aristide Chiriach Serfioti la Facultatea de Medicină a Universității Othoniene din Atena. Semnatari: rector A. Marusi, m.p.; secretar Docos, m.p.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 4.

Original, hârtie, dim. 12×16 cm., sigiliul rotund, în tuș negru, al Facultății Othoniene din Regatul Greciei, diam. 26 mm., cu legenda: „†ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΕΙΟΝ ΟΘΩΝΟΣ”, limba greacă.

71. **1846 aprilie, Atena.** Document emis de Rectoratul Universității Othoniene și Decanatul Școlii de Medicină domnului Aristide Serfioti, prin care se certifică absolvirea cu succes a tuturor examenelor Școlii de Medicină. Semnatari: rectorul G.A. Mavrocordatos, m.p.; decanul Școlii de Medicină, A. Rallis, m.p.; ministrul Cultelor și Instrucțiunilor Publice, Pallifronas, m.p.; ministrul Casei Regale și al Afacerilor Externe, G. Glarakis, m.p.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 5-6

Original, hârtie, dim. 20,50×29 cm., timbrul sec, sigiliul rotund, în tuș negru, al Facultății Otoniene din Regatul Greciei, diam. 26 mm., cu legenda: „†ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΕΙΟΝ ΟΘΩΝΟΣ” și sigiliul rotund, în tuș negru, al Casei Regale, Ministerul Afacerilor Interne, diam. 21 mm., cu legenda: „MINISTÈRE DE LA MAISON DU ROI ET DES AFFAIRES INTERIEURES”, limba greacă.

72. **1850 iulie 26, München.** Diplomă prin care Universitatea „Ludvig Maximilian” din Bavaria certifică domnului Aristide Serfioti absolvirea cursurilor de *Anatomie Chirurgicală*. Semnatar profesor, doctor Schneider, m.p.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 12.

Original, hârtie, dim. 20×33,20 cm., difolio, filigran, limba germană.

73. **1850 iulie 29, München.** Diplomă prin care Universitatea „Ludvig Maximilian” din Bavaria certifică domnului Aristide Serfioti participarea la *Cursurile de Maternitate*. Semnatar profesor, doctor Weissbrod, m.p.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 14.

Original, hârtie, dim. 20×33,20 cm., difolio, filigran, limba germană.

74. **1850 iulie 29, München.** Diplomă prin care Universitatea „Ludvig Maximilian” din Bavaria certifică domnului Aristide Serfioti participarea la cursul *Maternitate - exerciții cu manechine*. Semnatar profesor, doctor Weissbrod, m.p.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 15.

Original, hârtie, dim. 20×33,20 cm., difolio, filigran, limba germană.

75. **1850 iulie 31, München.** Diplomă prin care Universitatea „Ludvig Maximilian” din Bavaria certifică domnului Aristide Serfioti participarea la *Cursurile de Chirurgie*. Semnatar profesor, doctor Rothman, m.p.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 13.

Original, hârtie, dim. 20×33,20 cm., difolio, filigran, limba germană.

76. **1851 aprilie 20, München.** Certificat prin care profesorul doctor I. Schmidt atestă faptul că domnul Aristide Serfioti a audiat cursul de *Maternitate*, unde și-a însușit „un exercițiu desăvârșit la toate operațiile”.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 16.

Original, hârtie, dim. 20×34,50 cm., filigran, sigiliul rotund, ceară roșie, diam. 17 mm., limba germană.

77. **1851 mai 31, München.** Diploma de Doctor în Medicină, Chirurgie și Obstetrică acordată lui Aristide Serfioti de Facultatea de Medicină „Maximilian al Bavariei” din München.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 9.

Original, hârtie, dim. 34,50×42 cm., tipărit, limba latină.

78. **1853 mai 25, Iași.** Diplomă eliberată de Comitetul Sănătății din Principatul Moldovei doctorului Aristide Serfioti, prin care i se acordă dreptul de liberă practică a medicinei. Semnatar: Inspectorul Oastei, cavaler N. Mavrocordat, m.p.; secretar (ss.) indescifrabil.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 18.

Original, hârtie, dim. 22,50×34,50 cm., sigiliul oval, în fum, al Comitetului Sănătății din Principatul Moldovei, 1840, diam. 32 mm., cu legenda: „COMITETUL SĂNĂTĂȚII PRINCIPATUL MOLDAVIEI, 1840”, limba română, caractere chirilice.

79. **1854 ianuarie 15, Iași.** Ordin de zi al Armatei Principatului Moldovei privind înrolarea lui Aristide Serfioti în funcția de medic al Batalionului I din Galați. Semnatar colonelul Mironescu, m.p.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 20.

Copie, hârtie, dim. 21×34,50 cm., sigiliul rotund, în tuș negru, al Principatului Moldovei, ilizibil (?), 1850, diam. 29 mm., cu legenda: „Principatul Moldovei, ilizibil (?), 1850”, limba română, caractere chirilice.

80. **1851 mai 31, München.** Teza de doctorat susținută de Aristide Serfioti, cu subiectele: *De Cholera Morbo, De Angina Membranacea*.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 9a.

Original, hârtie, dim. 20,50×24,80 cm., difolio, tipărit, limba latină.

81. **1861 aprilie 20, Iași.** Diploma prin care doctorul Aristide Serfioti este numit membru extraordinar al Societății de Medici și Naturaliști din Moldova. Semnatari: președinte Cuciureanu, m.p.; secretar dr. Zisi, m.p.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 26.

Original, hârtie, dim. 21×34,50 cm., timbru sec, Tipografia Adolf Hermann.

82. **1861 mai 30, Iași.** Societatea Medicilor și Naturaliștilor din Moldova aduce la cunoștința doctorului Aristide Serfioti conferirea unei diplome. Semnatar dr. Zisi, m.p.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 25.

Original, hârtie, dim. 21×34,50 cm., difolio.

83. **1863 iunie 1, Sankt Petersburg.** Brevet prin care Alexandru al II-lea, Țarul Rusiei, conferă dr. Aristide Serfioti Ordinul „Sfântul Stanislav”, clasa a II-a.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 55.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., difolio, filigran, timbru sec.

84. **1864 (1281 H.), Constantinopol.** Brevetul sultanului Abdul-Aziz prin care se acordă doctorului Aristide Serfioti Ordinul „Medgidie”.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 76.

Original, hârtie, dim. 36,30×55,50 cm., limba turcă-osmană.

85. **1865 (5865) martie 11, Galați.** Diplomă emisă de Marele Maestru, A. Carence (Patriarh 95), reprezentant al Ordinului Masonic Marele Orient, Ritul de Memphis, prin care doctorul în medicină Aristide Serfioti a fost ridicat la rangul de Maestru, Gradul 3. Semnatar: Marele Maestru al Ordinului Masonic, A<uguste> Carence, m.p.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 41.

Original, hârtie, dim. 26×21 cm., filigran, sigiliul rotund, ceară roșie, al Ritului de Memphis, diam. 38 mm., cu legenda: „RITE DE MEMPHIS, LEG. MAITRE DU TEMPLE MYSTIQUE”, limba franceză.

86. **1865 noiembrie 4, Galați.** Adresa Consulatului Imperiului Austriac la Galați prin care se aduce la cunoștința doctorului Aristide Serfioti conferirea Ordinului „Coroana de Fier”, clasa a III-a. Semnatar consulul Alfred Kremer, m.p.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 66.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., filigran, sigiliu timbru sec, limba franceză.

87. **1868 ianuarie 3, Paris.** Diplomă emisă de LE GRAND ORIENT DE FRANCE doctorului Aristide Serfioti, prin care este ridicat la rangul de *Cavaler de Rose Croix*, gradul 18. Semnatori: Mare Maestru al Ordinului <Emile> Mellinet, m.p.; Mare Maestru Adjunct al Ordinului, Alfred Blanche, m.p.; Membrii Delegați ai Consiliului Ordinului, Galibert, m.p.; Ecruchoit, m.p.; Andre Laplanche, m.p.; Drouet, m.p.; Șef al Secretariatului al Marelui Orient al Franței, Thevenot, m.p.; D. Rodocanachi, m.p.; P. Scaramanga, m.p.; F. Rodocanachi, m.p.; J. Vlachutzi, m.p.; Orator, Stavru Manto m.p.; A. Serfioti, m.p.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 39.

Original, pergament, dim. 24,50×35 cm., timbru sec, sigiliul rotund, în tuș albastru, cu legenda: „GRAND ORIENT DU FRANCE. SECRETARIAT GENERAL”, limba franceză.

88. **1869 noiembrie 29, Paris.** Diplomă emisă de LE GRAND ORIENT DE FRANCE doctorului Aristide Serfioti, prin care i se conferă gradul de Maestru. Semnatori: Mare Maestru al Ordinului, <Emile> Mellinet, m.p.; Mare Maestru Adjunct al Ordinului, (ss.) indescifrabil; Membrii Delegați ai Consiliului Ordinului, Galibert, m.p.; Ecruchoit, m.p.; Drouet, m.p.; Thevenot, m.p.; P. Scaramanga, m.p.; D. Rodocanachi, m.p.; G. Reșcanu, m.p.; C. Cossitz, m.p.; F. Rodocanachi, m.p.; A. Serfioti, m.p.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 40.

Original, pergament, dim. 18×12,50 cm., timbru sec, sigiliul rotund, în tuș albastru, cu legenda: „GRAND ORIENT DU FRANCE. SECRETARIAT GÉNÉRAL”, limba franceză.

89. **1870 februarie 17, <Berlin>.** Brevet prin care Regele Prusiei, Wilhelm I, conferă doctorului Aristide Serfioti Ordinul „Coroana Prusiei”, clasa a II-a.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 67.

Original, hârtie, dim. 24,60×36,50 cm., timbru sec.

90. **1871 octombrie 11, Constantinopol.** Adresă a Societății Imperiale de Medicină din Constantinopol prin care doctorul Aristide Serfioti este numit membru corespondent.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 28.

Original, hârtie, dim. 20,50×27,20 cm., difolio, filigran, sigiliul rotund, în tuș albastru, al Societății Imperiale de Medicină din Constantinopol, diam. 32 mm., cu legenda: „LA SOCIÉTÉ IMPÉRIALE DE MÉDECINE DE CONSTANTINOPLE”, limba franceză.

91. **1871 octombrie 11, Constantinopol.** Diplomă de Membru corespondent al Societății Imperiale de Medicină din Constantinopol acordată doctorului Aristide Serfioti.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 29.

Original, hârtie, dim. 41×51 cm., sigiliul rotund, în tuș albastru, al Societății Imperiale de Medicină din Constantinopol, diam. 32 mm., cu legenda: „LA SOCIÉTÉ IMPÉRIALE DE MÉDECINE DE CONSTANTINOPLE”, limba franceză.

92. **1872 septembrie 29, Roma.** Brevet prin care Regele Italiei, Victor Emmanuel al II-lea, conferă doctorului Aristide Serfioti Ordinul „Coroana Italiei”, în grad de Cavaler.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 71

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., timbru sec, limba italiană.

93. **1874 septembrie 14, Atena.** Brevet prin care Regele George I al Greciei conferă doctorului Aristide Serfioti Ordinul „Mântuitorul”, în grad de Cavaler. Semnatar Regele George I al Greciei.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 64.

Original, hârtie, dim. 29,50×38 cm., limba greacă.

94. Carte de vizită a doctorului Aristide Serfioti.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 1.

Original, hârtie, dim. 12×4 cm., limba franceză.

95. **1877 iulie 11, Galați.** Proces-verbal prin care Comitetul General de Ajutorare fuzionează cu Comitetul Crucii Roșii, în vederea strângerii de fonduri și ajutoare materiale necesare ajutorării soldaților români răniți în Războiul de Independență.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 2/1828-1928, f. 122.

Original, hârtie, dim. 19,50×33 cm., filigran.

96. **1878 martie 3, București.** Brevet prin care Regele Carol I al României conferă doctorului Aristide Serfioti Ordinului „Steaua României”, în grad de Ofițer. Semnatari: Regele Carol I; ministru Secretar de Stat la Departamentul Afacerilor Străine, M. Kogălniceanu, m.p.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 54.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., filigran, sigiliu timbru sec.

97. **1879 mai 7, București.** Decret nr. 1047/1879, prin care se aprobă Statutele Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 14/1897-1932, f. 4.

Copie, hârtie, dim. 14×33,50 cm.

98. **1880 ianuarie 1.** Medalie conferită doctorului Aristide Serfioti de Societatea Franceză de Binefacere pentru serviciile aduse comunității.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 4.

Fotocopie, dim. 8,40×12,80 cm., fotograf E. Carrez.

99. **1880 februarie 7, <București>.** Certificat eliberat de Comitetul Casei Pensiilor, care atestă calitatea de pensionar a doctorului Aristide Serfioti.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 11/1864-1911, f. 4.

Original, hârtie, dim. 17×32,10 cm., filigran, sigiliul rotund, în tuș albastru, al Comitetului Casei Pensiilor, diam. 32 mm., cu legenda: „ROMÂNIA. COMITETUL CASEI PENSIUNILOR”.

100. **1882 decembrie 24, București.** Brevet prin care Regele Carol I al României conferă medicului Alexandru <Aristide> Serfioti Ordinul „Coroana României” în grad de Comandor.

Semnatori: Regele Carol I; ministru Secretar de Stat la Departamentul de Interne, G. Chițiu, m.p.; ministru Secretar de Stat la Departamentul Afacerilor Străine, D.A. Sturdza, m.p.; șef Serviciu N.A. Zottescu, m.p.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 55.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., filigran, sigiliu timbru sec.

101. **1884 decembrie 13, Galați.** Proces-verbal încheiat de membrii Comitetului fondator al Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” cu ocazia analizei activității spitalului pentru primii cinci ani. În cuprinsul documentului se face referire la faptul că activitatea spitalului a fost mai mult decât mulțumitoare, motiv pentru care sfinția sa Iconomul Ion Severin, dr. Aristide Serfioti și G. Rășcanu sunt numiți pe durata întregii vieți ca administratori și conducători.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 150.

Copie, dim. 21×34 cm.

102. **1889, Galați.** Contul veniturilor și cheltuielilor Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” pe exercițiul financiar 1888-1889.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 157.

Copie, dim. 32,10×37 cm.

103. **1891 mai 10, București.** Brevet prin care Regele Carol I al României conferă doctorului Alexandru <Aristide> Serfioti Ordinul „Steaua României” în gradul de Comandor. Semnatori: Regele Carol I; ministrul Afacerilor Străine Cancelar al Ordinilor, C. Esarcu; Secretarul General al Departamentului Afacerilor Străine, V. Ciumara (?), m.p.; Șef Serviciu, F.C. Elenescu, m.p.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 56.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., filigran, sigiliu timbru sec.

104. **1892 (1309 H.), Constantinopol.** Brevetul sultanului Abdul-Aziz prin care conferă doctorului Aristide Serfioti Ordinul „Osmanie”.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 75.

Original, hârtie, dim. 36,30×55,50 cm., limba turcă-osmană.

105. **1892 mai 27/8, Galați.** Articolul *Calica*, apărut în ziarul „Galații”, în care se face referire la sărbătoarea populară și religioasă desfășurată la Filești de hramul „Sfintei Treimi”.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 11/1864-1911, f. 91.

106. **1892 noiembrie 1, Filești.** Publicația Primăriei comunei Filești prin care locuitorii sunt înștiințați că au obligația de a dezgropa morții din cimitirul vechi de lângă Biserica „Sfânta Treime” și a-i îngropa în noul cimitir. În cimitirul Bisericii „Sfânta Treime” nu mai fuseseră îngropați morți încă din anul 1885.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 11/1864-1911, f. 292.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., difolio, filigran, sigiliul rotund, în tuș albastru, al Comunei Filești, 1883, diam. 25 mm., cu legenda: „REGATUL ROMÂNIEI, JUDEȚUL COVURLUI, PLASA SIRET, COMUNA FILESCI, 1883”.

107. **1893 noiembrie 2, Galați.** Scrisoarea dr. Aristide Serfioti, în calitate de vicepreședinte al Comitetului Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”, prin care mulțumește Doamnei Elena Cuza pentru donația făcută spitalului.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 10/1861-1932, f. 4.

Copie, hârtie, dim. 21×34 cm.

108. **1894 ianuarie 25, Galați.** Proces-verbal prezentat Consiliului Comunal al orașului Galați prin care se susține și argumentează necesitatea construirii unui nou local al Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” pe strada Traian.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 14/1897-1932, f. 184-188.

Original, dim. 21×33,50 cm.

109. **1895 ianuarie 19, Galați.** Referatul primarului Constantin Ressu, prezentat în ședința Consiliului Comunal al orașului Galați, prin care susține și argumentează încheierea unei convenții cu Spitalul „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”, în urma căreia bolnavii din cadrul Spitalului Comunal să fie transferați acestei unități spitalicești, urmând ca municipalitatea să întrețină 60 de paturi.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 14/1897-1932, f. 46-47.

Copie, hârtie, dim. 21×34 cm.

110. **1899 aprilie 24, <Galați>.** Programul întrecerilor hipice organizate de Regimentul 6 Roșiori. Câștigătorii intrau în posesia următoarelor premii: „Fulger”, „Galați”, „Filești” și „Barboși”.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 11/1864-1911, f. 62-63.

Original, hârtie, dim. 17×20,80 cm., difolio.

111. **1900 mai 17, București.** Brevet prin care Regele Carol I al României conferă doctorului Aristide Serfioti Ordinul „Coroana României” în grad de Mare Ofițer. Semnatari: Regele Carol I; ministrul Afacerilor Străine Cancelar al Ordinelor, I.N. Lahovary, m.p.; șef Serviciu, O.I. Lenș, m.p.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 57.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., filigran, sigiliu timbru sec.

112. **1901 martie 30, București.** Statutul Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” din Galați, sancționat prin Înaltul Decret Regal nr. 1486/1901.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 181

Copie, hârtie, dim. 21×34 cm., filigran.

113. **1904, Galați.** Carte de alegător pentru Colegiul I Comună. Semnatar, primarul orașului Galați, Constantin Ținc, m.p.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 5/1894-1904, f. 478-479.

Original, dim. 12×16,50 cm.

114. 1905 septembrie 28, Galați. Scrisoare de mulțumire a Comunității Elene din Galați adresată executorilor testamentari ai doctorului Aristide Serfioti, pentru donația făcută în bani Bisericii și Școlii Elene.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 56.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., filigran, sigiliul rotund, în tuș albastru, al Comunității Elene din Galați, diam. 25 mm., cu legenda: „ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΝ ΓΑΛΑΖΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΣ”, limba greacă.

115. 1905 octombrie 7, Galați. Scrisoare de mulțumire a Societății de Binefacere „Alinarea” adresată surorilor doctorului Aristide Serfioti pentru donația testamentară făcută de fratele lor. În textul scrisorii se menționează hotărârea luată de Comitetul societății ca „portretul ilustrului donator să se așeze în sala de onoare”.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 39.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., difolio, filigran.

116. 1905 octombrie 7, Galați. Proces-verbal întocmit ca urmare a ședinței extraordinare a Societății Medicale din Galați, întrunită la Hotel „Splendid”, în vederea îndeplinirii articolului al XIII-lea din testamentul doctorului Aristide Serfioti: „*Instrumentele mele se vor împărți prin sorți iubiților mei confrăți, ca amintire a bunei armonii ce am dus împreună*”.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 42-43.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., difolio, filigran.

117. 1905 octombrie 27, Sinaia. Decret Regal prin care Facultatea de Medicină din București este autorizată să primească legatul lăsat prin testamentul doctorului Aristide Serfioti, constând în suma de 40.000 lei, din care urma să se instituie un premiu anual, acordat autorului celei mai merituose lucrări medicale.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 30.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., difolio, filigran.

118. 1905 noiembrie 15, Atena. Scrisoare de mulțumire a Societății Literare Parnassos pentru donația testamentară a doctorului Aristide Serfioti (10.000 de drahme).

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 49.

Original, hârtie, dim. 21×27,50 cm., difolio, filigran, sigiliul rotund, în tuș negru, al Societății Literare Parnassos, diam. 28 mm., cu legenda: „ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ, ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ”, limba greacă.

119. 1906 ianuarie 5, Galați. Scrisoare de mulțumire adresată d-nei Elena Gheorgandopol de către Comitetul Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” pentru donația făcută.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 176.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., filigran.

120. 1906 martie 2, Galați. Scrisoare de mulțumire a Societății Medicale din Galați adresată surorii doctorului Aristide Serfioti, Elena Gheorgandopol, pentru mobilierul și cărțile oferite de fratele acesteia.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 36.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm.

121. **1906 aprilie 15, Galați.** Scrisoare de mulțumire a conducerii Liceului „Vasile Alecsandri” adresată Elenei Gheorgandopol, pentru donația în cărți făcută prin testamentul fratelui ei.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 45-46.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., difolio, filigran.

122. **1906 noiembrie, Filești.** Proces-verbal întocmit de Primăria comunei Filești, plasa Brateș, județul Covurlui, ca urmare a punerii în practică a punctului al XII-lea din testamentul doctorului Aristide Serfioti: „*În fiecare an se vor înzestra două fete sărace din comuna Filești, cu preferință din Calica, care fete se vor mărita cu plugari, dându-li-se o pereche de boi, o vacă și un plug bun. Această zestre se va da pe câtă vreme surorile mele vor fi în viață*”.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 2/1828-1928, f. 62.

Original, hârtie, dim. 21×34 cm., filigran, sigiliul rotund, în tuș albastru, al Comunei Filești, 1883, diam. 25 mm., cu legenda: „REGATUL ROMÂNIEI, JUDEȚUL COVURLUI, PLASA SIRET, COMUNA FILESCI, 1883”.

123. **1925 august 10, Galați.** Adresă prin care Inspectoratul General Sanitar Galați aduce la cunoștința Comitetului Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” că ministerul de resort a aprobat propunerea de a construi o secție O.R.L. în cadrul acestei unități spitalicești.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 14/1897-1932, f. 422.

Original, hârtie, dim. 15,50×21 cm.

124. **1932 aprilie 3, Galați.** Proces-verbal prin care Prea Sfinția Sa, D. Cosma, Episcopul Dunării de Jos, președintele Comitetului Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”, precum și ceilalți membri, își exprimă acordul ca Spitalul de Copii să poarte numele „Dr. Aristide Serfioti”.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 14/1897-1932, f. 402.

Original, dim. 29,50×33,50 cm.

125. **1932 iunie 4, București.** Adresa Ministerului Muncii Sănătății și Ocrotirilor Sociale către Comitetul Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”, prin care este înștiințat că ministerul a luat decizia ca secția pentru boli de copii să se numească în viitor „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”.

S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 14/1897-1932, f. 401.

Original, dim. 29,50×19 cm., sigiliul rotund, în tuș negru, al Ministerului Muncii Sănătății și Ocrotirilor Sociale, diam. 28 mm., cu legenda: „MINISTERUL MUNCII SĂNĂTĂȚII ȘI OCROT. SOCIALE, BUCUREȘTI”.

Corespondența și fotografiile unor personalități de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea păstrate în colecția „Doctor Aristide Serfioti (1828-1905)”

126. **<1850-1854, Galați>.** Costache Negri (1812-1876), patriot român, scriitor și om politic.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 77.

Original, dim. 5,20×8,50 cm.

127. **1854 octombrie 13, Iași.** Scrisoarea lui Costache Negri către doctorul Aristide Serfioti prin care îi mulțumește pentru suvenirul trimis și generozitatea manifestată. Semnatar C. Negri, m.p.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 89.
Original, hârtie, dim. 13×20,50 cm., difolio, filigran.

128. **1877. Ducele Serghei Maximilianovici, prinț de Leuchtenberg.**
S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 11/1864-1911, f. 193.
Original, dim. 10,20×13,80 cm., fotograf Bergomasco.

129. **<1885-1890, București>. Lascăr Catargiu (1823-1899),** om politic, fondator și președinte al Partidului Conservator. A ocupat funcția de Prim-ministru și ministru de Interne.
M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 107.
Original, dim. 11×16,20 cm., fotograf Fr. Mandy.

130. **1890 februarie 2/14, București.** Scrisoarea lui Lascăr Catargiu, ministru de Interne, adresată doctorului A. Serfioti, prin care îi aduce la cunoștință bolile de care suferea, solicitându-i totodată un sfat din perspectivă medicală. Semnatar L. Catargiu, m.p.

M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 109.
Original, hârtie, dim. 24,60×36,50 cm., difolio, filigran.

131. **1893, Galați.** Bal dat în onoarea Regelui Carol I cu ocazia vizitei la Galați, în salonul bancherului August Dall'Orso.
M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 19.
Original, dim. 4,70×9 cm.

132. **<1890-1894>. Doamna Elena Cuza (1825-1909).**
M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 96.
Original, dim. 5,70×8,70 cm.

133. **1894 decembrie 8, Ruginoasa.** Scrisoarea Doamnei Elena Cuza către doctorul Aristide Serfioti, prin care îi aduce la cunoștință faptul că a depus în contul Băncii Naționale <a României> suma de 1.000 de franci, sumă pe care Elena Cuza o depunea anual în vederea întreținerii Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”. Semnatar E. Cuza, m.p.
M.N.I.R., colecția „*Manuscrise și Tipărituri I*”, nr. inv. 106.107, f. 113.
Original, hârtie, dim. 12,50×20,20 cm., difolio, filigran.

134. **1894, <Galați>. Virgil G. Poenaru, primarul orașului Galați.**
S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 14/1897-1932, f. 175.
Original, dim. 11,50×16 cm.

135. **1895, Galați. Constantin Ressu, primarul orașului Galați.**
S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 14/1897-1932, f. 11.
Original, dim. 10×13,50 cm., fotograf G. Maksay.

136. **1902, Galați. Mihai G. Orleanu, primarul orașului Galați.**
S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 14/1897-1932, f. 232.
Original, dim. 14×8,90 cm., fotograf G. Maksay.

137. **1925, Galați. Ștefan H. Ștefan, primarul municipiului Galați.**
S.J.A.N.G., colecția „*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*”, vol. 14/1897-1932, f. 415.
Original, dim. 10×14 cm., fotograf G. Maksay.

138. 1930, Galați. P.S. Cosma Petrovici, Episcopul Dunării de Jos, președintele Comitetului Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 14/1897-1932, f. 9.

Original, dim. 16,90×22,50 cm., fotograf G. Maksay.

139. Galați. Nicolae Stavrescu, medic șef al orașului Galați, medic primar al Secției a III-a Contagioși a Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” (1908-1913) și membru al comitetului spitalului menționat.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 14/1897-1932, f. 314.

Original, dim. 9,80×14 cm., fotograf G. Maksay.

140. Galați. Alexandru Carnabel, medic primar al Spitalului „Sfântul Spiridon” din Galați.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 14/1897-1932, f. 317.

Original, dim. 9,80×14 cm., fotograf G. Maksay.

141. Galați. Alexandru Nestor Macellariu, medic primar al Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 14/1897-1932, f. 340.

Original, dim. 8,50×13,50 cm., fotograf G. Maksay.

142. Carte de vizită a medicului Alexandru Nestor Macellariu.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 11/1864-1911, f. 2.

Original, dim. 5,50×10,50 cm.

143. Galați. Nicolae Livescu, medic primar al Serviciului Medical din cadrul Primăriei municipiului Galați și medic șef al Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 14/1897-1932, f. 412.

Original, dim. 10,50×14 cm.

144. Galați. Viorel Popescu, inspector general sanitar, directorul Regiunii a V-a Sanitară Galați.

S.J.A.N.G., colecția „Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)”, vol. 14/1897-1932, f. 418.

Original, dim. 8,50×13,50 cm., fotograf G. Maksay.

145. Regina Elisabeta a României (1843-1916).

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 94.

Original, dim. 5,70×8,70 cm.

146. Ion C. Brătianu (1821-1891), personalitate marcantă a vieții politice din România în veacul al XIX-lea.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 32.

Original, dim. 18×12,5 cm.

147. Mihail Kogălniceanu (1817-1891), om politic, diplomat, istoric, scriitor, jurnalist și președinte al Academiei Române.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 52.

Original, dim. 10×14,50 cm.

148. **1905 decembrie 1, Atena.** Invitație prin care președintele Cercul Filologic „Parnasos”, Tim. A. Argiropoulos, roagă membrii grupului să ia parte la parastasul marelui filantrop Aristide Serfioti, oficiat în Biserica „Sfântul Gheorghe”.

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 139.

Original, hârtie, dim. 21×27,50 cm., difolio, limba greacă.

149. **1905 iulie 30, Galați.** Articolul *În memoria d-rului Serfioti*, publicat în ziarul „Galații”, nr. 165 (anul XXIV).

M.N.I.R., colecția „Manuscrise și Tipărituri I”, nr. inv. 106.107, f. 145.

Original, hârtie, dim. 27×41cm., difolio.

150. **2003 noiembrie 4, Galați.** Adresa Direcției Județene Galați a Arhivelor Naționale către Mariana-Delia Pohrib, prin care instituția aduce mulțumiri pentru contribuția adusă la îmbogățirea Fondului Arhivistic Național, prin completarea fondului personal „Aristide Serfioti” cu un nou volum de documente, care conține documente date în secolul al XVII-lea.

151. Volum din colecția „Dr. Aristide Serfioti”, aflată în păstrare la Serviciul Județean Galați al Arhivelor Naționale, care în prezent numără 21 de volume, ultimul preluat în 2003.

In memoriam.

**Activități comemorative desfășurate la centenarul morții doctorului Aristide Serfioti,
iulie 2005**

Biserica „Sfânta Treime” Galați, cartierul Filești.

Spitalul de Psihiatrie „Elisabeta Doamna” Galați.

Expoziția organizată de Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Galați și găzduită de Centrul Cultural „Dunărea de Jos” Galați.

Articole apărute în presa gălățeană.

Dr. Aristide Serfioti's family

1. Dr. Aristide Serfioti (1828-1905).

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 2/1828-1928, l. 6.

Original, size 10×13.6 cm, photographer F. Hild.

2. 1890. Doctor Aristide Serfioti's family: parents, wife, sister and brother-in-law.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 1/1819-1937, l. 13.

Original, size 20.5×17.5 cm.

3. Dr. Aristide Serfioti at his desk.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 21/1631-1929, l.1.

Original, size 9.7×13.3 cm.

4. Dr. Aristide Serfioti (1828-1905).

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 11/1864-1911, l. 2.

Original, size 10.2×13.7 cm, photographer G. Maksay.

5. Mrs Avracomy Serfioti (1836-1885), Doctor Aristide Serfioti's wife.

M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints I*" Collection, inv. no. 106.107, l. 115.

Original, size 7.2×4.7 cm.

6. Mrs Avracomy Serfioti (1836-1885), Doctor Aristide Serfioti's wife.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 2/1828-1928, l. 196.

Original, size 5.4×9.3 cm, photographer E. Carrez.

7. Dr. Aristide Serfioti (1828-1905).

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 11/1864-1911, l. 334.

Original, size 10.2×14.5 cm, photographer M. Spirescu.

8. February 17, 1853 Galați. Invitation to the wedding of Aspasia, Dr. Aristide Serfioti's niece, with cu George Alexaky.

M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints I*" Collection, inv. no. 106.107, l. 49.

Original, paper, size 12.5×20.2 cm, French

9. January 10, 1866, Galați. Certificate of death of Chiriac Serfioti, Dr. Aristide Serfioti's father.

M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints I*" Collection, inv. no. 106.107, l. 50.

Original, paper, size 12.5×20.2 cm, difolio, watermark, round blue ink seal of the Registrar of Galați, diam. 28 mm, caption: THE UNITED ROMANIAN PRINCIPALITIES. GALAȚI REGISTRAR.

10. 1885, Galați. Faire-part on the occasion of Mrs Avracomy Serfioti's funerals, deceased on August 23 / September 4, 1885 in Wien, aged 49.

M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints I*" Collection, inv. no. 106.107, l. 51.

Original, paper, dim. 21×26.5 cm., difolio, watermark, printed, J. Schenk Typo-Lithography.

11. **July 25, 1905, Galați.** Certificate of death of Dr. Aristide Serfioti.
S.J.A.N.G., *"Vital Records of Galați County - Galați Town Hall" Collection*, file 10/1905. I. 133.
Original, paper, size 35×21 cm.

The family house of Dr. Aristide Serfioti

12. **August 22, 1862, Galați.** The Deed of Permanent Sale by which Dr. Aristide Serfioti buys the house on Mihai Vodă Street (24 Mihai Bravu Str.) from Dr. Abegg.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 21/1631-1929, I. 5.

Original, paper, size 29.5×39 cm., dif olio, watermark, round blue ink seal of the Vice-Consulate of Prussia in Galați, diam. 21mm, caption: "† KOENIGL. PREUSSISCHES VICE-CONSULAT ZU GALATZ" and the oval black ink seal of Covurlui County Court, 1858, diam. 32 mm, caption: "THE UNITED PRINCIPALITIES. COVURLUI COUNTY COURT. 1858".

13. **February 1885, Galați.** The foundation plan of Dr. Aristide Serfioti's houses.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 21/1631-1929, I. 17.

Original, size 42.5×56.5 cm.

14. **<1928-1929>, Galați.** Dr. Aristide Sefioti's house (24 Mihai Bravu Str.).

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 21/1631-1929, I. 17.

Original, size 17×22.2 cm, photographer G. Maksay.

15. **<1928-1929>, Galați.** The garden in the yard of Dr. Aristide Serfioti's house (24 Mihai Bravu Str.).

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 21/1631-1929, I. 3.

Original, size 17×22 cm, photographer G. Maksay.

16. **<1928-1929>, Galați.** Princess Elena's visit to "The friends of young girls" Home set up in Doctor Serfioti's house.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 21/1631-1929, I. 18.

Original, size 17×22.4 cm, photographer G. Maksay.

17. **<1928-1929>, Galați.** Princess Elena's visit to "The friends of young girls" Home set up in Doctor Serfioti's house.

M.I.GL., *"Contemporary History" Collection*, inv. no. 19.260.

Original, size 17×22 cm., photographer G. Maksay. To check sizes.

18. **<1928-1929>, Galați.** Princess Elena's visit to "The friends of young girls" Home set up in Doctor Serfioti's house.

M.I.GL., *"Contemporary History" Collection*, inv. no. 19.261.

Original, size 17×22 cm, photographer G. Maksay.

Wills

19. **August 23, 1903, Galați.** Doctor Aristide Serfioti's holograph will.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 2/1828-1928, I. 8-9.

Original, paper, size 20×34 cm, torn at the folds, difolio, watermark.

20. **December 12, 1923, Galați.** Mrs Elena Gheorgandopol's will, Dr. Serfioti's sister S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" *Collection*, vol. 2/1828-1928, f. 255.
Copy, paper, size 21×33.5 cm, difolio.

**"Holly Trinity" Church, Filești (Galați)
and the family vault of Dr. Aristide Serfioti**

21. **1854, Filești.** Engraving on the frontispiece of the „Holly Trinity” church, from Filești, Galați county.

22. **1854, Filești.** The Founders Book of the „Holly Trinity” church, from Filești, triptych, icon. Among the founders, we can find the priest Zaharia and his wife, Soltana.

23. The plan of the vault in Filești belonging to Serfioti family.
S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" *Collection*, vol. 1/1819-1937, l. 51.
Original, cloth-lined paper, size 27×36 cm.

24. **2011, Galați.** Serfioti's family vault, placed inside the „Holy Trinity” church.

25. **2011, Galați.** Serfioti's family vault, tombstone.

26. **1930, Filești.** The steeple from the park of Filești-Calica estate.
S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" *Collection*, vol. 1/1819-1937, l. 47.
Original, size 17×22.50 cm, photographer G. Maksay.

27. **2011, Galați.** The „Holy Trinity” church, Filești.

28. **1930, Filești.** The place where the annual fair was held in Calica (Filești). In the background, the Church and the Vault of Serfioti family, to the right the family's mansion.
S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" *Collection*, vol. 1/1819-1937, l. 33.
Original, size 17×22.50 cm, photographer G. Maksay.

29. **1930, Filești.** The mansion from Filești-Calica estate.
S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" *Collection*, vol. 1/1819-1937, l. 48.
Original, paper 17×22.50 cm, photographer G. Maksay.

**Documents concerning Filești-Calica estate, Dr. Aristide Serfioti's property
(title deeds, arrangement works)**

30. **August 22, 1631 (7139), Filești.** Document given by Ion Carapoșona, *șoltuz* (town leader in the Middle Ages), along with the 12 *pârgari* (members of the administrative council of the town) of Bârlad, to merchant Maștei Roșca, as a proof that the latter bought a part of Filești village, Covurlui County.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" *Collection*, vol. 21/1631-1929, l. 26.
Original, paper, size 19×32 cm, torn at folds, missing parts, smoke seal of Bârlad Borough.

31. **August 22, 1631 (7139), Filești.** Document given by Ion Carapoșna, *șoltuz*, along with the 12 *pârgari* of Bârlad, to merchant Maștei Roșca, as a proof that the latter bought a part of Filești village, Covurlui County.

S.J.A.N.G., "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection, vol. 21/1631-1929, I. 30.

Copy, paper, size 23×34 cm, difolio, watermark.

32. **<February 21, 1643 - October 12, 1646, Bârlad >.** The bourgeois of Bârlad state that they witnessed the complaint concerning Călina, Gavrilă Roșca's daughter, and Enache, regarding Filești estate.

S.J.A.N.G., "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection, vol. 21/1631-1929, I. 93.

Copy, paper, size 23×34 cm, difolio, watermark.

33. **June 4, 1646 (7154), <Iași>.** Copy from Vasile Vodă's property concerning the census carried out in Filești village.

S.J.A.N.G., "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection, vol. 21/1631-1929, I. 95.

Original, paper, size 20×31.50 cm, watermark, torn at folds.

34. **<March 3, 1658 - November 2, 1659, Iași >.** The book of Gheorghe Ghica, voivode of Moldova, judging the cause of Precup Pârvul, Gligorie Roșca's son-in-law, and of his sister-in-law, Vasilica *postelniceasa* (wife of a member in the Royal Council), Gligorie Roșca's daughter, against Gavrilă Covrig and his sister, Ana, Nastasia's sons and others, for Filești village, Covurlui County, at Cătușa mouth.

S.J.A.N.G., "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection, vol. 21/1631-1929, I. 20.

Original, paper, size 27×41.50 cm, difolio, watermark, torn and stained, brown ink, middle royal seal, diam. 5.5 cm., stamped with: „†ІѠ ГѠѠ<р>гѠе воевода. Божією милостію. господарь Земле Молдавскої († I, Voivode Gheorghe Ghica, with the blessing of God, Lord of Moldova).

35. **July 25, 1659 (7167), Iași.** The book of Gheorghe Ghica, voivode of Moldova, judging the cause of Vasilica *postelniceasa*, daughter of Gligorie Roșca, granddaughter of Maștei Roșca of Bârlad, and of her brother in law, Pârvul, with Ana and her brother, Gavril, and with others, for Filești village.

S.J.A.N.G., "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection, vol. 21/1631-1929, I. 32.

Original, paper, size 20.6×29.30 cm, difolio, watermark, fallen red wax seal.

36. **February 14, 1669 (7178), Iași.** Document in which Necula, Dumitru and Toma from Filești village declare that they are the neighbours of Ștefan *comisul* (the person in charge with the upkeep of the stables and of the horses owned by the Court), fact certified as well by the high officials of the Royal Council: Miron Costin, *vel vornic* (minister of Justice).

S.J.A.N.G., "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection, vol. 21/1631-1929, I. 96.

Original, paper, size 20.50×30 cm, difolio, watermark.

37. **May 15, 1717(7225), <Iași>.** Document given by Enache Pârvul to his uncle, former *mare spătar* (commander-in-chief of the army in the absence of the Lord), in which he confirms that he sold to the latter, along with his brother, Ștefan Pârvu and their mother, Zânica, half of Filești village, Covurlui County.

S.J.A.N.G., "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection, vol. 21/1631-1929, I. 22.

Original, paper, size 28.30×41.70 cm, difolio, watermark.

38. **June 7, 1777 (7285), <Iași>.** Book which establishes boundaries, elaborated upon the order of Grigore Alexandru Ghica, Lord of Moldova, for Filești estate, Covurlui County, owner Iordachi Ghica hetman.

S.J.A.N.G., "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection, vol. 21/1631-1929, I. 34.

Original, paper, size 30.50×44.30 cm, difolio, watermark.

39. **December 1, 1847 (7355), <Galați>.** Communication of I<ancu> Fote and others to Iancu Ghica, *postelnic* (minister of Foreign Affairs), concerning the environment of Filești estate.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 21/1631-1929, l. 47.

Original, paper, size 19.50×33.50 cm, watermark.

40. **May 15, 1865, Iași.** Lease document for a land situated in Galați, Cărămidăriei slum, granted to Doctor Aristide Serfioti by the General Vestry of the Hospitals and Asylums of St. Spiridon House of Iași.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 11/1864-1911, l. 22.

Original, paper, size 21×34 cm, round blue ink seal, of <St. Spiridon> Vestry(?), 1848, diam. 32 mm, caption: "† <SAINT SPIRIDON VESTRY >.1848".

41. **April 24, 1865, Filești.** Protocol for appropriating land to the peasants of Filești.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 11/1864-1911, l. 47-48.

Copy, paper, size 21×34 cm, difolio, watermark, round black ink seal, of Filești Hall, 1866, diam. 26 mm, caption: "DIST. COVURLUI PL. SIRETU, PRIM. COM. FILESCII, 1866".

42. **May 19, 1870, Galați.** Decision of Covurlui Court regarding the expropriation of the land necessary for building Filești station.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 11/1864-1911, l. 65-66.

Copy, paper, size 21×34 cm, difolio, round blue ink seal, diam. 26 mm., illegible.

43. **1889.** The plan which establishes the boundaries between Brăila domain and Filești estate, Covurlui County, property of Dr. Aristide Serfioti.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 11/1864-1911, l. 133.

Original, cloth-lined paper, size 50.50×66.20 cm, round violet ink seal of the engineer which set the boundaries, 1889, diam. 31mm, caption: "ROMANIA. STATE ENGINEER in CHARGE WITH SETTING THE BOUNDARIES".

44. **1890, Bucharest.** The book which establishes the boundaries between Brăila domain and Filești estate, Covurlui County, property of Dr. Aristide Serfioti

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 11/1864-1911, l. 126-131.

Original, paper, size 23×14 cm, round violet ink seal of the engineer which set the boundaries, 1889, diam. 31mm, caption: "ROMANIA. STATE ENGINEER in CHARGE WITH SETTING THE BOUNDARIES", printed, Commercial Typo-Lithography.

45. **1893, <Filești>.** Draft of Calica Park.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 11/1864-1911, l. 287.

Concept, size 21×34 cm.

46. **June 28, 1904, Galați.** Contract entered between Aristide Serfioti and A. Grünberg from Focșani, through which the latter was undertaking to build a well with drinking fountain in the park of Filești estate.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 11/1864-1911, l. 261.

Original, paper, size 21×34 cm, watermark.

47. **October 4, 1904, Galați.** Receipt which attests that A. Grünberg received the sum of 440 lei for the work carried out in Serfioti Park.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 11/1864-1911, l. 262.

Original, paper, size 10×14.50 cm, printed, Fredmann Typo-Lithography.

48. 1904, <Focșani>. The plan of the well and drinking fountain to be built in Serfioti Park.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 11/1864-1911, l. 263.

Original, cloth-lined paper, size 38.50 × 47.20 cm, ink oval seal of plumber A. Grünberg from Focșani, diam. 34mm, caption: "A. Grünberg, Focșani, water plumber".

49. June 5, 1909, Galați. Contract entered between Elena Gheorgandopol, Dr. Aristide Serfioti's sister and Ispas Rafail, for building a dam for the protection of the estate and of Filești village against flooding.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 11/1864-1911, l. 272.

Original, paper, size 21×34 cm, difolio, watermark, dry stamp, ink round seal of the General External Service of Finances, diam. 28 mm, caption: "THE GENERAL EXTERNAL SERVICE OF FINANCES. COVURLUI COUNTY".

50. February 17, 1912, Galați. The lease contract of Filești - Calica estate, entered between Elena Gheorgandopol and Dimitrie Stamatide, for the years 1908-1913.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 2/1828-1928, l. 243-244.

Copy, paper, size 21×34 cm.

51. August 1918, Galați. Excerpt from book establishing the boundaries between Movileni estate, the property of Drăgănescu brothers and Filești - Calica - Barboși estate, property of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Establishments, after Dr. Aristide Serfioti's death.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 1/1819-1937, l. 131.

Original, paper, size 21×34 cm, difolio, watermark, dry stamp.

52. January 25, 1919, Filești. Protocol drawn up by the Committee for the Expropriation of Covurlui County, regarding the expropriation of Filești estate

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 2/1828-1928, l. 246.

Copy, paper, size 21×34 cm, round violet ink seal of the General External Service of Finances, diam. 28 mm, caption: "THE GENERAL EXTERNAL SERVICE OF FINANCES. COVURLUI COUNTY".

53. <1927, Galați>. Draft of the layout of the lands offered from Filești estate to the Ministry of War, through the Headquarters of Focșani-Nămoloasa-Galați Reinforced Region.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 1/1819-1937, l. 149.

Copy, cloth-lined paper, size 34×43 cm.

54. July 16, 1927, Galați. State of the medical deposit of Barboși Army Corps 3.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 1/1819-1937, l. 154.

Copy, cloth-lined paper, size 41×64 cm.

55. August 5, 1927, Filești. Protocol prepared upon the application of the division line for the expropriated part of Filești estate, property of Serfioti family.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 2/1828-1928, l. 270.

Copy, paper, size 21×34 cm.

56. 1930, Barboși. View of Filești - Calica estate from Siret, Barboși station.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 1/1819-1937, l. 60.

Original, size 16.50×22.50 cm, photographer G. Maksay.

57. 1930, Barboși. Barboși estate near its boundary with Movileni estate.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 1/1819-1937, l. 64.

Original, size 16.50×22.50 cm, photographer G. Maksay.

58. **1930, Barboși.** View of the vineyard path form Barboși to Filești.
S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 1/1819-1937, l. 68.
Original, size 16.50×22.50 cm, photographer G. Maksay.

59. **1930, Filești.** General view of Filești village. The Hall and the School can be seen in the photo.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 1/1819-1937, l. 80.
Original, size 16.50×22.50 cm, photographer G. Maksay.

60. **1930, Barboși.** View of Filești - Calica estate from Siret, Barboși station.
S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 1/1819-1937, l. 88.
Original, size 16.50×22.50 cm, photographer G. Maksay.

61. **1930, Barboși.** "Ghertina" view of Barboși station, vegetable gardens and Siret river
S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 1/1819-1937, l. 93.
Original, size 16.50×22.50 cm, photographer G. Maksay.

62. **1930, Filești.** Photography of the "stagnant Siret". In the distance, the Siret and the Danube.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 1/1819-1937, l. 103.
Original, size 16.50×22.50 cm, photographer G. Maksay.

63. **1930, Filești.** Photography of the "stagnant Siret". In the distance, the Siret and the Danube.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 1/1819-1937, l. 108.
Original, size 16.50×22.50 cm, photographer G. Maksay.

64. **<1930, Galați>.** The old layout of Filești estate, property of Dr. Aristide Serfioti, former property of Iancu Ghica, Minister of Foreign Affairs, built on April 16, 1853.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 1/1819-1937, l. 116.
Copie, hârtie pânzată, dim. 57,50×85,50 cm.

65. **1937, <Galați>.** Topographic map of Filești estate from Covurlui County, built by Engineer Mihalache Mavrodin on June 30, 1819.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 1/1819-1937, l. 122.
Copy, cloth-lined paper, size 19×28,60 cm.

Professional and social recognition

66. **1838, Iași.** Excerpt from the Statutes of the Physicians' and Naturalists' Society of Moldova, authorised by the Royal Decree no. 279 of March 15, 1833.

M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints I*" Collection, inv. no. 106.107, l. 27.
Original, paper, size 21×29 cm, difolio, printed, A. Bermann Typography, Romanian-French.

67. **July 26, 1842, Pireu.** Diploma (prize) awarded at the end of the first year of gymnasium by Arsitide Serfioti. Signed by the State Secretary of the Department for the Cults and Education, Rias (?) m.p.

M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints I*" Collection, inv. no. 106.107, l. 2.
Original, paper, size 9×11.20 cm, dry stamp, Greek.

68. July 10, 1844, Athens. Communication in which the Military Headquarters of Athens brings to Dr. Serfioti's notice that he had been awarded the "Diploma of Honour".

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 62.

Original, paper, size 21×29.50 cm, round black ink seal of the Military Headquarters of the Capital City (Athens), 1844 (?), size 25 mm, caption: "ΣΤΡΑΤΙΟΤΙΚΟΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟΝ", Greek.

69. April 15, 1846, Athens. Document issued by Athens Royal Gymnasium, under no. 201, registration no. 516, certifying that Aristide Chiriac Serfioti completed all grades with the grade "well". Signatures: Head of the Hellenic Royal Gymnasium, (ss.) illegible; professors: Nicolaus Hortachis, m.p.; Ioanis Psaras, m.p.; Hristos Vafas, m.p.; P. Efstratiadis, m.p.; (ss.) illegible.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 3.

Original, paper, size 20.50×29 cm, difolio, watermark, round black ink seal of Athens Royal Gymnasium, diam. 26 mm, caption: "ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ", dry stamp, Greek.

70. April 27, 1846, Athens. Student Record of Mr. Aristide Chiriac Serfioti at the Faculty of Medicine of the Ottonian University of Athens. Signatures: rector A. Marusi, m.p.; secretary Docos, m.p.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 4.

Original, paper, size 12×16 cm, round black ink seal of the Ottonian University of the Kingdom of Greece, diam. 26 mm, caption: "†ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΕΙΟΝ ΟΘΩΝΟΣ", Greek.

71. April 1846, Athens. Document issued by the Chancellorship of the Ottonian University and by the Medical School Dean's Office to Mr. Aristide Serfioti, certifying that he successfully passed all the exams of the Medical School. Signatures: rector G.A. Mavrocordatos, m.p.; dean of the medical School, A. Rallis, m.p.; ministry of the Cults and Public Education, Pallifronas, m.p.; ministry of the Royal House and of the External Affairs, G. Glarakis, m.p.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 5.

Original, paper, size 20.50×29 cm, dry stamp, round black ink seal of the Ottonian University of the Kingdom of Greece, diam. 26 mm, caption: "†ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΕΙΟΝ ΟΘΩΝΟΣ" and round black ink seal of the Royal House, the Ministry of Interior, diam. 21 mm, caption: "MINISTERE DE LA MAISON DU ROI ET DES AFFAIRES INTERIEURES", Greek.

72. July 26, 1850, München. "Ludvig Maximilian" University of Bavaria certifies Mr. Aristide Serfioti's registration for the *Surgical Anatomy* lectures. Signature professor, doctor Schneider, m.p.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 12.

Original, paper, size 20×33.20 cm, difolio, watermark, German.

73. July 29, 1850, München. "Ludvig Maximilian" University of Bavaria certifies Mr. Aristide Serfioti's registration for the *Maternity Clinic* lectures. Signature professor, doctor Weissbrod, m.p.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 14.

Original, paper, size 20×33.20 cm, difolio, watermark, German.

74. July 29, 1850, München. "Ludvig Maximilian" University of Bavaria certifies Mr. Aristide Serfioti's registration for the *Maternity - exercises with dummies* lectures. Signature professor, doctor Weissbrod, m.p.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 15.

Original, paper, size 20×33.20 cm, difolio, watermark, German.

75. **1850 iulie 31, München.** Diploma issued by „Ludvig Maximilian” University, of Bavaria, certifying that Mr. Aristide Serfioti participated in the *Surgery Courses*. Signature professor, doctor Rothman, m.p.

M.N.I.R., „*Manuscrise și Tipărituri I*” Collection, inv. no. 106.107, l. 13.

Original, paper, size 20×33,20 cm., difolio, watermark, German.

76. **April 20, 1851, München.** Professor Doctor I. Schmidt certifies that Mr Aristide Serfioti attended the Maternity course where he acquired perfect exercise in all operations.

M.N.I.R., „*Manuscripts and Prints I*” Collection, inv. no. 106.107, l. 16.

Original, paper, size 20×34.50 cm, watermark, round red wax seal, diam. 17 mm, German.

77. **May 31, 1851, München.** Diploma of Doctor of Medicine, Surgery and Obstetrics awarded to Aristide Serfioti by the Faculty of Medicine of München “Maximilian of Bavaria”.

M.N.I.R., „*Manuscripts and Prints I*” Collection, inv. no.106.107, l. 9.

Original, paper, size 34.50×42 cm, printed, Latin.

78. **May 25, 1853, Iași.** Diploma issued by the Health Committee of Moldova to Doctor Aristide Serfioti, which grants him the right of unrestricted medical practice. Signatures: Army Inspector, chevalier N. Mavrocordat, m.p.; secretary (ss.) illegible.

M.N.I.R., „*Manuscripts and Prints I*” Collection, inv. no. 106.107, l. 18.

Original, paper, size 22.50×34.50 cm., smoke oval seal of the Health Committee of Moldova, 1840, diam. 32 mm., caption: “THE HEALTH COMMITTEE OF MOLDOVA, 1840”, Romanian, Cyrillic.

79. **January 15, 1854, Iași.** Order of the Moldavian Army for the enlistment of Aristide Serfioti as physician in Galați Battalion I. Signature colonel Mironescu, m.p.

M.N.I.R., „*Manuscripts and Prints I*” Collection, inv. no. 106.107, l. 20.

Copy, paper, size 21×34.50 cm., round black ink seal of Moldova Principality, illegible (?), 1850, diam. 29 mm, caption: “Moldova Principality, illegible (?), 1850”, Romanian, Cyrillic.

80. **May 31, 1851, München.** Doctoral thesis presented by Aristide Serfioti, topics: De Cholera Morbo, De Angina Membranacea.

M.N.I.R., „*Manuscripts and Prints I*” Collection, inv. no. 106.107, l. 9a.

Original, paper, size 20.50×24.80 cm, difolio, printed, Latin.

81. **April 20, 1861, Iași.** Diploma by which Aristide Serfioti is named extraordinary member of the Physicians’ and Naturists’ Society of Moldova. . Signature: president Cuciureanu, m.p.; secretary dr. Zisi, m.p.

M.N.I.R., „*Manuscripts and Prints I*” Collection, inv. no. 106.107, l. 26.

Original, paper, size 21×34.50 cm, dry stamp, Adolf Germann Typography.

82. **May 30, 1861, Iași.** Physicians’ and Naturalists’ Society of Moldova brings to Dr. Aristide Serfioti’s notice the award of the diploma. Signature dr. Zisi, m.p.

M.N.I.R., „*Manuscripts and Prints I*” Collection, inv. no. 106.107, l. 25.

Original, paper, size 21×34.50 cm, difolio.

83. **June 1, 1863, Sankt Petersburg.** Licence by which Alexander II, Tsar of Russia, bestows upon Dr. A. Serfioti Saint Stanislaw Order, 2nd class.

M.N.I.R., „*Manuscripts and Prints I*” Collection, inv. no. 106.107, l. 55.

Original, paper, size 21×34 cm, difolio, watermark, dry stamp.

84. **1864 (1281 H.), Constantinople.** Licence of Sultan Abdul-Aziz conferring to Dr. A. Serfioti the Medgidie Order.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 76.

Original, paper, size 36.30×55.50 cm, Osmanic Turk.

85. **March 11, 1865 (5865), Galați.** Diploma issued by the Great Master A. Carence (Patriarch 95), representative of the Masonic Order of Memphis, by which Aristide Serfioti Doctor of Medicine is promoted to the 3rd rank Master of Memphis Rite.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 41.

Original, paper, size 26×21 cm, watermark, round red wax seal of the Order of Memphis, diam. 38 mm, caption: "RITE DE MEMPHIS, LEG. MAITRE DU TEMPLE MYSTIQUE", A<uguste> Carence, m.p., French.

86. **November 4, 1865, Galați.** The note sent by the Consulate of the Austrian Empire at Galați, informing doctor Aristide Serfioti about his being awarded the Order „Iron Crown”, IIIrd rank. Signature consul Alfred Kremer, m.p.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 66.

Original, paper, size 21×34 cms., watermark, dry stamp seal, French.

87. **January 3, 1868, Paris.** Diploma issued by LE GRAND ORIENT DE FRANCE for Dr. Aristide Serfioti, certifying his promotion to the 18th rank, *Cavalier de Rose Croix* (*Knight of the Rose Croix*). Signatures: Great Master of the Order <Emile> Mellinet, m.p.; Vice Great Master of the Order, Alfred Blanche, m.p.; Delegated Members of the Council of the Order, Galibert, m.p.; Ecruchoit, m.p.; Andre Laplanche, m.p.; Drouet, m.p.; Head of the Secretariate of the Great Orient of France, Thevenot, m.p.; D. Rodocanachi, m.p.; P. Scaramanga, m.p.; F. Rodocanachi, m.p.; J. Vlachutzi, m.p.; Orator, Stavru Manto m.p.; A. Serfioti, m.p.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 39.

Original, parchment, size 24.50×35 cm, dry stamp, round blue ink seal, French.

88. **November 29, 1869, Paris.** Diploma issued by LE GRAND ORIENT DE FRANCE to Dr. Aristide Serfioti, attesting the rank of Master. Signature: Great Master of the Order, <Emile> Mellinet, m.p.; Vice Great Master of the Order, s.s. illegible; Delegated Members of the Council of the Order, Galibert, m.p.; Ecruchoit, m.p.; Drouet, m.p.; Thevenot, m.p.; P. Scaramanga, m.p.; D. Rodocanachi, m.p.; G. Reșcanu, m.p.; C. Cossitz, m.p.; F. Rodocanachi, m.p.; A. Serfioti, m.p.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 40.

Original, parchment, size 18×12.50 cm, dry stamp, round blue ink seal, illegible signature, French.

89. **February 17, 1870, <Berlin>.** Licence by which, Wilhelm I, King of Prussia, bestows upon Dr. A. Serfioti "Crown of Prussia" Order, 2nd class.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 67.

Original, paper, size 24.60×36.50 cm, dry stamp, illegible signature.

90. **October 11, 1871, Constantinople.** Communication of the Imperial Medical Society of Constantinople by which Dr. Aristide Serfioti is designated correspondent member.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 28.

Original, paper, size 20.50×27.20 cm, difolio, watermark, round blue ink seal of the Imperial Medical Society of Constantinople, diam. 32 mm, caption: "LA SOCIÉTÉ IMPÉRIALE DE MÉDECINE DE CONSTANTINOPLE", French.

91. October 11, 1871, Constantinople. Diploma of correspondent member of the Imperial Medical Society of Constantinople awarded to Doctor Aristide Serfioti.

M.N.I.R., *"Manuscripts and Prints I" Collection*, inv. no. 106.107, l. 29.

Original, paper, size 41×51 cm, round blue ink seal of the Imperial Medical Society of Constantinople, diam. 32 mm, caption: "LA SOCIÉTÉ IMPÉRIALE DE MÉDECINE DE CONSTANTINOPLE", French.

92. September 29, 1872, Rome. Licence by which Victor Emmanuel II, King of Italy, bestows upon Dr. A. Serfioti "Crown of Italy" Order, rank of Knight.

M.N.I.R., *"Manuscripts and Prints I" Collection*, inv. no. 106.107, l. 71

Original, paper, size 21×34 cm, dry stamp, Italian.

93. September 14, 1874, Athens. Licence by which King George I of Greece bestows upon Dr. A. Serfioti the "Redeemer" Order, rank of Knight. Signature King George I of Greece, m.p.

M.N.I.R., *"Manuscripts and Prints I" Collection*, inv. no. 106.107, l. 64.

Original, paper, size 29.50×38 cm, Greek.

94. Visiting card of Doctor Aristide Serfioti.

M.N.I.R., *"Manuscripts and Prints I" Collection*, inv. no. 106.107, l.1.

Original, paper, size 12×4 cm., French.

95. July 11, 1877, Galați. The protocol by which the General Help Committee merges with the Red Cross Committee for raising funds and material support for Romanian soldiers wounded in the Independence War.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 2/1828-1928, l. 122.

Original, paper, size 19.50×33 cm, watermark.

96. March 3, 1878, Bucharest. Licence by which King Carol I of Romania, awards to Dr. Aristide Serfioti the rank of Officer of the Order "Crown of Romania". Signatures: King Carol I, State Secretary Minister at the Department of the External Affairs, M. Kogălniceanu, m.p.

M.N.I.R., *"Manuscripts and Prints I" Collection*, inv. no. 106.107, l. 55.

Original, paper, size 21×34 cms, watermark, dry stamp seal.

97. May 7, 1879, Bucharest. Decree no. 1047/1879, which approves the Statues of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 14/1897-1932, l. 4.

Copy, paper, size 14×33.50 cm.

98. January 1, 1880. Medal awarded to Doctor Aristide Serfioti by the French Charity Society for the services provided to the community.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 2/1828-1928, l. 4.

Photocopy, size 8.40×12.80 cm, photographer E. Carrez.

99. February 7, 1880, <București>. Certificate issued by the Pensions Office Committee which attests the capacity of pensioner of Dr. Aristide Serfioti.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 11/1864-1911, l. 4.

Original, paper, size 17×32.10 cm, watermark, round blue ink seal of the Pensions Office Committee, diam. 32 mm, caption: "ROMANIA. PENSIONS OFFICE COMMITTEE".

100. **December 24, 1882, Bucharest.** Licence by which King Carol I of Romania, awards to Dr. Aristide Serfioti the rank of Commander of the Order "Crown of Romania". Signatures: King Carol I; ministry Secretary of State for the Home Department, G. Chițiu, m.p.; State Secretary Minister at the Department of the External Affairs, D. A. Sturdza, m.p.; Head of the Service N.A. Zottescu, m.p.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 55.

Original, paper, size 21×34 cms, watermark, dry stamp seal.

101. **December 13, 1884, Galați.** Protocol drawn up by the members of the Founder Committee of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital on the occasion of the analysis of the hospital activity for the first five years. The document specifies that hospital activity was more than satisfying and, consequently, the Right Reverend Administrator Ion Severin, Dr. Aristide Serfioti and G. Rășcanu are appointed administrators and leaders for their whole life.

S.J.A.N.G., "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection, vol. 2/1828-1928, l. 150.

Copy, size 21×34 cm.

102. **1889, Galați.** Income and expenditure account of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital for the tax year 1888-1889.

S.J.A.N.G., "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection, vol. 2/1828-1928, l. 157.

Copy, size 32.10×37 cm.

103. **May 10, 1891, Bucharest.** Licence by which King Carol I of Romania, awards to Dr. Aristide Serfioti the rank of Commander of the Order "Crown of Romania". Signatures: King Carol I, Ministry of the Foreign Affairs Chancellor of the Orders, C. Esarcu, General Secretary of the Department of the External Affairs, V. Ciumara (?), m.p.; Head of the Service F.C. Elenescu, m.p.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 56.

Original, paper, size 21×34 cms, watermark, dry stamp seal.

104. **1892 (1309 H.), Constantinople.** Licence of Sultan Abdul-Aziz conferring to Dr. A. Serfioti the Osmanie Order.

M.N.I.R., "Manuscripts and Prints I" Collection, inv. no. 106.107, l. 75.

Original, paper, size 36.30×55.50 cm, Osmanic Turk.

105. **May 27/8, 1892, Galați.** Calica Article, published in Galații Newspaper, which refers to the popular and religious celebrations which take place in Filești for the Saint Trinity Day.

S.J.A.N.G., "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection, vol. 11/1864-1911, l. 91.

106. **November 1, 1892, Filești.** Publication of Filești Hall which informs the inhabitants of the locality that they have the obligation to unbury the dead from the old cemetery next to St. Trinity Church and to bury them in the new cemetery. Burials have not been performed in the cemetery of the St. Trinity Church since 1885.

S.J.A.N.G., "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection, vol. 11/1864-1911, l. 292.

Original, paper, size 21×34 cm, difolio, watermark, round blue ink seal of Filești, 1883, diam. 25 mm, caption: "REGATUL ROMÂNIEI, JUDEȚUL COVURLUI, PLASA SIRET, COMUNA FILESCI, 1883" (Kingdom of Romania, Covurlui County, Siret, Filești locality).

107. **November 2, 1893, Galați.** Letter of Dr. Aristide Serfioti, Vice-President of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital by which he thanks to Elena Cuza for the donation made to the hospital.

S.J.A.N.G., "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection, vol. 10/1861-1932, l. 4.

Copy, paper, dim. 21×34 cm.

108. **January 25, 1894, Galați.** The protocol presented to the Communal Council of Galați town supporting and arguing the need for a new building for Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană" Hospital on Traian Street.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 14/1897-1932, l. 184-188.

Original, size 21×33.50 cm.

109. **January 19, 1895, Galați.** The report of Mayor Constantin Ressu, presented in the meeting of the Communal Council of Galați town in which he supports and argues the conclusion of an agreement with Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital, according to which the patients from the Communal Hospital are to be transferred to this hospital facility, the Municipality bearing the upkeep of 60 beds.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 14/1897-1932, l. 46-47.

Copy, paper, size 21×34 cm.

110. **April 24, 1899, <Galați>.** The schedule of the horse races organised by Regiment 6 Roșiori. The winners earned the prizes: "Fulger", "Galați", "Filești" and "Barboși".

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 11/1864-1911, l. 62-63.

Original, paper, size 17×20.80 cm, difolio.

111. **May 17, 1900, Bucharest.** Licence by which King Carol I of Romania, awards to Dr. Aristide Serfioti the rank of Great Officer of the Order "Crown of Romania". Signatures: King Carol I, Ministry of the Foreign Affairs Chancellor of the Orders, I. N. Lahovary, m.p.; Head of the Service, O.I. Lenș, m.p.

M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints I*" Collection, inv. no. 106.107, l. 57.

Original, paper, size 21×34 cms, watermark, dry stamp seal.

112. **March 30, 1901, Bucharest.** Statute of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital of Galați, sanctioned by the High Royal Decree no. 1486/1901.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 2/1828-1928, l. 181

Copy, paper, size 21×34 cm, watermark.

113. **1904, Galați.** Elector books for colleges I, Commune, Chamber and Senate.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 5/1894-1904, l. 478-479

Original, size 12×16.50 cm.

114. **September 28, 1905, Galați.** Thank you letter of the Greek Community of Galați addressed to the executors of Dr. Aristide Serfioti, for the donation made to the Greek Church and School.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 2/1828-1928, l. 56.

Original, paper, size 21×34 cm, watermark, round blue ink seal of the Greek Community of Galați, diam. 25 mm, caption: "ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΝ ΓΑΛΑΖΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΣ", Greek.

115. **October 7, 1905, Galați.** Thank you letter of "Alinarea" (Alleviation) Charity Society addressed to Dr. A. Serfioti's sisters for the testamentary donation made by their brother. The letter refers to the decision taken by the Committee of the Society to "place the portrait of the illustrious donator in the hall of honour".

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 2/1828-1928, l. 39.

Original, paper, size 21×34 cm, difolio, watermark.

116. October 7, 1905, Galați. Minutes of the Extraordinary Meeting of the Medical Society of Galați held at "Splendid" Hotel, in view of the fulfilment of art. XIII of Dr. Aristide Serfioti's will: *"My instruments will be shared, by toss, among my dear colleagues, in memory of the peaceful life we had together"*.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 2/1828-1928, l. 42-43.

Original, paper, size 21×34 cm, difolio, watermark.

117. October 27, 1905, Sinaia. Royal Decree which authorises the Faculty of Medicine of Bucharest to receive the legacy left by Doctor Aristide Serfioti, consisting in the sum of 40,000 lei, meant to serve as an annual prize for the most deserving medical papers.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 2/1828-1928, l. 30.

Original, paper, size 21×34 cm, difolio, watermark.

118. November 15, 1905, Athens. Thank you letter of Parnassos Literary Society for the testamentary donation (10,000 drachmae) of Dr. Aristide Serfioti.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 2/1828-1928, l. 49.

Original, paper, size 21×27.50 cm, difolio, watermark, round black ink seal of Parnassos Literary Society, diam. 28 mm, caption: *"ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ, ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ"*, Greek.

119. January 5, 1906, Galați. Thank you letter addressed to Mrs. Elena Gheorgandopol by the Committee of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital for the donation made.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 2/1828-1928, l. 176.

Original, paper, size 21×34 cm, watermark.

120. March 2, 1906, Galați. Thank you letter of the Medical Society of Galați addressed to Dr. Aristide Serfioti's sister, Elena Gheorgandopol, for the furniture and books offered by her brother.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 2/1828-1928, l. 36.

Original, paper, size 21×34 cm.

121. April 15, 1906, Galați. Thank you letter of the Management of Vasile Alecsandri High School addressed to Elena Gheorgandopol, for the books donated by her brother.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 2/1828-1928, l. 45-46.

Original, paper, size 21×34 cm, difolio, watermark.

122. November 1906, Filești. Protocol drawn up by Filești Hall, Brateș, Covurlui County, following the application of item XII of Dr. Aristide Serfioti's will: *"Each year, two poor girls from Filești, Calica preferably, will be given dowry; these girls will marry ploughmen, and they will receive a pair of oxen, a cow and a plough. This dowry will be given while my sisters are alive"*.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 2/1828-1928, l. 62.

Original, paper, size 21×34 cm, watermark, round blue ink seal of Filești locality, 1883, diam. 25 mm, caption: *"REGATUL ROMÂNIEI, JUDEȚUL COVURLUI, PLASA SIRET, COMUNA FILESCI, 1883"*.

123. August 10, 1925, Galați. Communication by which Galați Medical General Inspectorate brings to the notice of the Committee of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital that the competent ministry approved the proposal to build an ORL ward in this hospital.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 14/1897-1932, l. 422.

Original, paper, size 15.50×21 cm.

124. **April 3, 1932, Galați.** Protocol by which the Right Reverend D. Cosma, Bishop of Lower Danube, Chairman of the Committee of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital, as well as the other members, consent to the children's hospital being named "Dr. Aristide Serfioti".

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 14/1897-1932, l. 402.

Original, size 29.50× 33.50 cm.

125. **June 4, 1932, Bucharest.** Communication of the Ministry of Labour, Health and Social Protection to the Committee of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital notifying the latter that the Ministry decided that the children's ward shall be thereafter named "Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)".

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 14/1897-1932, l. 401.

Original, size 29.50× 19 cm, round black ink seal of the Ministry of Labour, Health and Social Protection, diam. 28 mm, caption: "THE MINISTRY OF LABOUR, HEALTH AND SOCIAL PROTECTION. BUCHAREST".

**Correspondence and photos of several personalities of the end of the
19th century and the beginning of the 20th century kept in the
"*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection**

126. **<1850-1854, Galați>.** Costache Negri (1812-1876), Romanian writer, politician, and patriot

M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints*" Collection, inv. no. 106.107, l. 77.

Original, size 5.20×8.50 cm.

127. **October 13, 1854, Iași.** Letter of Costache Negri thanking to Dr. A. Serfioti for his souvenir and generosity.

M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints*" Collection, inv. no. 106.107, l. 89.

Original, paper, size 13×20.50 cm, difolio, watermark.

128. **1877.** Duke **Serghei Maximilianovici**, Prince of Leuchtenberg.

S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)*" Collection, vol. 11/1864-1911, l. 193.

Original, size 10.20×13.80 cm, photographer Bergomasco.

129. **<1885-1890, Bucharest>.** **Lascăr Catargiu (1823- 1899)**, politician, founder and President of the Conservative Party. He held the position of Prime Minister and Minister of the Internal Affairs.

M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints*" Collection, inv. no. 106.107, l. 107.

Original, size 11×16,20 cm, photographer Fr. Mandy.

130. **February 2/14, 1890, Bucharest.** Letter of Lascăr Catargiu, Minister of Interior, addressed to Doctor Serfioti, mentioning his illnesses and asking for his medical advice.

M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints*" Collection, inv. no. 106.107, l. 109.

Original, paper, size 24.60×36.50 cm, difolio, watermark.

131. **1893, Galați.** Ball held in honour of King Carol I on the occasion of his visit to Galați, in the hall of the banker Dall'Orso

M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints*" Collection, inv. no. 106.107, l. 19.

Original, size 4.70×9 cm.

132. <1890-1894>. Mrs. Elena Cuza (1825-1909).

M.N.I.R., *"Manuscripts and Prints" Collection*, inv. no. 106.107, l. 96.

Original, size 5.70×8.70 cm.

133. December 8, 1894, Ruginoasa. Letter of Mrs. Elena Cuza to Dr. A. Serfioti, informing him that she deposited in the account of the National Bank of <Romania> the sum of 1,000 francs, sum which Elena Cuza deposited each year for the upkeep of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălăţeană Hospital.

M.N.I.R., *"Manuscripts and Prints" Collection*, inv. no. 106.107, l. 113.

Original, paper, size 12.50×20.20 cm, difolio, watermark.

134. 1894, <Galaţi>. Virgil G. Poenaru, Mayor of Galaţi Town.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 14/1897-1932, l. 175.

Original, size 11.50×16 cm.

135. 1895, Galaţi. Constantin Ressu, Mayor of Galaţi Town.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 14/1897-1932, l. 11.

Original, size 10×13.50 cm, photographer G. Maksay.

136. 1902, Galaţi. Mihai G. Orleanu, Mayor of Galaţi Town.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 14/1897-1932, l. 232.

Original, size 14×8.90 cm, photographer G. Maksay.

137. 1925, Galaţi. Ştefan H. Ştefan, Mayor of Galaţi Town.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 14/1897-1932, l. 415.

Original, size 10×14 cm, photographer G. Maksay.

138. 1930, Galaţi. The Right Reverend Cosma Petrovici, Bishop of Lower Danube, Chairman of the Committee of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălăţeană Hospital.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 14/1897-1932, l. 9.

Original, size 16.90×22.50 cm, photographer G. Maksay.

139. Galaţi. Nicolae Stavrescu, chief physician of Galaţi town, consultant physician of Ward III Contagious Diseases of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălăţeană Hospital (1908-1913) and member of the committee of the said hospital.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 14/1897-1932, l. 314.

Original, size 9.80×14 cm, photographer G. Maksay.

140. Galaţi. Alexandru Carnabel, consultant physician of Saint Spiridon Hospital of Galaţi.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 14/1897-1932, l. 317.

Original, size 9.80×14 cm, photographer G. Maksay.

141. Galaţi. Alexandru Nestor Macellariu, consultant physician of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălăţeană Hospital.

S.J.A.N.G., *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 14/1897-1932, l. 340.

Original, size 8.50×13.50 cm, photographer G. Maksay.

142. Visiting card of Doctor Alexandru Nestor Macellariu

S.J.A.N.G. Galaţi, *"Dr. Aristide Serfioti (1828-1905)" Collection*, vol. 11/1864-1911, l. 2.

Original, size 5.50×10.50 cm.

143. **Galați. Nicolae Livescu**, consultant physician of the Medical Service of Galați City Hall and chief physician of Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană Hospital.
S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfoti (1828-1905)*" Collection, vol. 14/1897-1932, l. 412.
Original, size 10.50×14 cm.
144. **Galați. Viorel Popescu**, General Medical Inspector, Director of the 5th Medical Region of Galați.
S.J.A.N.G., "*Dr. Aristide Serfoti (1828-1905)*" Collection, vol. 14/1897-1932, l. 418.
Original, size 8.50×13.50 cm, photographer Maksay.
145. **Queen Elisabeta of Romania (1843-1916)**.
M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints*" Collection, inv. no. 106.107, l. 94.
Original, size 5.70×8.70 cm.
146. **Ion C. Brătianu (1821-1891)**, significant personality of the Romanian political life in the 19th century.
M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints*" Collection, inv. no. 106.107, l. 32.
Original, size 18×12.5 cm.
147. **Mihail Kogălniceanu (1817-1891)**, politician, diplomat, historian, writer, journalist, and President of the Romanian Academy.
M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints*" Collection, inv. no. 106.107, l. 52.
Original, size 10×14,50 cm.
148. **December 1, 1905, Athens**. Invitation by which the President of Parnasos Philology Coterie, Tim. A. Argiropoulos, asks the members of the group to take part in the dirge of the great philanthropist Aristide Serfoti, held in Saint Gheorghe Church.
M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints*" Collection, inv. no. 106.107, l. 139.
Original, paper, size 21×27.50 cm, difolio, Greek.
149. **July 30, 1905, Galați**. *In Memory of Dr. Serfoti* Article, published in Galații paper no. 165 (year XXIV).
M.N.I.R., "*Manuscripts and Prints*" Collection, inv. no. 106107, l. 145.
Original, paper, size 27×41cm, difolio.
150. **2003, November, 4, Galati**. The letter sent by the Galați County Department of National Archives to Mariana Delia Pohrib, expressing the gratitude of the institution for the contribution brought by Delia Pohrib to the enrichment of the National Fund of Archives, by adding a new volume of documents, dating from the XVII-th century, to the personal fund „Aristide Serfoti”.
151. Volume belonging to the collection „Dr. Aristide Serfoti”, preserved in the Galați County Service of National Archives, numbering at present 21 volumes, the last one appropriated in 2003.

In memoriam.

**Commemorative activities that took place in 2005, on the occasion of the anniversary
of 100 years from the death of doctor Aristide Serfioti**

The church "Holy Trinity", from cartierul Filești.

The Hospital of Psychiatry "Elisabeta Doamna" Galați.

The exhibition organized by the Galați County Department of National Archives hosted by
Cultural Center "Dunarea de Jos" Galați.

Articles published in the media from Galați

Abrevieri

Abbreviations

a.d. = amprentă digitală

cm. = centimetru

diam. = diametru

dim. = dimensiune

dr. = doctor

f. = filă

f.l. = fără localitate

ha. = hectar

inv. = inventar

M.I.Gl. = Muzeul de Istorie Galați

M.N.I.R. = Muzeul Național de Istorie a României

m.p. = manu propria

nr. = numărul

orig. = original

p. = pagină

S.J.A.N.G. = Serviciul Județean Galați al Arhivelor Naționale

sl. = slavon

ss. = semnat

ș.a. = și altele

vol. = volumul

() = marchează în text întregirea prescurtărilor

< > = delimitează întregirile editorului în cazul rupturilor, ștersăturilor și omisiunilor, precum și echivalarea cronologică în anii erei de la Hristos.

diam. = diameter

D. = doctor

l = leaf

f.l. = without location

inv. = inventory

M.I.Gl. = Galați History Museum

M.N.I.R. = National Museum of Romanian History

m.p. = manu propria

n.a. = author's note

no. = number

orig. = original

p. = page

S.J.A.N.G. = Galați County Service of National Archives

sl. = Slavonic

ss. = signatory

vol. = volume

() = it marks the completion of abbreviations within the text

< > = it delineates the editor's completions in the case of tears, erasures and omissions as well as the chronological equivalence of A.D. years.

Ilustrații

Illustrations

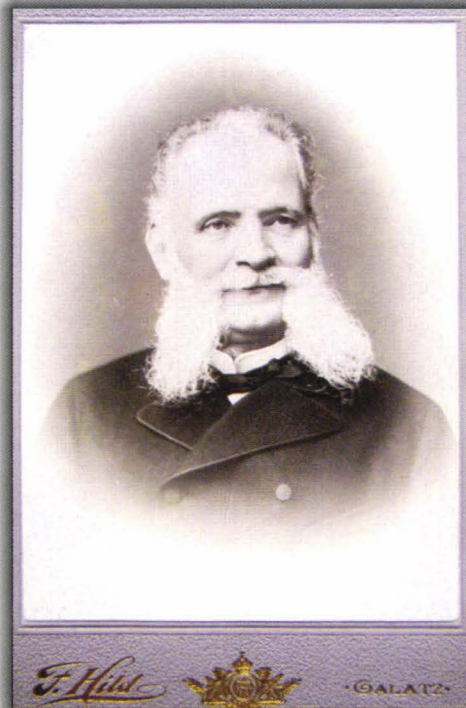
Familia doctorului Aristide Cherfati

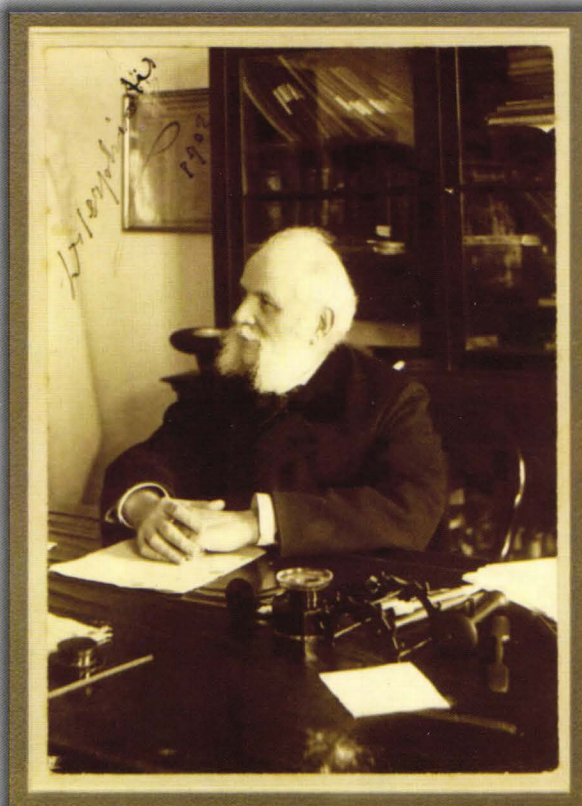
Dr. Aristide Cherfati's family

1

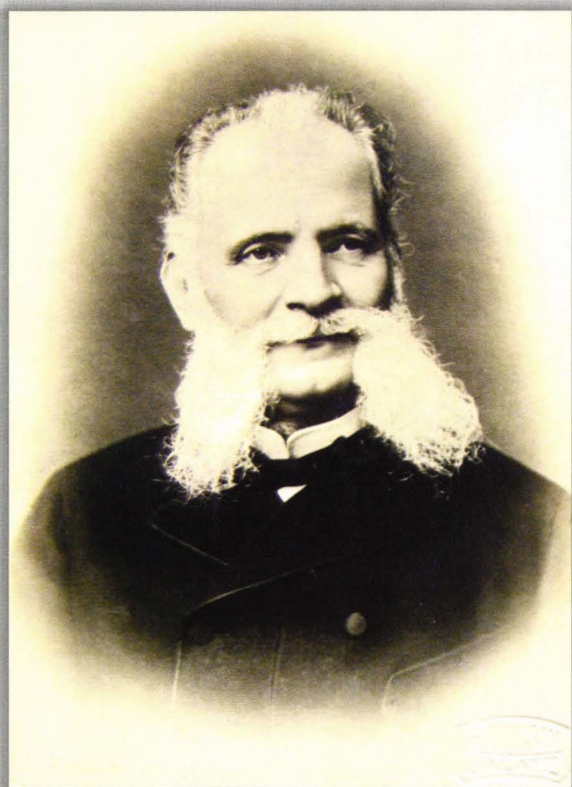
2

3

1. 1890. Familia doctorului Aristide Serfiori: părinții, soția, surorile și cumnatul.
2. Doctorul Aristide Serfiori (1828-1905).
3. Dr. Aristide Serfiori la masa de lucru.

4

5

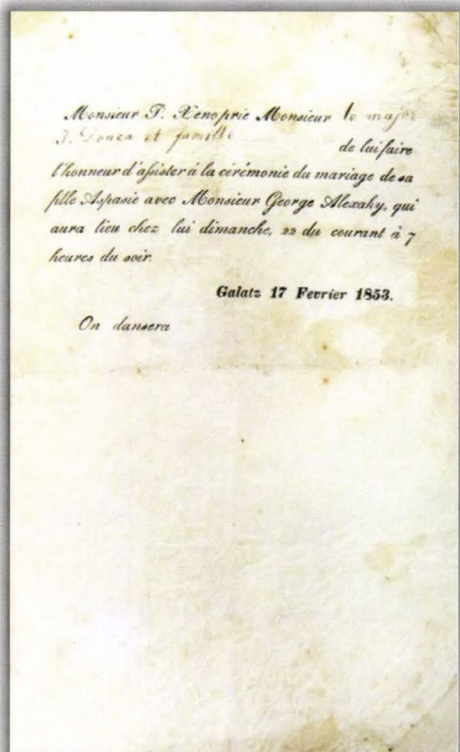
6

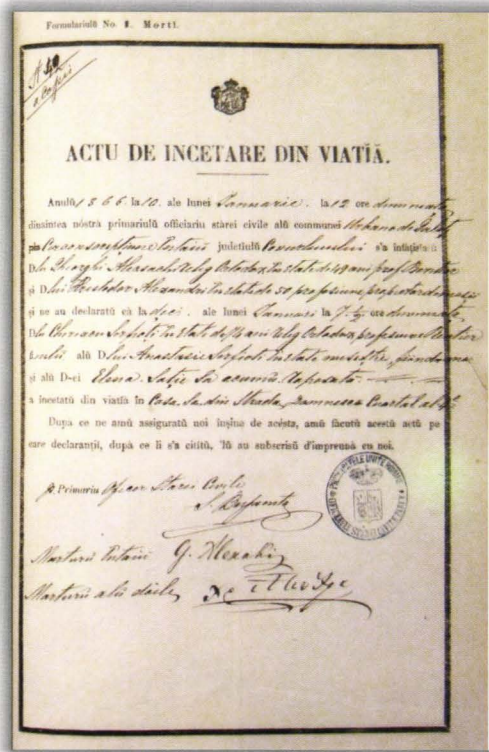
7

4, 7. Dr. Aristide Serfiori (1828-1905).

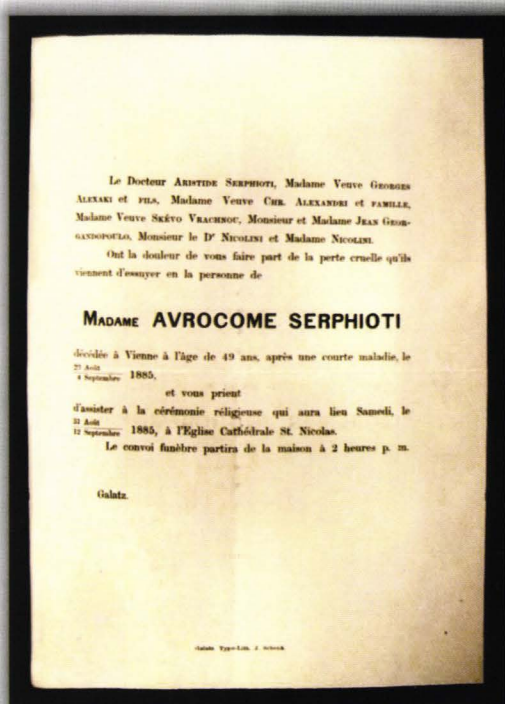
5, 6. Doamna Avracomy Serfiori (1836-1885), soția doctorului Aristide Serfiori.

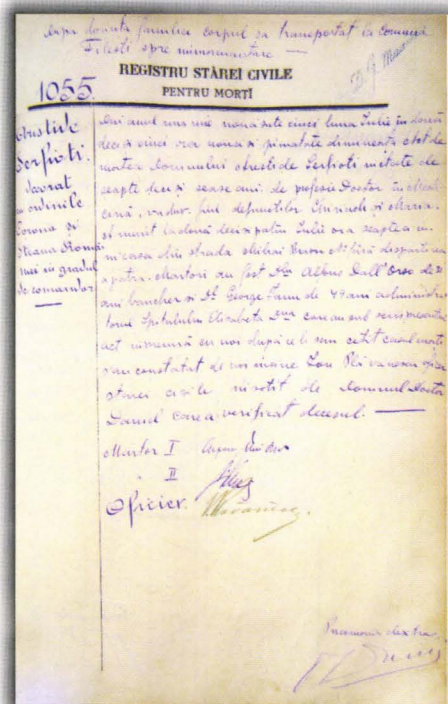
8

9

10

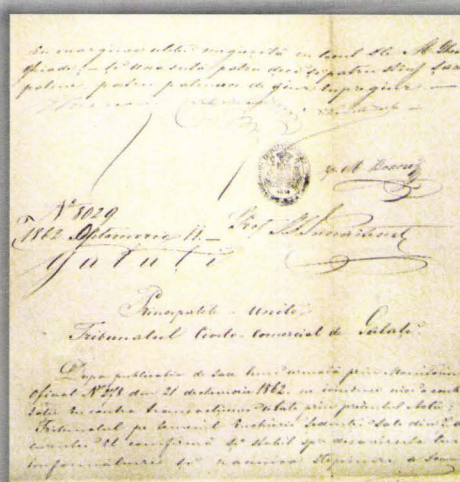
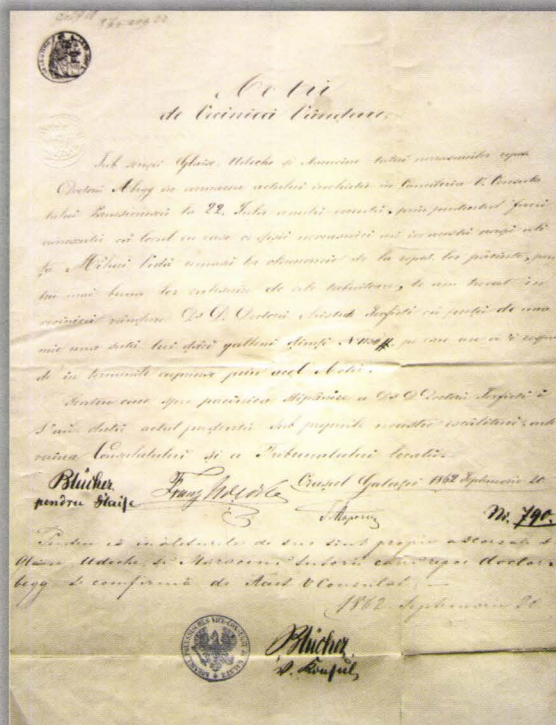
11

8. **1853 februarie 17, Galați.** Invitație la nunta Aspasiei, nepoata droctorului Aristide Serfioti, cu George Alexaky.
9. **1866 ianuarie 10, Galați.** Actul de deces al lui Chiriac Serfioti, tatal doctorului Aristide Serfioti.
10. **1885, Galați.** Faire-part cu ocazia înmormântării doamnei Avracomy Serfioti, încetată din viață la 23 august/
4 septembrie 1885 la Viena, în etate de 49 de ani.
11. **1905 iulie 25, Galați.** Actul de deces al doctorului Aristide Serfioti.

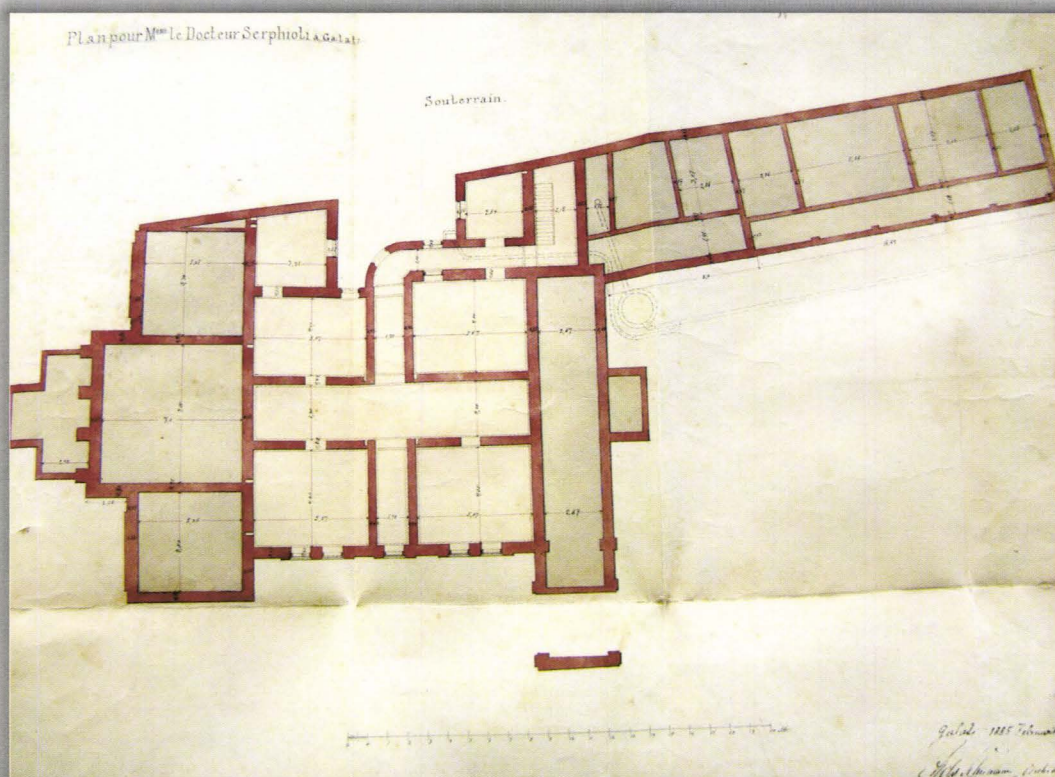
Casa familiei doctorului Aristide Serficti

The family house of Dr. Aristide Serficti

12

13

12. 1862 august 22, Galați. Actul de veșnică vânzare prin care dr. Aristide Serfioți cumpără casa din str. Mihai Vodă (Mihai Bravu nr. 24) de la dr. A. Abegg.
13. 1885 februarie, Galați. Planul fundației casei doctorului Aristide Serfioți.

14

15

14. <1928-1929>, Galați. Casa doctorului Aristide Serfioti (str. Mihai Bravu nr. 24).

15. <1928-1929>, Galați. Grădina din curtea casei doctorului Aristide Serfioti (str. Mihai Bravu nr. 24).

16

17

18

16. - 18. <1928-1929>, Galați. Vizita Principesei Elena la Căminul „Amicele tinerelor fete”, instalat în casa doctorului Aristide Serfioți.

Testamente

Wills

Romania
Primul Președinte al Trib. Covurului
Proces Verbal No. 6800-1926 Iulie 24 zile.

Astăzi 24 Iulie 1926 fiind fixat termenul pentru deschiderea testamentului înștiințat al defunctei Elena I. Gheorgandopol, după la acest Tribunal cu petiția reg. la No. 3769 din 13 Decembrie 1923 și care poartă actul de inscripțiune No. 110370 cu aceeași dată sa prezentat în camera de consiliu D-l Alfons Dall'Oro și Mihail Iorgandopol, procedura fiind îndeplinită.

După ce se adus de către D-l Prim Grefier din depositul său plicul sigilat cu cinci peceti cu oarecă rogie cu inițialele E.I. suprapuse, având pe plic actul de subscripțiune menționat semnat de D-l Jude de Sediță Ș. Perjescu, și de Prefierul M. Scărlătescu iar pe parte unde se închide plicul și unde sa aplicat pecetile având scrisul proces verbal No. 11037 din 13 Decembrie 1923, prin care Tribunalul compus din D-ni M. Mantu, Primul Președinte și Ș. C. Lupu, Judecător, care au semnat acest proces verbal în baza art. 867 c. civilă a dat curență legalizării actului de subscripțiune. Sa observat de către toate părțile și de către noi că plicul era intact și aflat în bună stare. Actul de inscripțiune poartă pe lângă semnăturile de mai sus în număr de trei și acela a testatorului Elena P. Gheorgandopol, cum și a martorului pentru identitate D-l Avocat G. Pleșniță. După ce sa făcut aceste observațiuni noi G. Scheianu Primul Președinte al Tribunalului sa procedat la deschiderea plicului și înăuntrul am găsit o coală de hârtie scrisă pe două pagini adică prima pagină scrisă completă iar a doua numai jumătate cu cernelă neagră intitulată "Testament" având următorul conținut :-

Testament

Neavând moștenitori apropiați și în scop de a întregi opera de binefacere pentru care am lucrat toată viața alături de regretatul meu frate Dr. Aristide Serfioty, înștiințesc ca legatar universal al întregii mele averi pe Spitalul Elisabeta Doamna Garbită din Galați, cu următoarele sarcini: în imobilul meu din Galați, Str. Mihail Bravu se va instala Spitalul de Copii ce urma să fie clădit de Spitalul Elisabeta Doamna, conform dorinței respectatului meu frate Dr. Aristide Serfioty. Prin îngrijirea executorului meu testamentar se va vinde mobilă din casă afară de cele legate altora și cu prețul obținut se va cumpăra mobilierul necesar Spitalului de Copii. Acest Spital va purta numele meu și se va numi Spitalul de Copii Elena Iorgandopol născută Serfioty. Las Marie Varșam, dăna mea de companie în serviciul meu și care mă însoțește spre părăsire suma de lei 20000 douăzeci mii, o rentă viageră de lei cincizeci mii anual fără să i se mai restituie cele douăzeci mii lei, ce mă dat săi cumpăr rentă. Această rentă se va plăti de legatarul universal, bijuteriile fetei Marie Varșam, care mă fost dată de ea să le păstreze împreună cu cele mele săvorn restitui prin îngrijirea executorului testamentar care le cunoaște, spitalul va plăti lui Aristide Iorgandopol fiul Dr. Iorgandopol, un legat particular de lei una sută mii. Las Sterianei Atanasie, fetei în serviciul meu lei cinci mii. Las Anel Strătuț, bucatăreasă în serviciul meu lei cinci mii. Las Fievel Intendentului meu amănăciș, Paraschiva și Elena mamei, câte zece mii lei fiecare. Las celorlalți servitori ai mei lafa pe un an pentru fiecare. Las nepoatei mele Catina Nicolini, Maria Hârjeu, și Asparia Ioan câte zece mii lei fiecare. Decorabile și suvenirurile personale rămase de la defunctul și regretatul meu frate Dr. Serfioty, vor fi ținute în o sală a Spitalului de Copii, care va fi camera Dr. A. Serfioty. afectată numai acestei destinațiuni cât și comemorarea tuturor acelor care suferența sau cu munca și serviciile lor au contribuit la propășirea Spitalului Elisabeta Doamna și a Spitalului de Copii. Numesc ca executor testamentar pe bunul prieten al familiei noastre Alfons Dall'Oro. Executorul testamentar va ridica toate titlurile de rentă din depositul pe care l am la Banca Națională, și va plăti legaturile particulare cu acești bani, iar cu prisosul va face față la cheltuieli prezentate și după testamente. Înainte de înțarea obiectelor mobile din casă executorul testamentar va da prietenilor mei după indicațiunile ce le am dat lui personal câte o aninție din obiectele mobile din casă iar lui Marie Varșam, oada mea de culcare.

Aceasta este voința mea și toate cele cuprinse în acest testament au fost scrise în întregime de Avocatul meu George Pleșniță, cărui i-am dictat cuvânt cu cuvânt în urma cărora am ischilit.

Galați 12 Decembrie 1923. /ss/ Elena Georgandopol.

Dept care sa redactat acest proces verbal care sa subscris de noi de D-l Prim Grefier al Tribunalului care nea asistat la operațiune după ce mai întâi sa citit testamentul în fața tuturor părților și sa semnat și vizat de noi și de părți, am constatat starea materială a acestei hârti intitulată "testament" care astfel cum este scrisă nu prezintă nici o adăugire de cât numai că voințele spitalului va plăti lui Aristide Iorgandopol un legat particular de una sută mii lei, de la rândul 21 și 22 pagină 1 de sus în jos, pare a fi adăugate după scrierea testamentului de aceeași mână și între rânduri iar ca îndreptare literă B pag 1 rândul al 4-lea de sus în jos cum și litera C de la cuvântul cu pag 11 rândul al 4-lea de sus în jos.

Prim Președinte /ss/ Scheianu

Prim Grefier /ss/ Gheorghiu

Romania
Tribunalul Covurului Secția I-a
Președea copie fiind conformă cu originalul aflat la dosar
No. 3769/1923 se legalizează de noi.
No. 21824
1926 August 21

Grefier /ss/ Indiscifrabil

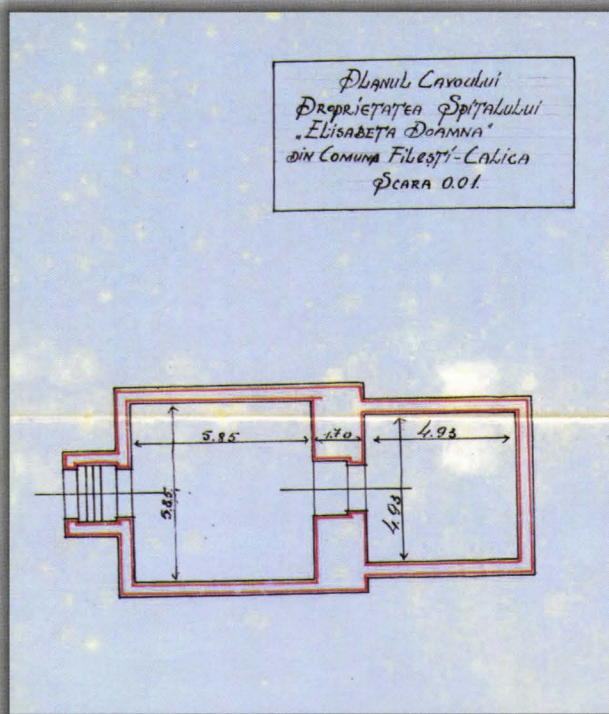
P. Intocmai

scutari 44.1344/

*Biserica „Sfânta Treime” Filești (Galati) și
Cavoul familiei doctorului Aristide Serfioti*

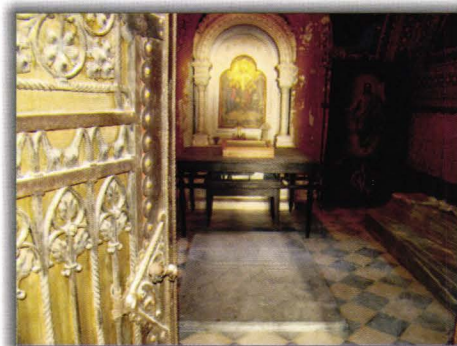
*“Holly Trinity” Church Filești (Galati) and
the family Vault of Dr. Aristide Serfioti*

23

24

25

26

27

28

29

23. Planul cavoului din Filești aparținând familiei Serfioți.

24. 2011, Galați. Cavoul familiei Serfioți, amplasat în incinta Bisericii cu hramul „Sfânta Treime” din cartierul Filești.

25. 2011, Galați. Cavoul familiei Serfioți, piatra funerară.

26. 1930, Filești. Clopotnița Bisericii „Sfânta Treime”.

27. 2011, Galați. Clopotnița Bisericii „Sfânta Treime”.

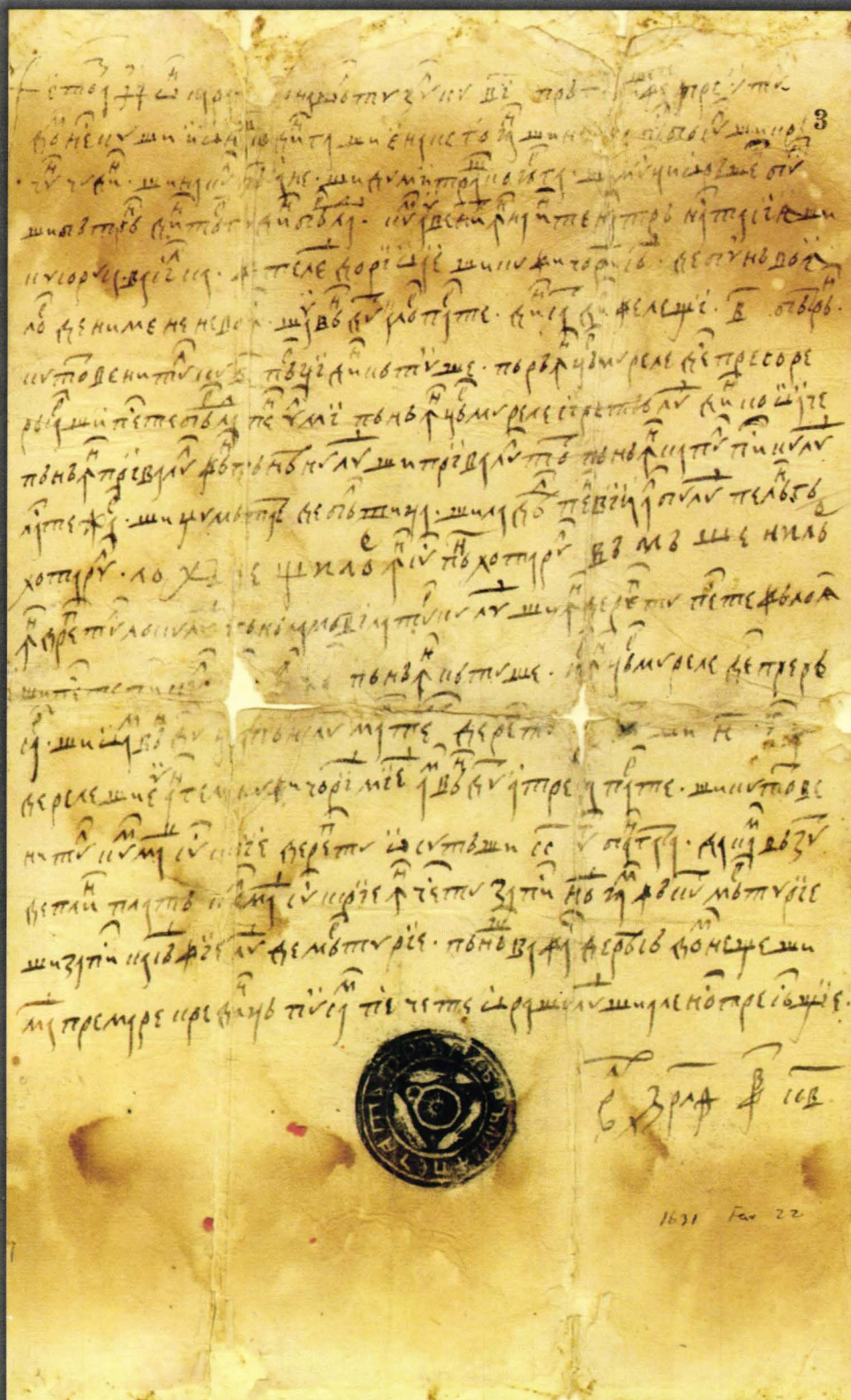
28. 1930, Filești. Locul de desfășurare anuală a bălciului de la Calica (Filești). În planul îndepărtat biserica și cavoul familiei Serfioți, în dreapta conacul mosiei.

29. 1930, Filești. Conacul Mosiei Filești-Calica.

*Documente referitoare la moșia Fîlești - Calica,
devenită proprietatea doctorului Aristide Serficiți
(acte de proprietate, lucrări de amenajare)*

*Documents concerning Fîlești - Calica estate,
Dr. Aristide Serficiți 's property
(title deeds, arrangement works)*

Generala Epitropie

OSPITALELOR SI OSPICHILOR CASEI ST. SPIRIDON.

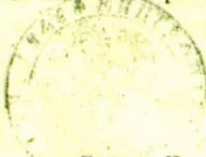
A C T U DE STATORNICA ÎMBÊSMÊNUIRE.

După lucrările făcute de această Generală Epitropie spre statornicirea anuelnicului bezmen de pe proprietatea acestei case centrală numită *Spiridonia* din *Galați* către locuitorii așezați în locul Dejugătoarei carilor—ce se dice și Mahalaua Nouă, precum și din Mahalaua Badalanului, și Mahalaua Cărmidăriei vechi din Galați, au dat în bezmen D. *Aristide Serfioti*. locul însemnat pe hartă sub No. *199*. la Mahalaua *Cărmidăriei* ce este în mărime de

Metre	Centimetre	
35.	50.	Fașa.
78.	50.	Laturea dreaptă.
77.	75.	" stângă.
22.	40.	Fundul.

214 *15* Adecă *doi* *metre*
cinispiridone centimetre, peste tot în pregiur, pentru care are a plăti pe an suma
de: *doi* sfanți austriecești, anuelnic bezmen pe fie-care
metru din față, pe care e datoriu a-lu răspunde în două termine adecă: giumatate la fie-care St. Gheor-
ghie și giumatate la fie-care St. Dimitrie, *peste tot* *peste tot*
au. Drept care i s'au dată acest act de statornică inbesmenvire, în puterea căruia atât D. *Aristide*
Serfioti cât și urmașii D. *Sale* din neam în neam vor stepâni acest loc în veci
nestremutat și neseparat de către nimene, liber fiind a dispoza de el prin schimb, dănuire și vecinică
vândare, însă o asemenea transacție nu se va pute face fără seirea și consimțământul Generalei epitropii,
iar nefind următorii săi D. *leu* său acela la care ar trecă acest loc cu plata de bezmen, atuncea
în temeiul legilor, ori cine ar fi bezmenar asupra locului acestuia, va pierde dritul inbesmenvirei împreună
cu binaua ce ar fi pe el, care se va și lua în proprietatea casei St. Spiridon.

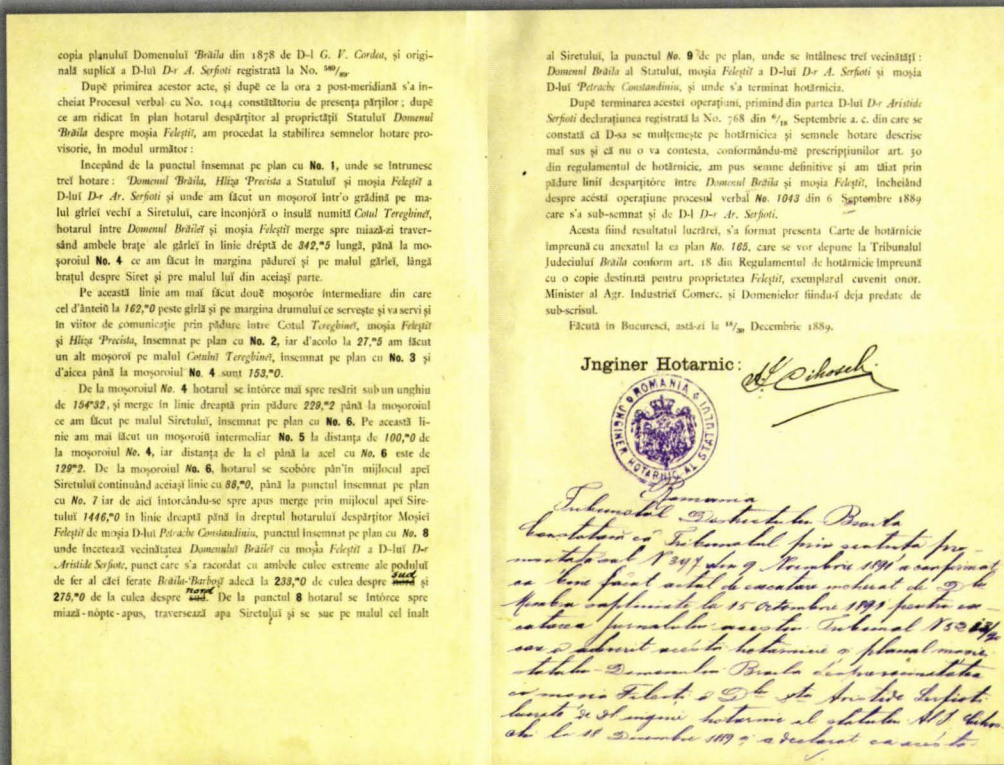
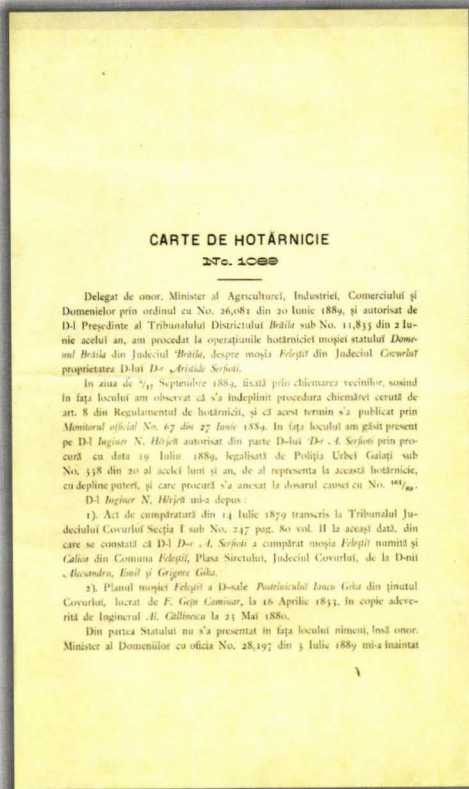
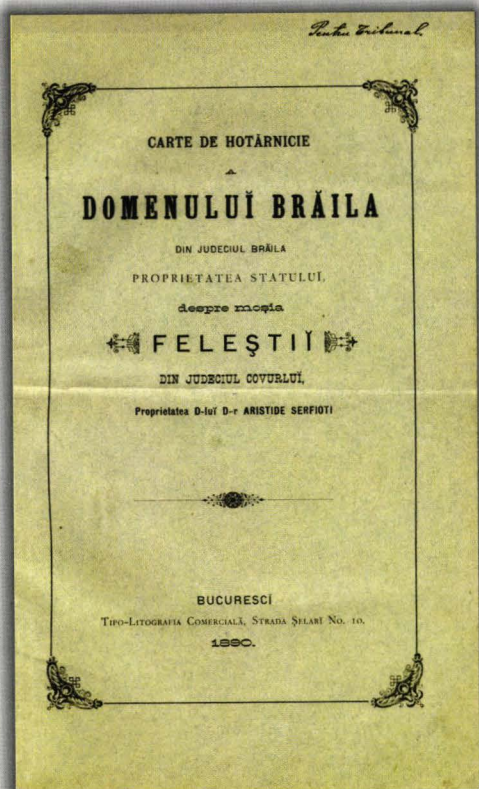
Sectia a II-a.
Nr 129
Iasi, 1865. Mai. 15.

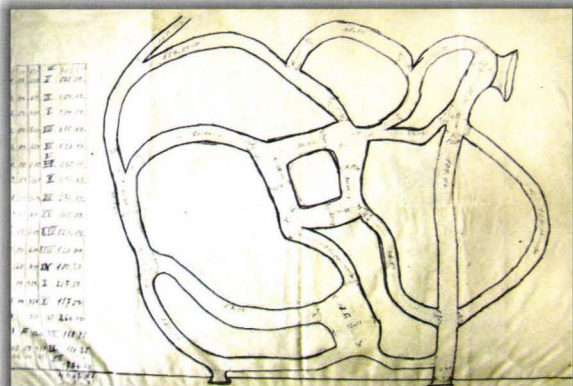
Vladimir Junculescu
Dr. Junculescu

Seful sectiei

Institutul Albinei Romane.

45

A. GRUNBERG
MECANIC — Strada Arion No. 2. — FOCSANI.

trepreneur pentru distribuirea apei din orașul Focșani, Fost autorizat de onor. Primărie locală de la 1890—1901.

EFFECTUEAZA
LUCRARI DE INSTALAȚIUNI DE APA
LA MOȘII ȘI ORAȘE

Lucrările deja efectuate sunt:
INSTALAREA APEI ÎN ORAȘUL FOCSANI precum și în comunele următoare:
La noi: **Col. Malcan-Dărescu** Moșia Fundeni, Ifov. **Filimon Damian** Nicorești, Tecuci. **Iancu Dimitriadu** Moșia Diocetti, Iutna. **Moșia Puteni, Tecuci** **Dr. Macri** **Nicu Cioc** Moșia Gornești Covurlui. Moșia Drăgoșeni Covurlui.

Mihai Tojan Moșia Toșlea, Tecuci. **Printul Știrbei** Moșia Măndrești, Tecuci.

George Georgeade Moșia Focșani, Covurlui. **Lupu Costachi** Moșia Dozul-Mare Tutova.

Printul G. M. Cantacuzino Moșia Baleni, Covurlui. **Capt. apei din Valea Terinei** al orașului Bivind.

De la orice client este înțeles de la sine la diferitele meșteșuguri și lucrări de instalații de apă și gaze, corespunzător la planul 2, încheiat de A. Grünberg.

47

PROIECT DE PLAN AL PARCULUI DE LA MOȘIA CALICA
Județul COVURLUI
1893
A. Grünberg
Contract

Sunt eu, subsemnatul, d-nea A. Grünberg, din Galați, pe de o parte și d-nea dr. Aristide Serfioți, mecanic, din Focșani, pe de altă parte, pe această plană încheiată următorul contract:

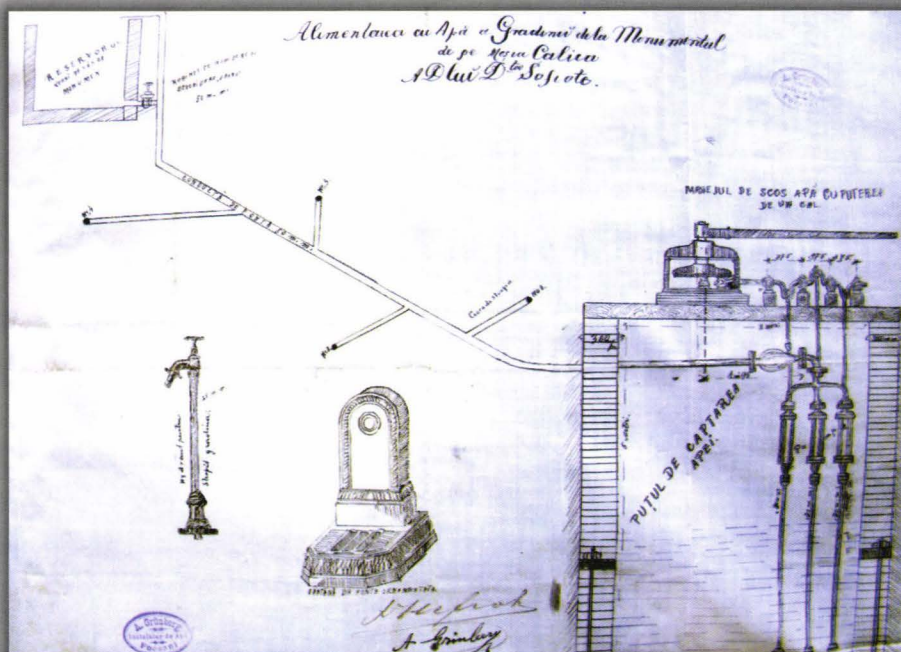
1) D-nea A. Grünberg, se obligă a instala la parcul putului pe care d-nea dr. Serfioți, numește Filești, un puț având o adâncime de 10 metri și talonare (3) metri în diametru, amănagiat cu pompe, astfel după cum se prevede în planul și cașul de scoc, aici alăturat, care face parte integrantă din prezentul contract.

2) D-nea A. Grünberg, garantează un debit suficient de apă, de 100 metri cub pe oră.

3) În exterior puțul va trebui să fie ridicat la cota de un metru și jumătate, astfel ca să se poată învârtă în jurul lui.

4) Conducătorii și pe care vor apăsa vor fi de fontă și vor avea diametrul arătat pe plan, vor la punctele, d-nea amănagiată pe plan, se va amănagia pământul în jurul de fontă.

46

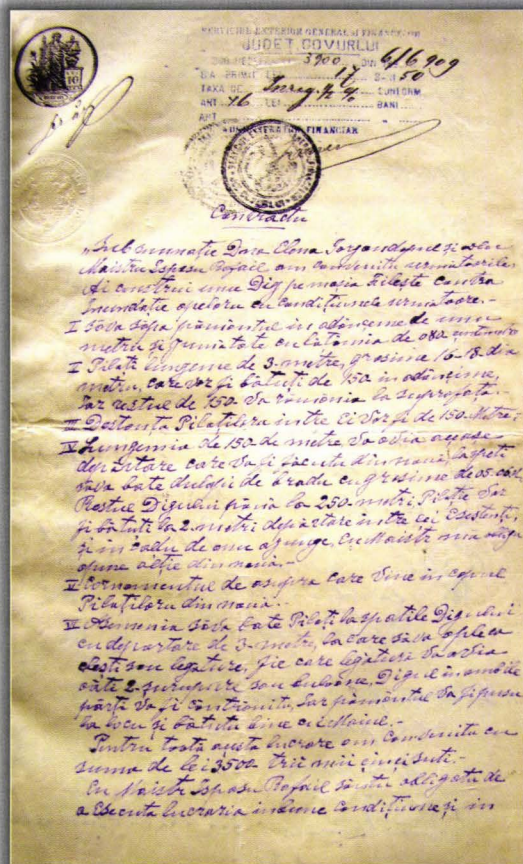
48

45. 1893, <Filești>. Proiect de plan al parcului de la moșia Calica.

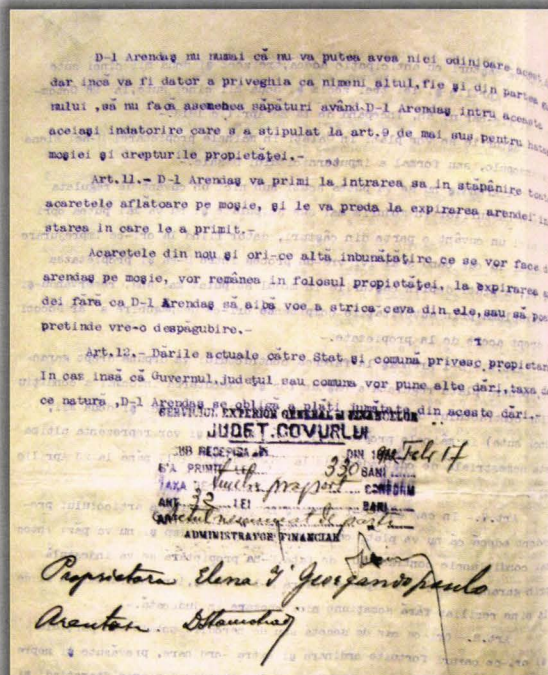
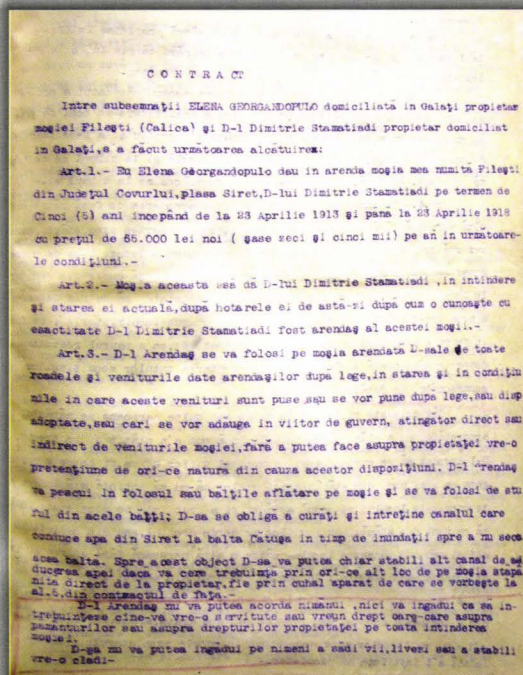
46. 1904 iunie 28, Galați. Contract încheiat între dr. Aristide Serfioți și A. Grünberg din Focșani, prin care acesta din urmă se obligă să construiască în parcul moșiei Filești un puț cu cișmea.

47. 1904 octombrie 4, Galați. Chitanță prin care A. Grünberg a primit suma de 440 lei pentru lucrarea din parcul Serfioți.

48. 1904, <Focșani>. Planul puțului și cișmelei ce urmau să fie construite în parcul Serfioți.

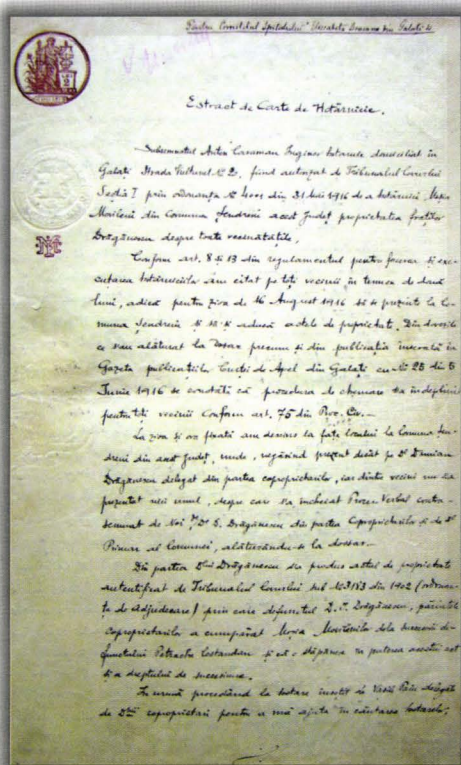

49

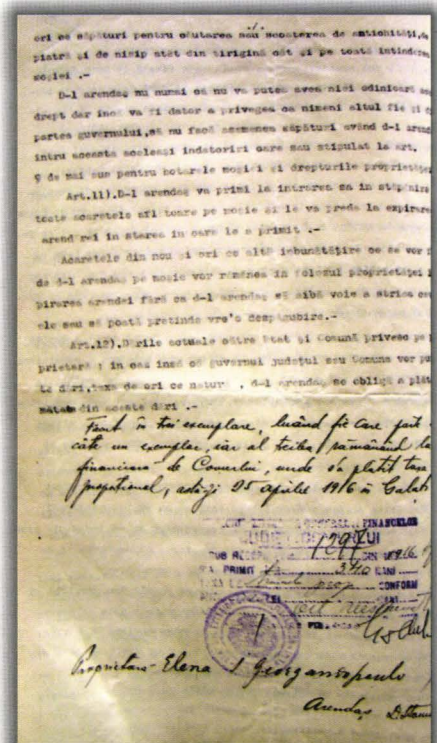
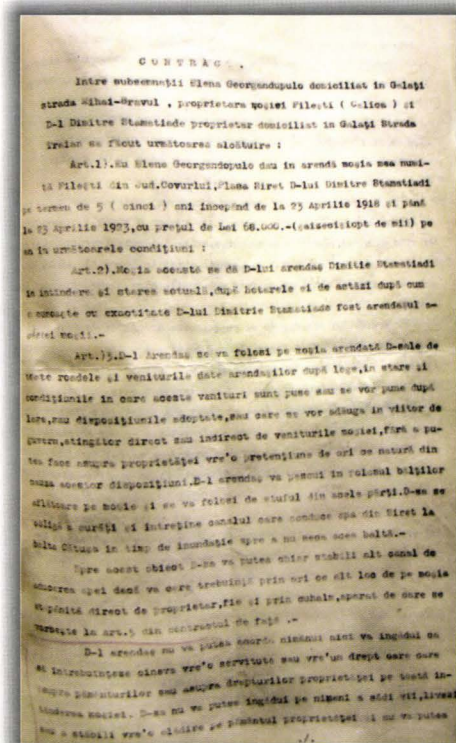

50

49. 1909 iunie 5, Galați. Contract încheiat între Elena Gheorgandopol, sora doctorului Aristide Serfioti, și Ispas Rafail în vederea realizării unui dig pentru protecția moșiei și satului Filești împotriva inundațiilor.
50. 1912 februarie 17, Galați. Contractul de arendare al moșiei Filești - Calica, încheiat între Elena Gheorgandopol și Dimitrie Stamatide, pentru anii 1908-1913.

51

52

51. 1918 august, Galați. Extras din cartea de hotărâre dintre moșia Movileni, proprietatea fraților Drăgănescu, și moșia Filești-Calica-Barboși, devenită după moartea doctorului Aristide Serfioti proprietatea Așezămintelor „Elisabeta Doamna – Caritatea Gălățeană”.
52. 1919 ianuarie 25, Filești. Proces-verbal întocmit de Comisia de Expropriere a județului Covurlui referitor la exproprierea moșiei Filești.

Copie .

Proces-Verbal

Astăzi 5 August 1927 Noi Inginer Octop delegatul direcției Cadastrului conform delegației No.2295 din 27 Iulie 1927, prezându-ne în comuna Filești Jud Covurlui pentru aplicarea liniei de defalcare la moșia Filești proprietatea spitalului Elisabeta Doamna am găsit prezenți pe D-nii Gh. Dascălul Agronom Regional delegatul Consilieratului Agricol de Covurlui, conform delegației No. din Grigore A Vișan primar al comunei Filești, V. Podașcă delegatul sătenilor și Gh. Bucur delegat din partea Spitalului Elisabeta Doamna și D-l Atanase Duca notarul comunei Filești.

Fiindumii supuse hotărârile de expropriere de către D-nii delegați de mai sus cu No. în care limitele de expropriere nu corespund cu fișa măsurătoare a direcției cadastrului de care-ce în aceste hotărâri limitele terenului expropriat sunt fixate în modul următor . -

1. În hotărârea comisiei locale No.15 din 25 Ianuarie 1919 se ficsează exproprierea în întregime a suprafeței arabile cultivabile ce se cuprinde din interiorul moșiei la nord de Siretul curgător .

2. În hotărârea Comisiunii Județiene No. din se ficsează exproprierea în întregime terenurilor cultivabile ce se cuprind în interiorul moșiei la nord de șoseaua Națională Tecuci- Galați .

A. Tot în această hotărâre se arată că terenul pentru pășune este cu - prins la sud între colțul de est al viei embaticare Neculai Dari și colțul de vest al viei embaticare M. Buruiană .

B. În fața conacului se află o suprafață de 0.3247 cuprinsă între șoseaua Galați- Pechea, C.F.R. și delimitările locuitorilor din Filești , afectată pășunelor prin acesta se închide complet accesul conacului, deci se propune ca și acest teren să intre în suprafața conacului .

3. Cu ocazia măsurătorii moșiei Poligonul No. II6 Bis din poligonul II6 a fost considerat ca teren arabil, ori conform hotărârei No. din acest teren este încadrat ca embatic .

Având în vedere toate cele expuse mai sus precum și faptul că organele agricole au în stăpânire de la început teren de cultură și la sudul șoselei naționale Tecuci- Galați, cea ce este în flagrantă contradicție cu hotărârea No. 15 din a comisiei județiene și pe care o susține delegatul spitalului care este în opoziție cu părerea delegatului consilieratului agricol cari arată că această hotărâre a fost greșit redactată în ceea ce privește stabilirea limitelor din sudul moșiei și susține că este bună hotărârea No. 15 din 25 Ianuarie 1919 a comisiei locale de exproprierii.

Pentru toate aceste motive ținându-se seamă că toți D -ni delegați , sunt de părere a nu se mai da ocazia la contestații și că cer părerea organelor superiorilor ale Direcției Cadastrului se amână aplicarea liniei de defalcare până la rezolvarea litigiului ivit . -

Drept care am încheiat prezentul proces-verbal în triplu exemplar din care unu va fi luat de delegatul Direcției Cadastrului, al doilea de delegatul Consilieratului Agricol al treilea va rămâne în arhiva primăriei .

Deleg Direcției Cadastrului
Ing .gr.top. /ss/ N. Gheoghe

Delegatul Spitalului
/ss/ Gh Bucur

Primarul Comunei Filești
/ss/G. Vișan

Deleg Consilier Agricol
/ss/ Dascălul

Delegatul Sătenilor
/ss/ Podașcă

Notarul Comunei Filești
/ss/ A. Duca

Pentru întocmai

Secretar Contabil

56

57

56. 1930, Barboși. Vedere a moșiei Filești - Calica dinspre Siret, gara Barboși.
 57. 1930, Barboși. Moșia de la Barboși înspre hotarul cu moșia Movileni.

58

59

58. 1930, **Barboși**. Vedere a drumului prin vii de la Barboși spre Filești.

59. 1930, **Filești**. Vedere de ansamblu asupra satului Filești. În fotografie se disting ca edificii Primăria și Școala.

60

61

60. 1930, Barboși. Vedere a moșiei Filești - Calica dinspre Siret, gara Barboși.

61. 1930, Barboși. Vedere de pe „Ghertina” asupra Gării Barboși, cu locul grădinilor de zarzavat și a râului Siret.

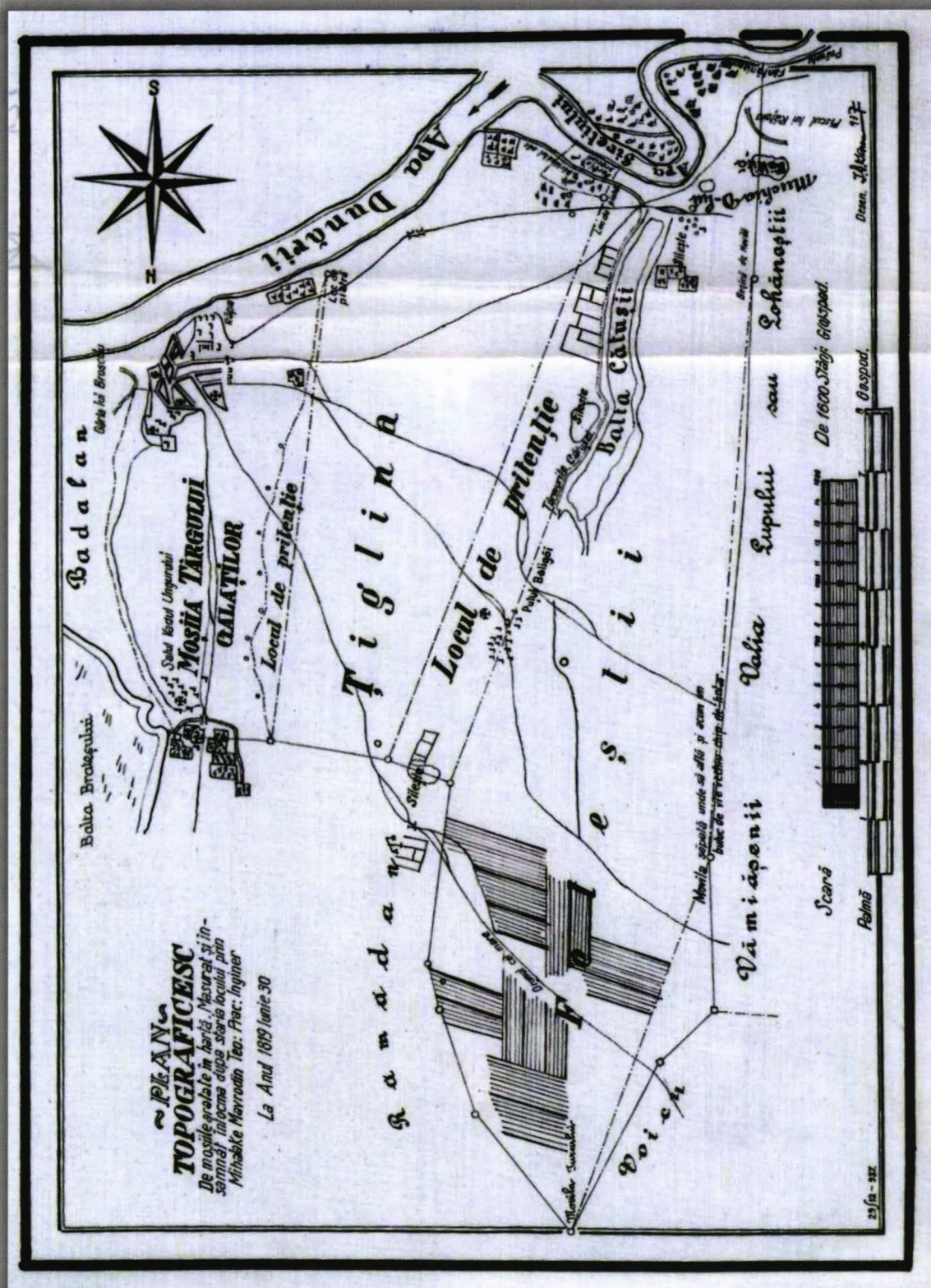
62

63

62, 63. 1930, Filești. Fotografie a „Siretului stătător”. În depărtare se zăresc Siretul și Dunărea.

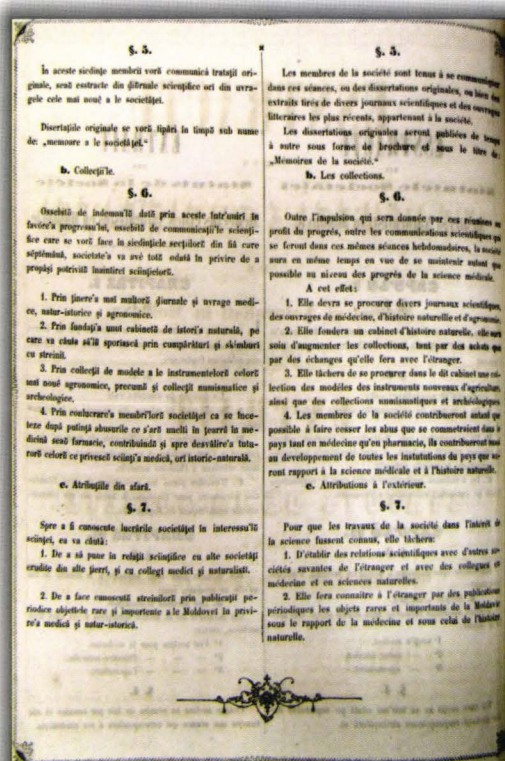
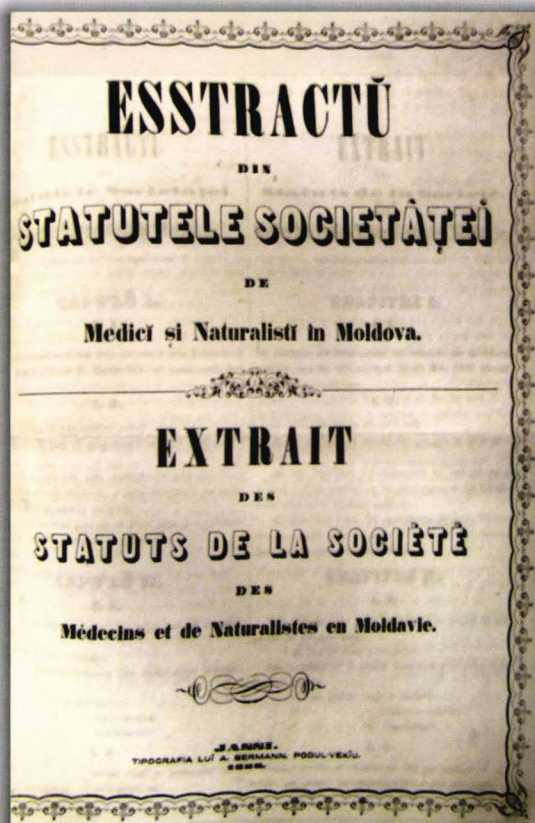

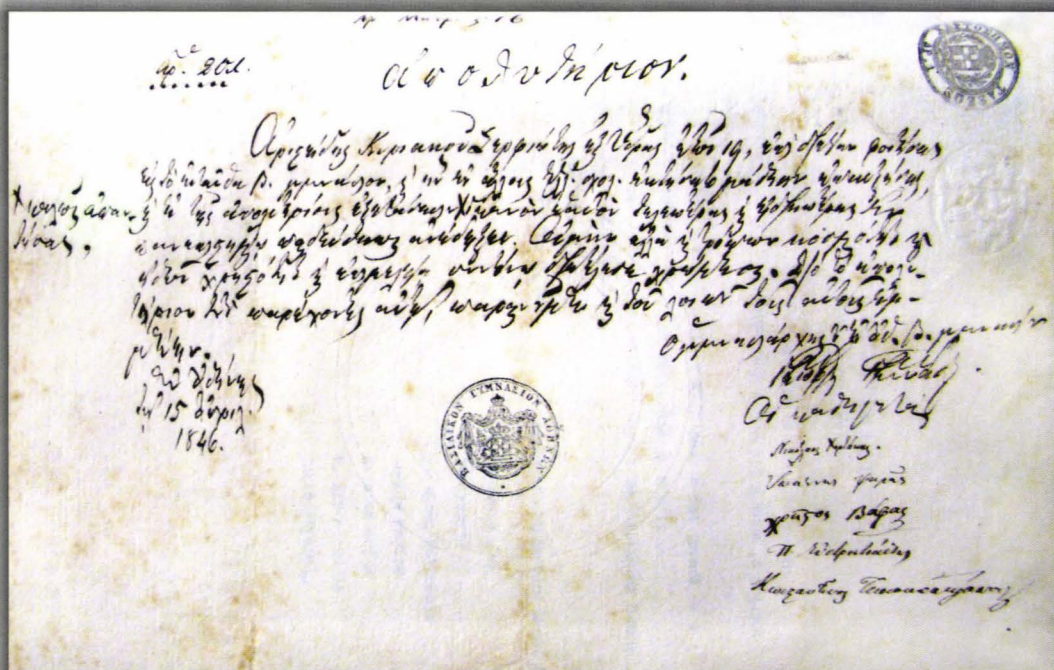
65. **1937, <Galați>**. Planul topografic al moșiei Filești din ținutul Covurlui ridicat de inginerul Mihalache Mavrodin la 30 iunie 1819.

Recunoașterea în plan profesional și social

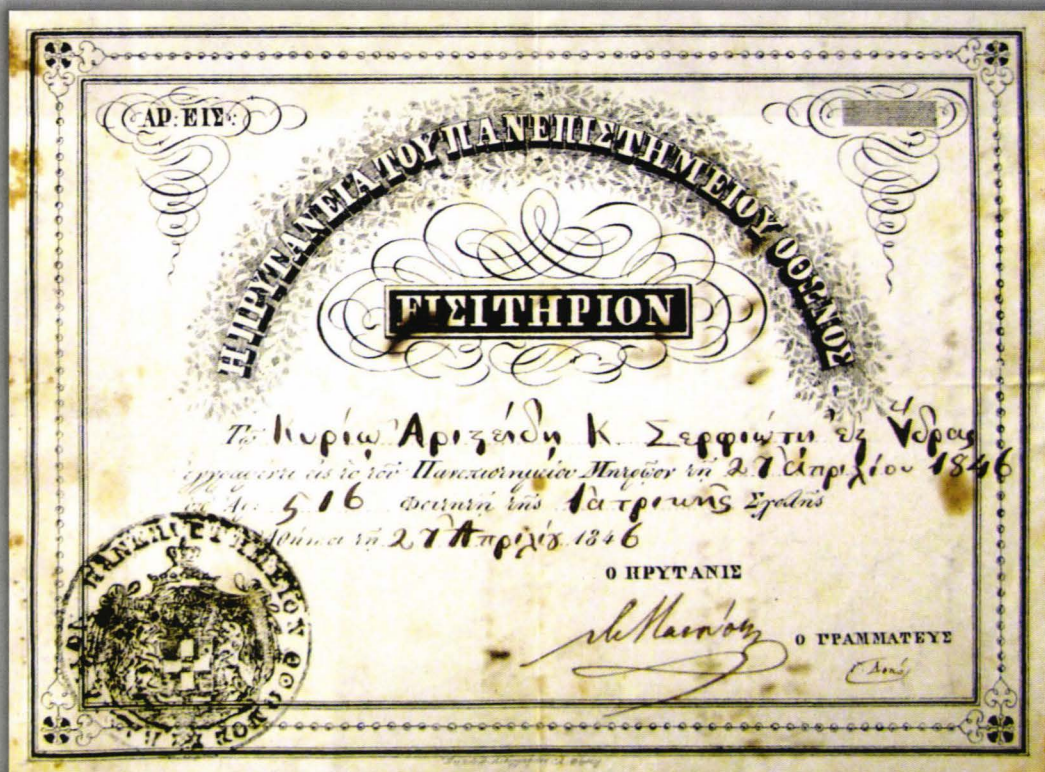

Professional and social recognition

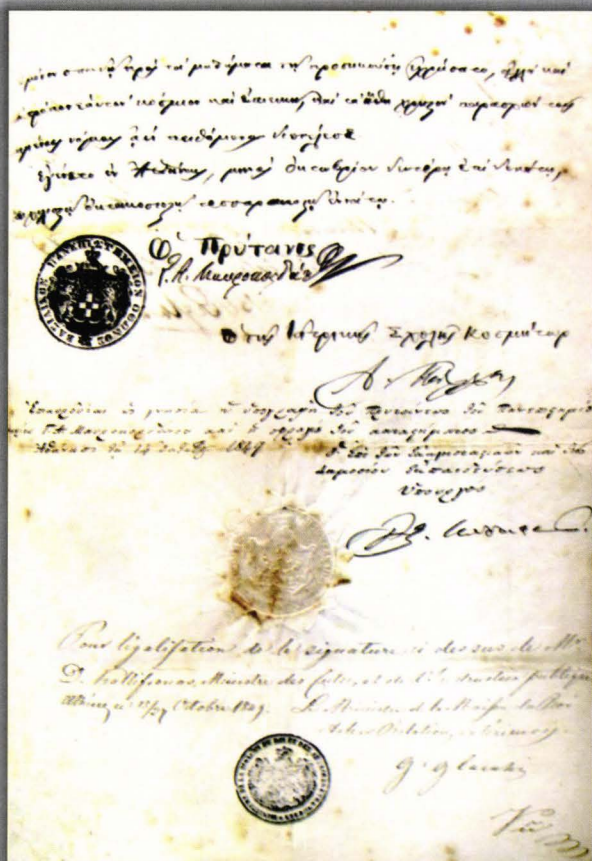

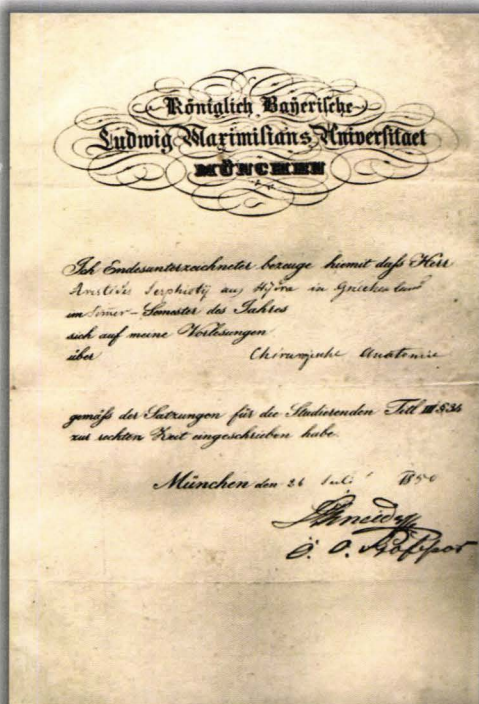
69

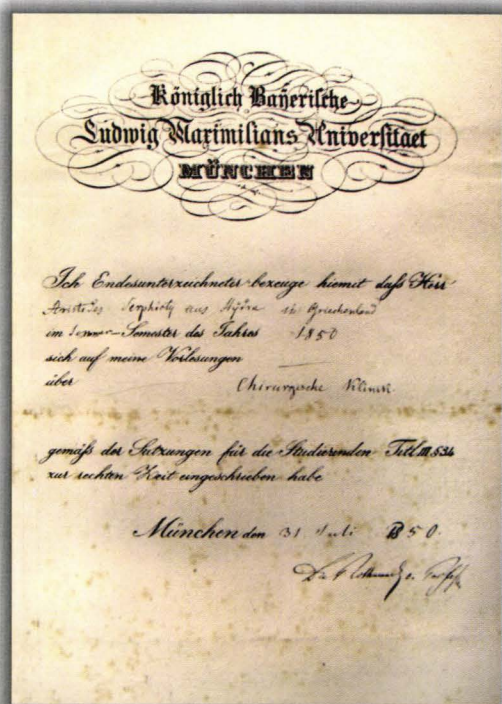
70

69. 1846 aprilie 15, Atena. Absolvatoriu dat de Gimnaziul Regal din Atena, cu numărul de ordine 201, număr matricol 516, prin care se dovedește că Aristide Chiriac Serfioti a terminat toate clasele, obținând calificativul „bine”.
70. 1846 aprilie 27, Atena. Cartea de student a domnului Aristide Chiriac Serfioti la Facultatea de Medicină a Universității Othoniene din Atena.

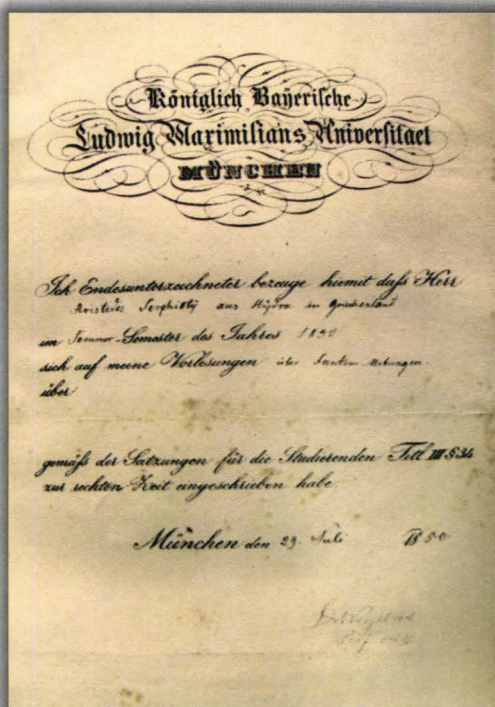

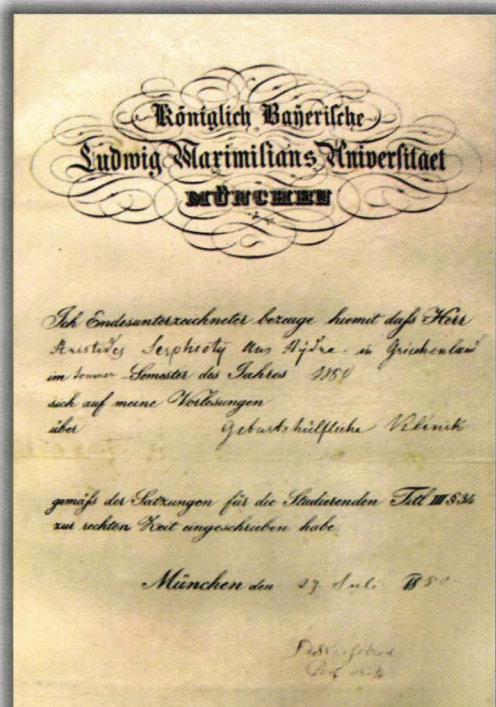
72

73

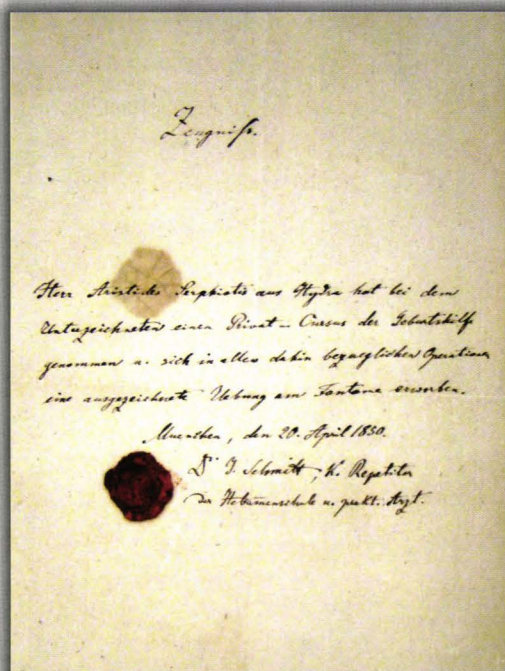

74

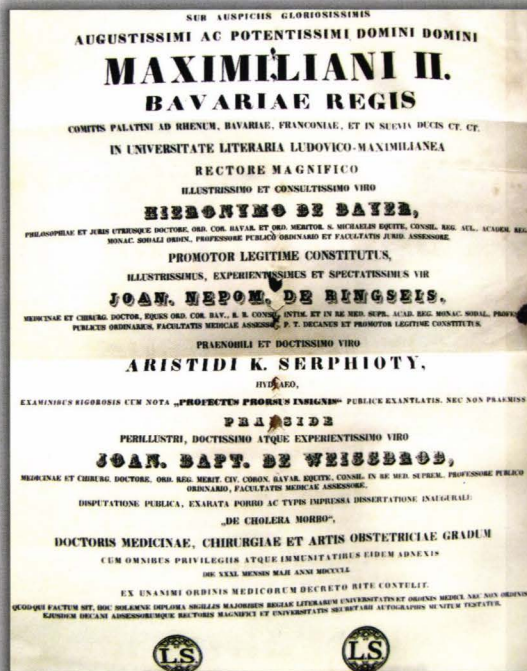

75

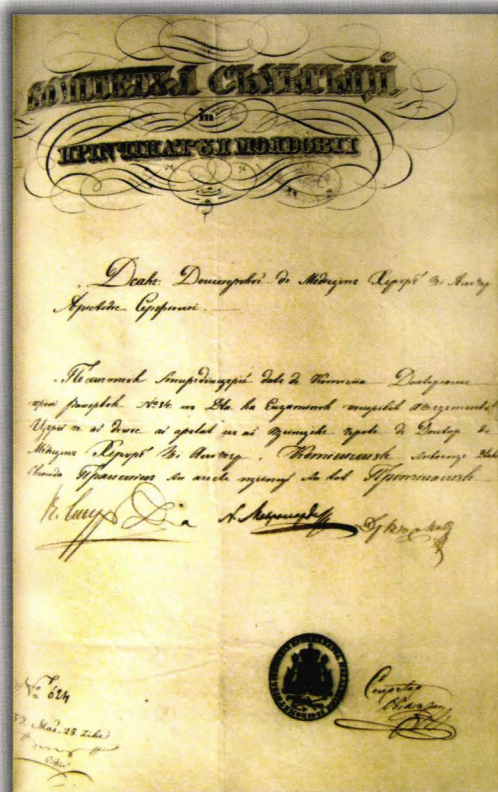
72. 1850 iulie 26, München. Diplomă prin care Universitatea „Ludvig Maximilian” din Bavaria certifică domnului Aristide Serfioti absolvirea cursurilor de Anatomie Chirurgicală.
73. 1850 iulie 29, München. Diplomă prin care Universitatea „Ludvig Maximilian” din Bavaria certifică domnului Aristide Serfioti participarea la Cursurile de Maternitate.
74. 1850 iulie 29, München. Diplomă prin care Universitatea „Ludvig Maximilian” din Bavaria certifică domnului Aristide Serfioti participarea la cursul Maternitate - exerciții cu manechine.
75. 1850 iulie 31, München. Diplomă prin care Universitatea „Ludvig Maximilian” din Bavaria certifică domnului Aristide Serfioti participarea la Cursurile de Chirurgie.

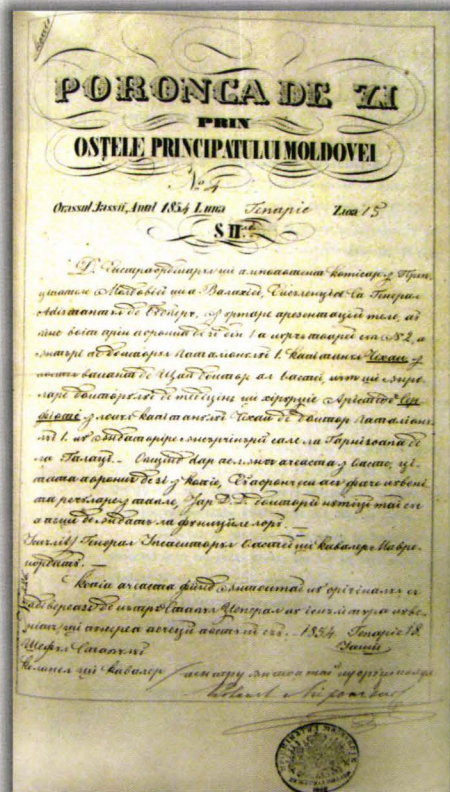
76

77

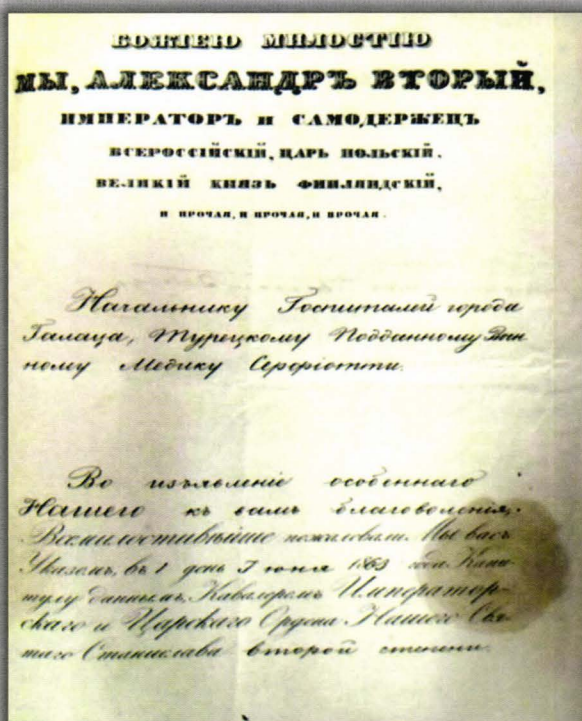

78

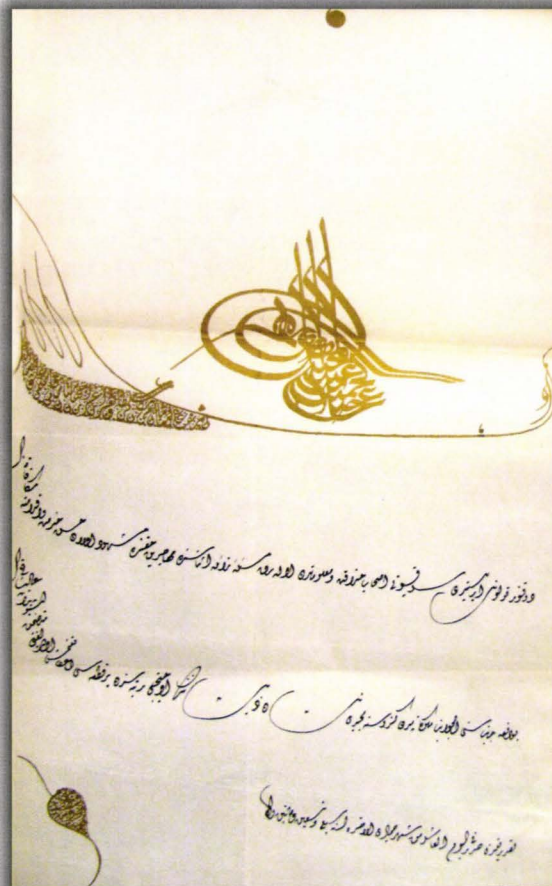

79

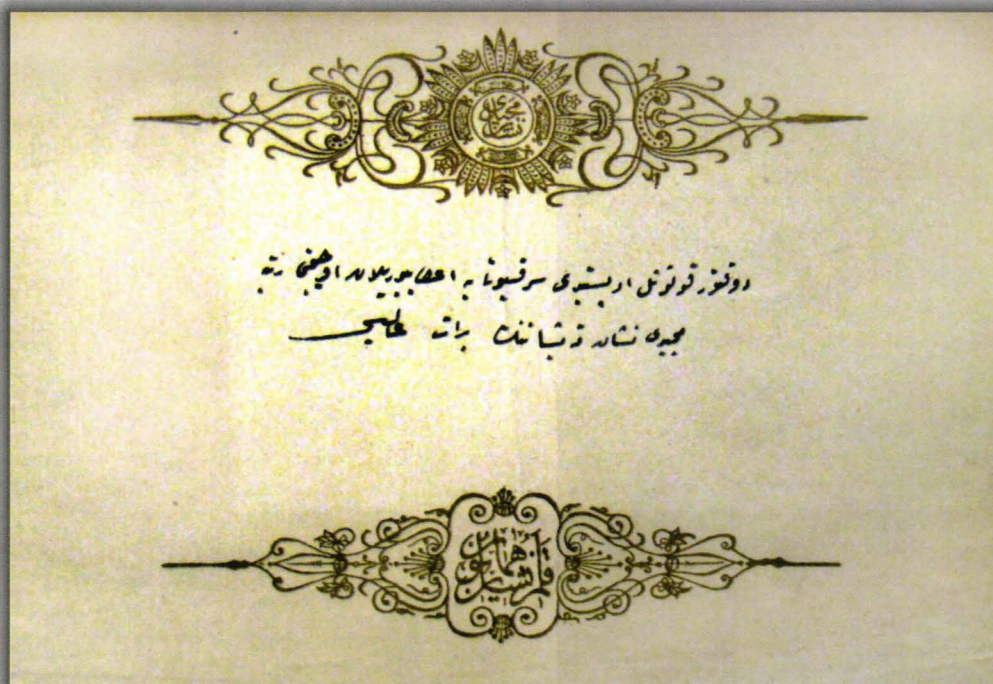
76. 1851 aprilie 20, München. Certificat prin care profesorul doctor I. Schmidt atestă faptul că domnul Aristide Serfioti a audiat cursul de Maternitate, unde și-a însușit „un exercițiu desăvârșit la toate operațiile”.
77. 1851 mai 31, München. Diploma de Doctor în Medicină, Chirurgie și Obstetrică acordată lui Aristide Serfioti de Facultatea de Medicină „Maximilian al Bavariei” din München.
78. 1853 mai 25, Iași. Diplomă eliberată de Comitetul Sănătății din Principatul Moldovei doctorului Aristide Serfioti, prin care i se acordă dreptul de liberă practică a medicinei.
79. 1854 ianuarie 15, Iași. Ordin de zi al Armatei Principatului Moldovei privind înrolarea lui Aristide Serfioti în funcția de medic al Batalionului I din Galați.

83

84

83. 1863 iunie 1, Sankt Petersburg. Brevet prin care Alexandru al II-lea, Țarul Rusiei, conferă dr. Aristide Serfioti Ordinul „Sfântul Stanislav”, clasa a II-a.

84. 1864 (1281 H.), Constantinopol. Brevetul sultanului Abdul-Aziz prin care acordă doctorului Aristide Serfioti Ordinul „Medgidie”.

85

85. 1865 (5865) martie 11, Galați. Diplomă emisă de Marele Maestru, A. Carence (Patriarh 95), reprezentant al Ordinului Masonic Marele Orient, Ritul de Memphis, prin care doctorul în medicină Aristide Serfioti a fost ridicat la rangul de Maestru, Gradul 3.

Consulat Imp. et Roy. d'Autriche

F. Mly.

Monsieur le Colonel.

J'ai l'honneur de Vous informer
que S. M. l'Empereur a daigné Vous conférer
Son ordre de la Couronne de fer de IIIe classe
dont je m'empresse de Vous remettre ci-joint
les insignes.

Permettez-moi, Monsieur le Colonel,
de joindre à cette communication mes félicitations
les plus sincères et mes remerciements personnels
pour l'empressement avec lequel Vous avez
Monsieur

Monsieur Aristide Serfiotti,

Colonel et Médecin en chef

de de de.

Salute.

Je vous prie les vœux dévoués, à mes compatriotes
indigents

Après, je Vous prie, l'assurance de
ma considération la plus distinguée.

Salute le 4 Novembre 1865.

S. de Melen

87

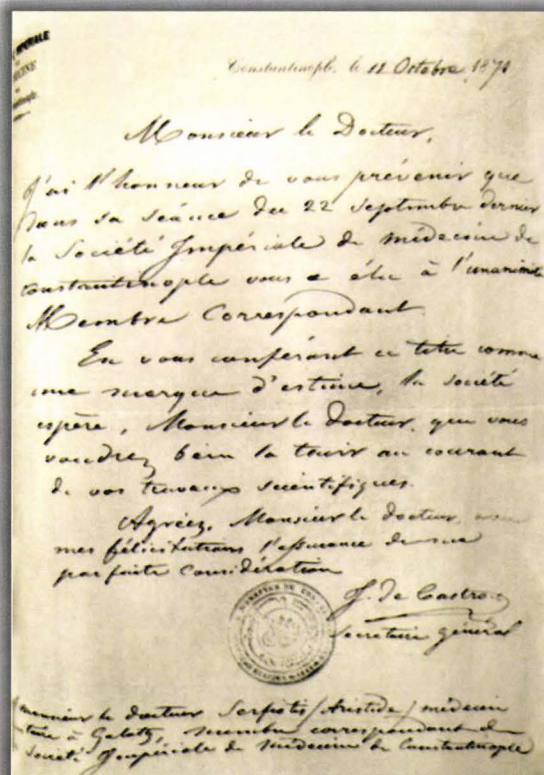
88

87. 1868 ianuarie 3, Paris. Diplomă emisă de LE GRAND ORIENT DE FRANCE doctorului Aristide Serfiotis, prin care este ridicat la rangul de Cavaler de Rose Croix, gradul 18.

88. 1869 noiembrie 29, Paris. Diplomă emisă de LE GRAND ORIENT DE FRANCE doctorului Aristide Serfiotis, prin care i se conferă gradul de Maestru.

89

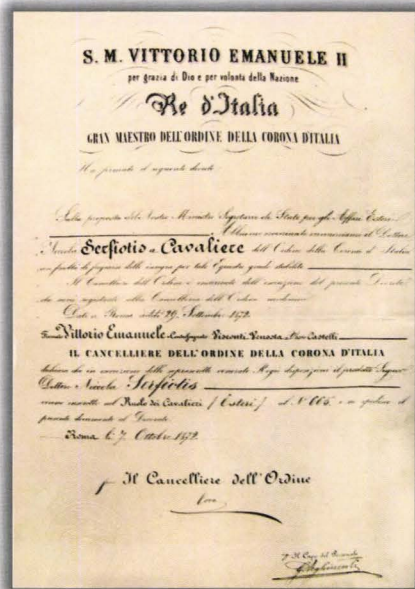

90

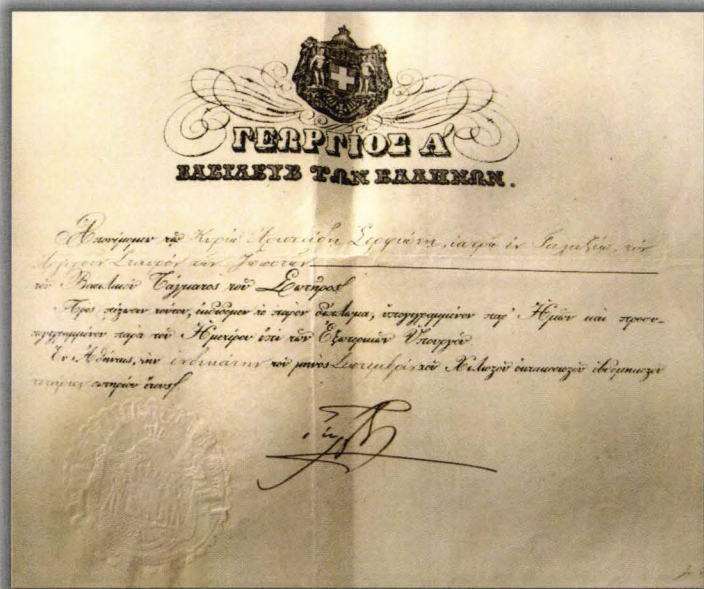

91

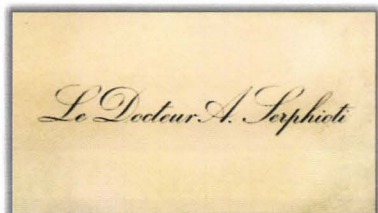
89. 1870 februarie 17, <Berlin>. Brevet prin care Regele Prusiei, Wilhelm I, conferă doctorului Aristide Serfioti Ordinul „Coroana Prusiei”, clasa a II-a.
90. 1871 octombrie 11, Constantinopol. Adresă a Societății Imperiale de Medicină din Constantinopol prin care dr. Aristide Serfioti este numit membru corespondent.
91. 1871 octombrie 11, Constantinopol. Diplomă de membru corespondent al Societății Imperiale de Medicină din Constantinopol acordată doctorului Aristide Serfioti.

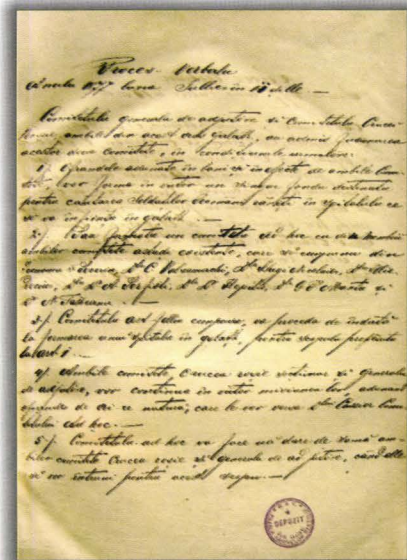
92

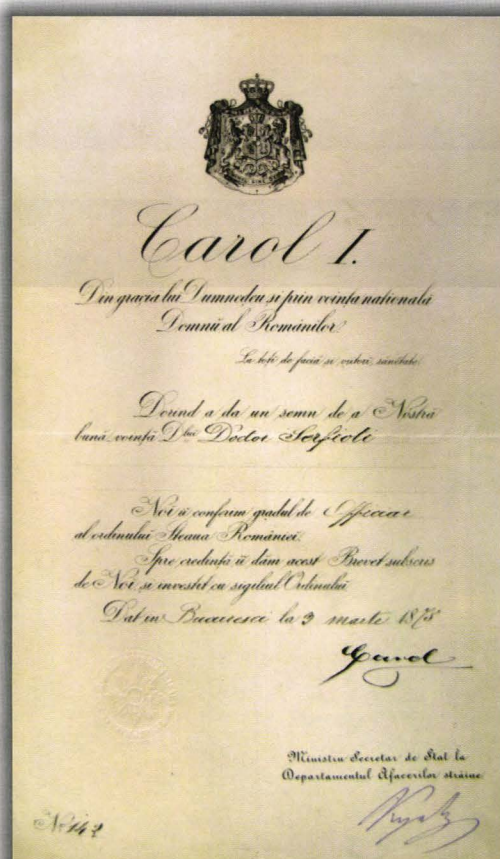
93

94

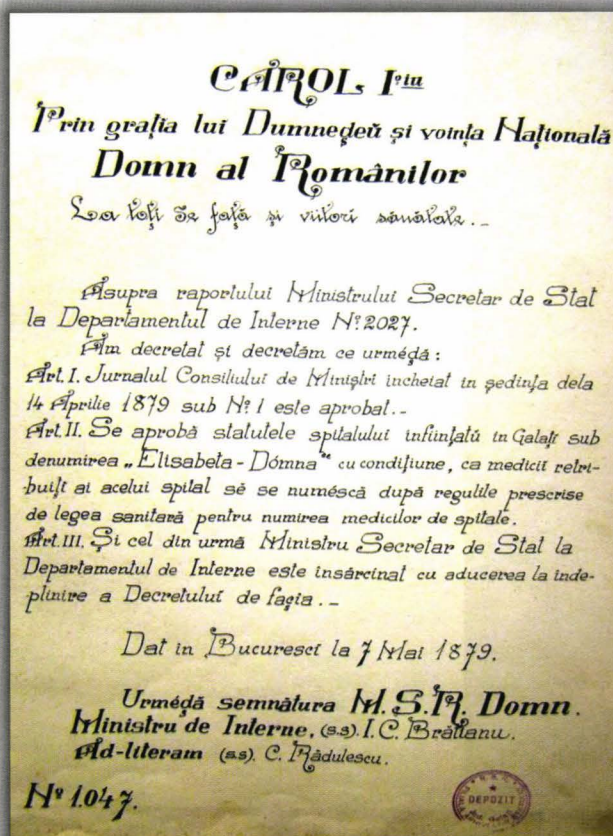

95

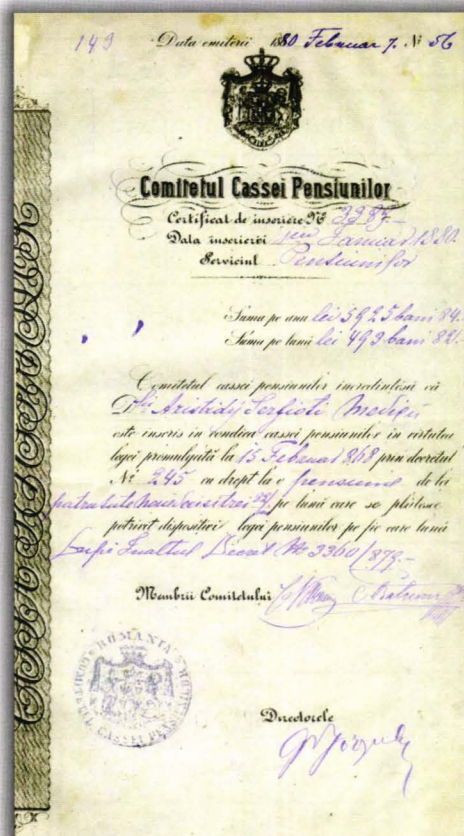

96

92. 1872 septembrie 29, Roma. Brevet prin care Regele Italiei, Victor Emmanuel al II-lea, conferă doctorului Aristide Serfioti Ordinul „Coroana Italiei”, în grad de Cavalier.
93. 1874 septembrie 14, Atena. Brevet prin care Regele George I al Greciei conferă doctorului Aristide Serfioti Ordinul „Mântuitorul”, în grad de Cavalier.
94. Carte de vizită a doctorului Aristide Serfioti.
95. 1877 iulie 11, Galați. Proces-verbal prin care Comitetul General de Ajutorare fuzionează cu Comitetul Crucii Roșii, în vederea strângerii de fonduri și ajutoare materiale necesare ajutorării soldaților români răniți în Războiul de Independență.
96. 1878 martie 3, București. Brevet prin care Regele Carol I al României conferă doctorului Aristide Serfioti Ordinului „Steaua României” în grad de Ofițer.

97

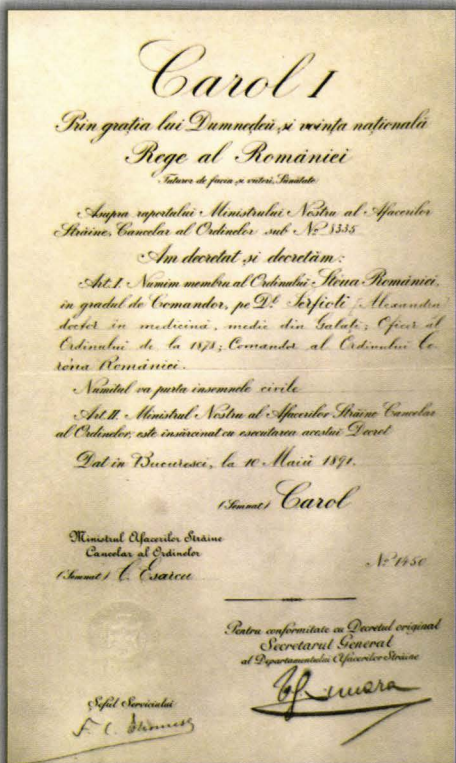

99

98

97. 1879 mai 7, București. Decretul nr. 1047/1879, prin care se aprobă Statutele Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”.
98. 1880 ianuarie 1. Medalie conferită doctorului Aristide Serfioti de Societatea Franceză de Binefacere pentru serviciile aduse comunității.
99. 1880 februarie 7, <București>. Certificat eliberat de Comitetul Casei Pensiilor, care dovedește calitatea de pensionar a doctorului Aristide Serfioti.

103

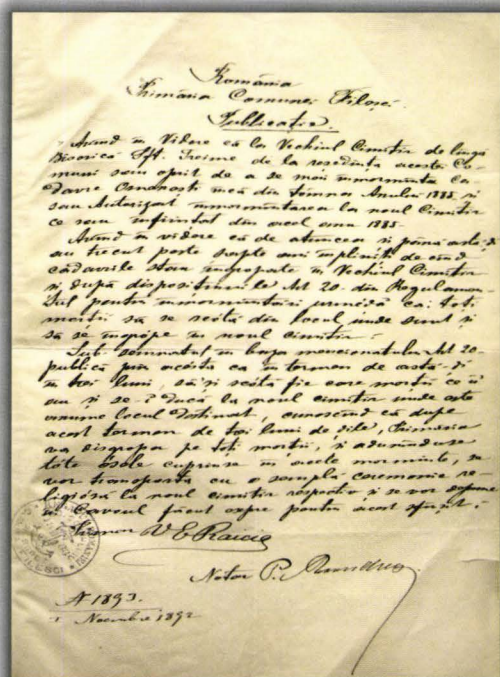

104

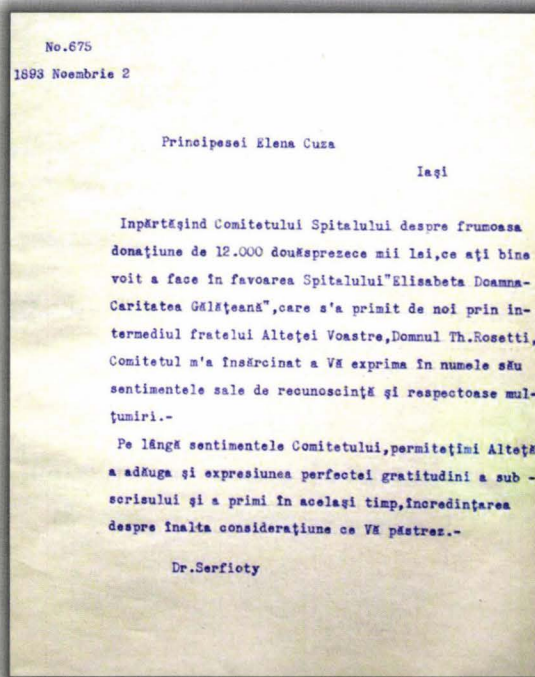

105

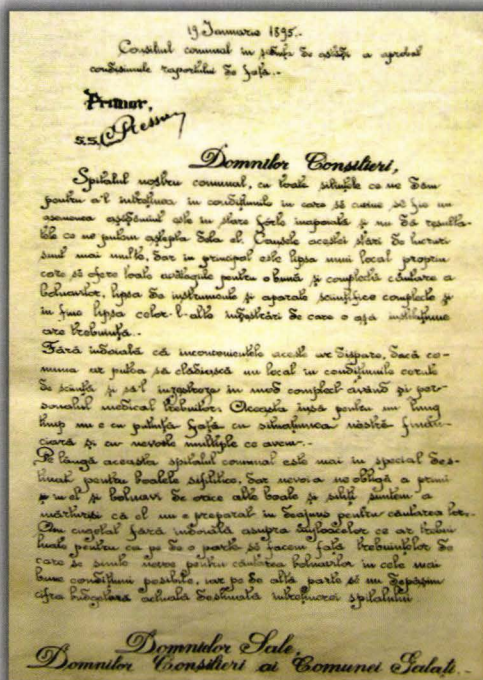
103. 1891 mai 10, București. Brevet prin care Regele Carol I al României conferă doctorului Alexandru <Aristide> Serfioti Ordinul „Steaua României” în grad de Comandor.
104. 1892 (1309 H.), Constantinopol. Brevetul sultanului Abdul-Aziz prin care conferă doctorului Aristide Serfioti Ordinul „Osmanie”.
105. 1892 mai 27/8, Galați. Articolul Calica, apărut în ziarul „Galații”, în care se face referire la sărbătoarea populară și religioasă desfășurată la Filești de hramul „Sfintei Treimi”.

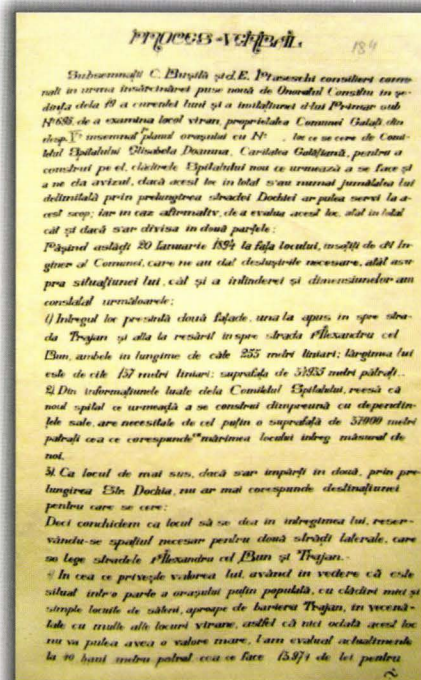
106

107

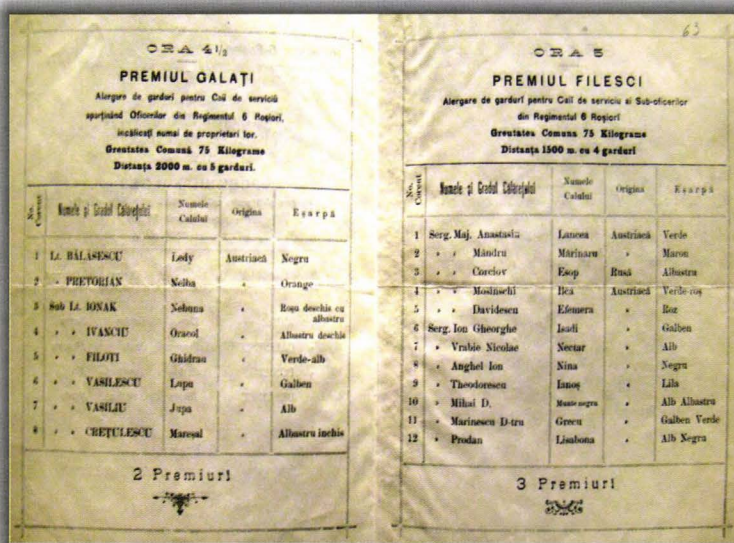
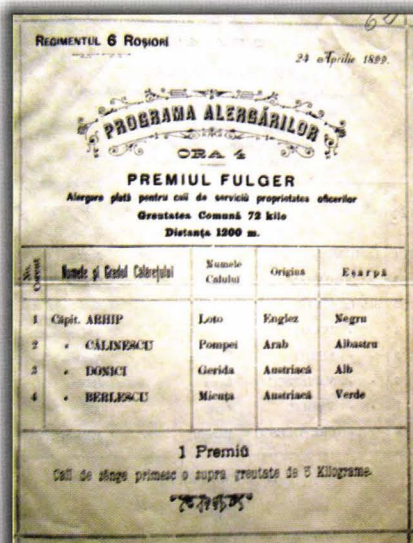

108

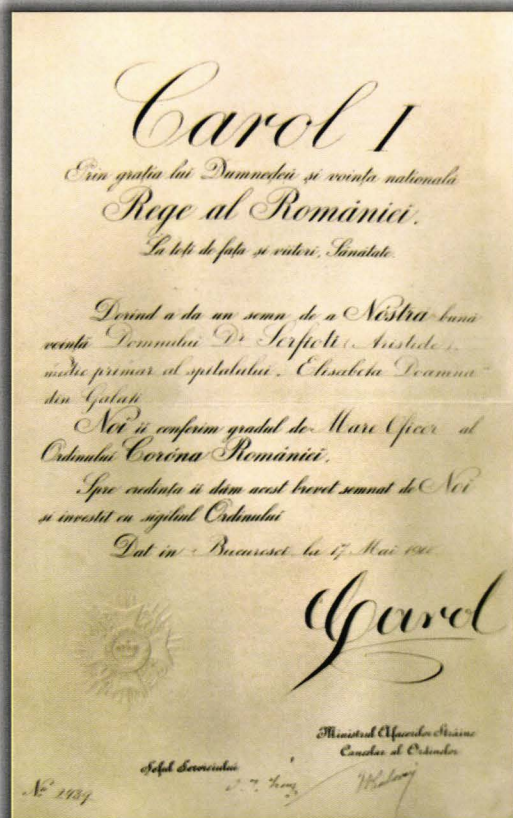

109

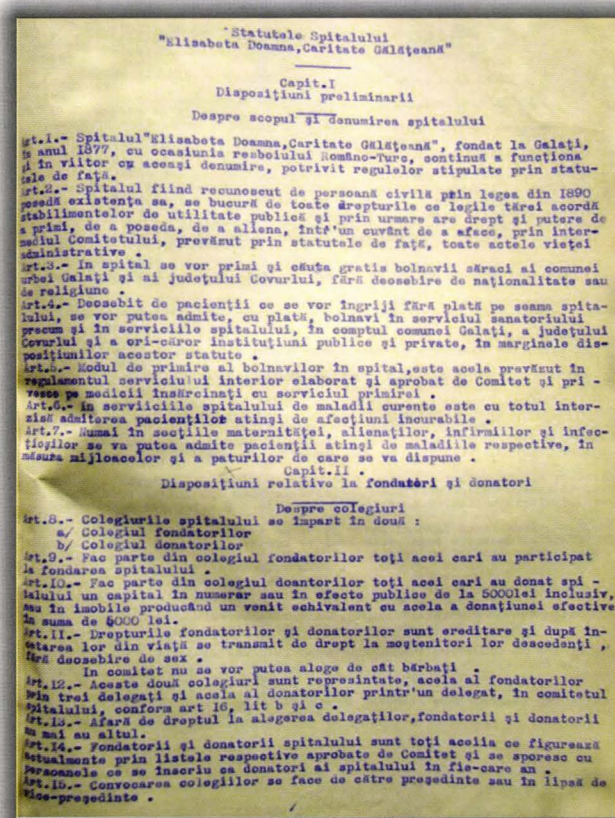
106. 1892 noiembrie 1, Filești. Publicația Primăriei comunei Filești prin care locuitorii sunt înștiințați că au obligația de a dezgropa morții din cimitirul vechi de lângă Biserica „Sfânta Treime” și a-i îngropa în noul cimitir.
107. 1893 noiembrie 2, Galați. Scrisoarea doctorului Aristide Serfioty, în calitate de vicepreședinte al Comitetului Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”, prin care mulțumește Doamnei Elenei Cuza pentru donația făcută spitalului.
108. 1894 ianuarie 25, Galați. Proces-verbal prezentat Consiliului Comunal al orașului Galați prin care se susține și argumentează necesitatea construirii unui nou local al Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” pe strada Traian.
109. 1895 ianuarie 19, Galați. Referatul primarului Constantin Rădulescu, prezentat în ședința Consiliului Comunal al orașului Galați, prin care susține și argumentează încheierea unei convenții cu Spitalul „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”.

110

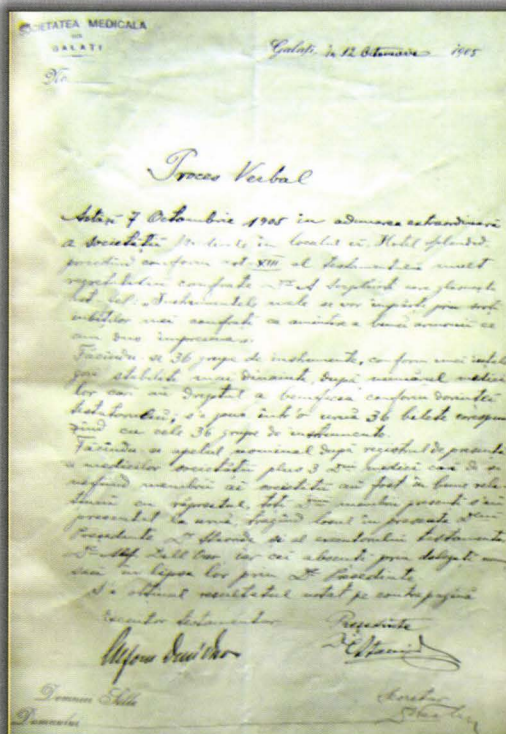

111

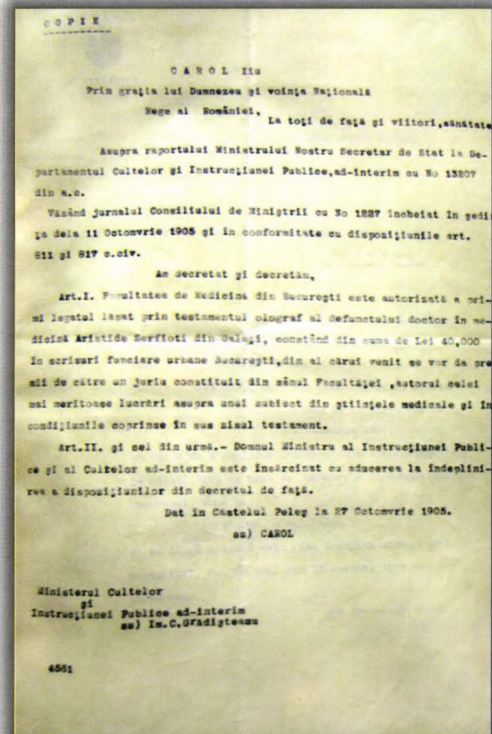

112

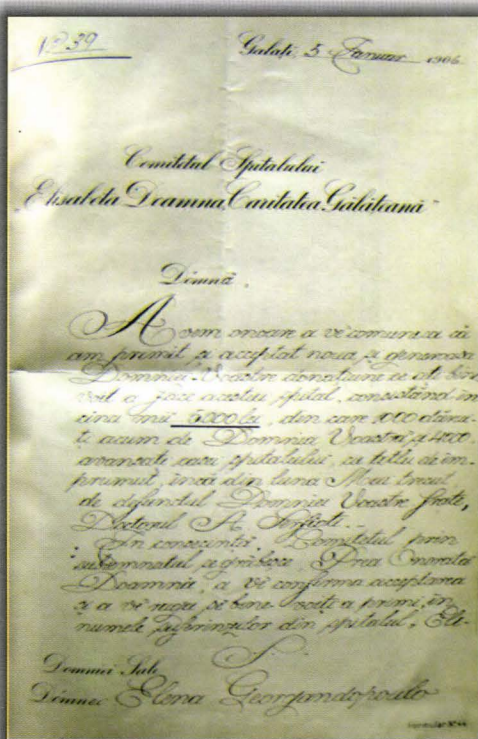
110. 1899 aprilie 24, <Galați>. Programul întrecerilor hipice organizate de Regimentul 6 Roșiori. Câștigătorii intrau în posesia următoarelor premii: „Fulger”, „Galați”, „Filești” și „Barboși”.
111. 1900 mai 17, București. Brevet prin care Regele Carol I al României conferă doctorului Aristide Serfioți Ordinul „Coroana României” în grad de Mare Ofițer.
112. 1901 martie 30, București. Statutul Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” din Galați, sancționat prin Înaltul Decret Regal nr. 1486/1901.

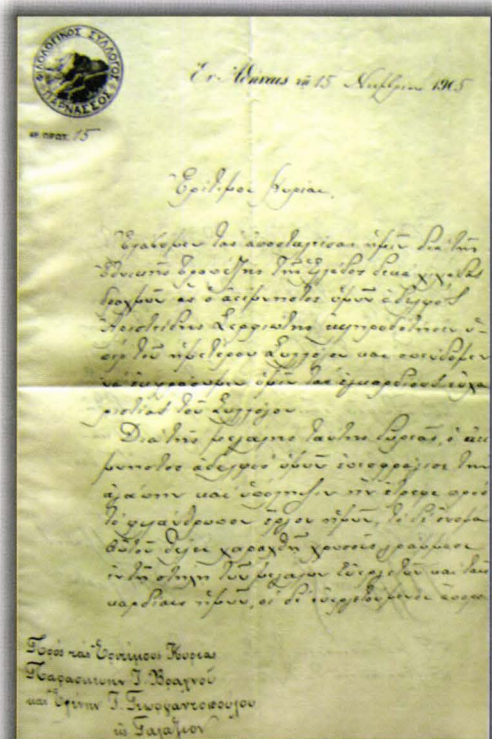
116

117

118

119

116. 1905 octombrie 7, Galați. Procesul-verbal întocmit ca urmare a ședinței extraordinare a Societății Medicale din Galați, întrunită la Hotel „Splendid”.
117. 1905 octombrie 27, Sinaia. Decret Regal prin care Facultatea de Medicină din București este autorizată să primească legatul lăsat prin testamentul doctorului Aristide Serfioti.
118. 1905 noiembrie 15, Atena. Scrisoare de mulțumire a Societății Literare Parnassos pentru donația testamentară a doctorului Aristide Serfioti.
119. 1906 ianuarie 5, Galați. Scrisoare de mulțumire adresată d-nei Elena Gheorgandopol de către Comitetul Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” pentru donația făcută.

Scrisoare surorilor

Societatea Medicală din Galați mi
adresa de la 28 Februarie a.c. se a
încredințat de a vă exprima căldurile sale
multumiri pentru frumoasele daruri ce
mi ați trimis. Voi a-i procura pentru asigurarea
profesurii și numerarului căruia pe care nu
tăcut și frații și cămăratele noastre. Doct.
A. Serfioți a lăsat voi a dona acestor soco-
tate.

Îndreptându-mă la aceste doamne a
dăruirii, și voi, surorile Doamne, și lăsa
voi a primi asigurarea distincției noastre
sincerității.

Președinte
A. Serfioți

Secretar
Elena Gheorgandopol

Doamna
Elena Gheorgandopol

120

Galați 15 Aprilie 1906.

DIRECȚIUNEA
LICEULUI „ALEXANDRI”
din
GALAȚI
No. 11

Doamnă

Directorul liceului primind știri de la
tăbălăși sunt încredințat pe care, pagura, știri
din testate bibliotecii acestei liceu, de către surorile
tăbălăși Doamna. Tăbălăși, Doctorescu, Aristide
Serfioți, în numele acestei liceu, mi a vă exprima
multumiri sale pentru căruia, profesurii, dar
mi a dată a vă înduce la cunoștință, că am
intervent pe lângă onor. Membru de Cămin
în Instrucțiune publică, pentru a dispune să a
îndreptându-mă la aceste doamne a
dăruirii, și voi, surorile Doamne, și lăsa
voi a primi asigurarea distincției noastre
sincerității.

Bine vă rog, Doamna, a
primi asigurarea distincției noastre
sincerității.

Director primar

Secretar
Elena Gheorgandopol

Doamna
Elena Gheorgandopol

121

Proces-verbal

din 1906 între comunitatea din Galați

Am fost prezentați în fața comunității
din Galați, în ziua de 15 Aprilie a.c., cu
scopul de a discuta și de a decide asupra
testamentului lui Aristide Serfioți, care
a lăsat o sumă de bani pentru a fi folosită
pentru a înființa o bibliotecă în liceul
„Alexandru” din Galați. După ce s-a
discutat asupra acestui testament, s-a
decis să se accepte și să se folosească
pentru a înființa o bibliotecă în liceul
„Alexandru” din Galați.

Președinte
A. Serfioți

Secretar
Elena Gheorgandopol

Doamna
Elena Gheorgandopol

122

120. 1906 martie 2, Galați. Scrisoare de mulțumire a Societății Medicale din Galați adresată surorii doctorului Aristide Serfioți, Elena Gheorgandopol, pentru mobilierul și cărțile oferite de frațele acesteia.
121. 1906 aprilie 15, Galați. Scrisoare de mulțumire a conducerii Liceului „Vasile Alecsandri” adresată Elenei Gheorgandopol, pentru donația în cărți făcută prin testamentul fratelui ei.
122. 1906 noiembrie, Filești. Proces-verbal întocmit de Primăria comunei Filești, plasa Brateș, județul Covurlui, ca urmare a punerii în practică a punctului al XII-lea din testamentul doctorului Aristide Serfioți.

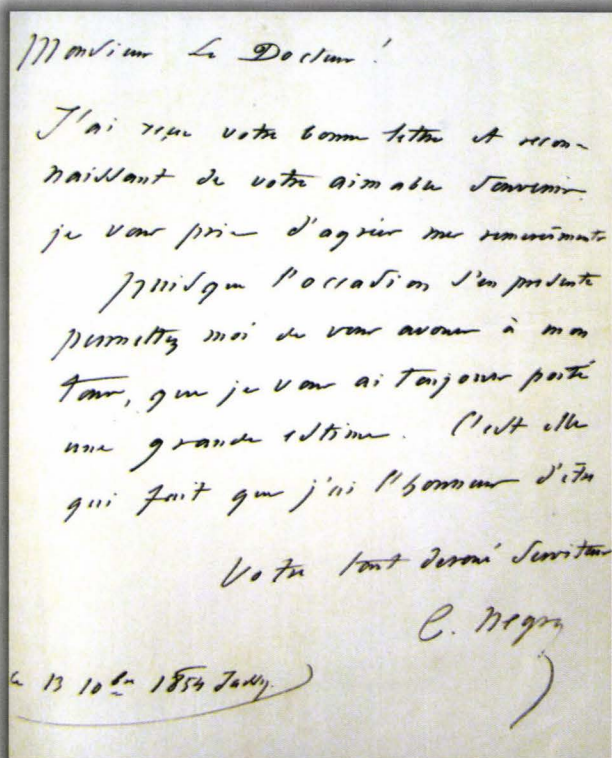
*Correspondența și fotografiile unor personalități de la sfârșitul secolului
al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea păstrate în colecția
„Doctor Aristide Serfioți (1828- 1905) ”*

*Correspondence and photos of several personalities of the end
of the 19th century and the beginning of the 20th century kept
in the “Dr. Aristide Serfioți (1828- 1905) ” Collection*

126

127

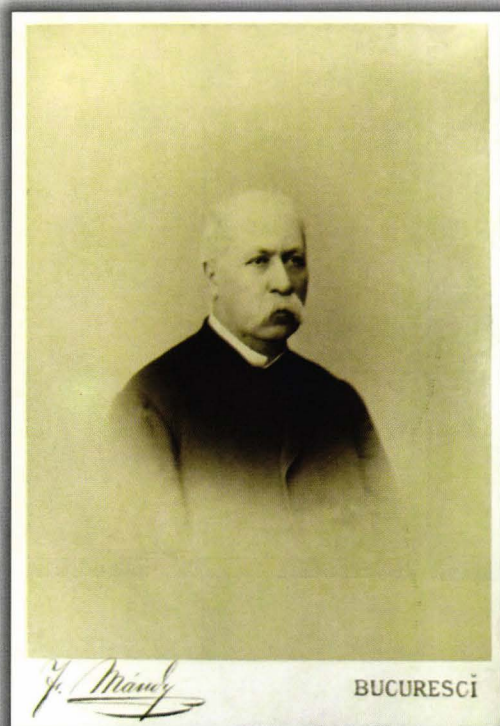
128

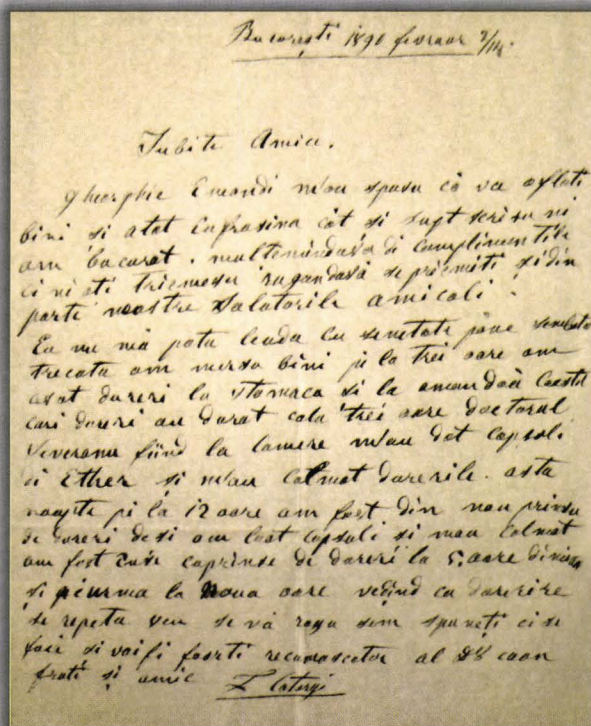
126. <1850-1854, Galați>. Costache Negri (1812-1876), patriot român, scriitor și om politic.

127. 1854 octombrie 13, Iași. Scrisoarea lui Costache Negri către doctorul Aristide Serfiori prin care îi mulțumește pentru suvenirul trimis și generozitatea manifestată.

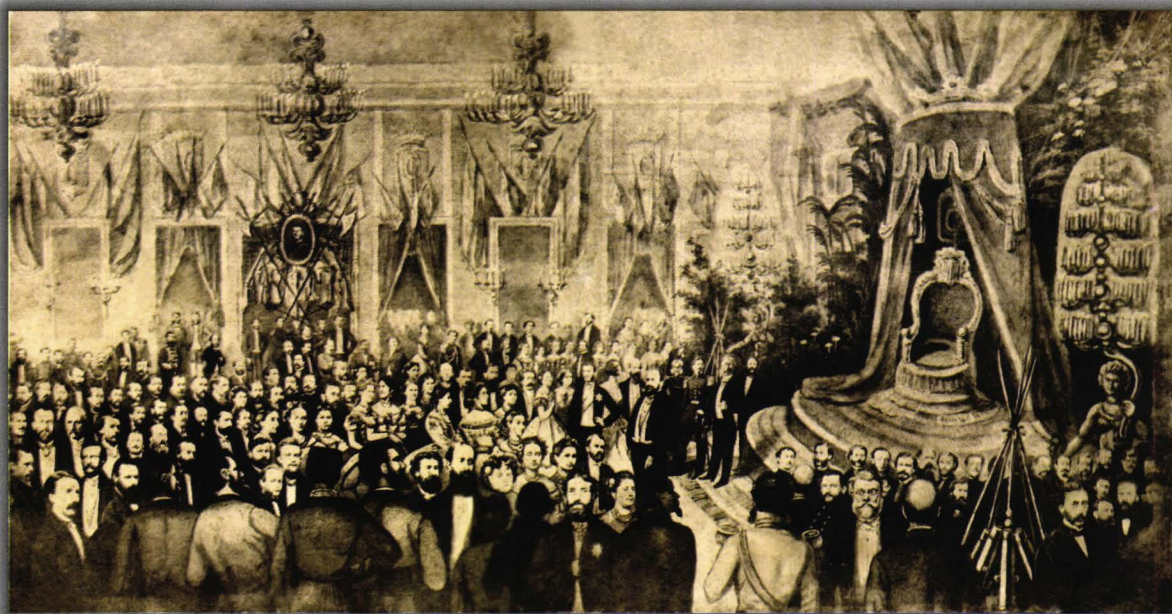
128. 1877. Ducele Serghei Maximilianovici, prinț de Leuchtenberg.

129

130

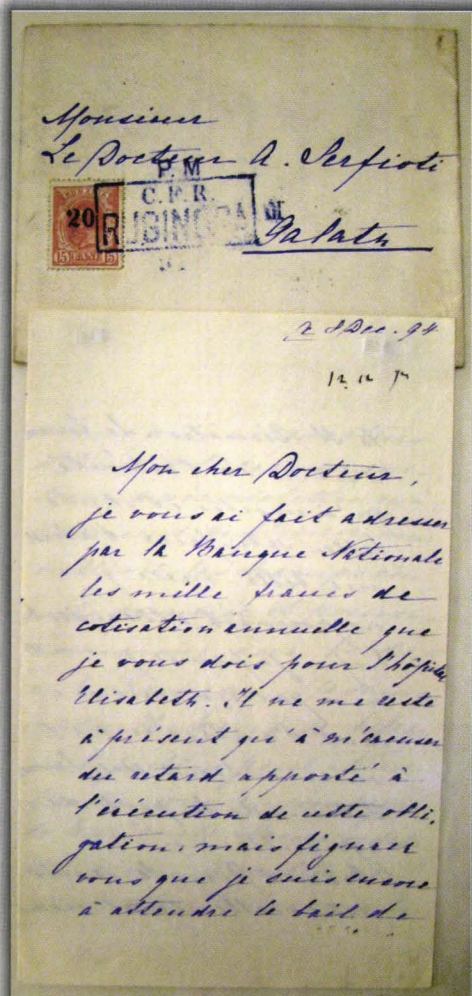
131

129. <1885-1890, București>. Lascăr Catargiu (1823-1899), om politic, fondator și președinte al Partidului Conservator. A ocupat funcțiile de Prim-ministru și ministru de Interne.
130. 1890 februarie 2/14, București. Scrisoarea lui Lascăr Catargiu, ministru de Interne, adresată doctorului A. Serfioti.
131. 1893, Galați. Bal dat în onoarea Regelui Carol I, cu ocazia vizitei la Galați, în salonul bancherului August Dall'Orso.

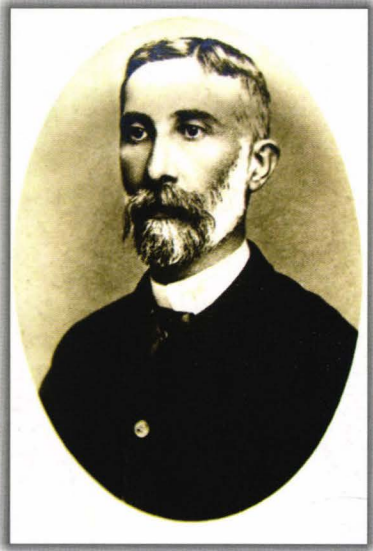
132

133

134

135

132. <1890-1894, București>. Doamna Elena Cuza (1825-1909).

133. 1894 decembrie 8, Ruginoasa. Scrisoarea Doamnei Elena Cuza către doctorul Aristide Serfioti.

134. 1894, <Galați>. Virgil G. Poenaru, primarul orașului Galați.

135. 1895, Galați. Constantin Ressu, primarul orașului Galați.

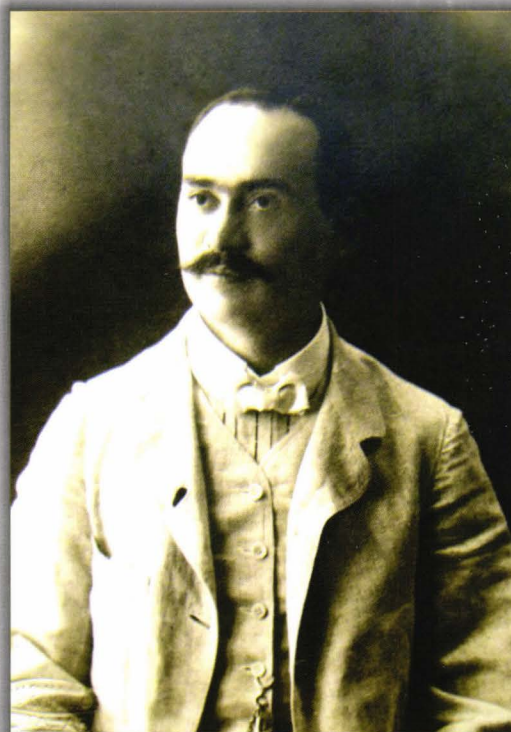
136

137

138

139

136. 1902, Galați. Mihai G. Orleanu, primarul orașului Galați.

137. 1925, Galați. Ștefan H. Ștefan, primarul municipiului Galați.

138. 1930, Galați. P.S. Cosma Petrovici, Episcopul Dunării de Jos, președintele Comitetului Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”.

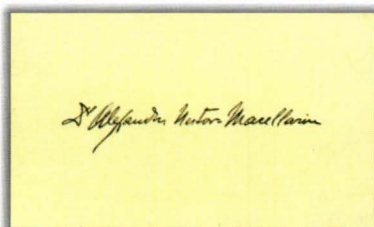
139. Galați. Nicolae Stavrescu, medic șef al orașului Galați.

140

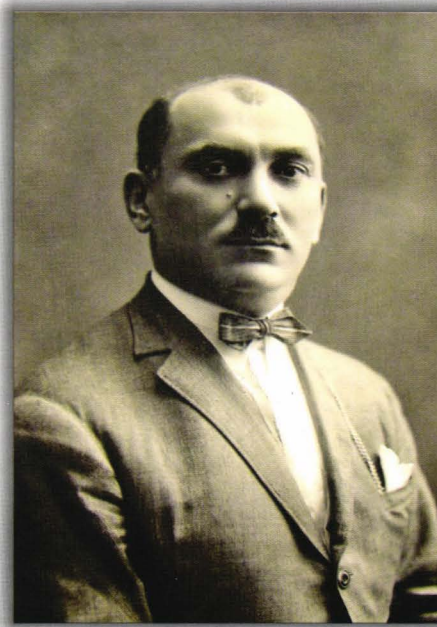
141

142

143

144

140. Galați. Alexandru Carnabel, medic primar al Spitalului „Sfântul Spiridon” din Galați.

141. Galați. Alexandru Nestor Macellariu, medic primar al Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”.

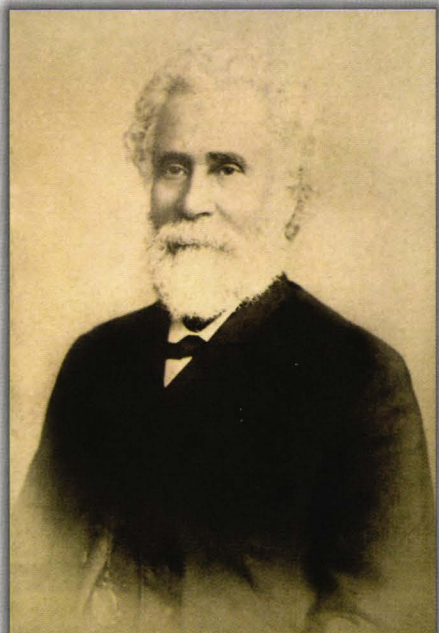
142. Carte de vizită a medicului Alexandru Nestor Macellariu.

143. Galați. Nicolae Livescu, medic primar al Serviciului Medical din cadrul Primăriei municipiului Galați și medic șef al Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană”.

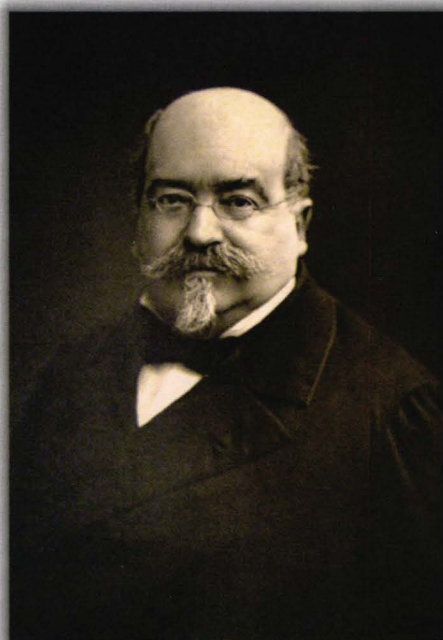
144. Galați. Viorel Popescu, inspector general sanitar, directorul Regiunii a V-a Sanitară Galați.

145

146

147

145. Regina Elisabeta a României (1843-1916).

146. Ion C. Brătianu (1821-1891), personalitate marcantă a vieții politice din România în veacul al XIX-lea.

147. Mihail Kogălniceanu (1817-1891), om politic, diplomat, istoric, scriitor, jurnalist, președinte al Academiei Române.

Τὴ προσεχὲς Κοινοτὴ 4^η Δεκεμβρίου ὁ Φιλόλογος Σάλας;
Παρουσιάζει ἐν τῇ Ναφ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μερῶν
ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος μεγάλου ἐργαστοῦ αὐτοῦ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΣΕΡΦΙΩΤΟΥ

Προκαταβέβαια τὴ μέλῃ τοῦ Σάλας καὶ οἱ τιμωτὲς τῆς
μεμνην τοῦ ἀποθανόντος καὶ αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν ἀναμνηστικὴν
πύλιν τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ Ἀθήνα, τῇ 1^ῃ Δεκεμβρίου 1900.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

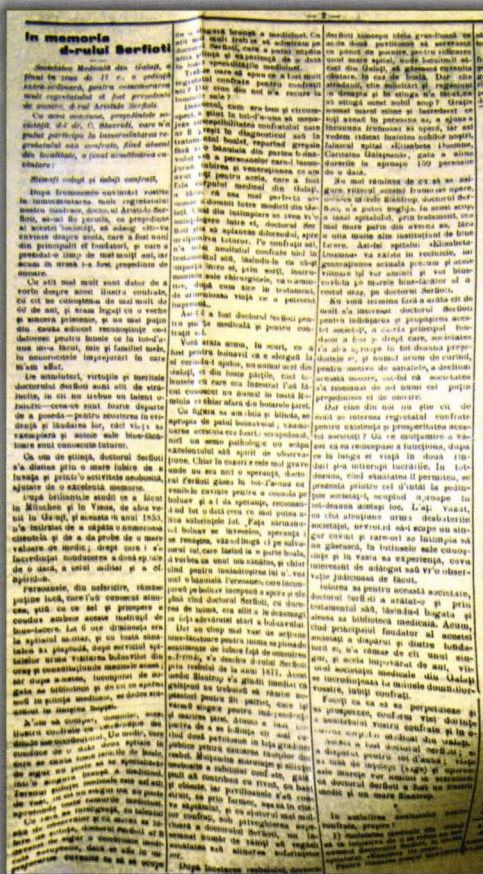
TIM. A. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Τὸ ἀναμνηστικὸν εἶδος ἀπὸ 100 α. π.

148

149

148. 1905 decembrie 1, Atena. Invitație prin care președintele Cercul Filologic „Parnasos”, Tim. A. Argiropoulos, roagă membrii grupului să ia parte la parastasul marelui filantrop Aristide Serfioți, ofițier în Biserica „Sfântul Gheorghe”.

149. 1905 iulie 30, Galați. Articolul În memoria doctorului A. Serfioți, publicat în ziarul „Galații”, nr. 165 (anul XXIV).

Ministerul Administrației și Internelor
Arhivele Naționale

Direcția Județeană Galați
Nr. 535 din 4 XI 2003

Către
Doamna Mariana Delia Pohrib

Stimată Doamnă

Prin inițiativa Dumneavoastră de a ne sesiza în legătură cu existența, la Spitalul de Psihiatrie din municipiul Galați, a unor documente valoroase, prin vechimea și conținutul lor, dintre care, unele, datând din secolul al XVII lea, ați demonstrat o atitudine meritorie, de excepție, fapt pentru care vă adresăm călduroase felicitări și, în același timp, vă mulțumim.

Urmare a demersului Dumneavoastră, s-a stabilit apartenența acestor documente la Fondul Arhivistic Național, precum și la fondul personal "Aristide Serfioți". Totodată, s-a reușit preluarea lor la Direcția Județeană Galați a Arhivelor Naționale, astfel că, de acum încolo, aceste valori documentare sunt accesibile cunoașterii, în general, și cercetării științifice, în special.

Pentru a ne exprima public mulțumirile noastre, vă invităm la sediul direcției, vineri, 7 noiembrie, a.c., ora 12.

Cu deosebită stimă,

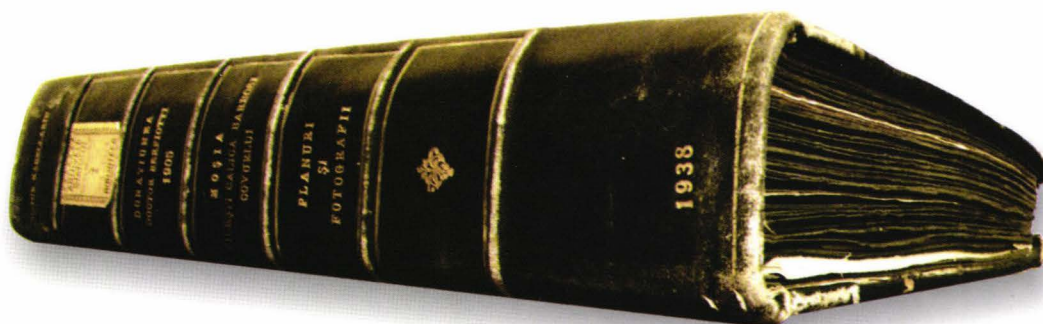
Director
Mihai Adriana
Mihai Adriana

AM/AM

str. Constructorilor nr.2
Municipiul Galați

Tel.: (0236) 436 114

150

151

150. 2003 noiembrie 4, Galați. Adresa Direcției Județene Galați a Arhivelor Naționale către Mariana-Delia Pohrib, prin care instituția aduce mulțumiri pentru contribuția adusă la îmbogățirea Fondului Arhivistic Național, prin completarea fondului personal „Aristide Serfioți” cu un nou volum de documente, care conține documente date în secolul al XVII-lea.

151. Volum din colecția „Dr. Aristide Serfioți”, aflată în păstrare la Serviciul Județean Galați al Arhivelor Naționale, care în prezent numără 21 de volume, ultimul preluat în 2003.

In memoriam.

*Activități comemorative desfășurate la centenarul morții
doctorului Aristide Serfioti, iulie 2005*

In memoriam.

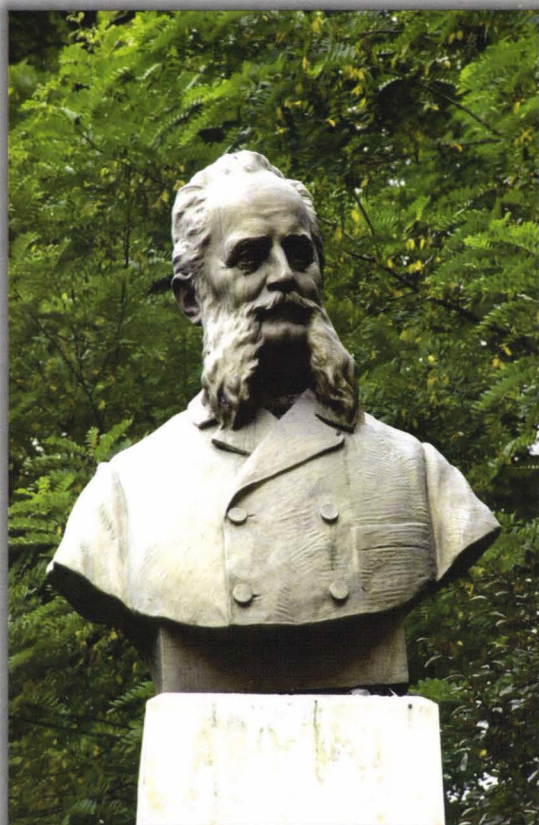
*Commemorative activities that took place in July 2005, on the occasion of
the anniversary of 100 years from the death of doctor Aristide Serfioti*

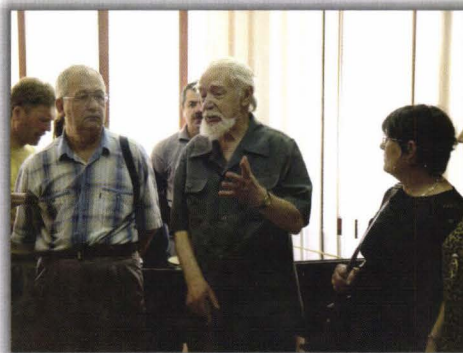
Biserica „Sfânta Treime” Galați, cartierul Filești.

Biserica „Sfânta Treime” Galați, cartierul Filești.

Spitalul de Psihiatrie „Elisabeta Doamna” Galați.

Expoziția organizată de Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Galați și
găzduită de Centrul Cultural „Dunărea de Jos” Galați.

Vernisaj

Omagiu doctorului Aristide Serfioti

La Centrul Cultural "Dunărea de Jos" a fost deschisă ieri expoziția de fotografii și documente dedicată împlinirii a 100 de ani de la moartea doctorului Aristide Serfioti, importantă personalitate gălățeană, "intemeietorul Spitalului «Elisabeta Doamna», cel care a adus primul microscop la Galați și a lăsat, prin testament, moșia Filești-Calica spitalului, biblioteca, Liceului "Vasile Alecsandri", a instituit o bursă la Facultatea de Medicină, pentru cea mai importantă lucrare de specialitate", după cum a povestit, la vernisajul expoziției, directorul Direcției Județene a Arhivelor Statului, Adrian Pohrib. Organizată de către Direcția Județeană a Arhivelor Statului, în colaborare cu Centrul Cultural "Dunărea de Jos", expoziția conține o parte din cele 20 de volume de documente referitoare la viața și activitatea doctorului Aristide Serfioti sau la fondarea și întreținerea spitalului al cărui medic șef a fost. Colecția conține cărți de vizită, fotografii, fotocopii, scrisori, rețete medicale, chitanțe, autorizații de construcție, acte de proprietate, testamente, acte de donație etc.

și, pe lângă ilustrarea personalității doctorului omagiat, furnizează informații asupra relațiilor agrare, asupra războiului din 1877, a începuturilor și evoluției Spitalului "Elisabeta Doamna", a construcției de căi ferate, asupra situației materiale și sociale a negustorimii gălățene. Istoria ultimului volum al acestor documente este și ea destul de interesantă: ele au fost descoperite de o studentă a Facultății de Istorie a Universității "Dunărea de Jos", în urma unor informații furnizate de medicii Spitalului Județean și ai celui Municipal. Ea a semnalat existența acestor documente conducerii Direcției Județene Galați a Arhivelor Statului, care a dispus preluarea lor și integra-

rea în colecția "Doctor Aristide Serfioti", colecție care se află în prezent în instituție.

Despre colecția expusă la Centrul Cultural "Dunărea de Jos" a vorbit și istoricul Paul Păltânea, insistând asupra calității de colecționar de piese dace și romane a doctorului Serfioti, asupra grijii acestuia pentru pieșele pe care le-a descoperit la Barboși. Este pentru prima dată când Arhiva Județeană se deschide pentru a omagia o personalitate de tipul doctorului Aristide Serfioti, a cărui contribuție la dezvoltarea zonei este de netăgăduit.

Nicoleta Crânganu
Foto: Viorel Dudău

În Parohia „Sfânta Treime” din Filești

Rugă pentru ctitorul bisericii

Duminică, părintele Ionel Ostache, paroh la Biserica „Sfânta Treime” din Filești – Galați, a adus în atenție personalitatea doctorului Aristides Serphiotis, ctitorul amintitului așezământ bisericesc, ce împlinea o sută de ani de la trecerea la cele veșnice, rugându-se, împreună cu credincioșii, pentru liniștea și pacea doctorului Aristides Serphiotis, în cadrul unei slujbe de pomenire. Au ținut să fie alături de enoriașii din Parohia „Sfânta Treime”, reprezentanți ai Arhivelor Naționale ale Statului – Filiala Galați, profesori ai Facultății de Istorie și Filozofie din cadrul Universității „Dunărea de Jos”, precum și ai Comunității elene din orașul nostru. Nu lipsea preotul capelan Costel Dumbravă de la Spitalul „Elisabeta Doamna” din Galați, acolo unde medicul Serphiotis a lucrat mulți ani și unde urmașii l-au așezat o statuie.

După rugăciune, toți cei prezenți la slujba de pomenire au scos în evidență personalitatea proeminentă a lui A. Serphiotis, grec prin naștere, adoptat de Galați în a doua jumătate a veacului al XIX-lea. S-a menționat activitatea medicală a eruditului medic, ca și cea de voluntariat, știut fiind că, în acea vreme, epidemia de holeră, de exemplu, făcea ravagii în Galați. Aceste calități s-au împletit cu profilul de bun creștin al lui Serphiotis, iar dovada grăitoare este chiar Biserica „Sfânta Treime” din Galați, pe care a susținut-o și care ne-a lăsat-o moștenire. 2800 de suflete beneficiază astăzi de asistență duhovnicească, grație medicului Aristides Serphiotis. Părintele Ostache și enoriașii de la Filești se roagă pentru ca sufletul său să aibă pacea veșnică, acolo unde este, în Ceruri.

Maria Stanciu
Foto: Costel Crângan

Articole apărute în presa gălățeană.

„Eu, subscrisul, Aristide Chiriac Serfioți, doctor în medicină, domiciliat în Galați, strada Mihai Bravu, prin această al meu testament olograf declar că:

(...) După moartea surorilor mele, moșia Calica devine proprietatea Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” (...) Cu veniturile moșiei Calica, actualmente arendată prin contract D-lui Paraschiv Vasiliu, cu preț de 53.000 lei, comitetul zisului spital va construi pe terenul său, ori pe un altul convenabil, un spital de copii pentru patruzeci paturi, în care toate cerințele științei moderne să fie pe deplin satisfăcute. Acest spital se va întreține cu veniturile anuale ale moșiei Calica și va purta numele meu (...) Comitetul Spitalului „Elisabeta Doamna - Caritatea Gălățeană” se obligă a întreține Biserica aflătoare pe moșia Calica în bună stare (...) Rog, cu insistență, pe Prea Sfinția Sa Episcopul Dunărei de Jos, ca Președinte perpetuu al Comitetului Spitalului, să binevoiască a avea îndeaproape privegherea acestei a mea donațiune.

Surorile mele vor depune la Casa de Depunere și Consemnațiuni, sau la Banca Națională din București, pe numele Facultății de Medicină din București, 40.000 lei, adică în bonuri Creditului Financiar Rural 5 %, al căror venit va servi ca premiu bianual, ce se va decerna de către un juriu constituit din sânul facultății, autorului cele mai merituose lucrări asupra unui subiect din științele medicale. Chestiunea aceasta se va formula și publica de către Facultatea de Medicină la fiecare doi ani. Acest concurs se va reglementa de către Colegiul profesoral al facultății (...).

În fiecare an se vor înzestra două fete sărace din comuna Fiești, cu preferință din Calica, care fete se vor mărita cu plugari, dându-li-se o pereche de boi, o vacă și un plug bun. Această zestre se va da pe câtă vreme surorile mele vor fi în viață (...).

Instrumentele mele se vor împărți, prin sorți, iubiților mei confrăți, ca amintire la armonioasa viață ce am petrecut împreună (...) Biblioteca mea cea medicală o las Societății noastre medicale din Galați, iar cea literară o las bibliotecă Liceului Alecsandri din Galați (...)

Doresc să fiu înmormântat în mijlocul Capelei cavoului nou. Lângă mine se vor depune rămășițele neuitatei mele Avracomî. O placă simplă de marmură, cu numele noastre, va acoperi această ultimă a noastră locuință.

Acest testament s-a scris în întregul său și s-a subscris de propria mea mână, aflându-mă în deplină sănătate fizică și mintală, la Galați, 23 august 1903.”

Serfioți

